

RAPORT ROCZNY 2017

RAPORT ROCZNY

2017

Wydawca:

Polska Izba Ubezpieczeń
ul. Twarda 18
00-105 Warszawa
tel. 022 42 05 105
fax 022 42 05 187
office@piu.org.pl
www.piu.org.pl

ISBN 978-83-65486-04-2

Spis treści

List Prezesa Zarządu Polskiej Izby Ubezpieczeń	7
1. Organizacja Polskiej Izby Ubezpieczeń	9
1.1. Zarząd Polskiej Izby Ubezpieczeń.....	9
1.2. Komisja Rewizyjna Polskiej Izby Ubezpieczeń	9
1.3. Struktura Biura Izby.....	10
1.4. Spis Komisji, Podkomisji, Grup ekspertów oraz Zespołów i Grup Roboczych wg stanu na koniec 2017 roku	11
2. Działalność Polskiej Izby Ubezpieczeń	13
2.1. Działalność legislacyjna, autoregulacyjna i standaryzacyjna.....	13
2.1.1. Współpraca samorządu z administracją, parlamentem i instytucjami ryнку ubezpieczeniowego w kraju	13
2.1.2. Działania samoregulacyjne i standaryzacyjne	19
2.1.3. Działania inicjujące i wspierające prace legislacyjne i autoregulacyjne.....	20
2.2. Statystyki i bazy danych.....	21
2.2.1. Platformy wspierające procesy biznesowe w zakładach ubezpieczeń	21
2.3. Działania wizerunkowe	22
2.3.1. Media społecznościowe.....	22
2.3.2. Obszary działań komunikacyjnych.....	22
2.3.3. Komunikacja z otoczeniem	22
2.4. Działalność wydawnicza i edukacyjna	23
2.5. Działalność międzynarodowa	23
2.6. Działalność Komisji, Podkomisji, Grup ekspertów oraz Zespołów i Grup Roboczych	24
2.7. Działalność Rady Bezpośredniej Likwidacji Szkód.....	38
3. Analiza rynku ubezpieczeń.....	41
3.1. Najważniejsze zmiany w prawie ubezpieczeniowym w 2017 r.	41
3.2. Informacje o zakładach ubezpieczeń oraz definicje stosowanych skrótów i wskaźników	45
3.3. Globalny rynek ubezpieczeń	46

3.4. Rynek ubezpieczeń w Unii Europejskiej w latach 2015-2016	47
3.5. Lokaty krajów EU28 w latach 2015-2016	54
3.6. Rynek ubezpieczeń w Polsce w ostatnich dziesięciu latach.....	57
3.7. Rynek ubezpieczeń w Polsce w latach 2016-2017	61
3.7.1. Składka przypisana brutto	61
3.7.2. Odszkodowania i świadczenia.....	65
3.7.3. Retencja	69
3.7.4. Koszty działalności ubezpieczeniowej.....	70
3.7.5. Reasekuracja	73
3.7.6. Lokaty	74
3.7.7. Wyniki finansowe	78
3.7.8. Wyniki techniczne	79
3.7.9. Wyniki finansowe netto	81
3.7.10. Podsumowanie	84
4. Zestawienia tabelaryczne – rynek ubezpieczeń w liczbach	87
4.1. Wyniki finansowe zakładów ubezpieczeń	87
4.1.1. Składka ubezpieczeniowa	87
4.1.2. Odszkodowania i świadczenia.....	92
4.1.3. Techniczny wynik ubezpieczeń	97
4.1.4. Koszty działalności ubezpieczeniowej.....	99
4.1.5. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	103
4.1.6. Lokaty	105
4.1.7. Wynik finansowy	107
4.1.8. Reasekuracja	109
4.2. Wskaźniki charakteryzujące działalność ubezpieczycieli.....	113
4.2.1. Współczynnik retencji i współczynnik zatrzymania odszkodowań	113
4.2.2. Współczynnik szkodowości	118
4.2.3. Stopa rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	122
4.2.4. Rentowność kapitałów własnych	124
4.2.5. Rentowność majątku	126
4.2.6. Wskaźnik zespolony	128

4.3. Struktura rynku	130
4.3.1. Struktura rynku 2016-2017	130
4.3.2. Rynek 2008-2017	132
4.3.3. Struktura rynku 2008-2017	133
4.4. Skonsolidowane sprawozdania finansowe	134
4.4.1. Ubezpieczenia na życie	134
4.4.1.1. Bilans Aktywa	134
4.4.1.2. Bilans Pasywa	135
4.4.1.3. Techniczny rachunek ubezpieczeń	136
4.4.1.4. Ogólny rachunek zysków i strat	137
4.4.2. Pozostałe ubezpieczenia osobowe oraz ubezpieczenia majątkowe	138
4.4.2.1. Bilans Aktywa	138
4.4.2.2. Bilans Pasywa	139
4.4.2.3. Techniczny rachunek ubezpieczeń	140
4.4.2.4. Ogólny rachunek zysków i strat	141
5. Podział ryzyka według działów, grup i rodzajów ubezpieczeń	143
(wg Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej z dnia 11 września 2015 r.)	
6. Wykaz zakładów ubezpieczeń i oddziałów zagranicznych ubezpieczycieli, będących członkami Polskiej Izby Ubezpieczeń (stan na 1 czerwca 2018 r.)	145
7. Wykaz instytucji, organizacji i stowarzyszeń ubezpieczeniowych	155

Szanowni Państwo,

serdecznie zapraszam do lektury Raportu Rocznej Polskiej Izby Ubezpieczeń za rok 2017.

Dla Izby był to rok szczególny. Rozpoczęliśmy nową erę w komunikowaniu ubezpieczeń, uruchamiając własne media społecznościowe. Dzięki temu jesteśmy w stanie na bieżąco porozumiewać się z otoczeniem poprzez Facebook, Twitter oraz LinkedIn, a także dwa blogi – ekspercki i poradnikowy. Wejście w media społecznościowe nie byłoby możliwe, gdyby nie raport „Jak ubezpieczenia zmieniają Polskę i Polaków”. Jako pierwsi w tej części Europy stworzyliśmy publikację pokazującą wpływ ubezpieczycieli na gospodarkę, społeczeństwo i przedsiębiorstwa. Dowiedzieliśmy się, że branża, którą reprezentujemy, tworzy aż 2 proc. polskiego PKB, a zatrudnienie znajduje dzięki niej 225 tys. osób. Inwestujemy 160 mld zł w polską gospodarkę, pozwalając m.in. na realizację strategicznych inwestycji państwa.

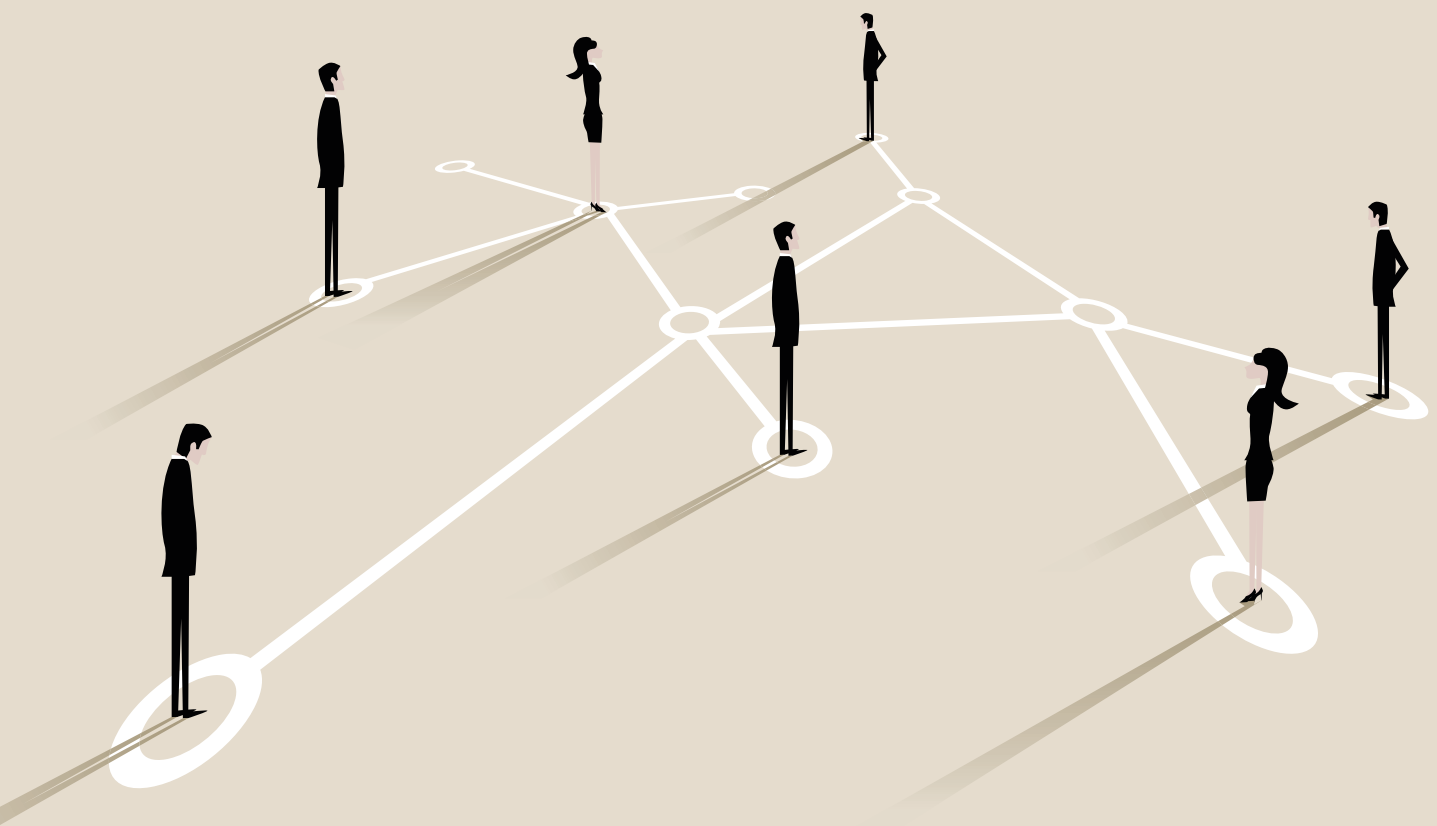
Prace PIU to jednak przede wszystkim kwestie regulacyjne. Najważniejszą z nich było RODO. Już w maju 2016 r., PIU podpisała z GIODD porozumienie o stworzeniu Kodeksu Dobrych Praktyk Ochrony Danych Osobowych w ubezpieczeniach. W 2017 r. przedstawiciele PIU spotykali się z przedstawicielami Ministerstwa Cyfryzacji i Ministerstwa Finansów i omawiali kwestie ubezpieczeniowe, których dotyczy rozporządzenie. Przede wszystkim jednak PIU była centrum kompetencyjnym dla zakładów ubezpieczeń. Koordynacją prac przygotowania zakładów ubezpieczeń do wdrożenia rozporządzenia zajęła się Grupa ekspertów ds. wdrożenia RODO, przy współpracy z zewnętrznym konsultantem. W 2017 r. odbyło się 7 warsztatów, w których brali udział przedstawiciele zakładów ubezpieczeń.

Zeszły rok to także ogrom prac nad nową Ustawą o dystrybucji ubezpieczeń. Choć finalnie wdrożenie IDD zostało przesunięte na październik 2018 r., to m.in. dzięki stworzeniu w Izbie dwóch grup, odpowiedzialnych za IDD, udało się przygotować polski rynek na zmiany związane z pośrednictwem. Zmiany te korzystne będą przede wszystkim dla klientów, których potrzeby będą lepiej badane i rozpoznawane. Izba pracowała też nad analizą PRIIPs, przygotowując opracowanie wpływu tego rozporządzenia na polskich ubezpieczycieli. PIU opracowała m.in. zestaw pytań i odpowiedzi do rozporządzenia PRIIPs prezentujących propozycję podejścia polskiego rynku ubezpieczeń na życie do kwestii stosowania rozporządzenia i aktów wykonawczych.

Niezwykle istotną częścią prac PIU w 2017 r. był udział w powołanym przez Komisję Nadzoru Finansowego Forum Zadośćuczynień. To gremium, złożone z wszystkich organizacji rynku ubezpieczeniowego, podjęło prace nad przewidywalnością zadośćuczynień. Brak przewidywalności jest istotnym problemem dla poszkodowanych i ubezpieczycieli, co Izba wielokrotnie podkreślała w swoich publicznych wystąpieniach. Mamy nadzieję, że prace Forum Zadośćuczynień przyniosą wkrótce regulację pozwalającą na większą przewidywalność wypłat, co da poszkodowanym niezbędną wiedzę o tym, jakie roszczenia im przysługują.

Zapraszam Państwa do lektury.

Jan Grzegorz Prądyński
Prezes Zarządu
Polska Izba Ubezpieczeń

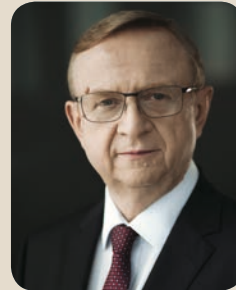

1.1. ZARZĄD POLSKIEJ IZBY UBEZPIECZEŃ

W 2017 r. Zarząd Polskiej Izby Ubezpieczeń działał w składzie:

Jan Grzegorz Prądyński – Prezes Zarządu

Andrzej Maciążek – Wiceprezes Zarządu

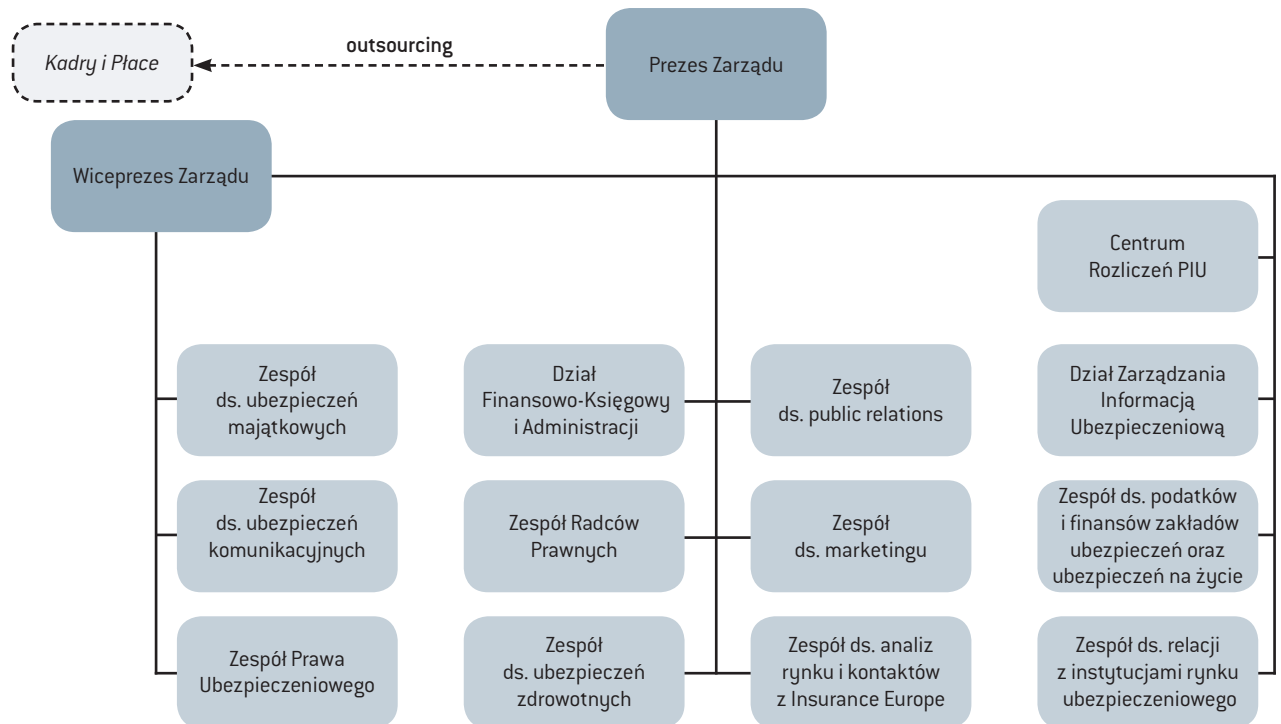
1.2. KOMISJA REWIZYJNA POLSKIEJ IZBY UBEZPIECZEŃ

Skład Komisji Rewizyjnej PIU w 2017 r.

- Anna Włodarczyk-Moczkowska – Przewodnicząca KR
- Aneta Podyma – Wiceprzewodnicząca KR
- Adam Uszpolewicz – Wiceprzewodniczący KR
- Piotr Dzikiewicz
- Sławomir Łopalewski
- Jarosław Matusiewicz
- Piotr Narloch
- Roman Pałac
- Jarosław Parkot
- Paweł Surówka
- Piotr Śliwicki

1.3. STRUKTURA BIURA IZBY

Rysunek 1.

Polska Izba Ubezpieczeń jest organizacją samorządu branżowego reprezentującą wszystkie zakłady ubezpieczeń działające w Polsce. Do jej podstawowych zadań należy wspieranie ustawodawcy w zakresie kształtowania prawa asekuracyjnego. Izba prowadzi również działania mające na celu zwiększenie świadomości ubezpieczeniowej społeczeństwa oraz inicjuje wielostronny dialog na rzecz rozwoju sektora ubezpieczeń.

Biuro Polskiej Izby Ubezpieczeń jest centrum kompetencyjnym samorządu ubezpieczeniowego. Składa się z działów obsługujących rynek ubezpieczeniowy, organizuje prace komisji merytorycznych, prowadzi projekty wspierające procesy legislacyjne, współpracując z rynkiem oraz innymi instytucjami. Pracownicy biura przygotowują analizy, opracowania i raporty, z których korzysta rynek ubezpieczeniowy, nadzór finansowy oraz ustawodawca. Izba współpracuje także z innymi instytucjami krajowymi i zagranicznymi, w tym przede wszystkim z europejskim stowarzyszeniem ubezpieczycieli i reasekuratorów Insurance Europe.

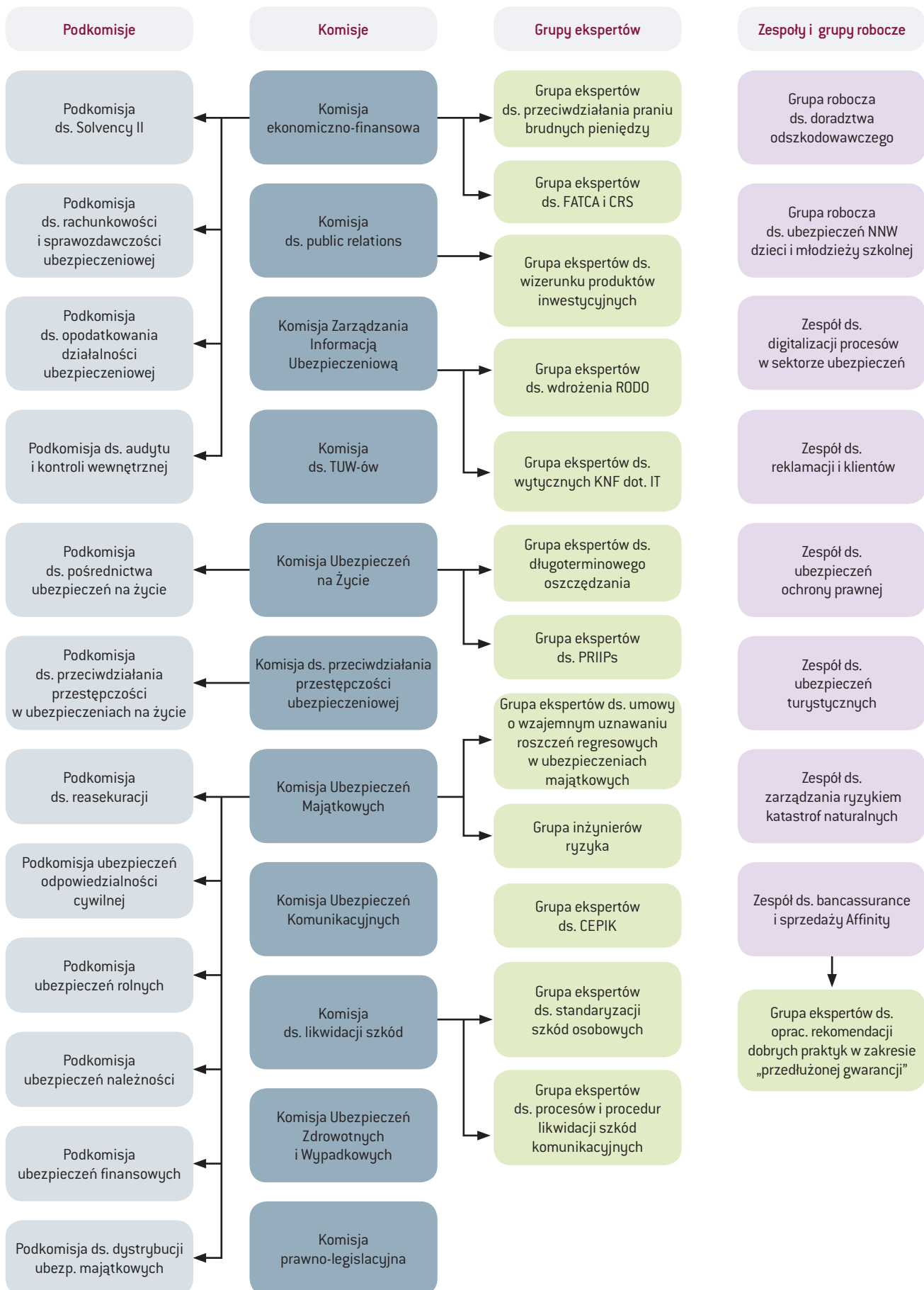
Wsparciem merytorycznym dla zarządu Izby, a także członków PIU, są działające komisje, podkomisje, grupy ekspertów oraz zespoły i grupy robocze. Są one komórkami opiniotwórczo-doradczymi zarządu, w których w 2017 r. pracowało 470 osób. Komisje powołuje Komisja Rewizyjna, natomiast podkomisje, grupy ekspertów, zespoły i grupy robocze powołuje

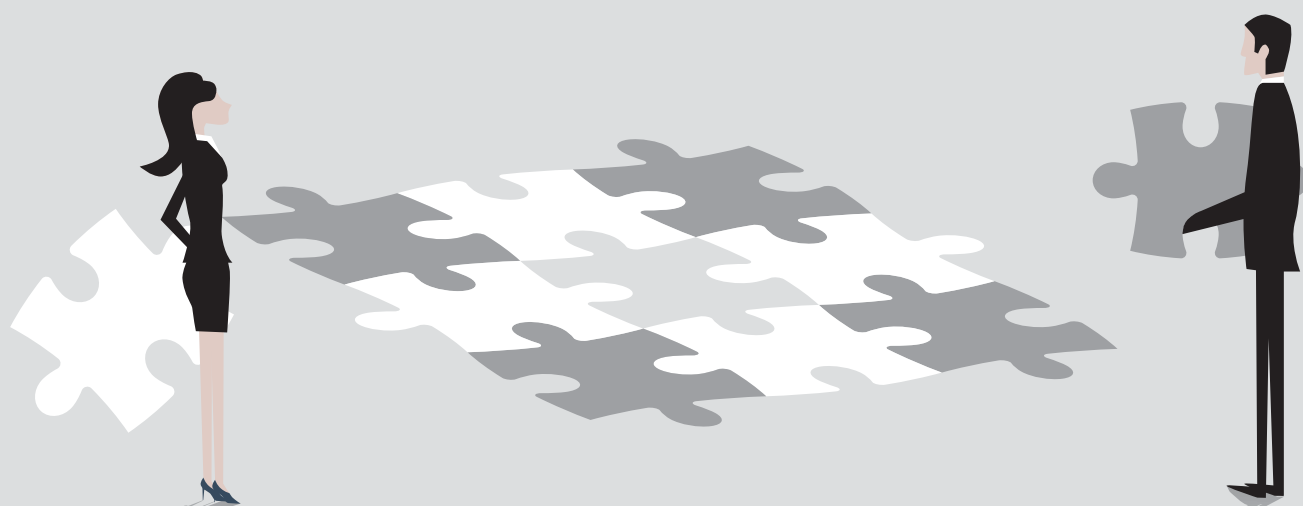
Zarząd PIU. Również Zarząd powołuje wszystkich członków tych społecznych komórek. W ich skład wchodzi przedstawiciele zakładów ubezpieczeń oraz sekretarz, pracownik Izby. Do komunikacji między komisjami, podkomisjami, grupami ekspertów, zespołami i grupami roboczymi służą dokumenty legislacyjne i komunikaty wewnętrzne Izby. Pierwsze z nich pozwalają na konsultowanie aktów prawnych, drugie informują o najważniejszych działaniach Izby, wydarzeniach na rynku, spotkaniach i publikacjach. W 2017 r. PIU stworzyła i wysłała 99 komunikatów wewnętrznych oraz 96 dokumentów dotyczących prac legislacyjnych.

Ten opracowany przez Izbę sposób komunikacji z rynkiem sprawdza się w praktyce. Członkowie Izby mogą na bieżąco komentować propozycje legislacyjne oraz zgłaszać opinie o innych wydarzeniach związanych z rynkiem ubezpieczeniowym. Poza komunikacją formalną z członkami Izba organizuje na wniosek przewodniczących wyjazdowe posiedzenia komisji, podczas których aktywizuje prace nad konkretnymi projektami lub zadaniami.

1.4. SPIS KOMISJI, PODKOMISJI, GRUP EKSPERTÓW ORAZ ZESPOŁÓW I GRUP ROBOCZYCH WG STANU NA KONIEC 2017 ROKU

Rysunek 2.

2.1. DZIAŁALNOŚĆ LEGISLACYJNA, AUTOREGULACYJNA I STANDARYZACYJNA

Działania legislacyjne prowadzone przez Izbę zmierzały do ochrony i polepszenia warunków funkcjonowania rynku. W ramach tych prac zarząd prowadził system monitoringu projektów legislacyjnych. Ogółem w 2017 r. trwały prace nad 93 krajowymi i 3 europejskimi projektami legislacyjnymi, co przełożyło się na 96 dokumentów „Legislacja” wysyłanych do konsultacji z członkami PIU.

2.1.1. Współpraca samorządu z administracją, parlamentem i instytucjami rynku ubezpieczeniowego w kraju

Izba intensywnie rozwijała kontakty z krajową administracją rządową, nadzorem i przedstawicielami instytucji ubezpieczeniowych. W ramach prac nad opiniowanymi projektami legislacyjnymi Izba uczestniczyła w posiedzeniach komisji i podkomisji sejmowych i senackich, odbywała spotkania i konferencje uzgodnieniowe z przedstawicielami administracji rządowej.

W zakresie prowadzonych działań legislacyjnych i autoregulacyjnych samorządu statutowe organy Izby wspomagane były poprzez prace komisji, podkomisji, grup ekspertów oraz zespołów i grup roboczych. W 2017 r. odbyło się 247 spotkań komisji, podkomisji, grup ekspertów oraz zespołów i grup roboczych, które przebiegały na podstawie zatwierdzonych przez zarząd rocznych planów. Ich prace polegały na:

- opiniowaniu krajowych i unijnych projektów legislacyjnych;
- inicjowaniu strategicznych projektów podejmowanych przez Izbę;
- współpracy z odnośnymi komisjami europejskiego stowarzyszenia ubezpieczycieli i reasekuratorów Insurance Europe;
- wymianie poglądów i doświadczeń między uczestnikami rynku.

Ponadto członkowie komisji jako eksperci Izby brali czynny udział w posiedzeniach towarzyszących pracom legislacyjnym prowadzonym przez organy rządu oraz w parlamencie, a także prezentowali stanowisko Izby na konferencjach i seminariach organizowanych przez Izbę oraz inne instytucje.

W 2017 r. Izba pracowała nad stanowiskami do następujących krajowych i europejskich projektów legislacyjnych:

- projekt ustawy o ochronie danych osobowych mający na celu dostosowanie do polskiego porządku prawnego Rozporządzenia 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (RODO);
- projekt przepisów wprowadzających ustawę o ochronie danych osobowych – w szczególności zmiany do ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej oraz zmiany do ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, mające na celu dostosowanie do polskiego porządku prawnego Rozporządzenia 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r.

w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (RODO);

- ustawa o dystrybucji ubezpieczeń z dnia 15 grudnia 2017 r. implementująca do krajowego porządku prawnego przepisy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/97 z dnia 20 stycznia 2016 r. w sprawie dystrybucji ubezpieczeń (Dz. Urz. UE L 26 z 02.02.2016, s. 19);
- projekt ustawy o zmianie ustawy o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne – zmiany związane z mDokumentem;
- projekt zmian do ustawy o usługach zaufania oraz identyfikacji elektronicznej oraz niektórych innych ustaw;
- projekt ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu;
- projekt ustawy o zasadach badania niekaralności kandydatów ubiegających się o zatrudnienie w podmiotach sektora finansowego;
- projekt ustawy o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa;
- projekt ustawy o zmianie ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym oraz niektórych innych ustaw;
- projekt ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym;
- projekt ustawy o zmianie ustawy o licencji doradcy restrukturyzacyjnego, ustawy Prawo upadłościowe oraz ustawy Prawo restrukturyzacyjne;
- projekt ustawy o działalności kosmicznej oraz Krajowym Rejestrze Obiektów Kosmicznych;
- projekt ustawy o kredycie hipotecznym oraz o nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami;
- projekt ustawy o zmianie ustawy o gospodarce nieruchomościami oraz niektórych innych ustaw;
- projekt ustawy o zmianie ustawy o usługach zaufania oraz identyfikacji elektronicznej oraz niektórych innych ustaw;
- projekt ustawy o komornikach sądowych;
- projekt ustawy o zmianie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz niektórych innych ustaw;
- projekt ustawy o Centralnej Bazie Rachunków;
- projekt ustawy o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw;
- projekt ustawy o zmianie ustawy o obligacjach;
- projekt ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych;
- projekt o wymianie informacji podatkowych z innymi państwami;
- projekt ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne;
- projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu wprowadzenia uproszczeń dla przedsiębiorców w prawie podatkowym i gospodarczym;
- projekt ustawy o zmianie ustawy Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw – zmiany związane z Centralną Ewidencją Pojazdów;
- projekt ustawy o zmianie ustawy Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw – zmiany związane z profesjonalną rejestracją pojazdów;

- projekt ustawy o zmianie ustawy Prawo o ruchu drogowym – zmiany dotyczące czasowego wycofania pojazdu z ruchu;
- projekt założeń do projektu ustawy o jakości w ochronie zdrowia i bezpieczeństwie pacjenta;
- projekt ustawy o zmianie ustawy o działalności leczniczej oraz niektórych innych ustaw – zmiany dotyczące udzielania odpłatnych świadczeń zdrowotnych przez podmioty lecznicze niebędące przedsiębiorcami. W kolejnym kroku Ministerstwo Zdrowia poinformowało o wstrzymaniu konsultacji projektu do czasu zakończenia ponownej jego analizy w resorcie;
- autopoprawka do poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych – zmiany dotyczące wprowadzenia możliwości współfinansowania ponadstandardowych świadczeń zdrowotnych rzeczowych oraz częściowego urynkowania usług świadczonych przez NFZ;
- projekt ustawy o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych;
- projekt ustawy o architektach, inżynierach budownictwa oraz urbanistach;
- projekt ustawy o zmianie ustawy o pracy na morzu oraz niektórych innych ustaw;
- projekt ustawy o rejestracji jachtów i innych jednostek pływających o długości do 24 m;
- projekt rozporządzenia Ministra Cyfryzacji w sprawie zakresu danych udostępnianych podmiotom obowiązującym do przekazywania danych do Centralnej Ewidencji Pojazdów oraz wymagań technicznych i jakościowych danych wprowadzanych do tej ewidencji;
- projekt rozporządzenia Ministra Cyfryzacji w sprawie przekazywania danych pomiędzy centralną ewidencją pojazdów a Ubezpieczeniowym Funduszem Gwarancyjnym;
- projekt rozporządzenia Ministra Cyfryzacji zmieniającego rozporządzenie w sprawie prowadzenia katalogu marek i typów pojazdów homologowanych oraz dopuszczonych do ruchu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- projekt rozporządzenia Ministra Cyfryzacji zmieniającego rozporządzenie w sprawie centralnej ewidencji kierowców;
- projekt rozporządzenia Ministra Cyfryzacji zmieniającego rozporządzenie w sprawie rodzaju i zakresu danych udostępnianych z centralnej ewidencji pojazdów;
- projekt rozporządzenia Ministra Cyfryzacji w sprawie katalogu danych gromadzonych w centralnej ewidencji pojazdów;
- projekt rozporządzenia Ministra Cyfryzacji w sprawie wzoru wniosku o udostępnienie danych z centralnej ewidencji pojazdów;
- projekt rozporządzenia Ministra Cyfryzacji w sprawie wzoru wniosku o udostępnienie danych z centralnej ewidencji kierowców;
- projekt rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie minimalnej wysokości sumy gwarancji bankowej i ubezpieczeniowej wymaganej w związku z działalnością wykonywaną przez organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych;
- projekt rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie minimalnej wysokości sumy ubezpieczenia na rzecz podróżnych związanej z działalnością wykonywaną przez organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych;
- projekt rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej podmiotu upoważnionego do przeprowadzania przeglądów technicznych jachtów komercyjnych;
- projekt rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej firmy audytorskiej;
- projekt rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie ubezpieczenia przewoźnika kolejowego;
- projekt rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej pośrednika kredytu hipotecznego;
- projekt rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej kwalifikowanego dostawcy usług zaufania;
- projekt rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie informacji zawartych w dokumentacji podatkowej w zakresie podatku dochodowego od osób prawnych;
- projekt rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie informacji zawartych w dokumentacji podatkowej w zakresie podatku dochodowego od osób fizycznych;
- projekt rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie szczegółowego zakresu danych przekazywanych w informacji o grupie podmiotów oraz sposobu jej wypełniania;
- projekt rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie badania sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej zakładu ubezpieczeń i zakładu reasekuracji przez firmę audytorską;
- projekt rozporządzenia Ministra Sportu i Turystyki w sprawie wzorów umowy o turystyczny rachunek powierniczy, formularzy gwarancji bankowej, gwarancji ubezpieczeniowej oraz umowy ubezpieczenia na rzecz podróżnych;
- projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości zmieniający rozporządzenie w sprawie opłat za czynności adwokackie;
- projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości zmieniający rozporządzenie w sprawie opłat za czynności radców prawnych;
- rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2018;
- rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2017/1469 z dnia 11 sierpnia 2017 r. ustanawiające ustandaryzowany format prezentacji dokumentu zawierającego informacje o produkcie ubezpieczeniowym;
- konsultacje Komisji Europejskiej dotyczące przeglądu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/103/WE z dnia 16 września 2009 r. w sprawie ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych i egzekwowania obowiązku ubezpieczenia od takiej odpowiedzialności;
- dokument EIOPA (EIOPABoS16/071 PL) – wstępne wytyczne dotyczące ustaleń w zakresie nadzoru nad produktem i zarządzania nim pomiędzy zakładami ubezpieczeń a dystrybutorami ubezpieczeń;
- raport KNF z prac zespołu roboczego ds. rozwoju innowacji finansowych nt. identyfikacji barier natury regulacyjno-nadzorczej dla rozwoju innowacji finansowych (FinTech) w Polsce;

- projekt stanowiska KNF dotyczący korzystania przez podmioty nadzorowane z usług przetwarzania danych w chmurze obliczeniowej opracowany w ramach prac zespołu roboczego ds. rozwoju innowacji finansowych;
- stanowisko UOKiK w sprawie raportu Rzecznika Finansowego „Ubezpieczenia Szkolne. Raport Rzecznika Finansowego”.

Do najistotniejszych tematów prac prowadzonych w 2017 r. należały:

w obszarze kwestii ekonomiczno-finansowych:

- **Projekt zmian w ustawie o podatku dochodowym od osób prawnych (ustawie o CIT)**

Projekt ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne przewidywał m.in.:

- wyodrębnienie w ustawie o CIT źródła w postaci zysków kapitałowych oraz oddzielenie dochodów uzyskiwanych z tego źródła od pozostałych dochodów podatnika przy ustalaniu zobowiązania z tytułu podatku dochodowego (oznaczało to konieczność ustalania dwóch podatków dochodowych – jeden z przychodów kapitałowych, drugi z pozostałej działalności podatnika),
- wprowadzenie katalogu usług niematerialnych (w tym usług ubezpieczeniowych i o podobnym charakterze) limitowanych jako koszty uzyskania przychodów,
- wprowadzenie tzw. „minimalnego podatku dochodowego” w odniesieniu do podatników posiadających nieruchomości komercyjne o wartości powyżej 10 mln zł.

Wprowadzenie podatkowego rozdzielenia zysków kapitałowych od pozostałych dochodów mogłoby doprowadzić w zakładach Działu I do zaprzestania oferowania ubezpieczeń oszczędnościowych oraz dużych strat na istniejącym portfelu tych ubezpieczeń, jeżeli umowy ubezpieczenia nie przewidują uwzględnienia tego podatku przy wycenie wartości polisy dla klienta. Natomiast w Dziale II wiązałyby się z koniecznością znacznego podwyższenia składek ubezpieczeniowych oferowanych produktów ubezpieczeniowych w celu utrzymania dotychczasowej ich rentowności.

PIU, przy udziale podkomisji ds. opodatkowania działalności ubezpieczeniowej i zewnętrznego doradcy podatkowego, przygotowała szerokie stanowisko do projektu ustawy, które w ramach konsultacji przesłała do Ministerstwa Finansów. Jednocześnie Zarząd PIU podjął intensywne działania w celu zmiany bardzo niekorzystnych dla zakładów ubezpieczeń zapisów zawartych w projekcie ustawy. Izba skupiła się na trzech najważniejszych sprawach zawartych w projekcie ustawy dotyczących zakładów ubezpieczeń, a mianowicie PIU domagała się:

- wyłączenia podmiotowego zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji z rozdzielenia podatku dochodowego z zysków kapitałowych i z pozostałej działalności,
- wyłączenia usług ubezpieczeniowych z limitu usług niematerialnych i prawnych stanowiących koszty uzyskania przychodów,
- wyłączenia z opodatkowania podatkiem dochodowym nieruchomości wykorzystywanych na własne potrzeby.

W wyniku intensywnych działań Izby ostatecznie zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji na równi z bankami i pozostałymi instytucjami finansowymi nie są zobowiązane

do podziału źródeł przychodów, z wyłączeniem dywidend, otrzymywanych dochodów z funduszu inwestycyjnego lub instytucji wspólnego inwestowania (w przypadku gdy statut przewiduje wypłacanie tych dochodów bez odkupywania jednostek uczestnictwa albo wykupywania certyfikatów inwestycyjnych) oraz kwot przeznaczonych na zwiększenie kapitału zakładowego (m.in. z zysku osoby prawnej). Ponadto świadczone przez zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji usługi ubezpieczeniowe oraz gwarancji i poręczeń zostały wyłączone z limitu usług niematerialnych i prawnych, stanowiących koszty uzyskania przychodów w grupach kapitałowych. Ostatecznie, zgodnie z wnioskiem PIU, z opodatkowania podatkiem dochodowym wyłączone zostały nieruchomości wykorzystywane na własne potrzeby.

- **Projekt nowej ustawy o przeciwdziałaniu praniu brudnych pieniędzy i finansowaniu terroryzmu**

Projektowana ustawa ma głównie na celu dostosowanie krajowych przepisów dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu do przepisów Dyrektywy 2015/849 i zaleceń FATF. Wprowadza wiele zmian i nakłada wiele nowych obowiązków na instytucje obowiązane oraz rozszerza katalog nakładanych na nie sankcji. Projektowana ustawa nie zmienia zakresu zakładów ubezpieczeń zaliczanych do katalogu instytucji obowiązanych. Nadal w tym katalogu pozostają tylko zakłady ubezpieczeń na życie oraz pośrednicy ubezpieczeniowi wykonujący działalność w zakresie dystrybucji ubezpieczeń na życie, o ile za szkody z tytułu wykonywanej przez nich działalności nie odpowiada zakład ubezpieczeń.

W trakcie procesu legislacyjnego Ministerstwo Finansów dokonało bardzo niekorzystnej dla zakładów ubezpieczeń zmiany definicji umowy ubezpieczenia, mianowicie rozszerzając ją na wszystkie grupy Działu I. W pierwszym projekcie tej ustawy definicja ograniczona była tylko do grupy 3. Zmiana ta oznacza objęcie procedurą AML również ubezpieczeń ochronnych i ubezpieczeń grupowych. Do tego projektowane przepisy dokonują rozszerzającej zmiany definicji klienta, zgodnie z którą klientem obok ubezpieczającego miałby być również ubezpieczony. Takie rozszerzenie definicji klienta miałoby istotne konsekwencje w przypadku ubezpieczeń grupowych, w szczególności w przypadku ubezpieczeń pracowniczych.

Kolejna ważna zmiana to identyfikacja osób zajmujących eksponowane stanowiska polityczne przed zawarciem umowy ubezpieczenia. Taka regulacja w przypadku zachowania formy pisemnej spowodowałaby likwidację sprzedaży ubezpieczeń na życie przez inne kanały niż tradycyjne. PIU podjęła intensywne działania w celu ograniczenia ujemnych skutków proponowanych zapisów nowej ustawy poprzez wprowadzenie odpowiednich zmian do konsultowanych projektów. Przede wszystkim PIU zabiegała o:

- wyłączenie ubezpieczeń grupowych z reżimu ustawy,
- wprowadzenie wymogu identyfikacji ubezpieczonego na etapie wypłaty świadczenia,
- wprowadzenie zapisu, że obowiązek raportowania do GIFF informacji o wykonanym transferze środków pieniężnych o wartości przekraczającej 15 tys. EUR odnosi się wyłącznie do dostawców usług płatniczych,
- wprowadzenie zapisu, że obowiązek identyfikacji i weryfikacji beneficjenta rzeczywistego powinien być ograniczony jedynie do imienia i nazwiska oraz numeru PESEL,

- wydłużenie okresu *vacatio legis* wejścia ustawy w życie do 12 miesięcy.

- **Opodatkowanie podatkiem VAT usług likwidacji szkód**

1 lipca 2017 r. weszły w życie przepisy usuwające z ustawy o podatku od towarów i usług ust. 13 z art. 43. Wykreślenie tych zapisów spowodowało, że ze zwolnienia z opodatkowania podatkiem VAT zostały wyłączone usługi, które przed zmianą przepisów były uznawane za stanowiące element usługi ubezpieczeniowej, i które były świadczone przez podmioty trzecie na rzecz zakładów ubezpieczeń. Jednocześnie należy zaznaczyć, iż nadal od podatku VAT zwolnione jest pośrednictwo ubezpieczeniowe. Przedmiotowa nowelizacja ustawy o podatku od towarów i usług wymagała od zakładów ubezpieczeń przeglądu zawartych umów (bądź nawet ich zmian) na korzystanie z zewnętrznych usług, w tym głównie w zakresie likwidacji szkód. Zmiana przepisów mogła wywołać również konieczność przeprowadzenia zmian w organizacji poszczególnych zakładów ubezpieczeń w zakresie obsługi ubezpieczeń (głównie likwidacji szkód). Zagadnienia te były przedmiotem wymiany stanowisk w PIU, w szczególności na posiedzeniach Podkomisji ds. opodatkowania działalności ubezpieczeniowej.

w obszarze pośrednictwa ubezpieczeniowego:

- 20 stycznia 2016 r. weszła w życie Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/97 w sprawie dystrybucji ubezpieczeń (Dz. Urz. UE L 26 z dnia 2.02.2016 r., s. 19), która wprowadza szereg istotnych zmian w zakresie dystrybucji ubezpieczeń. Wejście w życie Dyrektywy wymagało jej implementowania do prawa krajowego. Rok 2017 w całości poświęcony był implementacji dyrektywy, która została przyjęta **ustawą z dnia 15 grudnia 2017 r. o dystrybucji ubezpieczeń** (Dz.U. Poz. 2486 z dnia 29 grudnia 2017 r.). Zgodnie z postulatami Polskiej Izby Ubezpieczeń, ostateczny kształt ustawy zakłada jak najmniejszą ingerencję krajowego regulatora w zapisy wykraczające poza wymaganą treść dyrektywy.
 - **Funkcjonowanie sprzedaży w kanale affinity** – zespół ds. bancassurance i sprzedaży affinity kontynuował prace nad kwestią samoregulacji sprzedaży w kanale affinity, wykorzystującym potencjał sieci dystrybucyjnych, takich jak: supermarkety, spółki telekomunikacyjne oraz dystrybutorzy energii. W życie weszły Dobre Praktyki PIU na polskim rynku ubezpieczeń sprzętu elektronicznego, wypracowane wspólnie z przedstawicielami wybranych dystrybutorów sprzętu elektronicznego.
 - **Dostosowanie do nowych wymogów ustawy o dystrybucji ubezpieczeń** – podkomisja ds. dystrybucji ubezpieczeń majątkowych, podkomisja ds. pośrednictwa ubezpieczeń na życie oraz zespół ds. bancassurance i sprzedaży affinity kontynuowały prace nad przygotowaniem zakładów ubezpieczeń do wejścia w życie ustawy o dystrybucji ubezpieczeń, wdrażającej do polskiego porządku prawnego obowiązki wynikające z dyrektywy o dystrybucji ubezpieczeń (IDD).
- w obszarze ubezpieczeń komunikacyjnych:
- **CEPIK 2.0**
W 2017 r. Komisja Ubezpieczeń Komunikacyjnych i Grupa ekspertów ds. CEPIK 2.0 kontynuowały prace związane z Systemem Informatycznym CEPIK 2.0 zarówno w zakresie prac legislacyjnych, jak i z wypracowaniem rozwiązań dotyczących wymiany danych i informacji pomiędzy CEPIK 2.0 a zakładami ubezpieczeń za pośrednictwem UFG. Prace nad nowelizacją ustawy Prawo o ruchu drogowym z dnia 24 lipca 2015 r. miały na celu:
 - wcześniejsze wejście w życie zapisów dotyczących centralnej ewidencji pojazdów, tj. przesunięcie ich z 4 czerwca 2018 r. na 30 października 2017 r. Finalnie ustawa weszła w życie 13 listopada 2017 r. i tego dnia uruchomiona została nowa wersja systemu CEPIK 2.0. Przyspieszenie było możliwe dzięki przyjęciu przez Ministerstwo Cyfryzacji etapowego podejścia do wdrożenia systemu;
 - uzupełnienie zidentyfikowanych w toku prac projektowych luk (np. brak definicji szkody istotnej) i doprecyzowanie dotychczasowych przepisów zgodnie z procesami realizowanymi przy udziale systemu CEPIK 2.0 przez poszczególne podmioty obowiązane do przekazywania danych. Zmiany te miały przyczynić się do przyspieszenia poprawy jakości danych, jak również do poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego i bezpieczeństwa obrotu pojazdami.
 Przyspieszenie terminu wdrożenia CEPIK 2.0 wymagało także dostosowania przepisów innych ustaw, m.in. ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych oraz ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, jak również szeregu rozporządzeń wykonawczych do ustawy Prawo o ruchu drogowym. Jesienią 2017 r. rozpoczęte zostały prace nad zmianami w zakresie Centralnej Ewidencji Kierowców. Grupa ekspertów ds. CEPIK 2.0 przygotowała i przesłała do Ministerstwa wnioskowany zakres szczegółowych danych z CEK. Prace nad ww. zmianami prowadzone były w ramach organizowanych przez Ministerstwo Cyfryzacji warsztatów legislacyjnych, które odbywały się z udziałem przedstawicieli zakładów ubezpieczeń.
 - **Profesjonalna rejestracja pojazdów** – rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw został w maju 2017 r. przekazany do Parlamentu, gdzie przez 7 miesięcy toczyły się intensywne prace nad finalnymi zapisami ustawy wprowadzającej ułatwienia dla uprawnionych podmiotów w zakresie nowej formy czasowej rejestracji pojazdów. Komisja Ubezpieczeń Komunikacyjnych brała udział w konsultacjach nad ustawą od samego początku prac, tj. od 2014 r., postulując na końcowym etapie m.in. o wyłączenie możliwości profesjonalnej rejestracji dla aut już zarejestrowanych (i np. pozostających w komisie). Postulat ten finalnie został zaakceptowany przez senacką Komisję Infrastruktury. Dzięki temu nie będzie występowało ryzyko rozbieżności co do danych pojazdu w trakcie kontroli drogowej, a także w bazach OI UFG i CEP. Ustawa wejdzie w życie w ciągu 18 miesięcy od ogłoszenia w Dzienniku Ustaw.
 - **Czasowe wycofanie pojazdu z ruchu** – w minionym roku ponownie prowadzone były prace nad dwoma poselskimi

projektami ustaw dotyczącymi rozszerzenia możliwości czasowego wycofania pojazdu z ruchu na wszystkie zarejestrowane pojazdy na okres wskazany we wniosku przez właściciela pojazdu. Okres ten będzie mógł zostać przedłużony lub skrócony decyzją starosty właściwego ze względu na miejsce ostatniej rejestracji pojazdu. Właściciel, pod rygorem unieważnienia wydanej przez starostę decyzji, obowiązany będzie zapewnić wycofanemu z ruchu pojazdowi postój poza drogą publiczną, strefą zamieszkania i strefą ruchu. Izba ponownie negatywnie zaopiniowała projekt, wskazując zagrożenia wynikające z projektu oraz przyczyny, dla których projekt powinien zostać odrzucony. Ponadto, w trakcie posiedzenia sejmowej Komisji Infrastruktury, Przewodniczący KUK zwrócił m.in. uwagę na to, że pojazd wycofany z ruchu nie oznacza zredukowania do zera prawdopodobieństwa szkody. Posłowie, a także przedstawiciele Ministerstwa Infrastruktury i Budownictwa, wskazywali, że rozwiązanie to może skutkować wyższymi składkami za ubezpieczenie OC ppm dla osób, które nie skorzystają z prawa do czasowego wycofania pojazdu. Finalnie Komisja Infrastruktury zawnioskowała o odrzucenie projektu.

- **Raport „Strategia poprawy bezpieczeństwa drogowego w Polsce”** – na wniosek Komisji Ubezpieczeń Komunikacyjnych przygotowane zostało opracowanie będące niezależnym spojrzeniem na problem bezpieczeństwa ruchu drogowego (BRD) w Polsce. Raport powstał w oparciu o publikacje takich instytucji, jak: Krajowa Rada Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego, Światowa Organizacja Zdrowia, Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju, Bank Światowy, oraz o raporty PIU, analizy McKinsey&Company i przekrojowe dane statystyczne pochodzące z Systemu Ewidencji Wypadków i Kolidacji oraz z Eurostatu. W raporcie przedstawiony został Program Poprawy Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego zakładający zmniejszenie do 2030 r. śmiertelności na polskich drogach o 2 000 osób rocznie, czyli o blisko 70 proc. Izba poprzez publikację raportu chce zapoczątkować generalne zmiany w kwestii bezpieczeństwa ruchu drogowego poprzez propozycje 21 inicjatyw podzielonych na kategorie: legislacja, egzekwowanie przepisów, infrastruktura czy edukacja. Wśród tych inicjatyw jest m.in. postulat możliwości taryfikacji ubezpieczenia OC w oparciu o mandaty i punkty karne kierowców, a także uszczelnienie systemu badań technicznych pojazdów.
- Aktywny udział PIU w posiedzeniu **Okrągłego Stołu Warsaw Enterprise Institute nt. wzrostu składek OC ppm** pt. Nagły wzrost składek z tytułu ubezpieczenia OC ppm. Efektem Okrągłego Stołu był raport WEI omawiający przyczyny wzrostu cen OC.

w obszarze szkód osobowych:

- Prowadzenie **Porównywarki Wyroków Sądowych** – stworzona przez Izbę porównywarka umożliwia użytkownikom wyszukiwanie i porównywanie informacji z wprowadzonych do bazy prawomocnych wyroków sądowych po zadanych kryteriach wyszukiwania w zakresie: roszczeń poszkodowanego, roszczeń uprawnionego, postępowania likwidacyjnego, etapu Sądu I Instancji, etapu Sądu II Instancji, etapu Sądu Najwyższego. Stworzona aplikacja umożliwia gromadzenie skanów zanonimizowanych, prawomocnych wyroków sądowych oraz informacji zawartych w ww. wyrokach. Od momentu powstania porównywarki w czerwcu 2016 r. do końca 2017 r. w porównywarkę zgromadzono ponad 6 700 wyroków sądowych.

- Udział PIU w pracach **Forum Zadośćuczynień KNF**. W ramach Forum Izba:
 - zasiłowała prawomocnymi wyrokami zaprojektowaną przez KNF „bazę wiedzy”,
 - udostępniła KNF Porównywarkę Wyroków Sądowych PIU,
 - oraz przekazała informacje na temat uznań i ugód, które KNF uwzględniła w statystykach służących do wypracowania rozwiązania legislacyjnego regulującego kwestię ustalania wysokości kwot zadośćuczynienia z tytułu szkody niemajątkowej i ich wypłaty przez zakłady ubezpieczeń w związku z ubezpieczeniem OC ppm.

w obszarze ubezpieczeń na życie:

- Działania mające na celu wypracowanie rozwiązań umożliwiających dalszy rozwój ubezpieczeń na życie, w tym o charakterze inwestycyjnym. W szczególności działania te dotyczyły monitorowania wdrożenia przez zakłady ubezpieczeń na życie porozumień z UOKiK rozszerzających już zawarte przez zakłady ubezpieczeń porozumienia na umowy z UFK zawarte przed 2016 r. oraz regulujące zwrot części pobranych opłat likwidacyjnych osobom w podeszłym wieku.
- Działania mające na celu dostosowanie projektu ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy do warunków funkcjonowania zakładów ubezpieczeń na życie.
- Działania mające na celu uwzględnienie branży ubezpieczeniowej w programie gromadzenia oszczędności długoterminowych Polaków w ramach Pracowniczych Planów Kapitałowych. W szczególności działania obejmowały prezentację propozycji akumulacji oszczędności długoterminowych w Pracowniczych Planach Kapitałowych oraz koncepcję wypłat zgromadzonych oszczędności przez zakład ubezpieczeń.
- Działania mające na celu umożliwienie zakładom ubezpieczeń oferowanie w styczniu 2018 r. umów o charakterze inwestycyjnym, ze względu na wątpliwości związane z przepisami wprowadzającymi do polskiego porządku prawnego część obowiązków wynikających z Rozporządzenia PRIIPs.

w obszarze ubezpieczeń majątkowych:

- **Konsultacje projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z uproszczeniem procesu inwestycyjno-budowlanego** – Polska Izba Ubezpieczeń zwróciła uwagę na to, że w polityce planowania przestrzennego nie została wystarczająco uregulowana polityka państwa związana z zarządzaniem ryzykiem katastrof naturalnych.
- **Projekt ustawy o organach administracji inwestycyjnej i nadzoru budowlanego** – znaczna część eksploatowanych budynków znajduje się w nienależyтым stanie technicznym. Wiele z nich jest własnością lub współwłasnością jednostek samorządów terytorialnych. Dlatego zniesienie zależności personalnych inspektorów nadzoru budowlanego od władz samorządowych i wprowadzenie nowych zasad kontroli mogłoby pozytywnie wpłynąć na efektywność działań nadzoru budowlanego i bezpieczeństwo obiektów budowlanych.

w obszarze ubezpieczeń rolnych:

- **Projekt ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniach upraw rolnych** – Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi przygotowało projekt ustawy zmieniającej zasady funkcjonowania dotowanych ubezpieczeń upraw. Celem Ministerstwa było upowszechnienie umów ubezpieczenia zawierających pełny pakiet ryzyk wypełnionych w ustawie,

łącznie z suszą. Efekt wprowadzenia zmian legislacyjnych w pierwotnie proponowanym kształcie mógłby doprowadzić do ograniczenia możliwości zawierania ubezpieczenia przez rolników, co wpłynęłoby negatywnie na stabilność finansową sektora rolnego. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, po zapoznaniu się z materiałami przygotowanymi przez Podkomisję Ubezpieczeń Rolnych PIU, wprowadziło na powrót do projektu ustawy możliwość zawierania ubezpieczeń od kilku wybranych ryzyk.

- **Konsultacja w sprawie przyszłego kształtu systemu ubezpieczeń upraw rolnych** – PIU przeprowadziła analizę dwóch opracowań przygotowanych na zlecenie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, dotyczących formy prawnej i założeń biznesowych docelowego systemu ubezpieczeń rolnych. Pierwsze zakładało powołanie nowego Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych, głęboko reasekurowanego przez państwo, oferującego ubezpieczenia oparte na ryczałtowych sumach ubezpieczenia i składkach. Drugie opracowanie zalecało modyfikację obecnego systemu poprzez dostosowanie zakresu ochrony do potrzeb poszczególnych grup producentów rolnych.

w obszarze ubezpieczeń szkolnych:

- Konsultacja i **stanowisko branży dotyczące Raportu Rzecznika Finansowego** w zakresie praktyk na rynku ubezpieczeń szkolnych.

w obszarze ubezpieczeń odpowiedzialności cywilnej:

- Analizowano kilkadziesiąt projektów prawnych oraz monitorowano przebieg prac legislacyjnych w zakresie wprowadzania nowych obowiązkowych ubezpieczeń OC lub zmian przepisów wpływających na kształt obecnie funkcjonujących ubezpieczeń. Rekomendowano rozwiązania umożliwiające oferowanie ubezpieczeń obowiązkowych. Reprezentowano interesy zakładów ubezpieczeń w spotkaniach z organami administracji rządowej.
- Diagnozowano bariery w oferowaniu ubezpieczeń dla branży dronowej i podjęto próby wypracowania rozwiązań niwelujących ww. przeszkody.
- Izba współpracowała z Insurance Europe w badaniach lokalnych rynków ubezpieczeniowych, w tym regulacji prawnych w obszarze ubezpieczeń OC.

w obszarze ubezpieczeń turystycznych:

- Udział w pracach legislacyjnych nad przepisami dotyczącymi **systemu zabezpieczeń finansowych na wypadek niewypłacalności przedsiębiorców w branży turystycznej**. Izba sygnalizowała organom ustawodawczym kluczowe zagrożenia związane z funkcjonowaniem tego systemu, w szczególności niepotrzebną przewlekłość zwrotu podróżnym wpłat za niezrealizowaną imprezę turystyczną ze względu na rozproszenie procesu na kilka podmiotów oraz brak jednego ośrodka decyzyjnego i nadzorującego. Postulowano skoncentrowanie pełnej obsługi administracyjnej gospodarowania środkami z zabezpieczeń finansowych w rękach jednego podmiotu, którym mógłby być Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny.

w obszarze zarządzania informacją:

- Z początkiem 2017 r. Komisja Nadzoru Finansowego rozpoczęła prace nad zidentyfikowaniem barier natury regulacyjno-nadzorczej dla rozwoju innowacji finansowych (FinTech) w Polsce. Zaprezentowany został raport „FinTech w Polsce – bariery i szanse rozwoju” sporządzony przez Fundację FinTech Poland, w którym zdefiniowano bieżący stan rozwoju FinTech w Polsce oraz wskazano kluczowe bariery oraz szanse dla rozwoju.

KNF powołała Zespół roboczy ds. rozwoju innowacji finansowych, którego zadaniem było zidentyfikowanie barier regulacyjno-nadzorczych, utrudniających lub uniemożliwiających rozwój sektora FinTech. W skład zespołu weszli przedstawiciele różnych instytucji reprezentujących rynek finansowy, w tym Polska Izba Ubezpieczeń.

Prace FinTech stanowiły punkt wyjścia dla branży ubezpieczeniowej do wskazania barier, których rozwiązanie regulacyjne wpłynęłoby na rozwój nowych technologii, poprawy oferty produktowej, podniesienia jakości usług i obsługi klienta, sprzyjając rozwojowi branży ubezpieczeń. PIU zaproponowała, by w pracach zespołu powołanego przez UKNF zostały uwzględnione i procedowane następujące tematy:

- możliwości przenoszenia systemów i usług ubezpieczeniowych do środowiska chmurowego (Cloud Computing) jako środowiska bezpieczniejszego, tańszego i gwarantującego większą dostępność dla klientów i odbiorców usług;
- uproszczenia dostępu sektora ubezpieczeniowego do zbiorów danych referencyjnych takich jak: CEK, PESEL, ZUS, KRUS, PIP, NFZ w celu obniżenia stawek ubezpieczeń i poprawy bezpieczeństwa procesów ubezpieczeniowych;
- wykorzystanie profilu zaufanego ePUAP do autoryzacji klientów i usług ubezpieczeniowych oraz umożliwienie ubezpieczycielom świadczenia usług na platformie ePUAP;
- uregulowanie zasad, na jakich sektor ubezpieczeniowy będzie mógł przetwarzać dane osobowe w celu wykonania czynności ubezpieczeniowych w związku z wejściem w życie ogólnego rozporządzenia o ochronie danych (RODO);
- rezygnacja z wymogu pozyskiwania pisemnych zgód klientów na uzyskiwanie informacji od podmiotów wykonujących działalność leczniczą oraz od Narodowego Funduszu Zdrowia;
- uelastycznienia zapisów dotyczących stosowania certyfikatów podpisów przy autoryzacji czynności ubezpieczeniowych – w szczególności ograniczenie nadmiarowych zapisów dotyczących wymogów stosowania podpisu kwalifikowanego, szczególnie w kontekście wejścia w życie rozporządzenia eIDAS;
- zniesienia ograniczeń dla ogólnodostępnych rozwiązań w celu powszechniejszego i tańszego ich zastosowania, np. zdjęcie mechanizmu szyfrowania z kodów polowych 2D Aztec na dowodach rejestracyjnych pojazdów;
- umożliwienia zamiany dokumentów papierowych na ich odpowiedniki cyfrowe w archiwach zakładów ubezpieczeń;
- uregulowania przetwarzania danych osobowych osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą;
- stosowania biometrii do uwierzytelniania tożsamości osób.

Zakładane usunięcie przeszkód legislacyjnych utrudniających rozwój nowych technologii będzie korzystne dla sektora ubezpieczeniowego. Obecnie zakłady ubezpieczeń wykorzystują usługi z sektora FinTech w swojej działalności, jak również prowadzą projekty badawczo-rozwojowe w zakresie możliwości wykorzystania pojawiających się nowych rozwiązań i technologii. Nowe technologie stosowane są m.in. w procesie akwizycji ubezpieczeń i zawierania umów, w ocenie ryzyka czy likwidacji szkód. Z całą pewnością w przyszłości branża FinTech będzie jeszcze intensywniej kształtować rynek usług finansowych i ubezpieczeniowych. Intensywne prace Zespołu FinTech przypadły na okres styczeń – czerwiec 2017 r. Zaś końcowy efekt z prac Zespołu roboczego ds. rozwoju innowacji finansowych FinTech został przedstawiony na Kongresie 590 w Rzeszowie w listopadzie 2017 r.

Powodzeniu działań zmierzających do likwidacji barier sprzyja proces legislacyjny i prace nad projektem ustawy o zmianie ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym oraz niektórych innych ustaw, w treści którego znalazły się zapisy wzmacniające zadania organu nadzoru w podejmowaniu działań mających na celu wspieranie rozwoju innowacyjności rynku finansowego [projekt art. 4 ust. 1 pkt 3a]. Zespół FinTech zapowiedział kontynuację prac w 2018 r.

Głównym forum konsultacji dla branży w sprawie RODO jest PIU. Efekty przygotowań do RODO widoczne były już w maju 2016 r., kiedy to PIU podpisała porozumienie z GIODO o wspólnym działaniu na rzecz podnoszenia poziomu ochrony danych osobowych i tworzeniu branżowego kodeksu dobrych praktyk ochrony danych osobowych, który zaleca RODO.

RODO niesie istotne zmiany w działalności zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji w zakresie organizacji ochrony danych osobowych, gdyż wnosi proaktywne podejście do ochrony danych osobowych, a z tym zupełnie nowe wymogi i wzmocnienie dotychczasowych rozwiązań. Skala prowadzonych zmian w istotny sposób wpłynęła na szereg obszarów dotyczących przetwarzania danych osobowych w organizacji, zarówno w sferze prawnej, jak również w sferze systemów informatycznych. RODO w pierwszej kolejności wskazuje potrzebę przeglądu wszystkich procesów biznesowych, w których w jakikolwiek sposób przetwarza się dane. Dotyczy to podstaw prawnych, celów przetwarzania danych, realizacji obowiązków informacyjnych, sytuacji powierzania przetwarzania danych innym podmiotom, przetwarzania danych pozyskanych od innych podmiotów, dokumentacji przetwarzania danych, po zastosowanie środków technicznych i organizacyjnych zabezpieczenia danych osobowych oraz archiwizacji. Do tego dochodzi proces zbierania zgód na przetwarzanie danych, procedura zgłaszania naruszeń, ocena wpływu na prywatność przy tworzeniu lub modyfikacjach produktów czy obowiązek wyznaczenia inspektora ochrony danych. Przegląd procesów w zakładach rozpoczął się wcześniej, bo już po przyjęciu przez Parlament Europejski pakietu legislacyjnego dotyczącego nowych unijnych ram prawnych ochrony danych osobowych w kwietniu 2016 r. Stąd branża ubezpieczeniowa, przy wsparciu PIU, w sposób planowy opracowywała analizę wpływu rozporządzenia na procesy biznesowe zakładów.

W ramach prac nad implementacją w zakładach ubezpieczeń przepisów RODO w PIU przeprowadzono w 2017 r. cykl warsztatów, które w ramach Grupy ekspertów w PIU ds. wdrożenia RODO zgromadziły około 70 proc. branży. Celem projektu była identyfikacja i wykładnia najważniejszych problemów prawnych związanych z RODO, tak by uspołnić sposób realizacji przez zakłady ubezpieczeń obowiązków określonych przez regulatora unijnego.

Efektom prac prowadzonych w PIU we współpracy z kancelarią prawną Traple Konarski Podrecki i Wspólnicy sp.j. – doradcą prawnym specjalizującym się w tematyce ochrony danych osobowych w 2017 r. – było opracowanie planu wdrożenia RODO w zakładach. Plan stanowi tzw. check-listę zadań i związanych z nimi rozwiązań, a także przykładową dokumentację odnoszącą się do poszczególnych wymogów rozporządzenia. Prace dostosowawcze oraz proces zmian legislacyjnych będą kontynuowane w 2018 r.

2.1.2. Działania samoregulacyjne i standaryzacyjne

Działania samoregulacyjne

Jednym z zadań realizowanych przez Polską Izbę Ubezpieczeń jest działanie w kwestii dobrych praktyk w działalności ubezpieczeniowej w kontekście relacji Zakład Ubezpieczeń – Klient. *Best practices* stanowiły przedmiot prac w ramach organów merytorycznych i były realizowane poprzez tryb konsultacyjny uwzględniający współpracę sektora ubezpieczeniowego z administracją publiczną (legislator i regulator) i organizacjami konsumenckimi w procesie tworzenia tych rozwiązań.

Najważniejsze działania samoregulacyjne w 2017 r. dotyczyły:

- opracowania Q&A dla wdrożenia regulacji PRIIPs;
- zakresu i form relacji ubezpieczycieli z Rzecznikiem Finansowym, a w szczególności nowego podejścia do kwestii pozasądowego rozpatrywania sporów konsumenckich przed Rzecznikiem Finansowym. Kontynuowane były prace nad przygotowaniem dobrych praktyk w zakresie pozasądowego rozstrzygania sporów konsumenckich przez RzF i przed KNF;
- kodeksu postępowania w zakresie ochrony danych osobowych w działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.

Działania standaryzacyjne

Inicjatywy standaryzacyjne PIU wynikają nie tylko z potrzeby budowania zaufania do branży, ale także wpływają na racjonalizację kosztów prowadzenia działalności ubezpieczeniowej.

W 2017 r. PIU prowadziła prace nad następującymi projektami standaryzacyjnymi:

- standaryzacja szkód osobowych;
- standaryzacja likwidacji komunikacyjnych szkód rzeczowych, w tym prace nad Projektem Bezpośredniej Likwidacji Szkód;
- plan wdrożenia RODO w zakładach ubezpieczeń.

W 2017 r. Centrum Rozliczeń, będące komórką organizacyjną Izby, stosownie do potrzeb rynku podejmowało działania zmierzające do rozwoju systemu BLS. Struktura rynku BLS była stabilna, obejmując 8 zakładów ubezpieczeń, będących Stronami Umowy BLS, reprezentujących około 75% rynku OC komunikacyjnego, mierzonego składką przypisaną brutto. Centrum Rozliczeń wykonywało standardowe zadania związane ze wspomaganiami zakładów ubezpieczeń w realizacji Umowy BLS, w tym polegające na sporządzaniu analiz statystycznych. W 2017 r. Strony Umowy podjęły decyzję o podpisaniu Aneksu nr 1 do Umowy BLS, czyniąc tym samym Centrum Rozliczeń jednostką odpowiedzialną za implementację zmian dotyczących głównie procesu rozliczeń.

W 2017 r. PIU prowadziła cykl warsztatów standaryzujących proces wdrożenia w zakładach ubezpieczeń wymogów stawianych przez Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (tzw. ogólnego rozporządzenia o ochronie danych). W PIU Grupa ekspertów ds. wdrożenia RODO, przy współpracy z kancelarią prawną Traple Konarski Podrecki i Wspólnicy sp.j. – doradcą prawnym specjalizującym się w tematyce ochrony danych osobowych, opracowała plan wdrożenia RODO w zakładach ubezpieczeń.

2.1.3. Działania inicjujące i wspierające prace legislacyjne i autoregulacyjne

Jedną z najbardziej efektywnych praktykowanych przez Izbę form wspierania prac legislacyjnych oraz inicjatyw w obszarze autoregulacji jest organizacja otwartych konferencji naukowych. W 2017 r. PIU zorganizowała lub była współorganizatorem ośmiu konferencji naukowych dotyczących najważniejszych aspektów funkcjonowania rynku ubezpieczeń, w tym:

- konferencji pt. „Zadośćuczynienie na rzecz poszkodowanego w wypadku komunikacyjnym i na rzecz osób najbliższych” zorganizowanej przez Sąd Najwyższy przy współudziale Polskiej Izby Ubezpieczeń;
- XX jubileuszowej konferencji nt. przestępczości ubezpieczeniowej, która odbyła się w Szczecinie (pod patronatem Polskiej Izby Ubezpieczeń);
- IX Kongresu Bancassurance (wspólnie z ZBP);
- konferencji naukowej pt. „Szkody osobowe – doktryna, orzecznictwo sądowe, praktyka ubezpieczeniowa”, która odbyła się w Sali Kolumnowej Sejmu RP, zorganizowanej wspólnie z Klubem Parlamentarnym Polskiego Stronnictwa Ludowego oraz Krajową Radą Radców Prawnych;
- cyklu konferencji naukowych pt. „ICF – nowe spojrzenie na człowieka”, które odbyły się we Wrocławiu, Lublinie, Gdańsku i Warszawie, zorganizowane wraz z Polskim Towarzystwem Orzecznictwa Lekarskiego.

Największym wydarzeniem konferencyjnym 2017 r. był V Kongres Polskiej Izby Ubezpieczeń, który odbył się 9-10 maja 2017 r. w hotelu Sheraton w Sopocie. Kongres przyciągnął ponad 280 gości, wśród nich największą w historii kongresu PIU liczbę przedstawicieli Sejmu, Senatu, ministerstw i urzędów. Jak co roku do Sopotu przybyli także przedstawiciele zarządów niemal wszystkich polskich ubezpieczycieli. Kongres otworzyli: dr Józef Zych – sędzia Trybunału Stanu, Marszałek Sejmu II kadencji, Grzegorz Bierecki – przewodniczący Komisji Budżetu i Finansów Publicznych Senatu RP, Paweł Borys – prezes zarządu Polskiego Funduszu Rozwoju oraz Marcin Pachucki – zastępca przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego. Podczas V Kongresu debatowano o roli ubezpieczeń w gospodarce, bezpieczeństwie, dystrybucji, barierach i możliwościach wprowadzania innowacji w ubezpieczeniach oraz o reputacji branży ubezpieczeniowej.

PIU była też gospodarzem panelu dyskusyjnego podczas Kongresu 590 w Jasionce k. Rzeszowa. Panel był okazją do zapre-

zentowania gospodarczej części raportu „Jak ubezpieczenia zmieniają Polskę i Polaków”, prezentującego wpływ branży ubezpieczeniowej na otoczenie. W panelu wzięli udział: Jerzy Kwieciński, ówczesny wiceminister rozwoju, Marek Dietl, prezes GPW, Paweł Pytel, członek zarządu Aviva, J. Grzegorz Prądyński, prezes zarządu PIU, Piotr Arak, manager Deloitte. Panel moderował Arkadiusz Ekiert, szef Naczelnej Redakcji Gospodarczej Polskiego Radia.

Izba zorganizowała również panel podczas Forum Ekonomicznego w Krynicy Zdrój. Prezentując raport „Strategia poprawy bezpieczeństwa drogowego w Polsce”, zaprezentowaliśmy najważniejsze postulaty, których realizacja przyczynić się może do zmniejszenia liczby ofiar śmiertelnych na drogach. W panelu PIU wzięli udział: Jerzy Polaczek, poseł na Sejm RP, były minister transportu, Alvin Gajadhur, Główny Inspektor Transportu Drogowego, Konrad Romik, sekretarz Krajowej Rady Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego, Mariusz Wasiak z Biura Ruchu Drogowego Komendy Głównej Policji, Michael Wodzicki, partner w McKinsey&Company, J. Grzegorz Prądyński, prezes zarządu PIU. Panel moderował Łukasz Zboralski, redaktor naczelny portalu BRD24.pl oraz sekretarz redakcji tygodnika „Do Rzeczy”.

W celu wspierania kadr ubezpieczycieli przy implementacji regulacji Izba organizuje seminaria i szkolenia dedykowane rozmaitym, technicznym aspektom prowadzenia działalności ubezpieczeniowej. W 2017 r. odbyło się 17 bezpłatnych seminariów i szkoleń dla pracowników członków PIU w zakresie: innowacyjnych rozwiązań zarządczych i technologicznych w reasekuracji; reklamacji; zapobiegania, ujawniania oraz zwalczania przestępczości ubezpieczeniowej; zmian w przepisach podatkowych; wpływu zmian regulacyjnych na rachunkowość i sprawozdawczość zakładów ubezpieczeń.

Izba kontynuowała cykl warsztatów nt. ubezpieczeń ochrony prawnej, które odbyły się w Poznaniu, Wrocławiu, Toruniu oraz Gdańsku, a także przeprowadziła cykl warsztatów dotyczących planu wdrożenia RODO w zakładach ubezpieczeń. Efekt cyklu warsztatów prowadzonych w ramach Grupy ekspertów ds. wdrożenia RODO został uwzględniony w projekcie kodeksu postępowania, który będzie podlegał wewnętrznym i zewnętrznym konsultacjom, w tym z Generalnym Inspektorem Ochrony Danych Osobowych. Ponieważ rozporządzenie UE podnosi branżowe kodeksy postępowania do rangi instrumentu o charakterze prawnym, PIU będzie wspierać ten szczególny element samoregulacji branży ubezpieczeniowej.

Ponadto Polska Izba Ubezpieczeń objęła patronatem następujące konferencje naukowe:

- „Ubezpieczenia w państwach europejskich. Zagadnienia ekonomiczno-prawne” – zorganizowaną przez Katedrę Prawa Cywilnego i Gospodarczego oraz Katedrę Zarządzania Ryzykiem i Ubezpieczeń Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, oraz
- „Ewolucja ubezpieczeń – doświadczenia i wyzwania” zorganizowaną z okazji 100-lecia edukacji ubezpieczeniowej w SGH.

W sumie w 2017 r. Izba zorganizowała 25 wydarzeń konferencyjnych, w których wzięło udział blisko 3000 osób.

2.2. STATYSTYKI I BAZY DANYCH

2017 r. to podnoszenie użyteczności i funkcjonalności baz statystycznych Polskiej Izby Ubezpieczeń. Dostęp do danych w bazach statystycznych Izby posiadają krajowe zakłady ubezpieczeń i zagraniczne zakłady ubezpieczeń, które zasilają bazy. Izba jest jedynym na rynku dostępnym źródłem informacji w obszarze prowadzenia analiz statystycznych i finansowych rynku ubezpieczeniowego, o unikalnym w skali rynku zakresie danych statystycznych.

PIU w 2017 r. udostępniała raporty z baz zawierających:

- kwartalne sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji Działu I i Działu II – 100% rynku;
- miesięczne dane nt. wielkości sprzedaży i wypłaconych odszkodowaniach wg grup ryzyk 1-18 Działu II, obejmująca 23 zakłady (92% rynku);
- kwartalne informacje o wielkości nowej sprzedaży ubezpieczeń na życie Działu I, obejmująca 20 zakładów (96% rynku),
- kwartalne informacje nt. sprzedaży ubezpieczeń w kanale direct dla zakładów w dziale II (18 % rynku);
- kwartalne informacje nt. sprzedaży ubezpieczeń bancassurance w Dziale I, obejmująca 20 zakładów i 2 oddziały (97%) i w Dziale II – obejmująca 15 zakładów i 2 oddziały (89%);
- kwartalne informacje o sprzedaży ubezpieczeń zdrowotnych w Dziale I obejmuje 4 zakłady i 1 oddział, zaś Dział II obejmuje 9 zakładów i 2 oddziały.

Nad prawidłowym rozwojem merytorycznym poszczególnych raportów statystycznych czuwają właściwe komisje, podkomisje i zespoły Izby, z których inicjatywy owe bazy powstały. Dzięki temu bazy w optymalnym stopniu odzwierciedlają potrzeby biznesowe konkurencyjnego rynku oraz jego gotowość do wzajemnego dzielenia się informacją.

2.2.1. Platformy wspierające procesy biznesowe w zakładach ubezpieczeń

Baza danych PIU zawierająca informacje o przyczynach rozwiązania umów pośrednictwa ubezpieczeniowego między zakładami ubezpieczeń a agentami

Od 2006 r. w PIU funkcjonuje baza, której celem jest przekazywanie na wniosek zakładu ubezpieczeń oraz pośrednika ubezpieczeniowego, którego dane dotyczą, informacji o przyczynach rozwiązania umów pośrednictwa ubezpieczeniowego między zakładem ubezpieczeń a agentem.

Intensywne prace legislacyjne zwieńczyło w grudniu 2017 r. uchwalenie ustawy o dystrybucji ubezpieczeń, która w całości uchyla ustawę o pośrednictwie ubezpieczeniowym. Zmiany w prawie wniosły istotne zmiany na rynku pośrednictwa ubezpieczeniowego, a w kompetencjach Izby pozostało zadanie związane z udostępnianiem informacji o przyczynach rozwiązania umów pośrednictwa ubezpieczeniowego między zakładami ubezpieczeń a agentami.

Zapowiadana przez zarząd PIU modernizacja tej bazy będzie możliwa po zakończeniu prac nad aktami wykonawczymi do uchwalonej w grudniu 2017 r. ustawy, co zostało zapowiedziane na 2018 r.

System Obsługi Porozumienia Regresowego

W 2017 r. z systemu wspierającego zakłady ubezpieczeń w obsłudze roszczeń regresowych w ubezpieczeniach komuni-

kacyjnych korzystało 15 zakładów ubezpieczeń (w wyniku połączenia spółek zmniejszyła się liczba użytkowników). W sumie od momentu uruchomienia aplikacji, tj. w październiku 2014 r. na wnioski Komisji Likwidacji Szkód w PIU, zarejestrowano ponad 49 000 roszczeń regresowych.

Rok 2017 r. to również decyzja zarządu PIU o rozpoczęciu projektu budowy analogicznego rozwiązania dla ubezpieczeń majątkowych. Ujednoczenie rozwiązania technologicznego i kompleksowe wsparcie procesów biznesowych w Dziale I i Dziale II stanowić będzie priorytet PIU na 2018 r.

System do dokonywania rozliczeń między zakładami ubezpieczeń (Aplikacja BLS)

Jednym z zadań PIU określonych w art. 426 ust. 2 pkt 9 Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej jest tworzenie systemu rozliczeń i dokonywanie rozliczeń pomiędzy zakładami ubezpieczeń wykonującymi na zlecenie innego zakładu ubezpieczeń czynności ubezpieczeniowe, oraz gromadzenie, przetwarzanie i udostępnianie informacji dotyczących rozliczeń między uczestnikami tego systemu.

W ramach realizacji tego zadania Izba pełni nadzór nad sprawnym funkcjonowaniem Aplikacji BLS, tj. programu komputerowego dedykowanego do wspomagania wzajemnych rozliczeń Stron Umowy o współpracy w zakresie bezpośredniej likwidacji szkód (Umowa BLS).

Co do zasady podstawę rozliczeń w systemie BLS stanowią ryczałty, których wysokość jest określana właśnie dzięki Aplikacji BLS. Analizy realizowane przez Centrum Rozliczeń (komórkę organizacyjną Izby), cyklicznie udostępniane Stronom Umowy BLS, mogą być przygotowywane w oparciu o dane gromadzone w Aplikacji BLS.

Z aplikacji korzysta (według stanu na koniec 2017 r.) osiem zakładów ubezpieczeń będących Stronami Umowy BLS. Do końca 2017 r. w systemie zostało rozliczonych 109 711 spraw szkodowych.

Porównywarka wyroków sądowych

Projekt powstał z inicjatywy Komisji Likwidacji Szkód PIU. Członkowie PIU zgłosili zapotrzebowanie na narzędzie umożliwiające w szybki i prosty sposób wyszukiwanie i porównywanie dokumentów dotyczących prawomocnych wyroków sądowych. Stworzona przez Izbę porównywarka umożliwia użytkownikom wyszukiwanie i porównywanie informacji z wprowadzonych do bazy prawomocnych wyroków sądowych po zadanych kryteriach wyszukiwania w zakresie: roszczeń poszkodowanego, roszczeń uprawnionego, postępowania likwidacyjnego, etapu Sądu I Instancji, etapu Sądu II Instancji, etapu Sądu Najwyższego.

Stworzona aplikacja umożliwia gromadzenie skanów zanonimizowanych, prawomocnych wyroków sądowych oraz informacji zawartych w ww. wyrokach. Od momentu powstania porównywarki w czerwcu 2016 r. do końca 2017 r. w porównywarkę zgromadzono ponad 6 700 wyroków sądowych.

2.3. DZIAŁANIA WIZERUNKOWE

Najważniejszym w 2017 r. projektem wizerunkowym PIU był raport pt. „Jak ubezpieczenia zmieniają Polskę i Polaków” (raport wpływu). To pierwsze tego typu opracowanie w Europie Środkowo-Wschodniej. Prawie rok pracy PIU, zakładów ubezpieczeń i firmy Deloitte, pozwolił na publikację opracowania, pokazującego wpływ rynku ubezpieczeń na gospodarkę, firmy i człowieka. Wpływ ten najlepiej obrazują najważniejsze wskaźniki: 1,6 mld zł odprowadzonych podatków, 225 tys. miejsc pracy w branży oraz powiązanych z nią sektorach, 2 proc. łącznego wkładu w PKB kraju. Dzięki ubezpieczeniom więcej dóbr i usług jest wytwarzanych w polskiej gospodarce. Ubezpieczyciele to także trzeci największy inwestor instytucjonalny w Polsce. Aż 60 mld aktywów lokują w obligacje, 17,4 mld w akcje spółek, zapewniając nie tylko kapitał na rozwój przedsiębiorstw, ale także finansując wydatki publiczne na infrastrukturę, edukację czy zdrowie. Premiera gospodarczej części raportu odbyła się 16 listopada 2017 r. podczas panelu na Kongresie 590 w Jasionce k. Rzeszowa. W całości raport „Jak ubezpieczenia zmieniają Polskę i Polaków” został zaprezentowany 29 listopada 2017 r. podczas konferencji w Centrum Prasowym PAP.

2.3.1. MEDIA SPOŁECZNOŚCIOWE

Dzięki raportowi wpływu PIU uzyskała wiele nowych, niepublikowanych wcześniej danych. Ta baza wiedzy sprawdziła się znakomicie przy uruchamianiu nowych kanałów komunikacji w mediach społecznościowych. Do używanych wcześniej serwisów YouTube i Twitter, Izba dołączyła Facebook oraz LinkedIn. Ponadto w listopadzie 2017 r. Izba uruchomiła blog ekspercki, z którego treści trafiają do ponad 5000 użytkowników. Blog tworzą eksperci i analitycy Izby oraz eksperci rynku, którzy przygotowali od początku istnienia bloga ponad 40 tekstów dotyczących najważniejszych dla rynku zagadnień:

- raportu „Jak ubezpieczenia zmieniają Polskę i Polaków”,
- pracowniczych planów kapitałowych,
- RODO,

a ponadto regulacji dotyczących ubezpieczeń komunikacyjnych, zadośćuczynień, ubezpieczeń zdrowotnych i wielu innych.

W 2017 r. rozpoczęły się prace nad uruchomieniem bloga poradnikowego, skierowanego do osób spoza branży. Poradnik nawypadekdy.pl zawiera treści skierowane do konsumentów, odpowiada na najczęściej zadawane pytania dotyczące ubezpieczeń. Blog odwiedziło ponad 6 tys. nowych użytkowników w ciągu pół roku.

Statystyki kanałów społecznościowych PIU przedstawiają się następująco:

- profil na LinkedIn – uruchomiony we wrześniu 2017 r. obserwuje niemal 2000 osób, a posty docierają średnio do 2-3 tys. osób;
- profil na Twitterze uruchomiony w październiku 2017 r. śledzi niemal 400 osób. Dotarcie (czyli całkowita liczba wyświetleń tweetów) i wzmianki: ok. 100-120 tys. miesięcznie;
- profil Polskiej Izby Ubezpieczeń na Facebooku obserwuje ponad 1,5 tys. osób. Średnio posty docierają do 3 tys. osób.

Media społecznościowe służą komunikacji wszystkich ważnych

wydarzeń Izby, projektów oraz są źródłem wiedzy o rynku ubezpieczeniowym dla wielu dziennikarzy oraz osób zainteresowanych rynkiem.

2.3.2. OBSZARY DZIAŁAŃ KOMUNIKACYJNYCH

Głównymi obszarami komunikacji PIU, poza wymienionym już raportem wpływu, były ubezpieczenia OC ppm. Początek 2017 r. to dalszy ciąg zapoczątkowanej rok wcześniej publicznej dyskusji na temat wzrostu cen komunikacyjnych ubezpieczeń OC. Ubezpieczeniom komunikacyjnym, a ściślej bezpieczeństwu ruchu drogowego, poświęcony był też raport „Strategia poprawy bezpieczeństwa drogowego w Polsce”, zaprezentowany przez Izbę podczas Forum Ekonomicznego w Krynicy. W raporcie opisane zostały najważniejsze postulaty, których realizacja przyczyni się do zmniejszenia się liczby ofiar śmiertelnych na drogach. Izba prowadziła też standardowe działania komunikacyjne, polegające przede wszystkim na działaniach zwiększających świadomość ubezpieczeniową oraz budowaniu wizerunku branży, poprzez publikację w przystępny sposób danych rynkowych. PIU tworzyła cykliczne informacje na temat wyników finansowych branży ubezpieczeniowej, publikowała raporty na temat ubezpieczeń zdrowotnych i rynku bancassurance. Tworzyła też dziesiątki materiałów edukacyjnych dla mediów, m.in. na temat ubezpieczeń komunikacyjnych, turystycznych i dla firm.

W 2017 r. wypowiedzi przedstawicieli Izby znalazły się w:

- 127 audycjach telewizyjnych,
- 625 audycjach radiowych,
- 481 publikacjach prasowych,
- 4 830 publikacjach internetowych.

2.3.3. KOMUNIKACJA Z OTOCZENIEM

PIU prowadzi bieżącą komunikację z zakładami ubezpieczeń oraz innymi organizacjami. Do tego celu Izba stosuje następujące narzędzia:

- PIU Meetup – cykliczne spotkania zarządu PIU z zarządami zakładów ubezpieczeń, mające na celu przekazanie informacji na temat bieżących prac PIU. Spotkania odbywają się co dwa miesiące;
- strona internetowa piu.org.pl, od końca 2016 r. działająca w wersji przystosowanej do urządzeń mobilnych, bieżąco aktualizowana, prowadzona w dwóch językach;
- strona internetowa polisynazdrowie.pl, pełniąca rolę edukacyjną w obszarze ubezpieczeń zdrowotnych;
- Internetowy Tygodnik Ubezpieczeniowy z bazą około 3 000 subskrybentów;
- komunikaty i legislacje PIU:
 - Izba w 2017 r. sporządziła 99 komunikatów do członków, dzięki czemu otrzymywali oni stałą informację na temat wszystkich działań PIU;
 - Izba stworzyła ponad 96 dokumentów legislacyjnych, będących podstawą konsultacji rynkowych w zakresie wszelkich aktów modyfikujących prawo ubezpieczeniowe w Polsce;

- serwis członkowski PIU
W 2017 r. z serwisu członkowskiego PIU korzystało ponad 400 osób – członków komisji, podkomisji, grup ekspertów oraz zespołów i grup roboczych PIU. Serwis członkowski służył jako narzędzie do wymiany informacji i dokumentów pomiędzy członkami poszczególnych komisji.

2.4. DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA I EDUKACYJNA

Izba prowadzi działalność wydawniczą wspierającą cele strategiczne PIU oraz realizującą zadanie edukacji ubezpieczeniowej. W 2017 r. Izba przygotowała następujące publikacje:

- „Raport Roczny PIU 2016” w wersji polskiej i angielskiej – coroczny raport zawierający sprawozdanie z działalności Izby oraz pogłębioną analizę polskiego rynku ubezpieczeń;
- „Ubezpieczenia w liczbach 2016” – broszura zawierająca najważniejsze dane o rynku ubezpieczeniowym w Polsce;
- „Europejski Konsumentki Indeks Zdrowia 2016” – przełożony przez PIU na język polski *Euro Health Consumer Index* – jeden z najważniejszych corocznie publikowanych raportów na temat opieki zdrowotnej w Europie. EHCI analizuje system ochrony zdrowia w 35 europejskich krajach, na podstawie niemal 50 wskaźników podzielonych na 6 podkategorii;
- „Aktualne zasady finansowania procedur medycznych, w tym rehabilitacji, w systemie publicznej opieki zdrowotnej” – opracowanie będące rozszerzeniem referatów wygłoszonych podczas konferencji zorganizowanej 13 grudnia 2016 r. przez Polską Izbę Ubezpieczeń;
- „Klasyfikacja ryzyk występujących w działalności zakładów ubezpieczeń” – broszura przygotowana przez Podkomisję ds. audytu i kontroli wewnętrznej PIU oraz ekspertów z firmy KPMG. Zawiera opis potencjalnych ryzyk dla zakładów ubezpieczeń oraz propozycje działań minimalizujących poszczególne ryzyka;
- „Strategia poprawy bezpieczeństwa drogowego w Polsce” – raport stanowiący niezależne spojrzenie na problem bezpieczeństwa ruchu drogowego (BRD) w Polsce. Przedstawia *Program Poprawy Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego 2030*, którego celem jest zmniejszenie śmiertelności na polskich drogach o 2 000 osób rocznie, czyli o blisko 70 proc. do 2030 r.;
- „Zabezpieczenia przed skutkami przepięć i wyładowań piorunowych” – opracowanie zawierające wytyczne dot. ochrony odgromowej i przepięciowej, autorstwa dr. inż. Jarosława Wiatra z Politechniki Białostockiej, prof. dr. hab. inż. Zdobysława Flisowskiego z Politechniki Warszawskiej oraz dr. hab. inż. Lesława Karpińskiego – profesora nadzwyczajnego Politechniki Rzeszowskiej;
- „Analiza danych dot. przestępstw ujawnionych w 2016 r. w związku z działalnością zakładów ubezpieczeń – członków Polskiej Izby Ubezpieczeń”.

Izba kontynuowała również wydawanie kwartalnika „Wiadomości Ubezpieczeniowe”. Od numeru 4/2017 kwartalnik ukazuje się tylko w formie elektronicznej.

Dla swoich członków PIU przygotowuje aktualne i unikalne informacje o polskim rynku ubezpieczeń. Tak jak w poprzednich latach, biuro zarządu Izby w 2017 r. przygotowało i wysłało do członków PIU kwartalne biuletyny szybkiej informacji o stanie rynku (tzw. *snapshots*) oraz kwartalne raporty o wynikach sektora ubezpieczeń. Izba udostępniała swoim członkom systematyczne monitoringi wybranych obszarów ubezpieczeń:

sprzedaży bancassurance, nowej sprzedaży ubezpieczeń na życie oraz sprzedaży ubezpieczeń zdrowotnych.

W ramach działań wspierających edukację ubezpieczeniową w dalszym ciągu rozwijana była współpraca z organizacjami naukowymi i studenckimi poprzez patronaty nad podyplomowymi studiami o profilu ubezpieczeniowym, wspomaganie inicjatyw ubezpieczeniowych kół naukowych i patronaty nad konferencjami nt. ubezpieczeń organizowanymi przez uczelnie wyższe. Izba wspiera również działania na rzecz edukacji zawodowej w zakresie ubezpieczeń. Od 2016 r. PIU uczestniczy, wraz ze Związkiem Banków Polskich i Warszawskim Instytutem Bankowości, w *Sektorowej Radzie Kompetencji dla branży finansowej*, która została powołana na zlecenie Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości, w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020. Głównym celem Rady jest wspieranie rozwiązań służących lepszemu dopasowaniu kompetencji pracowników sektora finansowego do wymogów szybko zmieniającego się środowiska pracy. W 2017 r. Rada przystąpiła do środowiskowego badania Bilans Kapitału Ludzkiego, którego celem jest określenie tendencji i zapotrzebowania na kwalifikacje w sektorze finansowym w najbliższych latach. Oprócz tego Izba jak co roku organizowała seminaria i szkolenia skierowane do pracowników zakładów ubezpieczeń (m.in. dot. zasad reklamacji, reasekuracji, rachunkowości, opodatkowania, przeciwdziałania przestępczości ubezpieczeniowej oraz ubezpieczeń ochrony prawnej).

2.5. DZIAŁALNOŚĆ MIĘDZYNARODOWA

Izba aktywnie uczestniczy w opiniowaniu projektów legislacyjnych podejmowanych na poziomie Unii Europejskiej.

Współpraca z Insurance Europe jest podstawowym sposobem, w jaki Izba bierze udział w opiniowaniu propozycji regulacji Komisji Europejskiej i Parlamentu Europejskiego dotyczących działalności ubezpieczeniowej, zabiegając przy tym o odpowiednią reprezentację interesów polskich ubezpieczycieli.

Najważniejsze obszary działań Insurance Europe w 2017 r. dotyczyły:

- ochrony i polepszenia otoczenia biznesowego ubezpieczycieli oraz zapewnienia konkurencyjności sektora ubezpieczeń (m.in. implementacja Solwency II, przegląd europejskiego systemu nadzoru, opodatkowanie działalności ubezpieczeniowej, projekty związane z dalszą integracją UE, ochrona inwestycji długoterminowych i ubezpieczeniowych form długoterminowego oszczędzania);
- zapewnienia adekwatnej ochrony klientów usług ubezpieczeniowych (m.in. w odniesieniu do ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych, pośrednictwa ubezpieczeniowego, ochrony danych osobowych);
- obrony warunków ubezpieczalności starych i nowych ryzyk (m.in. ubezpieczanie katastrof naturalnych, cyberryzyk, paneuropejskie produkty i programy emerytalne);
- digitalizacji otoczenia biznesowego ubezpieczycieli oraz samej działalności ubezpieczeniowej.

Izba brała udział w konsultacjach i przygotowaniu opinii i stanowisk Insurance Europe dotyczących następujących unijnych inicjatyw legislacyjnych:

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady dotycząca dystrybucji ubezpieczeń (IDD Insurance Distribution Directive) oraz projekty aktów delegowanych do IDD;
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie

dokumentów zawierających kluczowe informacje, dotyczących detalicznych produktów zbiorowego inwestowania i ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych (PRIIPs) oraz projektu Regulacyjnych Standardów Technicznych do rozporządzenia PRIIPs;

- Wytyczne do Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i swobodnym przepływem takich danych, tzw. ogólne rozporządzenie o ochronie danych (GRPR);
- Dyrektywa o Paneuropejskim Produkcie Emerytalnym (PEPP).

Izba, poprzez udział swoich przedstawicieli w pracach i posiedzeniach komisji i grup roboczych Insurance Europe, włączała się w opiniowanie projektów legislacyjnych Unii Europejskiej, które mają wpływ na działalność ubezpieczeniową. W 2017 r., łącząc prace Insurance Europe z pracami poszczególnych komisji i grup roboczych PIU, Izba delegowała swoich przedstawicieli na plenarne i robocze spotkania ciał Insurance Europe, dzięki czemu uczestniczyła we wszystkich istotnych z punktu widzenia polskiego rynku ubezpieczeń gremiach opiniotwórczych. Izba kontynuowała zainicjowaną w poprzednich latach współpracę z krajowymi stowarzyszeniami ubezpieczycieli w Europie. Przedstawiciele Izby brali udział w bilateralnych spotkaniach z przedstawicielami stowarzyszeń Austrii, Francji i Niemiec. Ponadto PIU rozwijała kontakty międzynarodowe za sprawą uczestnictwa w konferencjach Międzynarodowego Stowarzyszenia Nadzorów Ubezpieczeniowych (IAIS) oraz Europejskiego Nadzoru nad Ubezpieczeniami i Funduszami Emerytalnymi (EIOPA), międzynarodowej organizacji ubezpieczycieli życiowych LIMRA oraz International Insurance Association (IIA), a także współpracowała z Globalną Federacją Stowarzyszeń Ubezpieczeniowych (GFIA).

2.6. DZIAŁALNOŚĆ KOMISJI, PODKOMISJI, GRUP EKSPERTÓW ORAZ ZESPOŁÓW I GRUP ROBOCZYCH

W 2017 r. funkcjonowały następujące komisje, podkomisje, grupy ekspertów oraz zespoły i grupy robocze PIU:

Komisje i podkomisje

- Komisja ekonomiczno-finansowa
 - Podkomisja ds. Solwency II
 - Podkomisja ds. rachunkowości i sprawozdawczości ubezpieczeniowej
 - Podkomisja ds. opodatkowania działalności ubezpieczeniowej
 - Podkomisja ds. audytu i kontroli wewnętrznej
- Komisja ds. public relations
- Komisja Zarządzania Informacją Ubezpieczeniową
- Komisja ds. towarzystw ubezpieczeń wzajemnych
- Komisja Ubezpieczeń na Życie
 - Podkomisja ds. pośrednictwa ubezpieczeń na życie
- Komisja ds. przeciwdziałania przestępczości ubezpieczeniowej
 - Podkomisja ds. przeciwdziałania przestępczości w ubezpieczeniach na życie

- Komisja Ubezpieczeń Majątkowych
 - Podkomisja ds. reasekuracji
 - Podkomisja ubezpieczeń odpowiedzialności cywilnej
 - Podkomisja ubezpieczeń rolnych
 - Podkomisja ubezpieczeń należności
 - Podkomisja ubezpieczeń finansowych
 - Podkomisja ds. dystrybucji ubezpieczeń majątkowych
- Komisja Ubezpieczeń Komunikacyjnych
- Komisja Ubezpieczeń Zdrowotnych i Wypadkowych
- Komisja ds. likwidacji szkód
- Komisja prawno-legislacyjna

Grupy ekspertów

- Grupa ekspertów ds. przeciwdziałania praniu brudnych pieniędzy
- Grupa ekspertów ds. FATCA i CRS
- Grupa ekspertów ds. wizerunku produktów inwestycyjnych (od sierpnia 2017 r.)
- Grupa ekspertów ds. wdrożenia RODO
- Grupa ekspertów ds. wytycznych KNF dot. IT
- Grupa ekspertów ds. długoterminowego oszczędzania
- Grupa ekspertów ds. PRIIPs
- Grupa ekspertów ds. umowy o wzajemnym uznawaniu rozszczeń regresowych w ubezpieczeniach majątkowych
- Grupa inżynierów ryzyka
- Grupa ekspertów ds. CEPIK
- Grupa ekspertów ds. standaryzacji szkód osobowych
- Grupa ekspertów ds. procesów i procedur likwidacji szkód komunikacyjnych
- Grupa ekspertów ds. opracowania rekomendacji dobrych praktyk w zakresie „przedłużonej gwarancji”

Zespoły i grupy robocze

- Grupa robocza ds. doradztwa odszkodowawczego
- Grupa robocza ds. ubezpieczeń NNW dzieci i młodzieży szkolnej
- Zespół ds. digitalizacji procesów w sektorze ubezpieczeń
- Zespół ds. reklamacji i klientów
- Zespół ds. ubezpieczeń ochrony prawnej
- Zespół ds. ubezpieczeń turystycznych
- Zespół ds. zarządzania ryzykiem katastrof naturalnych
- Zespół ds. bancassurance i sprzedaży affinity

Diagram pokazujący strukturę samorządu ubezpieczeniowego wg stanu na koniec 2017 r. prezentujemy na stronie 11.

Komisja ekonomiczno-finansowa

Przewodniczący: Zygmunt Kostkiewicz (od grudnia 2017 r.)

Sekretarz: Jan Piątek

Liczba posiedzeń w 2017 r.: 2

Najważniejsze spotkania i rekomendacje

- W 2017 r., jak i w latach poprzednich, Komisja pełniła funkcje koordynujące w stosunku do czterech działających w jej ramach podkomisji [tj. Podkomisji ds. rachunkowości i sprawozdawczości, Podkomisji ds. opodatkowania działalności ubezpieczeniowej, Podkomisji ds. Solwency II oraz Podkomisji ds. audytu i kontroli wewnętrznej].

- W ramach działań z zakresu wszystkich podkomisji odbyły się konsultacje i spotkania dotyczące omówienia i wypracowania uwag zakładów ubezpieczeń do ankiety i metodyki BION wprowadzonych przez KNF po wdrożeniu reżimu Wyfłacalność II.

Najważniejsze opinie i konsultacje

- Komisja wypracowała stanowisko rynku ubezpieczeniowego poprzez sformułowanie wielu uwag i postulatów do UKNF, dotyczących Metodyki Badania i Oceny Nadzorczej (BION) zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji po wdrożeniu dyrektywy Solvency II. W wyniku działań Izby wiele postulatów zostało uwzględnionych przez UKNF w nowej metodyce BION. Efektem tych działań było spotkanie przedstawicieli zakładów z pracownikami UKNF i wprowadzenie części postulowanych zmian do metodyki opublikowanej w maju 2017 r.

Podkomisja ds. Solvency II

Przewodniczący: Robert Pusz

Sekretarz: Jan Piątek

Liczba posiedzeń w 2017 r.: 1 oraz konsultacje prowadzone w ramach wymiany korespondencji e-mail

Najważniejsze spotkania i rekomendacje

- Bieżące e-mailowe konsultowanie stanowiska rynku odnośnie wdrażanej w zakładach ubezpieczeń dyrektywy Solvency II. W szczególności przygotowywanego po raz pierwszy sprawozdania na temat wyfłacalności i kondycji finansowej (SFCR).
- Udział w spotkaniu z przedstawicielami UKNF, mającym na celu omówienie uwag zakładów ubezpieczeń zgłoszonych do metodyki BION oraz odniesienia się do nich przedstawicieli UKNF.

Najważniejsze opinie i konsultacje

- Członkowie Podkomisji omówili uwagi i wątpliwości dotyczące bieżącego raportowania na rzecz organu nadzoru w ramach reżimu Solvency II.
- Członkowie Podkomisji wymienili stanowiska dotyczące raportu ORSA.
- Wypracowanie propozycji tematów seminariów do planu CEDUR UKNF na 2018 r. z zakresu Wyfłacalność II (tematy przesłane przez PIU do KNF na jej prośbę).

Podkomisja ds. rachunkowości i sprawozdawczości ubezpieczeniowej

Przewodniczący: Jan Terlecki

Sekretarz: Jan Piątek

Liczba posiedzeń w 2017 r.: 0 (konsultacje prowadzone w ramach wymiany korespondencji e-mail)

Najważniejsze spotkania i rekomendacje:

- Uzgodnienie tematyki dorocznego seminarium z zakresu rachunkowości.
- Dokonanie wyboru audytora do przeprowadzenia dorocznego seminarium z zakresu rachunkowości.

Najważniejsze opinie i konsultacje:

- Wypracowanie propozycji tematów seminariów do planu CEDUR UKNF na 2018 r. z zakresu rachunkowości i sprawozdawczości finansowej (tematy przesłane przez PIU do KNF).

Najważniejsze konferencje i seminaria:

- 30 listopada 2017 r. w Warszawie odbyło się seminarium „Wpływ zmian regulacyjnych na rachunkowość i sprawozdawczość zakładów ubezpieczeń” przygotowane wspólnie z KPMG.

Podkomisja ds. opodatkowania działalności ubezpieczeniowej

Przewodnicząca: Anna Kacprowska

Sekretarz: Jan Piątek

Liczba posiedzeń w 2017 r.: 5

Najważniejsze spotkania i rekomendacje

- Członkowie Podkomisji aktywnie uczestniczyli w pracach nad wypracowaniem koniecznych zmian w organizacji i w procesach korzystania z usług zewnętrznych przez zakłady ubezpieczeń w związku z uchyleniem zwolnienia od podatku VAT usług pomocniczych do usług ubezpieczeniowych.
- Udział w spotkaniu z przedstawicielami zajmującymi się Bezpośrednią Likwidacją Szkód (BLS) poświęconemu wypracowaniu stanowiska dotyczącego opodatkowania podatkiem VAT likwidacji szkód w ramach BLS.
- Analiza i dyskusja dotycząca przygotowanego przez Ministerstwo Finansów projektu ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne.
- Rekomendowanie Zarządowi PIU skorzystania z zewnętrznego doradcy podatkowego do współpracy w zakresie wypracowania wspólnego stanowiska branży ubezpieczeniowej do projektu ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne z uwagi na ilość i wagę projektowanych zapisów dla zakładów ubezpieczeń.
- Rekomendowanie zewnętrznemu doradcy i Zarządowi PIU działania w kierunku wprowadzenia trzech zasadniczych zmian w projekcie zmian ustawy CIT, które najbardziej były istotne dla branży ubezpieczeniowej. Brak ich zmiany mógłby doprowadzić do negatywnych skutków dla klientów zakładów ubezpieczeń oraz gospodarki narodowej.
- Rekomendowanie definicji pośrednictwa do konsultowanego projektu ustawy o pośrednictwie ubezpieczeniowym.
- Udział w spotkaniu z przedstawicielami UKNF, mającym na celu omówienie uwag zakładów ubezpieczeń zgłoszonych do metodyki BION oraz odniesienia się do nich przedstawicieli UKNF.

Najważniejsze opinie i konsultacje

- Podkomisja skonsultowała i wymieniła stanowiska dotyczące wpływu i koniecznych zmian w zakładach ubezpieczeń (głównie w zakresie outsourcingu usług ubezpieczeniowych) w związku z wprowadzonymi zmianami w ustawie o podatku od towarów i usług.
- Podkomisja dokonała analizy i oceny wpływu zmian w ustawie o podatku od towarów i usług na opodatkowanie podatkiem VAT procesu Bezpośredniej Likwidacji Szkód (BLS).
- Podkomisja wypracowała szerokie stanowisko branży ubezpieczeniowej do projektu ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz ustawy

o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne. Ustalono również działania w zakresie przygotowania i zgłoszenia przez PIU uwag do projektu.

- Wypracowano uwagi do stanowiska Ministerstwa Finansów dotyczące zgłoszonych przez PIU uwag do projektu ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne. Ponadto ustalono kolejne działania w celu uwzględnienia przez Ministerstwo Finansów uwag PIU w projekcie ustawy. W tym celu PIU skierowała kolejne pismo do Ministerstwa Finansów.
- Wypracowanie tematyki oraz wybór firmy audytorskiej do przeprowadzenia dorocznego seminarium z zakresu podatków.
- Wypracowanie stanowiska branży ubezpieczeniowej do prowadzonych przez Ministerstwo Finansów konsultacji dotyczących wprowadzenia do polskiego prawa obowiązku raportowania schematów podatkowych. Wypracowane stanowisko PIU przesłała do Ministerstwa Finansów.

Najważniejsze konferencje i seminaria

- 5 grudnia 2017 r. w Warszawie odbyło się seminarium „Podatki w branży ubezpieczeniowej – zmiany w przepisach podatkowych” przygotowane wspólnie z PwC.

Podkomisja ds. audytu i kontroli wewnętrznej

Przewodnicząca: Monika Rosa (od kwietnia 2017 r.)

Sekretarz: Rafał Socha

Liczba posiedzeń w 2017 r.: 6

Najważniejsze spotkania i rekomendacje:

- Udział w spotkaniu z przedstawicielami UKNF, mającym na celu omówienie uwag zakładów ubezpieczeń zgłoszonych do metodyki BION oraz odniesienia się do nich przedstawicieli UKNF.
- Wznowienie prac, aktualizacja statusu oraz finalizacja broszury „Klasyfikacja ryzyk występujących w działalności zakładów ubezpieczeń” we współpracy z firmą KPMG. Materiał ukazał się w wersji elektronicznej i papierowej jesienią 2017 r.
- Rozpoczęcie prac nad programami audytu wybranych obszarów działalności zakładów ubezpieczeń.
- Rozpoznanie i dyskusja nad bieżącymi sprawami dotyczącymi audytu i kontroli wewnętrznych.

Grupa ekspertów ds. przeciwdziałania praniu brudnych pieniędzy

Przewodniczący: Jakub Niedźwiedzki

Sekretarz: Jan Piątek

Liczba posiedzeń w 2017 r.: 6

Najważniejsze spotkania i rekomendacje

- Grupa dokonała analizy i oceny pierwotnego, jak i poprawionych przez Ministerstwo Finansów, projektów ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (AML). Przeprowadzono szeroką dyskusję nad poszczególnymi zapisami projektu ustawy odnoszącymi się

w sposób bezpośredni lub pośredni do zakładów ubezpieczeń.

- Przeprowadzono dyskusję nad możliwością wdrożenia przez zakłady ubezpieczeń nowej ustawy AML oraz zmian, jakie należałoby wprowadzić w organizacji procesu sprzedaży i likwidacji szkód, aby można było wypełnić wymagania zapisów ustawy. Zwrócono uwagę na niemożliwość praktycznego zaimplementowania przez zakłady ubezpieczeń określonych zapisów, jeśli pozostałyby one w wersji projektu ustawy.
- Zarekomendowano zarządowi PIU skorzystanie z zewnętrznego doradcy podatkowego do współpracy w zakresie przygotowania wspólnego stanowiska branży ubezpieczeniowej do poszczególnych projektów ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu z uwagi wagę projektowanych zapisów dla zakładów ubezpieczeń.
- Przedyskutowano i zarekomendowano przygotowanie wspólnie z zewnętrznym doradcą wytycznych w zakresie stosowania uproszczonych środków bezpieczeństwa finansowego w świetle zapisów zawartych w projekcie ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu.

Najważniejsze opinie i konsultacje

- Wypracowano stanowisko branży ubezpieczeniowej do projektu (z 4 maja 2017 r.) ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. PIU przesłała do Ministerstwa Finansów dużą liczbę istotnych uwag do projektu.
- Wypracowano stanowiska branży ubezpieczeniowej do poprawionych projektów ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (tj. z 12 lipca 2017 r. oraz 26 września 2017 r.). Stanowiska te zostały przesłane przez PIU do Ministerstwa Finansów.
- Wypracowano, przy udziale zewnętrznego doradcy, wytyczne dotyczące możliwości stosowania przez zakłady ubezpieczeń uproszczonych środków bezpieczeństwa finansowego w kontekście zapisów projektowanej ustawy AML.
- Prowadzono roboczą wymianę stanowisk z przedstawicielami Departamentu Inspekcji Bankowych, Instytucji Płatniczych i Spółdzielczych Kas Oszczędnościowo-Kredytowych UKNF w zakresie wybranych zapisów projektu ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu.
- Przygotowanie prezentacji, jej przedstawienie oraz dyskusja z przedstawicielami Komisji Ubezpieczeń na Życie dotyczących najważniejszych zmian i najważniejszych ryzyk dla zakładów ubezpieczeń Działu I wynikających z projektu nowej ustawy AML. Ponadto wspólne ustalenie ostatecznych propozycji zmian tego projektu oraz działań PIU na dalszym etapie legislacyjnym.

Grupa ekspertów ds. FATCA i CRS

Przewodniczący: Jakub Niedźwiedzki

Sekretarz: Rafał Socha

Liczba posiedzeń w 2017 r.: 5

Najważniejsze spotkania i rekomendacje

- Współpraca z ZBP – udział w grupie roboczej w ramach ZBP

w zakresie wypracowania wspólnego podejścia instytucji finansowych do implementacji przepisów FATCA oraz CRS w Polsce.

- Członkowie Grupy omówili uwagi i wątpliwości zakładów ubezpieczeń dotyczące wdrożenia FATCA i CRS.

Najważniejsze opinie i konsultacje

- Przygotowanie stanowiska rynku w publikacji „Wspólny opis procesów dla Ustawy o wymianie informacji podatkowych oraz regulacji FACTA” wspólnie ze Związkiem Banków Polskich.
- Przygotowanie wspólnych dla rynku formularzy dot. oświadczeń dla klientów indywidualnych i instytucjonalnych dla potrzeb raportowania CRS.

Najważniejsze konferencje i seminaria

- Pod patronatem PIU odbyła się konferencja „Praktyczne wdrożenie ustawy o wymianie informacji podatkowych z innymi państwami – Common Reporting Standard” organizowana przez ZBP.

Komisja ds. public relations

Przewodnicząca: Aleksandra Leszczyńska

Sekretarz: Marcin Tarczyński

Liczba posiedzeń w 2017 r.: 10

Najważniejsze opracowania i rekomendacje

- Raport „Jak ubezpieczenia zmieniają Polskę i Polaków”.
- Projekt diagnozy reputacji branży.
- Rekomendacje dotyczące komunikacji związanej z cenami ubezpieczenia OC ppm.
- Powołanie Grupy ekspertów ds. wizerunku produktów inwestycyjnych.

Grupa ekspertów ds. wizerunku produktów inwestycyjnych (od sierpnia 2017 r.)

Przewodniczący: Mariusz Gawrychowski

Sekretarz: Marcin Tarczyński

Liczba posiedzeń w 2017 r.: 3

Najważniejsze opracowania i rekomendacje

- Ewentualna współpraca z portalem Analizy Online.

Komisja Zarządzania Informacją Ubezpieczeniową

Przewodniczący: Wojciech Gruszecki

Sekretarz: Mariusz Kuna

Liczba posiedzeń w 2017 r.: 2

Najważniejsze opracowania i rekomendacje

- Analiza oddziaływania na zakłady ubezpieczeń *Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady UE 2016/679 z dn. 27.04.2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych [tzw. ogólne rozporządzenie o ochronie danych]*. Komisja Zarządzania Informacją Ubezpieczeniową przy pracach nad wdrożeniem *ogólnego rozporządzenia o ochronie danych współpracowała* z Grupą ekspertów ds. wdrożenia RODO, w gestii, której było m.in. zidentyfikowanie przepisów nowelizacji prawa sektorowego, które powinny zostać zmienione zgodnie z intencją ogólnego rozporządzenia o ochronie danych. Ponadto, oprócz procesu legislacyjnego, wyłoniono doradcę prawnego z zakresu ochrony danych osobowych, który przy udziale PIU przeprowadził

projekt standaryzujący branżę ubezpieczeniową od wdrożenia RODO.

Najważniejsze opinie i konsultacje

- Komisja wspierała proces identyfikacji barier natury regulacyjno-nadzorczej dla rozwoju innowacji finansowych (Fin-Tech) w Polsce.
- Komisja poddała pod analizę również projekt ustawy o zmianie ustawy o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne. Projekt ten zakładał wprowadzenie możliwości identyfikacji potwierdzania tożsamości osób i rzeczy (np. pojazdów) na podstawie e-usług. W ocenie Komisji w prezentowanej przez Ministerstwo Cyfryzacji projekcie mDokument nie zakłada implementacji w sektorze prywatnym, w związku z czym nie ma bezpośrednich skutków prawnych dla zakładów ubezpieczeń. Izba wystąpiła z propozycją zawarcia w przedmiotowym projekcie zapisów, które w przyszłości pozwolą sektorowi ubezpieczeniowemu na wzajemną integrację e-usług i ułatwienia obywatelom korzystania z usług ubezpieczeniowych oraz poszerzenia e-usług o usługi ubezpieczeniowe.
- Komisja opiniowała projekt ustawy o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa. Przedmiotowa ustawa definiuje obowiązki służące zapewnieniu cyberbezpieczeństwa systemów informacyjnych w sektorach usług mających kluczowe znaczenie dla utrzymania krytycznej działalności społeczno-gospodarczej, a więc w energetyce, transporcie, bankowości i instytucjach finansowych, sektorach zdrowia, zaopatrzenia w wodę i infrastrukturze cyfrowej. Komisja wskazała na pozytywne dla branży ubezpieczeniowej uporządkowanie od strony organizacyjnej podziału kompetencji w zakresie zarządzania cyberincydentami. Projekt daje wytyczne co do sposobu reagowania na cyberincydenty przez zakłady ubezpieczeń, tj. komu i w jakim trybie zakład powinien zgłaszać cyberincydenty. Komisja podkreśliła, że proponowane rozwiązania korespondują z wytycznymi KNF dotyczącymi zarządzania obszarami technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego w zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji, które obowiązują branżę ubezpieczeniową od początku 2017 r.

Najważniejsze konferencje i seminaria

- 12 kwietnia 2017 r. odbyło się coroczne otwarte posiedzenie KZI, które poświęcone było reagowaniu sektora ubezpieczeniowego na przypadki cyberincydentów. Celem spotkania było zapoznanie przedstawicieli rynku z aktualnymi działaniami prowadzonymi w zakresie identyfikacji i reagowania na cyberincydenty po stronie instytucji administracji rządowej, UKNF, Policji, UFG i ZBP oraz wspólne zastanowienie się nad możliwością wypracowania dobrych praktyk dla sektora ubezpieczeniowego.

Grupa ekspertów ds. wdrożenia RODO

Przewodniczący: Ambroży Wójcik

Wiceprzewodnicząca: Kamila Niewęglowska-Kennedy

Sekretarz: Anna Kwiatkowska

Liczba posiedzeń w 2017 r.: 15, w tym 7 posiedzeń w trybie warsztatów

Najważniejsze opracowania i rekomendacje

- Prace grupy ekspertów skupiały się na ścisłej współpracy z Ministerstwem Finansów, Ministerstwem Cyfryzacji

oraz Ubezpieczeniowym Funduszem Gwarancyjnym nad analizą i opracowaniem propozycji zmian do ustawy branżowych, tj. zmiany ustawy z dnia 29.08.1997 r. o ochronie danych osobowych oraz przeglądu innych aktów prawnych odwołujących się do tej regulacji, w tym ustawy z dnia 11.09.2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej oraz ustawy z dnia 22.05.2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych.

- Analiza i wypracowanie uwag do implementacji RODO, m.in. w zakresie uprawnienia do przetwarzania danych sensorywnych (tj. o stanie zdrowia), możliwości profilowania w celu wykonania umowy (likwidacji szkód), możliwości przetwarzania danych w celu przeciwdziałania wypłacaniu nienależnych odszkodowań i świadczeń, zmiany obowiązku zbierania zgód na przetwarzanie danych osobowych w formie pisemnej na obowiązek zbierania zgód lub uprawnienie do przetwarzania danych, wymiany danych z UFG czy kontynuacji dopuszczalności przetwarzania informacji w wyrokach skazujących, przetwarzanie danych w celu realizacji roszczeń regresowych, przetwarzanie danych biometrycznych do celów identyfikacji i weryfikacji klienta oraz ustalenie maksymalnego okresu archiwizacji danych.

Najważniejsze opinie i konsultacje

Grupa ekspertów oprócz prac legislacyjnych prowadziła równolegle w okresie październik-grudzień 2017 r. cykl warsztatów dla członków PIU. Celem warsztatów organizowanych przez Izbę we współpracy z kancelarią prawną Traple Konarski Podrecki i Wspólnicy sp.j. była identyfikacja i wykładnia najważniejszych problemów prawnych związanych z RODO, tak by osiągnąć sposób realizacji przez zakłady ubezpieczeń obowiązków określonych przez regulatora unijnego. Zakres tematyczny warsztatów prezentował się następująco:

- check-lista zadań i związanych z nimi niezbędnych rozwiązań, a także przykładowa dokumentacja odnosząca się do poszczególnych wymogów rozporządzenia;
- wzór rejestru czynności przetwarzania danych osobowych [art. 30 RODO];
- wzory klauzul zgody [art. 7 i n. RODO];
- wzory klauzul informacyjnych [art. 13 i n. RODO];
- polityka retencji danych [art. 5 RODO];
- wzory umów powierzenia przetwarzania danych [art. 28 i n. RODO];
- opracowanie wytycznych do wykonywania analizy PIA [art. 35 RODO];
- opracowanie wytycznych do przeprowadzenia szacowania ryzyka i dobór odpowiednich środków zabezpieczenia danych [art. 25 i 32 RODO];
- wykaz potencjalnych pożądaných funkcjonalności lub zabezpieczenia systemu informatycznego;
- wzór uzgodnień pomiędzy współadministratorami danych [art. 26 RODO];
- przykłady mechanizmów zgodności [art. 45-49 RODO];
- wzory zgłoszeń naruszeń danych osobowych [art. 33 RODO];
- przenoszenie danych osobowych do innego administratora danych [art. 20 RODO];

- wymogi prawa do ograniczenia przetwarzania danych osobowych [art. 18 RODO];
- zasady odpowiedzialności za naruszenia przepisów o ochronie danych wraz z orzecznictwem z zakresu naruszenia danych osobowych jako kategorii dóbr osobistych [art. 82 RODO];
- kodeksy postępowania oraz mechanizmy certyfikacji na gruncie RODO [art. 42 i n. RODO].

Najważniejsze konferencje i seminaria

Grupa ekspertów prowadziła od października do grudnia 2017 r. cykl warsztatów dla członków PIU.

15 grudnia 2017 r. odbyło się seminarium skierowane do przedstawicieli zakładów ubezpieczeń, w tym przewodniczących komisji i podkomisji PIU, podsumowujące efekty prac warsztatowych przygotowujących branżę ubezpieczeniową do wdrożenia RODO.

Grupa ekspertów ds. wytycznych KNF dot. IT

Przewodniczący: Wojciech Gruszecki

Sekretarz: Mariusz Kuna

Liczba posiedzeń w 2017 r.: 0 (prace prowadzono w trybie komunikacji e-mail)

Najważniejsze opracowania i rekomendacje

Grupa ekspertów kontynuowała analizę kluczowych z punktu widzenia zakładów ubezpieczeń tematów związanych z realizacją wydanych przez Komisję Nadzoru Finansowego w dniu 16 grudnia 2014 r. Wytycznych dotyczących zarządzania obszarami technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego w zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji. Wytyczne KNF obowiązują branżę ubezpieczeniową od początku 2017 r.

Najważniejsze opinie i konsultacje

Prace grupy skupiały się w 2017 r. na monitorowaniu wdrożenia wytycznych i podejmowaniu rozmów z KNF w celu wypracowania jednolitych standardów rynku ubezpieczeniowego.

Komisja ds. towarzystw ubezpieczeń wzajemnych

Przewodnicząca: Maria Kuchlewska

Sekretarz: Waldemar Kowalski

Liczba posiedzeń w 2017 r.: 0 (konsultacje prowadzone w ramach korespondencji e-mail)

Komisja Ubezpieczeń na Życie

Przewodniczący: Jarosław Bartkiewicz

Sekretarz: Piotr Wrzesiński

Liczba posiedzeń w 2017 r.: 14

W 2017 r. Komisja zajmowała się głównie tematem umów ubezpieczenia na życie z UFK. Obszarem prac Komisji była również implementacja dyrektywy IDD oraz rozporządzenia PRIIPs, jak również zaangażowanie zakładów ubezpieczeń w program budowy oszczędności długoterminowych w ramach Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju przygotowanej przez Ministerstwo Rozwoju. Komisja działała głównie w ramach powołanych w jej ramach, dedykowanych podkomisji, grup ekspertów i grup roboczych.

Najważniejsze opracowania i rekomendacje

- Opracowanie propozycji PIU w zakresie ujawniania kosztów dystrybucji w ubezpieczeniach na życie o charakterze inwestycyjnym – w ramach prac nad projektem ustawy o dystrybucji.
- Opracowanie założeń uregulowania kwestii uśpionych polis.
- Przygotowanie analizy wpływu na rynek ubezpieczeń na życie zmian proponowanych w projekcie zmian ustawy o CIT i wypracowanie uwag do Ministerstwa Finansów.
- Przygotowanie analizy wpływu na rynek ubezpieczeń na życie obowiązków proponowanych w projekcie zmian ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy, wdrażającej dyrektywę AML IV i wypracowanie uwag do Ministerstwa Finansów.
- Przygotowanie analizy kosztów w umowach ubezpieczenia na życie z UFK.

Podkomisja ds. pośrednictwa ubezpieczeń na życie

Przewodniczący: Patrycja Duszeńko-Majchrowska

Sekretarz: Piotr Wrzesiński

Liczba posiedzeń w 2017 r.: 8

Najważniejsze opracowania i rekomendacje

- Udział w pracach legislacyjnych nad projektem ustawy o dystrybucji ubezpieczeń implementującym do polskiego porządku prawnego obowiązki wynikające z dyrektywy IDD.
- Wypracowanie uwag i komentarzy rynku ubezpieczeniowego do projektu ustawy o dystrybucji ubezpieczeń.
- Zebranie kwestii szczególnie wątpliwych wynikających z przygotowanego przez MF projektu ustawy o dystrybucji i wypracowanie wspólnego podejścia rynku do ww. kwestii.

Grupa ekspertów ds. długoterminowego oszczędzania

Przewodniczący: Paweł Pytel

Sekretarz: Piotr Wrzesiński

Liczba posiedzeń w 2017 r.: 6

Najważniejsze opracowania i rekomendacje

- Przygotowanie propozycji zaangażowania branży ubezpieczeniowej w program gromadzenia oszczędności długoterminowych Polaków w ramach Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju. W szczególności propozycja obejmowała koncepcję akumulacji oszczędności długoterminowych w Pracowniczych Planach Kapitałowych oraz koncepcję wypłat zgromadzonych oszczędności przez zakład ubezpieczeń.
- Podjęcie rozmów z przedstawicielami Ministerstwa Finansów, Ministerstwa Rozwoju oraz Polskiego Funduszu Rozwoju mających na celu zapewnienie udziału zakładów ubezpieczeń w programie.
- Udział w pracach zespołu roboczego ds. oszczędności długoterminowych w ramach Rady Rozwoju Rynku Finansowego w Ministerstwie Finansów.

Grupa ekspertów ds. PRIIPs

Przewodniczący: Jerzy Kryk

Sekretarz: Piotr Wrzesiński

Liczba posiedzeń w 2017 r.: 14

Najważniejsze opracowania i rekomendacje

- Przygotowanie analizy dotyczącej wdrożenia Rozporządzenia PRIIPs przez zakłady ubezpieczeń działające w Polsce.
- Przygotowanie zestawu pytań i odpowiedzi do Rozporządzenia PRIIPs prezentujących propozycję podejścia polskiego rynku

ubezpieczeń na życie do kwestii stosowania Rozporządzenia i aktów wykonawczych oraz przekazanie materiału do Komisji Nadzoru Finansowego.

- Udział w pracach legislacyjnych nad projektem ustawy o zmianie ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym implementującym do polskiego porządku prawnego część przepisów Rozporządzenia PRIIPs.

Komisja ds. przeciwdziałania przestępczości ubezpieczeniowej

Przewodniczący: Tomasz Cichoń

Sekretarz: Ewa Czapska

Liczba posiedzeń w 2017 r.: 3

Najważniejsze opracowania i rekomendacje

- Raport „Analiza danych dotyczących przestępstw ujawnionych w 2016 r. w związku z działalnością zakładów ubezpieczeń” ukazującego rozkład zjawiska w kontekście zróżnicowania produktów ubezpieczeniowych.

Najważniejsze opinie i konsultacje

- Związane z pracami nad aktami wykonawczymi ustawy o ochronie danych osobowych związanej z implementacją Rozporządzenia unijnego o ochronie danych osobowych (RODO).
- Wpływ zapisów RODO, FinTech oraz cyberzagrożeń na obszar przestępczości ubezpieczeniowej.
- Współpraca z Komendą Główną Policji.
- Współpraca z Prokuraturą Krajową.

Najważniejsze konferencje i seminaria

- XX Międzynarodowa Konferencja „Przestępczość ubezpieczeniowa” 23-24 marca 2017 r. w Szczecinie. Jubileuszowa edycja poświęcona została podsumowaniu dwudziestu lat spotkań, ale także aktualnym problemom z obszaru przeciwdziałania przestępczości ubezpieczeniowej.
- Seminarium „Współpraca policji, zakładów ubezpieczeń i innych instytucji rynku ubezpieczeniowego w zakresie zapobiegania, ujawniania oraz zwalczania przestępczości ubezpieczeniowej” 21-22 września 2017 r. w Szczytnie. Seminarium było spotkaniem roboczym specjalistów zajmujących się przeciwdziałaniem i zwalczaniem przestępczości na szkodę zakładów ubezpieczeń. Jak co roku głównym jego celem była wymiana praktycznych doświadczeń na temat współczesnych form przestępczości ubezpieczeniowej, a jednocześnie możliwość opracowania założeń wspólnych działań ubezpieczycieli i przedstawicieli organów ścigania w tym obszarze.
- Warsztaty specjalistyczne dla funkcjonariuszy Policji organizowane w Komendach Wojewódzkich Policji na temat przestępczości ubezpieczeniowej.
- Spotkania edukacyjno-informacyjne z przedstawicielami Prokuratur Okręgowych i Regionalnych.

Podkomisja ds. przeciwdziałania przestępczości w ubezpieczeniach na życie

Przewodniczący: Piotr Raubo

Sekretarz: Ewa Czapska

Liczba posiedzeń w 2017 r.: 2

Najważniejsze opracowania i rekomendacje

– wspólne z Komisją ds. Przeciwdziałania Przestępczości Ubezpieczeniowej:

- Raport „Analiza danych dotyczących przestępstw ujawnionych

w 2016 r. w związku z działalnością zakładów ubezpieczeń”.

Najważniejsze opinie i konsultacje

– wspólne z Komisją ds. Przeciwdziałania Przemocności Ubezpieczeniowej:

- Współpraca z Komendą Główną Policji.
- Współpraca z Prokuraturą Krajową.

Najważniejsze konferencje i seminaria

– wspólne z Komisją ds. Przeciwdziałania Przemocności Ubezpieczeniowej:

- XX Międzynarodowa Konferencja „Przemocność ubezpieczeniowa” 23-24 marca 2017 r. w Szczecinie.
- Seminarium „Współpraca policji, zakładów ubezpieczeń i innych instytucji rynku ubezpieczeniowego w zakresie zapobiegania, ujawniania oraz zwalczania przemocności ubezpieczeniowej” 22-23 września 2017 r. w Szczecinie.
- Warsztaty specjalistyczne dla funkcjonariuszy policji organizowane w Komendach Wojewódzkich Policji na temat przemocności ubezpieczeniowej.
- Spotkania edukacyjno-informacyjne z przedstawicielami Prokuratur Okręgowych i Regionalnych.

Komisja Ubezpieczeń Majątkowych

Przewodniczący: Witold Janusz

Sekretarz: Rafał Mańkowski

Liczba posiedzeń w 2017 r.: 5

Najważniejsze opinie i konsultacje

- Konsultacje projektu ustawy projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z uproszczeniem procesu inwestycyjno-budowlanego – Polska Izba Ubezpieczeń zwróciła uwagę na to, że w polityce planowania przestrzennego nie została wystarczająco uregulowana polityka państwa związana z zarządzaniem ryzykiem katastrof naturalnych.
- Projekt ustawy o organach administracji inwestycyjnej i nadzoru budowlanego – znaczna część eksploatowanych budynków znajduje się w nienależnym stanie technicznym. Wiele z nich jest własnością lub współwłasnością jednostek samorządów terytorialnych. Dlatego zniesienie zależności personalnych inspektorów nadzoru budowlanego od władz samorządowych i wprowadzenie nowych zasad kontroli może pozytywnie wpłynąć na efektywność działań nadzoru budowlanego i bezpieczeństwo obiektów budowlanych.
- Podsumowanie skutków nawałnic, które miały miejsce w sierpniu 2017 r. – zakłady ubezpieczeń wypłaciły około 400 mln zł odszkodowania. Zniszczone zostały przede wszystkim gospodarstwa rolne, sieci energetyczne oraz częściowo infrastruktura.

Podkomisja ds. reasekuracji

Przewodniczący: Jacek Kugacz

Sekretarz: Rafał Mańkowski

Liczba posiedzeń w 2017 r.: 3

Najważniejsze opinie i konsultacje

- Porozumienie podpisane między Unią Europejską a USA dotyczące rynku ubezpieczeń i reasekuracji, w ramach którego

usuwane będą wzajemne wymogi dotyczące zabezpieczeń. Dzięki tej umowie reasekuratorzy mający siedzibę na terytorium USA będą mogli prowadzić działalność w krajach Unii Europejskiej bez konieczności powołania oddziału lub spółki. W długiej (ponad pięcioletniej) perspektywie zakłady ubezpieczeń i reasekuracji będą mogły w związku z tym w większym stopniu dywersyfikować transfer ryzyka.

- Przegląd orzecznictwa dotyczącego odszkodowań za szkody osobowe i uszkodzone pojazdy z tytułu umów OC komunikacyjnego w wyniku wypadków, które miały miejsce przed 2012 r. oraz postanowień umów reasekuracyjnych zawartych w tamtych latach.

Najważniejsze konferencje i seminaria

- Seminarium reasekuracyjne – podczas którego przedstawione zostały narzędzia do szybkiego testowania ryzyka oraz metodologia analizy Big Data. Omówione zostały zagadnienia związane wykorzystaniem informacji pochodzących ze zdjęć lotniczych i kosmicznych do oceny ryzyka ubezpieczeniowego oraz szacowania szkód. Podczas seminarium zaprezentowane zostało również nowe rozwiązanie biznesowe w postaci aukcji internetowej pojemności reasekuracyjnych. W tym kontekście przedstawione zostały metody standaryzacji i prezentacji ryzyka, co pozwoliłoby reasekuratorom na szybkie kwotowanie i przygotowanie oferty.

Podkomisja ubezpieczeń odpowiedzialności cywilnej

Przewodniczący: Radosław Kamiński

Sekretarz: Renata Orzechowska

Liczba posiedzeń w 2017 r.: 1

Najważniejsze opinie i konsultacje

- Konsultacje aktów prawnych i propozycji legislacyjnych pod kątem wpływu na ubezpieczenia OC. Przedmiotem analiz Podkomisji były m.in.: projekty ustaw i rozporządzeń regulujących zasady oferowania nowych obowiązkowych ubezpieczeń OC:
 1. OC podmiotu odpowiedzialnego za system identyfikacji elektronicznej przyłączony do węzła krajowego,
 2. OC właściciela obiektu kosmicznego,
 3. OC pośrednika kredytu hipotecznego.
- Badania wpływu propozycji zmian w przepisach regulujących ubezpieczenia obowiązkowe OC:
 1. Firmy audytorskiej,
 2. Architekta i inżyniera budownictwa,
 3. Zawodów związanych z gospodarką nieruchomościami (OC rzeczoznawcy majątkowego, zarządcy nieruchomościami, pośrednika w obrocie nieruchomościami),
 4. Doradcy restrukturyzacyjnego,
 5. Badacza i sponsora badań klinicznych.
- Monitorowano prace Zespołu ds. przeglądu ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych powołanego przy Ministerstwie Finansów oraz na bieżąco oceniono propozycje zmian do ustawy zgłaszane przez członków Zespołu.

Podkomisja ubezpieczeń rolnych**Przewodniczący: Andrzej Janc****Sekretarz: Rafał Mańkowski****Liczba posiedzeń w 2017 r.: 4****Najważniejsze opinie i konsultacje**

- Projekt ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniach upraw rolnych – Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi przygotowało projekt ustawy zmieniającej zasady funkcjonowania dotowanych ubezpieczeń upraw. Celem Ministerstwa miało być upowszechnienie umów ubezpieczenia zawierających pełny pakiet ryzyk wypełnionych w ustawie łącznie z suszą. Podkomisja przygotowała analizy aktuarialne, bazujące na dotychczasowych wynikach szkodowych, wykazując potencjalny wzrost cen ubezpieczeń upraw rolnych wynikający z oceny ryzyka ubezpieczeniowego. Efekt wprowadzenia zmian legislacyjnych w pierwotnie proponowanym kształcie mógłby doprowadzić do ograniczenia możliwości zawierania ubezpieczenia przez rolników, co wpłynęłoby negatywnie na stabilność finansową sektora rolnego. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi po zapoznaniu się z materiałami przygotowanymi przez Podkomisję wprowadziło na powrót do projektu ustawy możliwość zawierania ubezpieczeń od kilku wybranych ryzyk.
- Konsultacja w sprawie przyszłego kształtu systemu ubezpieczeń upraw rolnych – Podkomisja przeprowadziła analizę dwóch opracowań przygotowanych na zlecenie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, dotyczących formy prawnej i założeń biznesowych docelowego systemu ubezpieczeń rolnych. Pierwsze zakładało powołanie nowego Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych, głęboko reasekurowanego przez państwo, oferującego ubezpieczenia oparte na ryczałtowych sumach ubezpieczenia i składkach. Drugie opracowanie zalecało modyfikację obecnego systemu poprzez dostosowanie zakresu ochrony do potrzeb poszczególnych grup producentów rolnych. PIU w swoich uwagach wykazała sprzeczność też pierwszego opracowania z przepisami prawa i ogólnymi zasadami zarządzania ryzykiem ubezpieczeniowym. Po tym etapie konsultacji Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi podjęło decyzję o stopniowym wprowadzaniu zmian w obecnie obowiązującej ustawie o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, celem których będzie dostosowanie oferty ubezpieczeniowej do potrzeb poszczególnych grup producentów rolnych.

Podkomisja ubezpieczeń należności**Przewodniczący: Paweł Szczepankowski****Sekretarz: Rafał Mańkowski****Liczba posiedzeń w 2017 r.: 4****Najważniejsze opracowania i rekomendacje**

- Projekt rekomendacji „Minimalne wymogi informacyjne w ubezpieczeniach należności” – celem dokumentu jest ułatwienie ubezpieczającym gromadzenia i przedstawienia w zapytaniu ofertowym danych, niezbędnych zakładom ubezpieczeń do prawidłowej oceny ryzyka. W szczególności ujednoczone zostaną pojęcia, sposób definiowania okresów sprawozdawczych oraz zasady przygotowywania przez zakłady na wniosek klientów raportów szkodowych dotyczących poszczególnych umów ubezpieczenia należności, co może wpłynąć korzystnie i zdecydowanie usprawnić proces zawierania umów ubezpieczenia i zmniejszyć pracochłonność po stronie klienta.

Najważniejsze opinie i konsultacje

- Oszacowanie wartości rynku ubezpieczeń należności w Polsce, najważniejszych trendów występujących w tej linii ubezpieczeń oraz ich wpływu na rozwój gospodarki. Dane te zostały wykorzystane w Raporcie Wpływu. Ubezpieczenia należności w dużej mierze oferowane są przez oddziały, stąd potrzeba tworzenia specjalnych, oddzielnych raportów.
- Konsultacje z ZIPSEE „Cyfrowa Polska” i Ministerstwem Finansów w zakresie problemów powstałych w wyniku pogarszającej się płynności finansowej w sektorze importu i handlu sprzętem RTV, IT i AGD na skutek zobowiązań podatkowych.

Podkomisja ubezpieczeń finansowych**Przewodnicząca: Joanna Domańska****Sekretarz: Rafał Mańkowski****Liczba posiedzeń w 2017 r.: 3****Najważniejsze opinie i konsultacje**

- Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie formy zobowiązania gwaranta stanowiącego zabezpieczenie generalne w operacjach celnych, innych niż procedura tranzytowa, dokonywanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – wydanie tego aktu prawnego wynikało z konieczności dostosowania wzoru zabezpieczenia określonego w unijnym Kodeksie Celnym do polskich uwarunkowań rynkowych. Mimo wydania przedmiotowego rozporządzenia nie wyjaśnione zostały kwestie granic odpowiedzialności gwaranta, co utrudnia zakładom ubezpieczeń prowadzenie tej linii biznesu.
- Ustawa o dystrybucji ubezpieczeń – przedmiotem dyskusji była interpretacja przepisów ustawy w kontekście przygotowywania dokumentów informacyjnych dla klienta oraz odpowiedniego przygotowywania i zatwierdzania dokumentów w trakcie przygotowywania lub modyfikacji produktów w kontekście specyfiki gwarancji ubezpieczeniowych.

Podkomisja ds. dystrybucji ubezpieczeń majątkowych**Przewodniczący: Krzysztof Szypuła****Sekretarz: Andrzej Kiciński****Liczba posiedzeń w 2017 r.: 8****Najważniejsze opracowania i rekomendacje**

- Opracowanie stanowiska PIU do Rekomendacji Zespołu roboczego dotyczącego projektu ustawy implementującej Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/97.
- Opiniowanie i konsultacje Projektu ustawy dystrybucji ubezpieczeń (UC66) implementującej do krajowego porządku prawnego przepisy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/97 z dnia 20 stycznia 2016 r. w sprawie dystrybucji ubezpieczeń [Dz. Urz. UE L 26 z 02.02.2016, s. 19].

Najważniejsze opinie i konsultacje

- Ustawa o dystrybucji ubezpieczeń z dnia 15 grudnia 2017 r. [Dz.U. poz. 2486 z 29 grudnia 2017 r.] implementująca do krajowego porządku prawnego przepisy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/97 z dnia 20 stycznia 2016 r. w sprawie dystrybucji ubezpieczeń [Dz. Urz. UE L 26 z 02.02.2016, s. 19].
- Prace związane z opiniowaniem i opracowywaniem stanowisk w związku z procedowanym w Unii Europejskiej wnioskiem Komisji Europejskiej zakładającym odroczenie

terminu stosowania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/97 z dnia 20 stycznia 2016 r. w sprawie dystrybucji ubezpieczeń (dyrektywa IDD) do dnia 1 października 2018 r.

Grupa ekspertów ds. umowy o wzajemnym uznawaniu roszczeń regresowych w ubezpieczeniach majątkowych

Przewodniczący: Artur Cieczkiewicz

Sekretarz: Rafał Mańkowski

Liczba posiedzeń w 2017 r.: 1

Najważniejsze dokumenty

- Przygotowanie dokumentów, na podstawie których dokonano postępowania mającego na celu wybór wykonawcy systemu obsługi majątkowych roszczeń regresowych.
- Udział w przygotowaniu treści umów z wykonawcą systemu obsługi majątkowych roszczeń regresowych.

Grupa inżynierów ryzyka

p. o. przewodniczącego: Rafał Mańkowski

Sekretarz: Rafał Mańkowski

Liczba posiedzeń w 2017 r.: 3

Najważniejsze opinie i konsultacje

- Ankieta dotycząca wykorzystywania przez zakłady ekspertyz i ustaleń dotyczących dochodzeń popożarowych – podczas konsultacji zdefiniowane zostało, jakie warunki musi spełniać ekspertyza dochodzeniowa, aby można ją było wykorzystać w postępowaniu likwidacyjnym.

Najważniejsze opracowania i rekomendacje

- Projekt materiału edukacyjnego dotyczącego sposobu przygotowania instrukcji bezpieczeństwa pożarowego – duża część osób przygotowujących ten dokument popełnia błędy polegające na przepisywaniu do tego dokumentu przepisów prawnych, wpisywaniu nieaktualnych informacji dotyczących obciążenia ogniowego oraz stosowanych zabezpieczeń przeciwpożarowych, a także danych z projektu budynków, a nie protokołów powykonawczych. Tymczasem instrukcja bezpieczeństwa pożarowa jest dokumentem mającym bardzo szerokie zastosowanie. Informacje w niej zawarte wykorzystywane są przy prowadzeniu akcji ratowniczych, instalacji maszyn i urządzeń, a także przy ocenie ryzyka ubezpieczeniowego.

Komisja Ubezpieczeń Komunikacyjnych

Przewodniczący: Tomasz Piekarski

Sekretarz: Monika Chłópek

Liczba posiedzeń w 2017 r.: 4

Najważniejsze opinie i konsultacje

- Opiniowanie i propozycje zmian legislacyjnych związanych z profesjonalną rejestracją pojazdów, czasowym wycofaniem pojazdu z ruchu, zmianami do ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, UFG i BPUK, a także udział przedstawicieli Komisji w spotkaniach i konferencjach uzgodnieniowych organizowanych przez właściwe Ministerstwa.
- Konsultacje raportu „Strategia poprawy bezpieczeństwa

drogowego w Polsce”.

- Opiniowanie zmian do dyrektywy komunikacyjnej.
- Reprezentowanie polskiego rynku ubezpieczeń przez Przewodniczącego Komisji w spotkaniach Motor Working Group przy Insurance Europe.
- Konsultacje i wyrażanie opinii w sprawie zapytań z rynków europejskich otrzymywane za pośrednictwem IE.

Grupa ekspertów ds. CEPIK 2.0

Przewodniczący: Tomasz Piekarski

Sekretarz: Monika Chłópek

Liczba posiedzeń w 2017 r.: 7

Najważniejsze opinie i konsultacje

- Konsultacje, opiniowanie i uzgadnianie z Ministerstwem Cyfryzacji zmian legislacyjnych do ustaw zmieniających ustawę Prawo o ruchu drogowym oraz rozporządzeń wykonawczych do tych ustaw.
- Udział Przewodniczącego w posiedzeniach Komisji Sejmowych i Senackich, podczas których omawiane były zmiany legislacyjne związane z CEPIK 2.0.
- Uzgadnianie i uzasadnianie adekwatności i celowości zakresów danych, do jakich dostęp będą miały zakłady ubezpieczeń z CEPIK.
- Stała wymiana korespondencji, przede wszystkim w postaci elektronicznej z Ministerstwem Cyfryzacji, Centralnym Ośrodkiem Informatyki i UFG.

Komisja Ubezpieczeń Zdrowotnych i Wypadkowych

Przewodnicząca: Julita Czyżewska

Sekretarz: Dorota M. Fal

Liczba posiedzeń w 2017 r.: 3

Najważniejsze opracowania i rekomendacje

- Jedyne w Polsce tłumaczenie raportu „Euro Health Consumer Index 2016”, który następnie opublikowano na stronie internetowej Izby oraz w serwisie edukacyjnym.
- Na podstawie opracowanej definicji prywatnego ubezpieczenia zdrowotnego kontynuowano prace w zakresie zbierania danych dotyczących wysokości sprzedaży z rynku zdrowotnego w podziale na składkę przypisaną brutto oraz liczbę ubezpieczonych. Podejmowano regularne działania w zakresie podnoszenia dokładności raportowanych przez ZU danych. Prowadzona przez Izbę baza zdrowotna jest unikalna w skali rynku.
- Prowadzono serwis internetowy www.polisynazdrowie.pl o charakterze edukacyjno-poradnikowym. Zadaniem serwisu jest promowanie idei prywatnych ubezpieczeń zdrowotnych jako nowoczesnych rozwiązań dających dostęp do szybkiej, wysokiej jakości opieki medycznej. Serwis zawiera przystępne wiadomości na temat budowy systemu opieki zdrowotnej w Polsce, aktualności z wydarzeń na rynku oraz informacje o funkcjonowaniu, zasadach i korzyściach płynących z dodatkowych ubezpieczeń zdrowotnych. Serwis przedstawia także publikacje cenione i polecane w środowisku branżowym.
- Publikacje i artykuły na temat korzyści płynących z posiadania komercyjnych ubezpieczeń zdrowotnych.
- Prowadzenie regularnych analiz związanych z wydatkami na zdrowie/leczenie w Polsce.

Najważniejsze opinie i konsultacje

- Aktywny udział w pracach nad projektem ustawy o zmianie ustawy o działalności leczniczej oraz niektórych innych ustaw dotyczących *udzielania odpłatnych świadczeń zdrowotnych przez podmioty lecznicze niebędące przedsiębiorcami*.
- Prace w zakresie autopoprawy do poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych dotyczącego wprowadzenia możliwości współfinansowania ponadstandardowych świadczeń zdrowotnych rzeczowych oraz częściowego urynkowienia usług świadczonych przez NFZ.
- Czynny udział nad opiniowaniem projektu założeń do projektu ustawy o jakości w ochronie zdrowia i bezpieczeństwie pacjenta.

Najważniejsze konferencje i seminaria

- 1-3 lutego 2017 r., Warszawa, Centrum Systemów Informacyjnych w Ochronie Zdrowia, „Warsztaty dotyczące profili integracyjnych IHE”.
- 28 marca 2017 r., Warszawa: „Świadczeniodawca 2017 – Kluczowe zmiany w ochronie zdrowia”.
- 26 kwietnia 2017 r., Warszawa: Kongres Zdrowia Pracodawców RP.
- 3 października 2017 r., Warszawa: konferencja „Wizja zdrowia – diagnoza i przyszłość”, sesja „Rola sektora prywatnego w reformowaniu systemu ochrony zdrowia”.
- 30 listopada – 1 grudnia 2017 r., Wrocław: III Międzynarodowy Kongres Polskiego Towarzystwa Zdrowia Publicznego.

Komisja ds. likwidacji szkód

Przewodniczący: Rafał Stankiewicz

Sekretarz: Łukasz Kulisiewicz

Liczba posiedzeń w 2017 r.: 18

Najważniejsze opracowania i rekomendacje

- Opracowanie argumentacji rynku za przyjęciem modelu regulacyjnego w opcji *hard law* w zakresie uregulowania kwestii wypłat zadośćuczynień z tytułu szkody niemajątkowej z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych (wspólnie z kancelarią Baker McKenzie).
- Przygotowanie wkładu w postaci zakresu danych oraz ich udostępnienie do raportu dotyczącego ubezpieczeń komunikacyjnych OC opracowanego wspólnie z Deloitte Strategy and Research Sp. z o.o.
- Przygotowanie propozycji rozwiązań mogących mieć wpływ na ograniczenie wzrostów stawek za ubezpieczenie OC ppm dla Parlamentarnego Zespołu ds. Wspierania Przedsiębiorczości i Patriotyzmu Ekonomicznego Posła Adama Abramowicza.
- Przygotowanie wspólnie z firmą KPMG Advisory Sp. z o.o. raportu dotyczącego wysokości wypłat zadośćuczynień z ubezpieczenia OC ppm w drodze uznania roszczenia przez zakład ubezpieczeń, zawartej ugody oraz wyroku sądowego z uwzględnieniem wybranych parametrów.
- Opracowanie opinii rynku w związku z możliwościami wdrożenia zmian w zakresie uregulowania wypłacania zadośćuczynień na polskim rynku ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień umiejscowienia nowej regulacji, kręgu osób uprawnionych oraz roli sądów w procesie określania wysokości zadośćuczynień.
- Opracowanie wspólnie z firmą Deloitte Strategy and Research Sp. z o.o. analiz finansowych wpływu wprowadzenia kosztorysowych rozliczeń szkód bez uwzględnienia podatku VAT

oraz wprowadzenia instytucji niezależnego rzeczoznawcy wg propozycji Rzecznika Finansowego.

- Udział w pracach Forum zadośćuczynień przy Komisji Nadzoru Finansowego w związku z pracami mającymi na celu wprowadzenie modelu regulującego kwestię wypłacania zadośćuczynień z tytułu umów ubezpieczenia OC ppm (kontynuacja działań z roku 2016).

Najważniejsze opinie i konsultacje

- Przygotowanie opinii w zakresie możliwości zastosowania udziałów własnych przy ubezpieczeniu OC ppm w warunkach rynku polskiego.
- Opiniowanie propozycji kampanii medialnych rynku ubezpieczeń przygotowanych przez Komisję ds. public relations PIU wspólnie ze współpracującą agencją PR.
- Współpraca z Ministerstwem Sprawiedliwości w sprawie propozycji legislacyjnych dot. zasad i warunków najmu pojazdu zastępczego w szkodach z OC ppm.
- Konsultacje z Sejmową Komisją Finansów Publicznych projektów zmian ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, UFG i PBUK związanych z wyczerpywaniem sum gwarancyjnych w ubezpieczeniach OC ppm.
- Konsultacje z Ministerstwem Finansów i KNF w zakresie wpływu finansowego na rynek propozycji wprowadzenia kosztorysowych rozliczeń szkód bez uwzględnienia podatku VAT oraz wprowadzenia instytucji niezależnego rzeczoznawcy wg propozycji Rzecznika Finansowego w szkodach z ubezpieczeniach OC ppm.

Najważniejsze spotkania

- Spotkanie z przedstawicielami UKNF w sprawie prezentacji wyników analiz przygotowanych przez KPMG Advisory Sp. z o.o. w zakresie zadośćuczynień za śmierć wypłacanych przez rynek ubezpieczeń w trybie uznania roszczenia, ugody i wyroku sądowego (13 marca 2017 r.).
- Spotkania z Przewodniczącym KNF w sprawie skutków najnowszego wyroku Sądu Najwyższego, przyznającego prawo do zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych z art. 448 kc osobie pośrednio poszkodowanej wskutek uczestniczenia w cierpieniu osoby bliskiej bezpośrednio poszkodowanej w wypadku komunikacyjnym (8 marca 2017 r., 31 maja 2017 r.).
- Spotkanie z przedstawicielami UKNF w sprawie analizy finansowej dla rynku ubezpieczeń skutków wprowadzenia instytucji niezależnego rzeczoznawcy w szkodach rzeczowych z OC ppm oraz powrotu do rozliczeń szkód według kosztorysu pomniejszonego o podatek VAT (24 sierpnia 2017 r.).
- Spotkanie z Przewodniczącym KNF Markiem Chrzanoskim w sprawie likwidacji skutków nawałnic, jakie przeszły w sierpniu nad Polską i przekazania informacji nt. podjętych przez rynek ubezpieczeń działań związanych z likwidacją szkód.

Grupa ekspertów ds. standaryzacji szkód osobowych

Przewodniczący: Jakub Jacewicz

Sekretarz: Paulina Pyrko

Liczba posiedzeń w 2017 r.: 10

Najważniejsze opracowania i rekomendacje

- Intensywne prace nad narzędziem „Porównywarka Wyroków Sądowych”, w tym udoskonalanie aplikacji oraz comiesięczny monitoring poprawności danych wprowadzonych do Porównywarki z wyroków sądowych. W 2017 r. zanotowano ponad

6 700 wyroków zgromadzonych w Porównywarce od momentu jej powstania w czerwcu 2016 r.

- Kontynuacja monitoringu danych gromadzonych w ramach wypracowanego systemu informowania o zjawiskach i zagrożeniach związanych z orzecznictwem w sprawach szkód osobowych (system tzw. alertów).
- Wydano publikację pokonferencyjną „Aktualne zasady finansowania procedur medycznych, w tym rehabilitacji, w systemie publicznej opieki zdrowotnej. Wskazania do leczenia rehabilitacyjnego w systemie prywatnym”.
- Popularyzacja Międzynarodowej Klasyfikacji ICF do oceny stanu zdrowia i funkcjonowania poszkodowanych we współpracy z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Polskim Towarzystwem Orzecznictwa Lekarskiego oraz ICR.
- Prace w ramach Forum Zadośćuczynień nad przygotowaniem propozycji rozwiązań, „zmian” prawnych i regulacyjnych, prowadzących do uzyskania przewidywalności wysokości wypłat w szkodach osobowych ze szczególnym uwzględnieniem zadośćuczynienia.
- Kontynuowano współpracę z kancelarią Baker & McKenzie ze wsparciem doradcy ekonomicznego KMPG – wykonawcą dzieła, który pracował nad rozwiązaniem, i przeprowadził proces oraz wspierał działania Izby, co w efekcie miało i nadal ma doprowadzić do powstania regulacji prawnych zapewniających przewidywalność zadośćuczynień. Projekt prowadzony jest w ramach KLS.

Najważniejsze opinie i konsultacje

- Aktywny udział (4 stycznia 2017 r.) w posiedzeniu Okrągłego Stołu Warsaw Enterprise Institute nt. wzrostu składek OC pt. Nagły wzrost składek z tytułu ubezpieczenia OC ppm, którego pochodną był raport WEI.
- Prezentacja Projektu założeń do projektu ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych oraz niektórych innych ustaw podczas drugiego spotkania Parlamentarnego Zespołu na rzecz Wspierania Przedsiębiorczości i Patriotyzmu Ekonomicznego (23 marca 2017 r.). Projekt zakładał zapewnienie przewidywalności sposobu obliczania i wysokości zadośćuczynień z tytułu szkód z OC ppm poprzez:
 - skatalogowanie i usystematyzowanie przesłanek ustalających zasadę i wysokość wypłacanego zadośćuczynienia,
 - wprowadzenie rozwiązań pozwalających na precyzyjne, metodyczne ustalenie rozmiaru szkody niemajątkowej,
 - dookreślenie katalogu osób (najbliższych członków: rodziny małżonek, małoletnie dziecko, rodzice dziecka) uprawnionych do zadośćuczynienia w przypadku śmierci poszkodowanego,
 - doprecyzowanie roszczeń przysługujących pośrednio poszkodowanym.

Projekt zakładał także zapewnienie zakładom ubezpieczeń dostępu do Centralnej Ewidencji Kierowców jako realizację jednego z powtarzających się postulatów wymagających ingerencji ustawowej.

Projektowana ustawa miała regulować przede wszystkim szczegółowe zasady dotyczące ustalania wysokości zadość-

uczynień z tytułu szkód objętych ochroną ubezpieczeniową w ramach umowy ubezpieczenia OC ppm. Miała ona być rozwiązaniem o charakterze *lex specialis* w relacji do systemowego rozwiązania kwestii zadośćuczynień umieszczonego w postanowieniach ustawy Kodeks cywilny.

Podczas kolejnego posiedzenia (10.05.2017 r.) będącego podsumowaniem dyskusji dot. stawek ubezpieczeń komunikacyjnych, drogą głosowania Zespół podjął decyzję o rekomendowaniu rządowi rozwiązań związanych z:

- określeniem kręgu osób uprawnionych do zadośćuczynień,
- określeniem wysokości maksymalnych wypłat przy zadośćuczynieniach,
- dobrowolnym udziałem własnym w szkodzie ograniczonym do konkretnej sumy,
- wypłatą bez VAT-u przy kosztorysie lub przy braku naprawy.
- Przedstawienie Komisji Nadzoru Finansowego (wspólnie z UFG) głównych zagrożeń dla funkcjonowania krajowego rynku obowiązkowych ubezpieczeń komunikacyjnych, tj.:
 - brak przewidywalności w zakresie wysokości zadośćuczynień z tytułu szkód niemajątkowych likwidowanych w ramach umowy obowiązkowego ubezpieczenia OC ppm,
 - poszukiwanie i kreowanie nowych podstaw odpowiedzialności zakładów ubezpieczeń i Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego,
 - wyczerpywanie się sum gwarancyjnych, tzw. otwarcie sum gwarancyjnych, które mają skutkować dalszą odpowiedzialnością zakładu ubezpieczeń za szkodę również w obliczu wyczerpania się już sumy gwarancyjnej,
 - inne obciążenia dla zakładów ubezpieczeń związane z roszczeniami poszkodowanych.

Najważniejsze konferencje i seminaria

- 31 marca 2017 r., Warszawa, „Digital experience day”.
- 24 maja 2017 r., Warszawa, organizacja konferencji w Sądzie Najwyższym „Dochodzenie zadośćuczynienia w polskim systemie prawnym – doktryna i orzecznictwo sądowe”.
- 26 czerwca 2017 r., Warszawa, Sejm, konferencja „Koszty leczenia i rehabilitacji w praktyce zakładów służby zdrowia oraz w orzecznictwie sądowym”, 26.06.2017 r.
- 29 czerwca 2017 r., Warszawa, organizacja seminarium „Rok stosowania Ustawy o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego i Rzeczniku Finansowym z dnia 5 sierpnia 2015 r. – uwagi w przedmiocie skutków regulacji oraz kluczowych wyzwań dla zakładów ubezpieczeń z prawnego punktu widzenia”.
- 27 listopada 2017 r., Warszawa, organizacja konferencji w Sejmie we współpracy z Klubem Poselskim PSL oraz Krajową Radą Radców Prawnych "Szkody osobowe – doktryna, orzecznictwo sądowe, praktyka ubezpieczeniowa”.
- Organizacja czterech replik konferencji pt.: „ICF – nowe spojrzenie na człowieka”. Konferencje odbyły się 17.11.2017 we Wrocławiu, 21.11.2017 w Lublinie, 13.12.2017 w Gdańsku oraz 19.12.2017 w Warszawie.
- 9-10 maja 2017 r., Sopot, „V Kongres PIU”, panel „Bezpieczeństwo a ubezpieczenia”.

Grupa ekspertów ds. procesów i procedur likwidacji szkód komunikacyjnych

Przewodniczący: vacat

Sekretarz: Łukasz Kulisiewicz

Liczba posiedzeń w 2017 r.: 3

Najważniejsze opracowania i konsultacje

- Konsultacje na prośbę Ministerstwa Sprawiedliwości w kwestii zmniejszenia liczby spraw sądowych, których przedmiotem jest najem pojazdu zastępczego w likwidacji szkód z OC ppm.
- Opracowanie opinii do propozycji Ministerstwa Sprawiedliwości w zakresie uregulowania zagadnienia najmu pojazdu zastępczego w szkodach OC ppm w drodze zmian w obowiązujących przepisach prawa.
- Zaopiniowanie, na prośbę Rady Rozwoju Rynku Finansowego przy Ministrze Finansów, propozycji legislacyjnych przygotowanych przez Rzecznika Finansowego dotyczących udziału niezależnego rzeczoznawcy samochodowego w likwidacji szkód rzeczowych z ubezpieczenia OC ppm.
- Opracowanie kierunków komunikacji działań rynku w kontekście publikacji przez Rzecznika Finansowego raportu pt. „Wytyczne nadzorcze w sprawie likwidacji szkód komunikacyjnych a praktyki zakładów ubezpieczeń”.
- Regularne wspieranie Zespołu public relations PIU w zakresie udzielania odpowiedzi mediom na temat zagadnień związanych z likwidacją szkód i działaniami okołoprocesowymi.

Komisja prawno-legislacyjna

Przewodnicząca: Ewa Jezierewska

Sekretarz: Hanna Karwat-Ratajczak

Liczba posiedzeń w 2017 r.: 7

Najważniejsze opracowania i rekomendacje

- Z inicjatywy Komisji, PIU zleciła opracowanie opinii prawnych:
 - w sprawie niezależności członka komitetu audytu w świetle art. 129 ust. 3 pkt 5 ustawy o biegłych rewidentach,
 - w sprawie przedawnienia w odniesieniu do kar pieniężnych nakładanych przez KNF na zakłady ubezpieczeń,
 - w sprawie funkcjonowania umowy ubezpieczenia po uznaniu postanowienia umowy za niedozwolone,
 - w sprawie dopuszczalności wyłączenia w umowach ubezpieczenia grupowych i indywidualnych, odpowiedzialności ubezpieczyciela, jeżeli zdarzenie ubezpieczeniowej zajdzie w wyniku przyczyn zaistniałych przed zawarciem umowy ubezpieczenia (preexisting).

Najważniejsze opinie i konsultacje

- Stanowisko w sprawie propozycji utworzenia bazy orzeczeń w sprawach z umów ubezpieczenia na życie.
- Konsultacje rozwiązań przewidzianych w projekcie ustawy o dystrybucji.

Grupa robocza ds. doradztwa odszkodowawczego

Przewodnicząca: Anna Grykin

Sekretarz: Andrzej Kiciński

Liczba posiedzeń w 2017 r.: 3

Najważniejsze opracowania i rekomendacje

- Opracowanie jednolitego stanowiska rynku w zakresie kierunków regulacji rynku odszkodowawczego:
 - wprowadzenie zapisów obligujących do zapłaty

odszkodowania bezpośrednio na konta bankowe poszkodowanych,

- uregulowanie wysokości wynagrodzenia dla kancelarii odszkodowawczych,
- wprowadzenie obowiązkowego ubezpieczenia OC dla kancelarii odszkodowawczych w celu ochrony nieświadomego konsumenta oraz konieczności zapewnienia stabilności i gwarancji wypłat na rzecz poszkodowanych,
- poddanie nadzorowi KNF działalności w zakresie doradztwa odszkodowawczego.

Najważniejsze opinie i konsultacje

- Opiniowanie i konsultacje dotyczące projektu ustawy o doradztwie odszkodowawczym przygotowanym przez Rzecznika Finansowego.
- Konsultacje w ramach Rady Rozwoju Rynku Finansowego przy Ministrze Rozwoju i Finansów, w ramach Zespołu Roboczego ds. przeglądu przepisów ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych oraz niektórych aspektów działalności kancelarii odszkodowawczych.

Grupa robocza ds. ubezpieczeń NNW dzieci i młodzieży szkolnej

Przewodnicząca: Katarzyna Bem

Sekretarz: Paulina Pyrko

Liczba posiedzeń w 2017 r.: 4

Najważniejsze opracowania i rekomendacje

- Opracowano infografikę, tj. materiał o charakterze edukacyjno-informacyjnym dla placówek oświatowych i rodziców dzieci szkolnych. Infografikę przekazano do Ministerstwa Edukacji Narodowej, Rzecznika Finansowego, UOKiK oraz prasy. Infografika została także zamieszczona na stronach internetowych zakładów ubezpieczeń.
- W mediach ukazały się inspirowane informacją prasową PIU teksty, mówiące o zaletach NNW szkolnego (główny przekaz – nie jest ono obowiązkowe).
- Zebrano statystyki podsumowujące działania branży dot. liczby ubezpieczonych dzieci w roku szkolnym 2016/2017 oraz ubezpieczeń szkolnych 2016 r.

Najważniejsze opinie i konsultacje

- Izba przekazała do Rzecznika Finansowego oraz UOKiK transparentne stanowisko branży dotyczące opublikowanego Raportu Rzecznika Finansowego.
- PIU wystąpiła do MEN z inicjatywą podjęcia wspólnej akcji edukacyjnej dla placówek oświatowych, a także docelowo dla dzieci, młodzieży oraz ich rodziców na temat istoty ubezpieczeń szkolnych i elementów wpływających na wybór odpowiedniej, dostosowanej do potrzeb, oferty.

Zespół ds. digitalizacji procesów w sektorze ubezpieczeń

Przewodniczący: Piotr Kułagowski

Sekretarz: Mariusz Kuna

Liczba posiedzeń w 2017 r.: 11

Temat digitalizacji pojawiał się na różnych etapach procesu legislacyjnego PIU. Postulaty wspierające digitalizację są również widoczne w zgłoszonych do powołanego w KNF Zespołu FinTech informacjach o barierach rynku finansowego, których rozwiązanie ma istotny wpływ na zmiany w kierunku digitalizacji sek-

tora ubezpieczeniowego. Zarząd PIU w porozumieniu z Komisją Rewizyjną PIU podjął decyzję o zamianie Grupy roboczej ds. identyfikacji elektronicznej na Zespół ds. digitalizacji procesów w sektorze ubezpieczeń. Digitalizacja procesów w sektorze ubezpieczeń została wskazana jako jedno z priorytetowych działań dla sektora ubezpieczeniowego.

Najważniejsze opracowania i rekomendacje

- Analiza aktualnego stanu prawnego i organizacyjnego pod kątem identyfikacji obszarów i procesów możliwych do digitalizacji.
- Wypracowanie propozycji rozwiązań prawnych w zakresie stworzenia warunków do digitalizacji procesów.
- Monitorowanie przebiegu prac po stronie instytucji prowadzących oraz działań dostosowawczych w zakładach, w tym realizacji pilotażowych wdrożeń rozwiązań.
- Prowadzenie dialogu z uczestnikami rynku w przedmiotowym zakresie (Ministerstwo Cyfryzacji, Związek Banków Polskich, KIR).

Najważniejsze opinie i konsultacje

- Analiza projektu *stanowiska KNF dotyczącego korzystania przez podmioty nadzorowane z usług przetwarzania danych w chmurze obliczeniowej*. W toku prac prowadzonych przez Zespół roboczy ds. rozwoju innowacji finansowych (FinTech), KNF zobowiązała się do przeprowadzenia pogłębionej analizy dedykowanej oczekiwaniom nadzorczym w zakresie stosowania przez podmioty nadzorowane rozwiązań opartych na cloud computing w celu wypracowania i udostępnienia stanowiska KNF w tym względzie, z uwzględnieniem analizy prawnej w zakresie ochrony danych osobowych, będących w kompetencji GIODD. KNF wyraziła stanowisko, że wykorzystywanie przez podmioty nadzorowane przez KNF rozwiązań opartych na cloud computing co do zasady jest dozwolone i wpisuje się regulacje outsourcingu. Komisja zaznaczyła jednak, że stosowane rozwiązania muszą spełniać odpowiednie wymogi prawa w zakresie outsourcingu oraz być zgodne z regulacjami ostrożnościowymi. W ocenie Zespołu postawione w stanowisku KNF szczegółowe wymagania w wielu obszarach mogą być bardzo trudne do spełnienia przez zakłady ubezpieczeń. Wynika to z charakteru oraz sposobu oferowania usług chmury obliczeniowej, ponadto rozproszony charakter infrastruktury i sposobu przetwarzania danych, wielkość i skalowalność w czasie zasobów chmury obliczeniowej dodatkowo połączona z adhezyjnym charakterem umów oraz rozpiętością skali wielkości pomiędzy dostawcą usługi chmury obliczeniowej a podmiotem nadzorowanym (zakładem ubezpieczeń) sprawia, iż wiele z wymogów wskazanych w stanowisku KNF będzie trudnych do spełnienia w praktyce, co Izba przekazała do organu nadzoru.
- Zespół prowadził również konsultacje projektu ustawy o zasadach badania niekaralności kandydatów ubiegających się o zatrudnienie w podmiotach sektora finansowego. Wskazano m.in. na konieczność zwiększenia procesu uzyskiwania zaświadczeń w sposób elektroniczny w trybie teletransmisji oraz umożliwienie potwierdzania autentyczności zaświadczeń przedstawianych w wersji papierowej przez kandydatów do pracy, na przykład poprzez wprowadzenie mechanizmu identyfikacji wystawionych

oświadczeń i możliwości ich elektronicznego potwierdzania.

- W ramach prowadzonej analizy barier Zespół zwrócił uwagę na projekt ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, który ma na celu implementację Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady UE 2015/849 z dnia 20 maja 2015 r. W ocenie Zespołu projekt błędnie odwołuje się do stosowania kwalifikowanego podpisu elektronicznego lub podpisu potwierdzonego profilem zaufanym ePUAP jako wymogu niezbędnego do zawarcia umowy z klientem nieobecny dla celów identyfikacji. Zespół zwrócił uwagę, że aktualna redakcja zapisów projektu jest zawężająca i praktycznie blokuje zakłady ubezpieczeń, ponieważ nie są uprawnione do stosowania ePUAP, a stosowanie kwalifikowanego podpisu jest marginalne i zakłady ubezpieczeń nie mają możliwości nakłonić klientów do jego stosowania. PIU przedstawiła argumenty przemawiające za zmianą zapisów projektu ustawy blokujących digitalizację procesów w sektorze ubezpieczeń. Postulaty branży zostały w listopadzie 2017 r. przekazane zarówno do MF, jak i GILF celem pilnej zmiany i dostosowania do rzeczywistej sytuacji w zakładach ubezpieczeń oraz do przepisów ustawy o usługach zaufania oraz identyfikacji elektronicznej, poprzez odniesienie do klasyfikacji uwierzytelniania wprowadzonej przez rozporządzenie eIDAS – preferowany poziom min. średni.

Najważniejsze konferencje i seminaria

- 4 października odbyła się prezentacja firmy Billon pt. „Systemy rejestrów rozproszonych – spojrzenie na możliwości firmy Billon”. Zespół Billon stworzył system pieniądza elektronicznego zgodnego z regulacjami EU opartego o Blockchain – DLT, który w Polsce funkcjonuje od 2016 r. Spotkanie miało na celu prezentację rozwiązań technologicznych służących weryfikacji tożsamości osoby w technologii rozproszonych rejestrów.
- 14 grudnia na posiedzeniu Zespołu miała miejsce prezentacja firmy Autenti dotycząca nowego rozwiązania dla stosowania podpisu elektronicznego. Autenti jest polską platformą do elektronicznego podpisywania dokumentów na terenie UE.
- 14 grudnia prezentację potwierdzania tożsamości w cyfrowym świecie omówili na posiedzeniu Zespołu w PIU przedstawiciele Krajowej Izby Rozliczeniowej SA. Zespół zapoznał się z rozwiązaniem modelu działania węzła e-ID i projektu mojeID.

Zespół ds. reklamacji i klientów

Przewodniczący: Wojciech Brewczyński

Sekretarz: Andrzej Kiciński

Liczba posiedzeń w 2017 r.: 6

Najważniejsze opracowania i rekomendacje

- Opracowanie stanowiska rynku do zagadnień związanych z rozpatrywaniem reklamacji w kontekście zapisów Ustawy o dystrybucji ubezpieczeń z dnia 15 grudnia 2017 r. (Dz.U. Poz. 2486 z 29 grudnia 2017 r.).
- Przygotowanie i ustalenie jednolitego stanowiska do propozycji Rzecznika Finansowego związanej z zakresem i treścią formularza informacji otrzymanej od podmiotów rynku finan-

sowego w trybie art. 33. ustawy o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego i o Rzeczniku Finansowym (Dz. U. Poz. 2270 z 5 sierpnia 2015 r.).

Najważniejsze opinie i konsultacje

- Opracowanie projektu Dyskusja nad możliwym ukształtowaniem i zakresem dobrych praktyk w zakresie postępowania ADR przed RF i KNF.
- Przygotowanie interpretacji pojęcia Reklamacji niezwiązanej z udzielaną ochroną ubezpieczeniową, w kontekście zapisów Ustawy o dystrybucji ubezpieczeń z dnia 15 grudnia 2017 r. (Dz.U. Poz. 2486 z 29 grudnia 2017 r.).

Zespół ds. ubezpieczeń ochrony prawnej

Przewodniczący: Robert Szywański

Sekretarz: Renata Orzechowska

Liczba posiedzeń w 2017 r.: 3

Najważniejsze konferencje i seminaria

- Rok 2017 minął pod hasłem promocji dostępu do usług prawnych oferowanych przez radców prawnych i adwokatów oraz możliwości jego finansowania dzięki ubezpieczeniu ochrony prawnej. W tym celu zorganizowano warsztaty z ubezpieczeń ochrony prawnej w Gdańsku, Toruniu, Poznaniu i Wrocławiu. Akcja edukacyjna była kierowana głównie do przedstawicieli branży ubezpieczeniowej. Myślą przewodnią warsztatów było wykazanie zalet wynikających z korzystania z usług profesjonalnych prawników oraz omówienie zasad działania ubezpieczenia ochrony prawnej.

Zespół ds. ubezpieczeń turystycznych

Przewodnicząca: Beata Kalitowska

Sekretarz: Renata Orzechowska

Liczba posiedzeń w 2017 r.: 5

Najważniejsze opracowania i rekomendacje

- Opinia prawna niektórych przepisów projektu ustawy o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych, opracowana przez Kancelarię Prawną Głuchowski Siemiątkowski i Zvara pod kątem realizacji zasad wypłaty świadczeń z systemu zabezpieczeń finansowych na wypadek niewypłacalności przedsiębiorcy turystycznego. Wypracowano propozycje przepisów.

Najważniejsze opinie i konsultacje

- Analiza projektu ustawy o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych oraz jej wpływu na obowiązki zakładów ubezpieczeń, jako podmiotów udzielających zabezpieczeń finansowych przedsiębiorcom turystycznym. Na wzór rozwiązań europejskich rekomendowano usprawnienie obecnego systemu zabezpieczeń przez powierzenie pełnej obsługi i nadzoru procesu przyjmowania zgłoszeń od podróżnych i ich zwrot środków wpłaconych na niezrealizowaną imprezę turystyczną na jeden podmiot, tj. Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny jako zarządcę Turystycznego Funduszu Gwarancyjnego.
- Analiza zmian wprowadzanych w rozporządzeniu Ministra Sportu i Turystyki w sprawie wzorów umowy o turystyczny rachunek powierniczy, formularzy gwarancji bankowej, gwarancji ubezpieczeniowej oraz umowy ubezpieczenia na rzecz podróżnych oraz rozporządzeniach Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie minimalnej sumy gwarancji i ubezpiecze-

nia wymaganej w związku z działalnością wykonywaną przez organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych.

- Analiza projektu ustawy o dystrybucji ubezpieczeń w zakresie wpływu na działalność zakładów ubezpieczeń oferujących ubezpieczenia turystyczne za pośrednictwem biur podróży.

Zespół ds. zarządzania ryzykiem katastrof naturalnych

Przewodniczący: Piotr Lewiński

Sekretarz: Rafał Mańkowski

Liczba posiedzeń w 2017 r.: 2

Najważniejsze opinie i konsultacje

- **Podsumowanie skutków nawałnic, które miały miejsce w sierpniu 2017 r.** – zakłady ubezpieczeń wypłaciły około 400 mln zł odszkodowania. Ze względu na to, że zdarzenie miało miejsce głównie na terenach zalesionych, słabo zurbanizowanych, szkody powstały głównie w gospodarstwach rolnych, sieci elektrycznej i telekomunikacyjnej oraz infrastrukturze. Stwierdzono, że w wielu przypadkach do powstania szkód przyczynił się zły stan techniczny budynków lub nieprawidłowa konstrukcja, niedostosowana do zmieniających się warunków klimatycznych. Prawidłowa gospodarka przestrzenna oraz odpowiednie przepisy budowlane są kluczem do odporności społecznej na występowanie katastrof naturalnych powodowanych przez niekorzystne warunki atmosferyczne.
- **Strategia przystosowania się do zmian klimatycznych dla Warszawy** – w dokumencie tym uwzględnione zostały postulaty PIU, w szczególności odpowiednie planowanie przestrzenne z uwzględnieniem wiedzy o ryzyku powodzi oraz gromadzenie, analiza i agregacja danych o skutkach zjawisk ekstremalnych.

Zespół ds. bancassurance i sprzedaży affinity

Przewodnicząca: Agnieszka Goczałek

Sekretarz: Piotr Wrzesiński

Liczba posiedzeń w 2017 r.: 8

Najważniejsze opracowania i rekomendacje

- Udział w pracach Grupy Roboczej ds. dystrybucji ubezpieczeń w ramach Rady Rozwoju Rynku Finansowego w Ministerstwie Finansów.
- Przygotowanie analizy i stanowiska rynku (w zakresie bancassurance) do projektu ustawy o dystrybucji ubezpieczeń implementującej dyrektywę IDD do polskiego porządku prawnego.
- Przygotowanie kwartalnych raportów, prezentujących zmiany zachodzące na rynku bancassurance.
- Podjęcie prac nad przygotowaniem bazy zawierającej dane o rynku affinity.

Najważniejsze konferencje i seminaria

- Przygotowanie, współorganizowanie wspólnie ze Związkiem Banków Polskich, IX edycji Kongresu Bancassurance, który odbył się w dniach 5-6 października 2017 r. w Serocku.

Grupa ekspertów ds. opracowania rekomendacji dobrych praktyk w zakresie „przedłużonej gwarancji”

Przewodnicząca: Agnieszka Goczałek

Sekretarz: Piotr Wrzesiński

Liczba posiedzeń w 2017 r.: 3

Najważniejsze opracowania i rekomendacje

- Przygotowanie, w odpowiedzi na zastrzeżenia zgłaszane przez UOKiK, *Dobrych Praktyk PIU na polskim rynku ubezpieczeń sprzętu*. Dobre praktyki zawierają rekomendacje dotyczące stosowania w komunikacji z zawierającymi ubezpieczenia nabytego sprzętu elektronicznego sformułowań odnoszących się do gwarancji. Dobre praktyki w toku prac były konsultowane z UOKiK, KNF oraz Rzecznikiem Finansowym. W pracach nad przygotowaniem dokumentu brali również udział przedstawiciele dystrybutorów sprzętu elektronicznego. Dobre praktyki weszły w życie 1 kwietnia 2017 r.

2.7. DZIAŁALNOŚĆ RADY BEZPOŚREDNIEJ LIKWIDACJI SZKÓD

Rada BLS

Przewodniczący: Rafał Stankiewicz

Sekretarz: Agnieszka Dąbrowska/Krzysztof Koziarski

Liczba posiedzeń w 2017 r.: 4

Rada Bezpośredniej Likwidacji Szkód (Rada BLS) została utworzona z dniem zawarcia Umowy o współpracy w zakresie bezpośredniej likwidacji szkód (Umowa BLS), stoi zatem na straży systemu BLS od niespełna trzech lat. Reprezentuje interesy wszystkich zakładów ubezpieczeń będących Stronami Umowy BLS, tj. Aviva TUO SA, Axa Ubezpieczenia TUIR SA, Concordia Polska, Gothaer TU SA, PZU SA, STU ERGO HESTIA SA, TUIR WARTA SA, UNIQA TU SA.

Do zadań Rady BLS należy okresowa ocena funkcjonowania systemu BLS oraz formułowanie wniosków dotyczących modyfikacji, rozwoju systemu BLS oraz propozycji zmian postanowień Umowy BLS.

Operacyjnie w realizacji zadań Rady BLS uczestniczy Centrum Rozliczeń, tj. komórka organizacyjna PIU, obsługująca Radę BLS merytorycznie i administracyjnie, a jednocześnie spełniająca funkcję wspierającą wobec koordynatorów BLS, działających z ramienia wszystkich Stron Umowy BLS. Podstawą działań podejmowanych przez Radę BLS są zagadnienia przygotowywane zazwyczaj w ramach organizowanych przez Centrum Rozliczeń cyklicznych spotkań koordynatorów BLS. Efektywne wspomaganie zakładów ubezpieczeń w wykonywaniu postanowień Umowy BLS jest szczególnym zadaniem Centrum Rozliczeń PIU, umożliwiającym sprawny przebieg procesu rozliczeń, nad którym również czuwa Rada BLS.

Zadania Izby związane z systemem BLS w pierwszej połowie 2017 r. skoncentrowane były na przygotowaniu Aneksu nr 1 do Umowy BLS oraz na konsultacjach dotyczących zmian w Ustawie o VAT w kontekście usunięcia prawa do zwolnienia z VAT usług pomocniczych do usług ubezpieczeniowych, w tym usług likwidacji szkód. Druga połowa 2017 r. to

przede wszystkich analizy i decyzje w obszarze usług utrzymaniowych w zakresie Aplikacji BLS, tj. narzędzia do rozliczeń systemu BLS.

Najważniejsze opracowania i rekomendacje realizowane przez Radę BLS / Centrum Rozliczeń PIU

- Uruchomienie kampanii promującej BLS w 2017 r.
- Ustalenie zakresu modyfikacji Umowy BLS i podpisanie Aneksu nr 1 do Umowy BLS, dotyczącego w szczególności zmian w zakresie okresu rozliczeniowego.
- Przeprowadzenie zmian w zakresie usług IT, w szczególności dotyczących usługi utrzymaniowej Aplikacji BLS.

Najważniejsze opinie i konsultacje

- Konsultacje z Komisją ds. opodatkowania działalności ubezpieczeniowej oraz z doradcą zewnętrznym dotyczące działań do podjęcia przez Stronę Umowy BLS w wyniku usunięcia art. 43 ust. 13 z Ustawy o VAT (zwolnienie z podatku VAT usług pomocniczych do usług ubezpieczeniowych, w tym usług likwidacji szkód).

3.1. NAJWAŻNIEJSZE ZMIANY W PRAWIE UBEZPIECZENIOWYM W 2017 R.

- **Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 stycznia 2017 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej podmiotu upoważnionego do przeprowadzania przeglądów technicznych jachtów komercyjnych (Dz. U. z 2017 r., poz. 141).**

Określony został zakres obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej podmiotu upoważnionego do przeprowadzania przeglądów technicznych jachtów komercyjnych za szkody wyrządzone w związku z prowadzeniem działalności w zakresie przeglądów technicznych, termin powstania obowiązku ubezpieczenia oraz minimalna suma gwarancyjna tego ubezpieczenia.

- **Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 1 lutego 2017 r. w sprawie formy zobowiązania gwaranta stanowiącego zabezpieczenie generalne w operacjach celnych, innych niż procedura tranzytowa, dokonywanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, (Dz. U. z 2017, poz. 214).**

Wprowadzony został wzór gwarancji, stanowiącej zabezpieczenie generalne w operacjach celnych, innych niż procedura tranzytowa, dokonywanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Wzór stanowi, we wskazanych przypadkach, alternatywę wobec wzoru zobowiązania gwaranta zawartego w unijnym rozporządzeniu wykonawczym.

- **Ustawa z dnia 9 marca 27 marca 2017 r. o wymianie informacji podatkowych z innymi państwami. (Dz. U. z 2017 r., poz. 648).**

Uregulowane zostały w jednym akcie prawnym zagadnienia związane z wymianą informacji podatkowych oraz zaimplementowano do krajowego porządku prawnego kilka regulacji dotyczących zapobiegania oszustwom podatkowym i uchylania się od opodatkowania.

Przepisy ustawy nakładają nowe dodatkowe obowiązki sprawodawcze na zakłady ubezpieczeń na życie, które muszą wprowadzić odpowiednie zmiany w systemach informatycznych oraz w procedurach operacyjnych głównie w zakresie identyfikacji klientów i raportowania informacji podatkowych.

- **Ustawa z dnia 23 marca 2017 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich oraz ustawy o zmianie ustawy (Dz. U. z 2017 r., poz. 706).**

Uległy modyfikacji zasady obliczania wysokości dopłaty do składek ubezpieczeniowych na korzyść producentów rolnych. Zmiana ma na celu zwiększenie dostępności ubezpieczenia upraw rolnych dla producentów rolnych. Przeprowadzenie procesu legislacyjnego wynikało z potrzeby uniknięcia sytuacji kryzysowej dla rolników.

- **Ustawa z dnia 21 kwietnia 2017 r. o zmianie ustawy o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 017 r., poz. 1169).**

Zakłady ubezpieczeń zobowiązane są do przekazywania Komendantowi Głównemu Państwowej Straży Pożarnej 10% sumy wpływów uzyskanych z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia od ognia na uzasadnione potrzeby jednostek ochrony przeciwpożarowej, w szczególności na zapewnienie gotowości bojowej tych jednostek, budowę i modernizację obiektów strażnic, badania naukowe i działalność racjonalizatorską w zakresie bezpieczeństwa pożarowego i przeciwdziałania innym zagrożeniom, a także propagowanie bezpieczeństwa pożarowego.

- **Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 21 kwietnia 2017 r. w sprawie wzorów treści gwarancji bankowych i ubezpieczeniowych, poręczenia oraz upoważnienia do wyłącznego dysponowania lokatą, składanych jako zabezpieczenie majątkowe w związku z udzielaniem koncesji na wytwarzanie paliw ciekłych oraz koncesji na obrót paliwami ciekłymi z zagranicą.**

Regulacja wprowadzona w związku z ustawą z dnia 22 lipca 2016 r. o zmianie ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. poz. 1165), która wprowadziła możliwość określenia przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych, wzorów dokumentów składanych jako zabezpieczenie majątkowe, o którym mowa w art. 38a ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2012 r. poz. 1059, z późn. zm.). Określony został wzór treści gwarancji ubezpieczeniowych, składanych jako zabezpieczenie majątkowe w związku z udzielaniem koncesji na wytwarzanie paliw ciekłych oraz koncesji na obrót paliwami ciekłymi z zagranicą. Wzór gwarancji nie określa okresu odpowiedzialności gwaranta.

- **Ustawa z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz. U. z 2017 r., poz. 1089).**

Ustawa wskazuje, iż obowiązek posiadania ubezpieczenia spoczywa na firmie audytorskiej. Rozszerzony został zakres czynności objętych ubezpieczeniem obowiązkowym. Na podstawie ustawy zostało wydane rozporządzenie Ministerstwa Rozwoju i Finansów z dnia 7 listopada 2017 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej firmy audytorskiej (Dz. U. z 2017 r., poz. 2074). Rozporządzenie określa szczegółowy zakres oraz minimalną sumę gwarancyjną tego ubezpieczenia.

- **Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 29 maja 2017 r. w sprawie ubezpieczenia przewoźnika kolejowego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1033).**

Rozporządzenie stanowi realizację delegacji zamieszczonej w art. 46 ust. 12 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (tj. z dnia 13 października 2017 r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 2117)) i określa termin powstania obowiązku ubezpieczenia przewoźnika kolejowego oraz minimalną sumę gwarancyjną tego ubezpieczenia.

- **1 lipca 2017 r. weszły w życie postanowienia art. 1 ust. 3 ustawy z dnia 1 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2016 r. poz. 2024).**

Zostały wprowadzone przepisy dostosowujące zakres zwolnienia od podatku VAT m.in. dla usług ubezpieczeniowych w związku z wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (dalej: TSUE) z 17 marca 2016 r. w sprawie C-40/15 Aspiro S.A. Po wprowadzeniu zmiany przepisów polegających na wykreśleniu ust. 13 i 14 w art. 43 ustawy VAT, ze zwolnienia zostały wyłączone usługi, które przed zmianą przepisów były uznawane za stanowiące element usługi ubezpieczeniowej, które były świadczone przez podmioty trzecie na rzecz zakładów ubezpieczeń. Do takich usług zaliczane są usługi likwidacji szkód, które świadczone odrębnie nie stanowią usługi ubezpieczeniowej ani usługi pośrednictwa ubezpieczeniowego, o których mowa w art. 43 ust. 1 pkt 37 ustawy VAT. Usługa likwidacji szkód obejmuje m.in. usługi call center obsługi likwidacji szkód, ustalanie przyczyn i okoliczności powstania szkód, szacowanie wysokości szkód (dokonanie wyceny, przygotowanie dokumentacji fotograficznej), przygotowanie kompletnej dokumentacji niezbędnej do rozpatrzenia zgłoszonego roszczenia, podejmowanie decyzji merytorycznych w sprawach szkodowych, zorganizowanie pomocy w miejscu zdarzenia, naprawa uszkodzonych rzeczy, wynajem samochodu zastępczego, holowanie uszkodzonego pojazdu, rezerwacja miejsca w hotelu, lustracja miejsca zdarzenia, udzielanie poszkodowanym informacji o warunkach ubezpieczenia i wszelkie inne czynności natury technicznej.

- **Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 19 lipca 2017 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej pośrednika kredytu hipotecznego (Dz. U. z 2017 r., poz. 1403).**

Wyznaczone zostały warunki nowego obowiązkowego ubezpieczenia OC w rozumieniu ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych. Określony został szczegółowy zakres obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej pośrednika kredytu hipotecznego za szkody wyrządzone w związku z wykonywaną działalnością w zakresie pośrednictwa kredytu hipotecznego, termin powstania obowiązku ubezpieczenia OC oraz minimalna suma gwarancyjna tego ubezpieczenia.

- **Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. o zmianie ustawy o gospodarce nieruchomościami oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2017 r., poz. 1509).**

Wprowadzona została nowa definicja pośrednika i pośrednictwa w obrocie nieruchomościami oraz zarządcy i zarządzania nieruchomościami, co pozwala na ustalenie zakresu czynności, który jest objęty obowiązkowym ubezpieczeniem OC i wyznaczenie granicy odpowiedzialności ubezpieczyciela. Wprowadzone zostały sankcje za niedochowanie wymogu zawarcia umowy ubezpieczenia OC przez pośredników w obrocie nieruchomościami i zarządców nieruchomości.

- **Ustawa z dnia 15 września 2017 r. o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2017 r., poz. 1926).**

Przesunięte (przyspieszone) zostało na dzień 30 października 2017 r. wejście w życie przepisów ustawy nowelizującej ustawę Prawo o ruchu drogowym z dnia 24 lipca 2015 r. (Dz. U. poz. 1273, z późn. zm.) dotyczących przede wszystkim rozszerzonego zakresu danych gromadzonych i udostępnianych z centralnej ewidencji pojazdów, podmiotów je przekazujących, a także nowych jednolitych dla wszystkich podmiotów zasad wprowadzania danych do ewidencji. Regulacja umożliwiła pozyskiwanie przez zakłady ubezpieczeń danych z centralnej ewidencji pojazdów, w zakresie niezbędnym do ich ustawowej działalności, na podstawie art. 80c ustawy Prawo o ruchu drogowym. Dane udostępniane są za pośrednictwem systemu informatycznego UFG, z wykorzystaniem metody Identyfikacja Pojazdu Zakład Ubezpieczeń. Zakłady ubezpieczeń przekazują do Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego informacje o szkodach istotnych, o których mowa w art. 2 pkt 10a ustawy Prawo o ruchu drogowym.

- **Ustawa z dnia 29 września 2017 r. o zmianie ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym oraz ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz. U. z 2017 r., poz. 2102).**

Ustawa stanowi wykonanie obowiązków ciążących na Rzeczypospolitej Polskiej, przewidzianych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1286/2014 z dnia 26 listopada 2014 r. w sprawie dokumentów zawierających kluczowe informacje, dotyczących detalicznych produktów zbiorowego inwestowania i ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych (PRIIPs) (Dz. Urz. UE L 352 z 09.12.2014 r., str. 1) zmienionym rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2016/2340 z dnia 14 grudnia 2016 r. zmieniającym rozporządzenie (UE) nr 1286/2014 w sprawie dokumentów zawierających kluczowe informacje, dotyczących detalicznych produktów zbiorowego inwestowania i ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych w odniesieniu do daty rozpoczęcia jego stosowania (Dz. Urz. UE L 354 z 23.12.2016, str. 35). Realizacja tych obowiązków sprowadza się do wskazania Komisji Nadzoru Finansowego jako organu odpowiedzialnego za nadzór, przestrzeganie i egzekwowanie przepisów rozporządzenia 1286/2014 oraz nakładania kar administracyjnych za nieprze-

strzeżenie przepisów tego rozporządzenia.

Przepisy rozporządzenia nakładają na twórców produktu PRIIPs lub osoby sprzedające taki produkt szczegółowo określone wymogi w zakresie tworzenia dokumentów zawierających kluczowe informacje w zakresie ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych. Wprowadzony zostaje obowiązek przekazania KNF przez zakład ubezpieczeń dokumentu zawierającego kluczowe informacje co najmniej 30 dni przed rozpoczęciem proponowania go oraz co najmniej na 14 dni przed rozpoczęciem proponowania aktualizacji funkcjonującego dokumentu zawierającego kluczowe informacje.

KNF zobowiązana jest do uwzględniania wszystkich istotnych okoliczności przy podejmowaniu decyzji w przedmiocie zastosowania określonej sankcji, zgodnie z zasadą proporcjonalności. Ustawa bezpośrednio odnosi się do art. 25 rozporządzenia 1286/2014 zawierającego katalog istotnych okoliczności, które powinny zostać wzięte pod uwagę przy nakładaniu sankcji.

• **Ustawa z dnia 24 listopada 2017 r. o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych (Dz. U. z 2017 r., poz. 2361).**

Nalożone zostały dodatkowe obowiązki na zakłady ubezpieczeń, które dostarczają gwarancje ubezpieczeniowe oraz zawierają umowy ubezpieczenia na wypadek niewypłacalności organizatorów turystyki. Ubezpieczyciele zostali obciążeni administracyjną obsługą roszczeń klientów niewypłacalnych podmiotów oraz zobowiązani do weryfikacji zgłoszeń roszczeń, także po wyczerpaniu sumy gwarancyjnej. Rozszerzony został katalog podmiotów zobowiązanych posiadać zabezpieczenie finansowe na wypadek niewypłacalności o przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych. Organizatorzy turystyki, organizujący imprezy turystyczne za granicą, mają obowiązek zawarcia na rzecz podróźnych umów ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków i kosztów leczenia.

• **Ustawa z dnia 14 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz.8).**

Ustawa implementuje dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wyłącalność II) oraz dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/51/UE z dnia 16 kwietnia 2014 r. zmieniającej dyrektywę 2003/71/WE i 2009/138/WE oraz rozporządzenia 1060/2009, 1094/2010 i 1095/2010 w zakresie uprawnień Europejskiego Urzędu Nadzoru (Europejskiego Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych) oraz Europejskiego Urzędu Nadzoru (Europejskiego Urzędu Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych) (Omnibus II).

Ustawa wyodrębnia wewnętrzne zakłady ubezpieczeń i wewnętrzne zakłady reasekuracji, określa wymogi informacyjne tych zakładów wobec organu nadzoru oraz określa wysokość dolnego progu minimalnego wymogu kapitałowego dla wewnętrznych zakładów reasekuracji (wysokość dolnego progu minimalnego wymogu kapitałowego dla wewnętrznych zakładów ubezpieczeń jest taka sama jak dla zakładów ubezpieczeń niebędących wewnętrznymi zakładami ubezpieczeń).

Organ nadzoru uzyskuje uprawnienie do ograniczenia lub zakazu swobodnego rozporządzania aktywami zakładu ubezpieczeń

umiejscowionymi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Zdefiniowane zostało pojęcie „koasekuratora wiodącego”. Uregulowano obowiązek przekazywania do organu nadzoru informacji dotyczących operacji koasekuracyjnych. Koasekurator wiodący zobowiązany jest tworzyć rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla celów wypłacalności z tytułu umów koasekuracji zgodnie z przepisami określającymi zasady tworzenia i ustalania wartości tych rezerw, z uwzględnieniem warunków umów koasekuracji.

Wprowadzono zmiany w ustawie z dnia 7 lipca 1994 r. o gwarantowanych przez Skarb Państwa ubezpieczeniach eksportowych. Zmiany dotyczą treści art. 5 tej ustawy, określającego liczbę członków zarządu Korporacji Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych (KUKK SA) oraz uchylają wymóg, iż Zarząd KUKK SA jest zdolny do prowadzenia spraw spółki i podejmowania uchwał, jeżeli liczba jego członków wynosi nie mniej niż trzy osoby.

• **Ustawa z dnia 15 grudnia 2017 r. o dystrybucji ubezpieczeń (Dz. U. z 2017 r., poz.2486).**

Ustawa implementuje do krajowego porządku prawnego przepisy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/97 z dnia 20 stycznia 2016 r. w sprawie dystrybucji ubezpieczeń (Dz. Urz. UE L 26 z 02.02.2016 r., str. 19).

Ustawa obejmuje swoim zakresem wszystkie podmioty prowadzące dystrybucję ubezpieczeń, niezależnie od kanału dystrybucji. Przewiduje wyłączenia z zakresu podmiotowego ustawy w odniesieniu do niektórych przedsiębiorców wykonujących działalność w zakresie dystrybucji ubezpieczeń jako działalność uzupełniająca. Jednakże podmioty wyłączone spod reżimu ustawy są zobowiązane do spełnienia określonych wymogów w zakresie informacji czy procedur reklamacyjnych.

Zachowany został podział podmiotowy pośredników ubezpieczeniowych na brokerów i agentów ubezpieczeniowych, z zastrzeżeniem niedopuszczalności łączenia obu funkcji. Dodatkowo wśród podmiotów reprezentujących i działających w imieniu i na rzecz zakładów ubezpieczeń wprowadzony został podział na agentów ubezpieczeniowych i agentów oferujących ubezpieczenia uzupełniające. Ustawa przewiduje bezpośrednie wykonywanie przez zakład ubezpieczeń czynności związanych z dystrybucją ubezpieczeń przez uprawnionych przez zakład ubezpieczeń pracowników. Czynności takie określone zostały jako czynności dystrybucyjne zakładu ubezpieczeń. Analogicznie uprawnieni przez zakład reasekuracji do wykonywania czynności związanych z dystrybucją reasekuracji pracownicy zakładu reasekuracji wykonują czynności dystrybucyjne zakładu reasekuracji. Tak jak w dyrektywie, dokonano wyróżnienia dystrybucji ubezpieczeń i dystrybucji reasekuracji. Zdefiniowany został szereg istotnych określeń, w tym określenie „agenta oferującego ubezpieczenia uzupełniające”, „klienta” i „poszukującego ochrony ubezpieczeniowej”.

Nalożone zostały na dystrybutorów ubezpieczeń i dystrybutorów reasekuracji liczne obowiązki w postaci obowiązków informacyjnych oraz z zakresu doradztwa.

W celu implementacji dyrektywy określone zostało nie tylko na czym polega dystrybucja ubezpieczeń i dystrybucja reasekuracji, ale również wskazane zostały rodzaje działalności, których nie uznaje się za taką dystrybucję.

Wprowadzona została ogólna klauzula, zgodnie z którą dystrybutor ubezpieczeń, wykonując dystrybucję ubezpieczeń, zobowiązany jest postępować uczciwie, rzetelnie i profesjona-

Inie, zgodnie z najlepiej pojętym interesem swoich klientów. Sposób wynagradzania dystrybutora ubezpieczeń oraz osób, przy pomocy których wykonywane są czynności dystrybucyjne nie może być sprzeczny z obowiązkiem działania zgodnie z najlepiej pojętym interesem klientów, w szczególności, dystrybutor ubezpieczeń nie może dokonywać ustaleń dotyczących wynagrodzeń, celów sprzedaży lub innych kwestii, które mogłyby stanowić zachętę do proponowania poszukującemu ochrony ubezpieczeniowej określonej umowy ubezpieczenia lub umowy gwarancji ubezpieczeniowej, w sytuacji gdy dystrybutor ubezpieczeń mógłby zaproponować inną umowę, która lepiej odpowiadałaby potrzebom poszukującego ochrony ubezpieczeniowej. Pośrednicy ubezpieczeniowi i zakłady ubezpieczeń zobowiązani zostali do podejmowania wszelkich środków na drodze do identyfikacji oraz zapobiegania konfliktom interesów występującym między nimi.

Określone zostały szczegółowo informacje, które muszą być przekazane klientowi przed zawarciem umowy ubezpieczenia, celem wyeliminowania ewentualnych konfliktów interesów, w szczególności wprowadzono wymóg ujawniania przez dystrybutorów ubezpieczeń charakteru ich wynagrodzenia. W przypadku ubezpieczeń na życie, o których mowa w grupie 3 Działu I załącznika do ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, wprowadza się również wymóg ujawniania wysokości wskaźnika kosztów dystrybucji. Przed zawarciem umowy ubezpieczenia dystrybutor ma obowiązek określenia, na podstawie otrzymanych informacji, wymagań i potrzeb klienta oraz podania mu w zrozumiałej formie obiektywnych informacji na temat produktu.

Oferowana umowa ubezpieczenia powinna być zgodna z wymaganiami i potrzebami poszukującego ochrony ubezpieczeniowej w zakresie ochrony ubezpieczeniowej.

Określone zostały szczegółowo warunki dotyczące przekazywania informacji przez dystrybutora ubezpieczeń.

Podmioty tworzące produkt ubezpieczeniowy przeznaczony do sprzedaży klientom zobowiązane zostały do stosowania określonych procedur zatwierdzania oraz zarządzania nim.

W odniesieniu do dystrybucji ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie nałożony został obowiązek przekazania klientowi w zrozumiałej formie stosownych informacji na temat danego produktu w postaci ustandaryzowanego dokumentu, w postaci papierowej lub innej dogodnej dla klienta. Ustawa szczegółowo określa zakres umieszczanych w dokumencie informacji.

Osoby wykonujące w zakładzie ubezpieczeń czynności związane z dystrybucją ubezpieczeń oraz osoby wykonujące w zakładzie ubezpieczeń i zakładzie reasekuracji czynności związane z dystrybucją reasekuracji powinny spełniać warunki dotyczące posiadania pełnej zdolności do czynności prawnych, niebycia prawomocnie skazanym za niektóre umyślne przestępstwa, dawania rękąmi należytego wykonywania czynności, posiadania co najmniej wykształcenia średniego lub średniego branżowego, a także zdania egzaminu przeprowadzonego przez zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji.

Ponadto ustawa nakłada obowiązki w zakresie ustawicznego szkolenia pośredników ubezpieczeniowych, a także ich pracowników oraz pracowników zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji uczestniczących w dystrybucji ubezpieczeń.

Ustawa wprowadza obowiązek odbycia co najmniej 15 godzin rocznie szkoleń, odpowiadających charakterowi sprzedawanych produktów, rodzajowi dystrybutora oraz stanowiska danego pracownika w instytucji. Określone zostały dodatkowe wymogi dotyczące ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych w zakresie zapobiegania konfliktom interesów, informacji przekazywanych klientom oraz oceny odpowiedniości i stosowności oraz sprawozdawczości wobec klientów. W celu pełnej implementacji dyrektywy wprowadzone zostały postanowienia dyrektywy odnoszące się do konfliktu interesów. W ustawie zamieszczono szereg przepisów odnoszących się do usług wykonywanych transgranicznie. Przede wszystkim ustanowione zostały inne wymogi notyfikacyjne dla wykonywania działalności na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej w ramach swobody świadczenia usług oraz inne w ramach swobody przedsiębiorczości przez oddział lub stałą obecność (dla swobody przedsiębiorczości dyrektywa przewiduje wyższe wymogi). Co do zasady działalność pośrednika ubezpieczeniowego i agenta oferującego ubezpieczenia uzupełniające podlega nadzorowi państwa macierzystego.

W zakresie rejestru pośredników wprowadzony został podział na rejestr agentów i rejestr agentów oferujących ubezpieczenia uzupełniające. Ustanowiony został system rejestracji internetowej. Rozszerzony został katalog danych dostępnych z rejestru przy jednoczesnej zmianie sposobu udostępniania tych danych. W rejestrze zamieszczane będą informacje dotyczące tożsamości akcjonariuszy lub udziałowców posiadających co najmniej 10% udziału w kapitale zakładowym oraz wysokości tych udziałów, tożsamości osób, które mają z nimi bliskie powiązania. Wprowadzone zostaje uprawnienie organu nadzoru do kontroli działalności agenta w zakresie zgodności z przepisami prawa, prawo do żądania wyjaśnień i informacji oraz prawo do nałożenia sankcji.

Ubezpieczający, w umowach ubezpieczenia grupowego zawartych na rachunek pracowników, który w drodze wyjątku może otrzymywać wynagrodzenia w związku z oferowaniem możliwości skorzystania z ochrony ubezpieczeniowej, zostaje objęty analogicznymi wymogami jak dystrybutor.

W odniesieniu do klientów będących osobami prawnymi oraz spółkami nieposiadającymi osobowości prawnej, wprowadza się obowiązek zakładu ubezpieczeń, a także brokera ubezpieczeniowego oraz agenta ubezpieczeniowego i agenta oferującego ubezpieczenia uzupełniające wykonujących czynności agencyjne na rzecz więcej niż jednego zakładu ubezpieczeń w zakresie tego samego Działu ubezpieczeń, zgodnie z załącznikiem do ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (multiagencji), udzielenia odpowiedzi na reklamację w terminie 30 dni od jej otrzymania. Wydłużenie terminu rozpatrzenia reklamacji do 60 dni może nastąpić w szczególnie skomplikowanych przypadkach. W przypadku nieudzielenia odpowiedzi na reklamację w terminie uznaje się ją za uwzględnioną. Reklamacje rozpatrywane przez multiagentów ograniczone są do spraw niezwiązanych z udzielaną ochroną ubezpieczeniową.

Zgodnie z pierwotną treścią ustawy miała ona wejść w życie 23 lutego 2018 r.

3.2. INFORMACJE O ZAKŁADACH UBEZPIECZEŃ ORAZ DEFINICJE STOSOWANYCH SKRÓTÓW I WSKAŹNIKÓW

Na dzień 31 grudnia 2017 r. Polska Izba Ubezpieczeń zrzeszała 80 członków. Wśród nich było 50 spółek akcyjnych, 19 oddziałów zagranicznych oraz 11 towarzystw ubezpieczeń wzajemnych. W porównaniu z 2016 r. liczba członków PIU wzrosła o 1.

Oddziały zagranicznych zakładów nie podlegają polskim wymogom sprawozdawczości i nie przekazują sprawozdań finansowych ani do Komisji Nadzoru Finansowego, ani do PIU. Z tego powodu w niniejszym raporcie nie ma części poświęconej działalności oddziałów zagranicznych zakładów ubezpieczeń.

Prezentowane w raporcie dane finansowe w zakresie ubezpieczeń w Polsce pochodzą z raportów kwartalnych PIU. Charakterystykę światowego i europejskiego rynku ubezpieczeniowego wykonano na podstawie danych ze strony Insurance Europe Statistics. Ranking krajów na światowym rynku ubezpieczeniowym oparty jest na danych z OECD.

Podstawowe wielkości charakteryzujące rynek ubezpieczeniowy w obu Działach zaprezentowane są między innymi za pomocą tak zwanych „bubble charts”, które są wykresami typu XY z punktami (kołami) o współrzędnych $[X;Y]$, których powierzchnia odpowiada wartości prezentowanej kategorii (składki, lokaty, odszkodowania) w roku 2016. Na osi rzędnych $[Y]$ takiego wykresu wskazano dynamikę badanej kategorii w relacji do roku poprzedniego dla każdego zakładu ubezpieczeń. Na osi odciętych $[X]$ wskazano iloraz badanej wartości dla danego zakładu do wartości całego segmentu, czyli jego udział rynkowy. Oś ta ma skalę logarytmiczną i przecina oś Y w punkcie odpowiadającym dynamice całego segmentu rynku. Taki, pozornie skomplikowany sposób prezentacji, pozwala jednak na pokazanie rankingu wszystkich zakładów oraz zmian wartości wybranych kategorii względem średniej całego segmentu.

Wybrane wskaźniki efektywności prezentowane są również na wykresach typu XY, które prezentują rozkład wartości wskaźników poszczególnych zakładów w dwóch okresach, bez ich identyfikacji, ale ze wskazaniem poszczególnych kwartyli ($Q1=25%$, Mediana= $Q2=50%$ oraz $Q3=75%$) oraz „średnich” Działów ubezpieczeń liczonych dla sum poszczególnych kategorii. Na osi Y przedstawiono skumulowaną częstotliwość. Oś $[X]$ wskazuje wartości wskaźników poszczególnych zakładów uszeregowanych rosnąco. Obie osie przecinają się w punkcie wskazującym wartość wskaźnika dla całego Działu (różną od średniej wartości wskaźników). Taki sposób prezentacji pozwala na pokazanie benchmarku zakładów ubezpieczeń względem wartości wskaźników liczonych dla całego segmentu rynku.

DEFINICJE STOSOWANYCH SKRÓTÓW I WSKAŹNIKÓW

Przypis lub składka – składki przypisane brutto.

Odszkodowania – odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto.

Zakłady – zakłady (towarzystwa) ubezpieczeniowe i zakłady reasekuracji objęte niniejszym raportem.

Udział rynkowy – mierzony jest relacją wartości analizowanej kategorii dla zakładu do sumy wartości tej kategorii dla wszystkich zakładów z danego Działu.

CAGR – średnioroczna stopa wzrostu.

PPS i PPP – Purchasing Power Standard – stosowana przez Eurostat wirtualna jednostka monetarna, w których wyraża się różne wielkości rachunków narodowych skorygowanych paritetem siły nabywczej, tzw. Purchasing Power Parities (PPP). PPP może być interpretowany jako kurs wymiany PPS na EUR i jest miarą zmienności poziomu cen w poszczególnych krajach EU28 definiowaną i obliczaną przez Eurostat.

Prezentowane w raporcie wskaźniki liczone są według formuł zgodnych z definicjami stosowanymi przez UKNF, w szczególności:

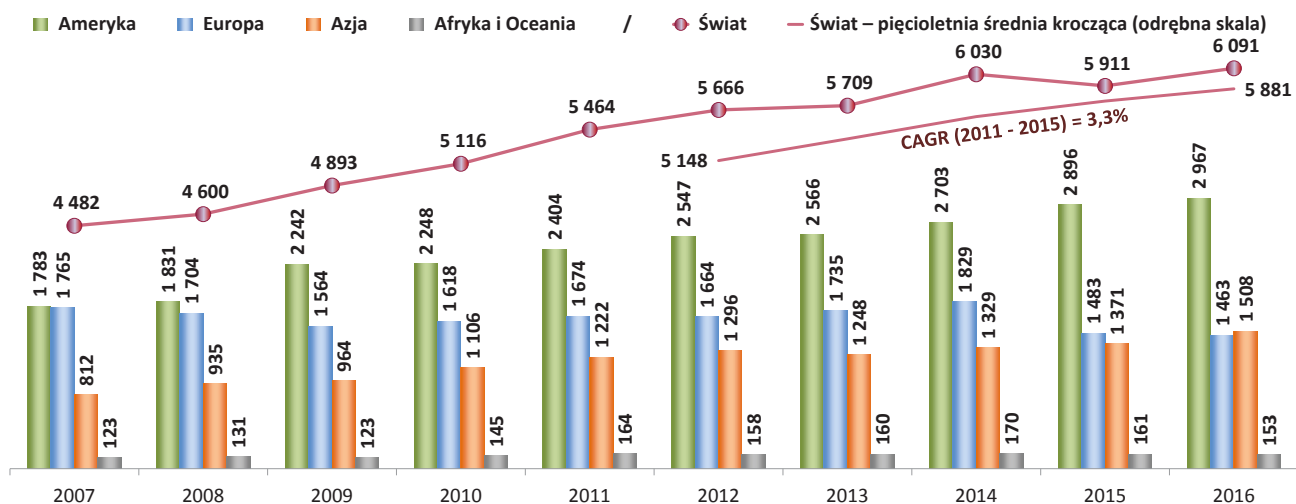
- **Współczynnik retencji (zatrzymania)** jest to procentowy udział składki na udziale własnym w składce przypisanej brutto.
- **Współczynnik zatrzymania odszkodowań** jest to procentowy udział odszkodowań i świadczeń na udziale własnym w odszkodowaniach i świadczeniach brutto.
- **Współczynnik szkodowości brutto** liczony jest jako stosunek sumy odszkodowań i świadczeń brutto oraz zmiany stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto do składki zarobionej brutto.
- **Wskaźnik zespolony (combined ratio)** jest to stosunek odszkodowań i świadczeń brutto skorygowanych o zmianę stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto, powiększonych o koszty akwizycji i administracji oraz o pozostałe koszty techniczne na udziale własnym do składki zarobionej brutto.
- **Współczynnik rentowności działalności lokacyjnej** mierzony jest stosunkiem dochodów z lokat do średniej wartości lokat finansowych.
- **Rentowność kapitałów własnych** mierzona jest stosunkiem wyniku finansowego netto do kapitałów własnych.
- **Rentowność majątku** mierzona jest stosunkiem wyniku finansowego netto do aktywów bilansowych.

Wartości wskaźników liczone dla Działów (tzw. „średnich” Działów), to ich wartości wyliczone według tych samych formuł, ale dla sum odpowiednich kategorii ze wszystkich zakładów Działu I lub odpowiednio Działu II.

3.3. GLOBALNY RYNEK UBEZPIECZEŃ

Rysunek 1.

Nominalna składka przypisana brutto globalnego rynku ubezpieczeń w latach 2007-2016 w mld USD

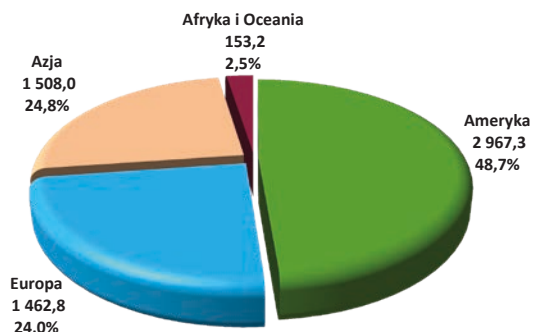
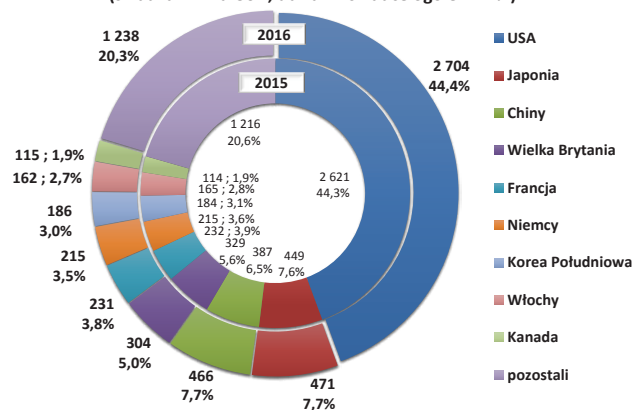

Źródło: opracowanie własne w oparciu o dane z Insurance Europe Statistics oraz statystyk OECD, które korygują składki USA.

- Stosownie do danych Swiss Re cytowanych w raporcie Insurance Europe, skorygowanych danymi OECD dla USA, globalny rynek ubezpieczeń wzrósł w 2016 r. o 3,1% nominalnie względem roku poprzedniego i przekroczył ponownie wartość 6,0 bilionów USD.
- CAGR (2012-2016) dla pięcioletniej średniej kroczącej wartości nominalnej globalnych składek wynosił 3,3%.
- CAGR (2007-2016) dla Ameryki wynosił 5,8%, dla Europy -2,1%, a w Azji wynosił 7,1%.
- Po spadku składek w latach 2008 i 2013 rynek ubezpieczeniowy w Europie w 2014 r. osiągnął poziom sprzed kryzysu, czyli z roku 2007. Jednak w 2015 r. zmalał o 18,9% w relacji do 2014 r. głównie z uwagi na spadek notowań EUR względem USD o 16,5%. W 2016 r. europejskie składki pozostawały na tym samym poziomie.

Rysunek 2.

Struktura terytorialna ubezpieczeń w 2016 r.

Podział kontynentalny składki przypisanej brutto w 2016 r.
(składka w mld USD; udział w składce ogółem w %)Udział wiodących krajów w ubezpieczeniach ogółem w latach 2015-2016
(składka w mld USD; udział w składce ogółem w %)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Insurance Europe oraz statystyk OECD.

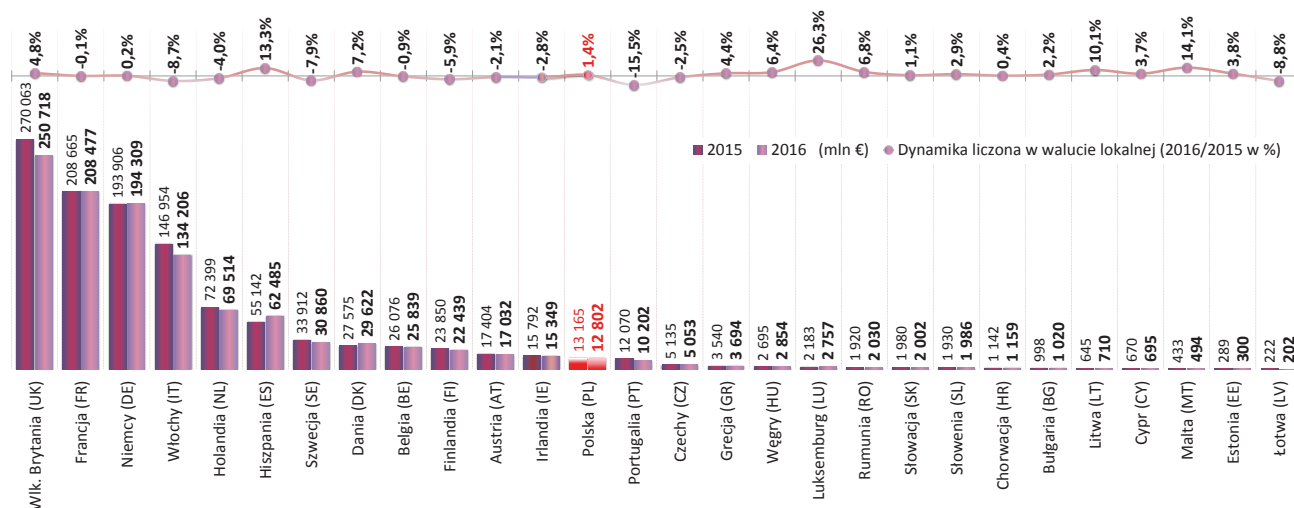
- W strukturze kontynentalnej ubezpieczeń według statystyk OECD dominuje Ameryka z udziałem 48,7%.
- Według OECD tylko Stany Zjednoczone mają ponad 50% udział w składce krajów zrzeszonych w tej organizacji.
- Niezależnie od źródeł statystycznych różniących się metodyką liczenia składki, Stany Zjednoczone są na pierwszym miejscu globalnego rynku ubezpieczeń. Na drugim miejscu jest Japonia, ze składką szacowaną na 471 mld USD w 2016 r. (7,7% globalnego rynku).

- Chiny, które jeszcze w 2013 r. zajmowały piąte miejsce w światowym rankingu, przez trzy kolejne lata notowały dwucyfrowe wzrosty składek ubezpieczeniowych, osiągając trzecie miejsce ze składką szacowaną na 466 mld USD w 2016 r.
- Kolejne trzy miejsca w 2016 r. zajmowały kraje europejskie: Wielka Brytania 5,0%, Francja 3,8% oraz Niemcy z 3,5% udziałem w składkach.

3.4. RYNEK UBEZPIECZEŃ W UNII EUROPEJSKIEJ W LATACH 2015-2016

Rysunek 3.

Wartość i dynamika składki przypisanej brutto krajów Unii Europejskiej w latach 2015-2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Insurance Europe.

- Suma całkowitych składek 28 krajów Unii Europejskiej wynosiła nieco ponad 1,1 biliona € w 2016 r. i zmalała o 2,8% względem roku 2015.
- Spadek całkowitych składek polskiego rynku ubezpieczeniowego w 2016 r., liczony w walucie lokalnej był niewielki i wynosił 1,4% względem roku poprzedniego.
- Polska ze składką 12,8 mld € w 2016 r. stanowiła 1,2% rynku unijnego i zajmowała 13. miejsce w rankingu krajów EU28. Nominalnie było to więcej niż w Portugalii, lecz mniej niż

w Irlandii czy Austrii.

- W 2016 r. spośród dominujących krajów największe wzrosty względem roku poprzedniego, liczone w walutach lokalnych osiągnęły: Wielka Brytania (4,8%), Hiszpania (13,3%) i Dania (7,2%).
- W tym samym okresie spadki odnotowało 7 krajów, w tym zwłaszcza: Włochy o 8,7%, Holandia o 4,0% oraz Szwecja o blisko 8%.

Rysunek 4.

Struktura składki przypisanej brutto krajów Unii Europejskiej w 2016 r. (kraje uporządkowane składką malejącą)

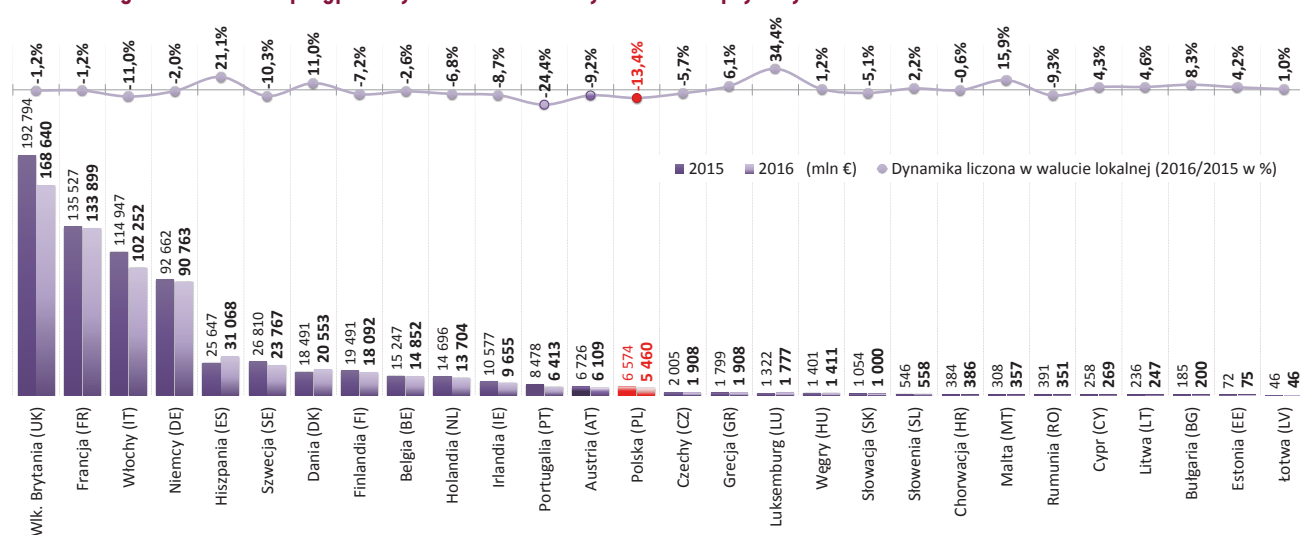

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Insurance Europe.

- W strukturze ubezpieczeń w Unii Europejskiej w 2016 r. przewagę miały ubezpieczenia Działu I: 59,1%.
- Relatywnie wysoki udział Działu II w ubezpieczeniach niektórych wiodących krajów to efekt wysokiego udziału ubezpieczeń zdrowotnych: Holandia, Niemcy czy Hiszpania.
- Całkowita składka przypisana brutto z ubezpieczeń zdrowotnych w EU28 wynosiła 129 mld € w 2016 r. i wzrosła o 1,5% w relacji do 2015 r. Składka z ubezpieczeń komunikacyjnych nieznacznie, bo o 1,1% wzrosła w relacji do roku wcześniejszego i wynosiła 136 mld €.
- W nowych i mniejszych krajach członkowskich UE składki Działu II dominują z uwagi na wysoki udział ubezpieczeń komunikacyjnych i rzeczowych.
- W Polsce udział Działu II w ubezpieczeniach ogółem wyniósł 57,4% w 2016 r., a udział ubezpieczeń komunikacyjnych i rzeczowych w Dziale II stanowił 75,9%.

Rysunek 5.

Wartość i dynamika składki przypisanej brutto Działu I krajów Unii Europejskiej w latach 2015-2016

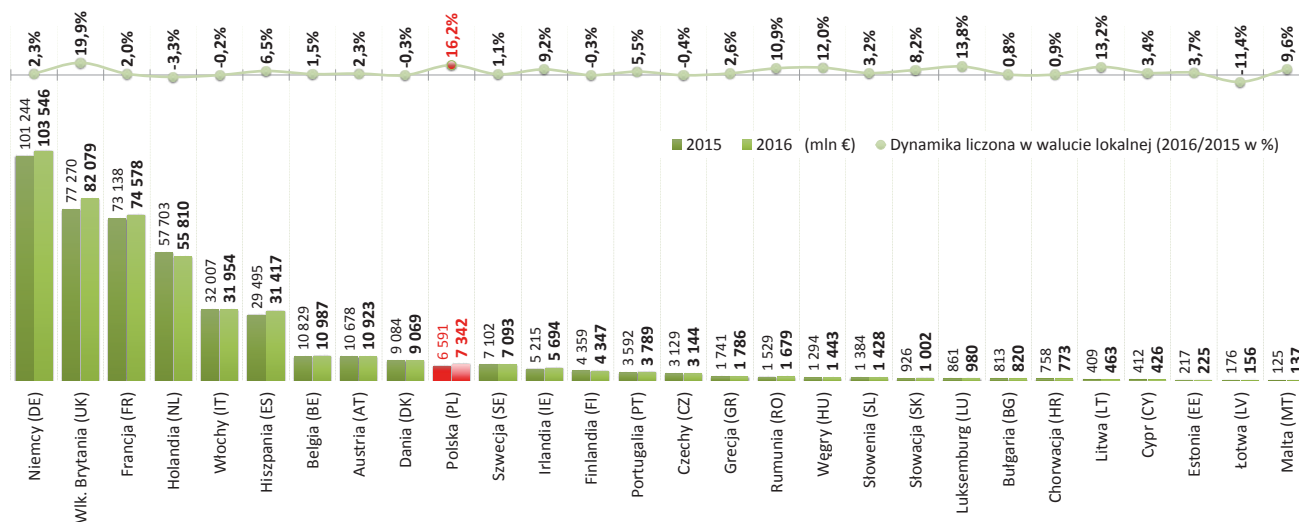

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Insurance Europe.

- Suma składek Działu I krajów Unii Europejskiej wynosiła 656 mld € w 2016 r. i zmalała o 6,1% względem roku 2015.
- Spadek składek Działu I polskiego rynku ubezpieczeniowego w 2016 r., liczony w walucie lokalnej wyniósł 13,4% względem roku poprzedniego.
- Polska ze składką 5,5 mld € w 2016 r. stanowiła 0,8% rynku unijnego i zajmowała 14. miejsce w rankingu krajów EU28. Nominalnie było to więcej niż w Czechach czy Grecji, ale mniej niż w Austrii czy w Portugalii.
- W 2016 r. spośród dominujących krajów największe wzrosty względem roku poprzedniego, liczone w walutach lokalnych osiągnęły: Hiszpania (21,1%) i Dania (11,0%).
- W tym samym okresie spadki odnotowało 11 krajów, w tym między innymi: Wielka Brytania i Francja o 1,1%, Włochy o 11,0% oraz Niemcy o 2,0%.

Rysunek 6.

Wartość i dynamika składki przypisanej brutto Działu II krajów Unii Europejskiej w latach 2015-2016

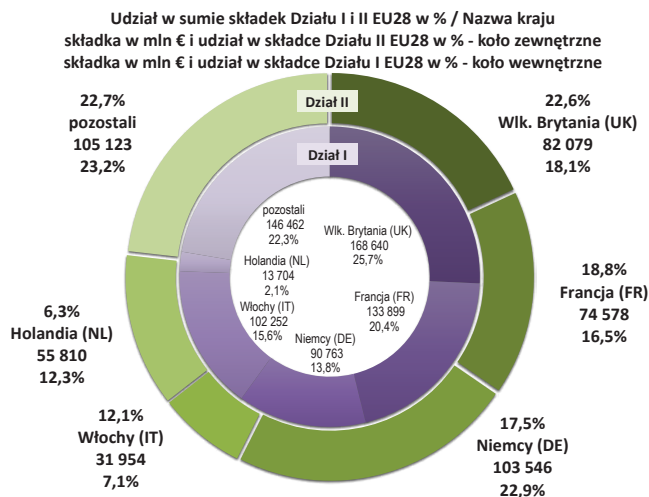

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Insurance Europe.

- Suma składek Działu II krajów Unii Europejskiej wynosiła 453 mld € w 2016 r. i wzrosła o 2,5% względem roku 2015.
- Wzrost składek Działu II polskiego rynku ubezpieczeniowego w 2016 r., liczony w walucie lokalnej wynosił 16,2% względem roku poprzedniego.
- Polska ze składką 7,3 mld € w 2016 r. stanowiła 1,6% rynku unijnego i zajmowała 10. miejsce w rankingu krajów EU28. Nominalnie było to więcej niż w Szwecji, Irlandii, Finlandii czy Portugalii, ale mniej niż w Danii, Belgii czy porównywalnej Hiszpanii.
- W 2016 r., spośród dominujących krajów Niemcy i Francja odnotowały wzrosty względem roku poprzedniego, liczone w walucie lokalnej nieco ponad 2%, Wielka Brytania aż o 19,9%, a Hiszpania o 6,5%.
- W tym samym okresie Holandia odnotowała spadek składek Działu II o 3,3%. Nieznacznie, bo o 0,2% spadały składki we Włoszech.

Rysunek 7.

Udział wiodących krajów Unii Europejskiej w składce przypisanej brutto w 2016 r.

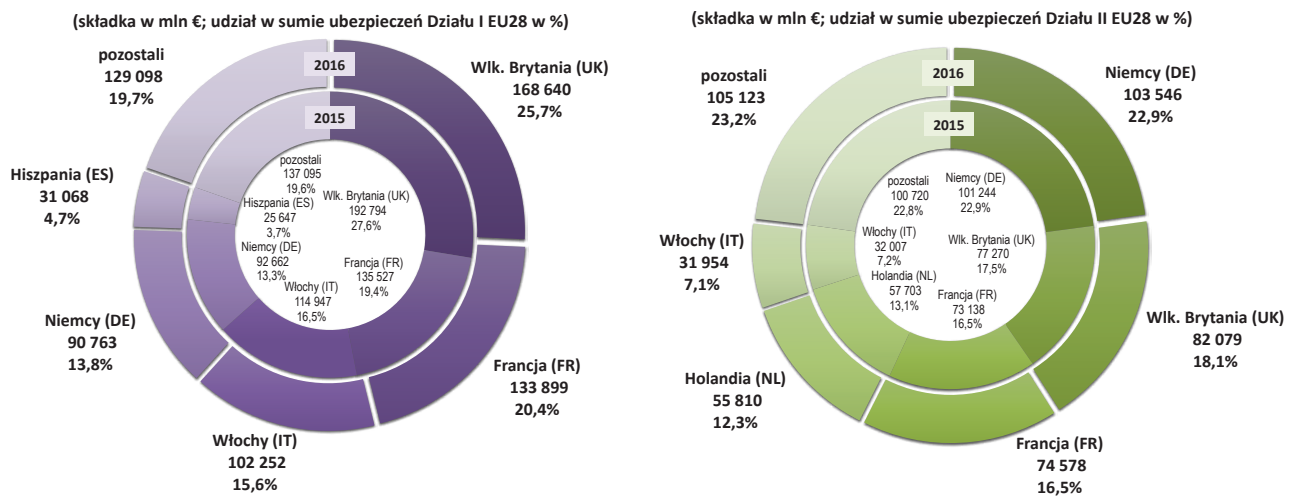

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Insurance Europe.

- Pięć państw zebrało łącznie 77,3% składek ogółem rynku ubezpieczeniowego Unii Europejskiej w 2016 r.
- Wielka Brytania miała 22,6%, a Francja 18,8% łącznej składki z obu Działów ubezpieczeń w 2016 r.
- Na trzecim miejscu były Niemcy posiadające 17,5% unijnego rynku ubezpieczeń w 2016 r.
- Te trzy wymienione państwa miały łącznie 59,0% całego rynku Unii Europejskiej w 2016 r.
- Na czwartym miejscu były Włochy z udziałem 12,1%.
- Holandia z uwagi na imponujący poziom składek z ubezpieczeń zdrowotnych uplasowała się na piątym miejscu w Unii z 6,3% udziałem w 2016 r.

Rysunek 8.

Pięć wiodących krajów Unii Europejskiej w składce przypisanej brutto Działu I i II w latach 2015-2016

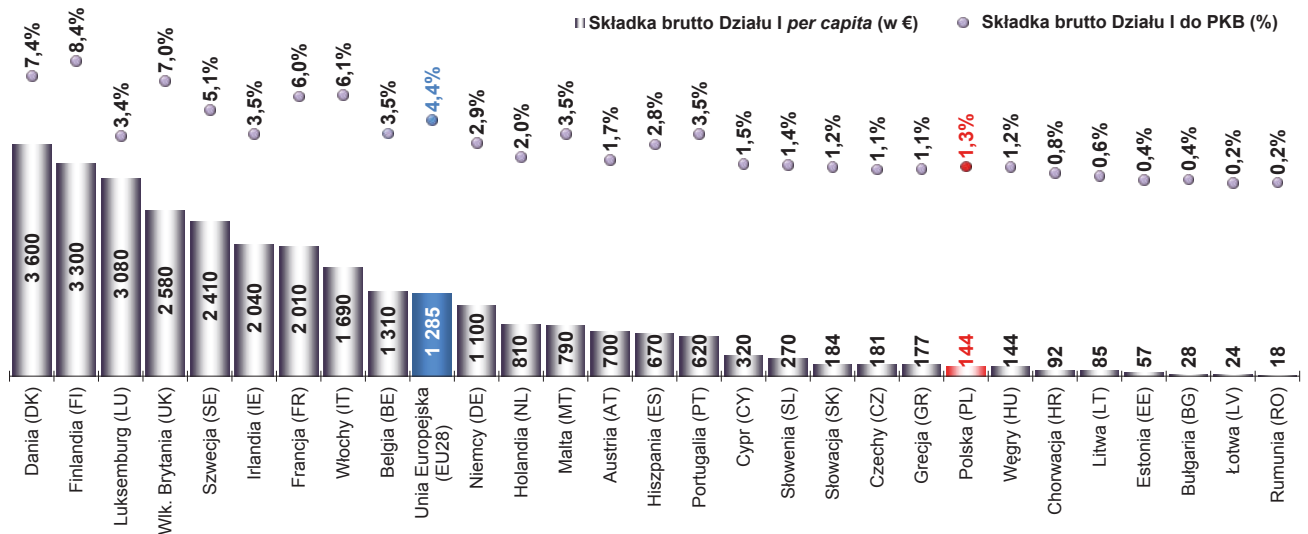

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Insurance Europe.

- Podobnie jak dla ogółu składek, Dział I unijnego rynku ubezpieczeniowego, zdominowany był przez pięć państw posiadających łącznie 80,3% w 2016 r.
- Dwa czołowe miejsca zajmowały Wielka Brytania i Francja z udziałem odpowiednio: 25,7% oraz 20,4% w 2016 r. Składki zarówno w Wielkiej Brytanii, jak i we Francji zmalały w 2016 r. w relacji do roku 2015.
- Dwa kolejne miejsca zajmowały Włochy i Niemcy z udziałem odpowiednio 15,6% oraz 13,8%.
- Na piątym miejscu była Hiszpania z udziałem 4,7%.
- W Dziale II dominującą pozycję miały Niemcy stanowiące 22,9% unijnego rynku w 2016 r.
- Kolejne dwa kraje to Wielka Brytania (18,1%) i Francja (16,5%). Nieco mniej, bo 12,3% unijnego rynku w Dziale II miała Holandia dzięki wysokiemu udziałowi składek zdrowotnych.
- Włochy z wkładem 7,1% dopełniały udział pięciu wymienionych państw do 76,8% składek Działu II w 2016 r.
- W strukturze składek Działu II państw Unii w 2016 r., 30,0% to ubezpieczenia komunikacyjne, 28,5% ubezpieczenia zdrowotne (z wyłączeniem wypadkowych), a 21,8% to ubezpieczenia rzeczowe.

Rysunek 9.

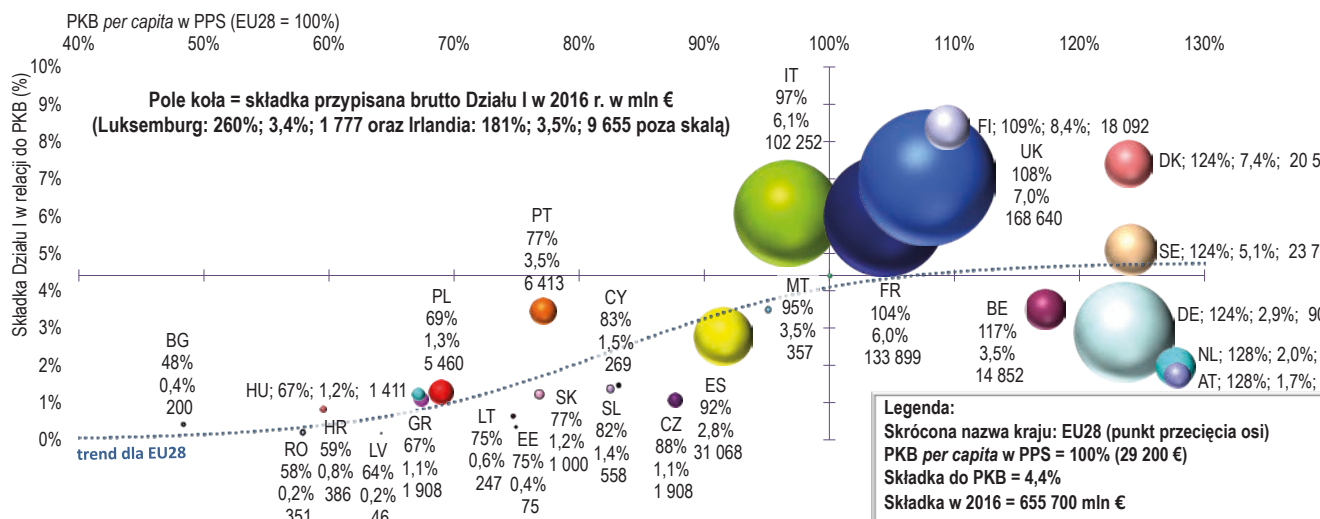
Gęstość i penetracja ubezpieczeń Działu I w krajach Unii Europejskiej w 2016 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Insurance Europe i Eurostat.

- Relacja składki przypisanej brutto ubezpieczeń Działu I do PKB dla Polski wynosiła 1,3% w 2016 r. To był wynik nieco lepszy od dotkniętej kryzysem Grecji czy Czech i Węgier, ale blisko trzykrotnie niższy niż średnia w krajach Unii Europejskiej.
- Składka przypisana brutto Działu I *per capita* w Polsce wynosiła 144 € w porównaniu z 1 285 € dla wszystkich krajów Unii Europejskiej. To był wynik równy Węgrom, ale ponad czterokrotnie niższy niż w porównywalnej pod względem populacji Hiszpanii.

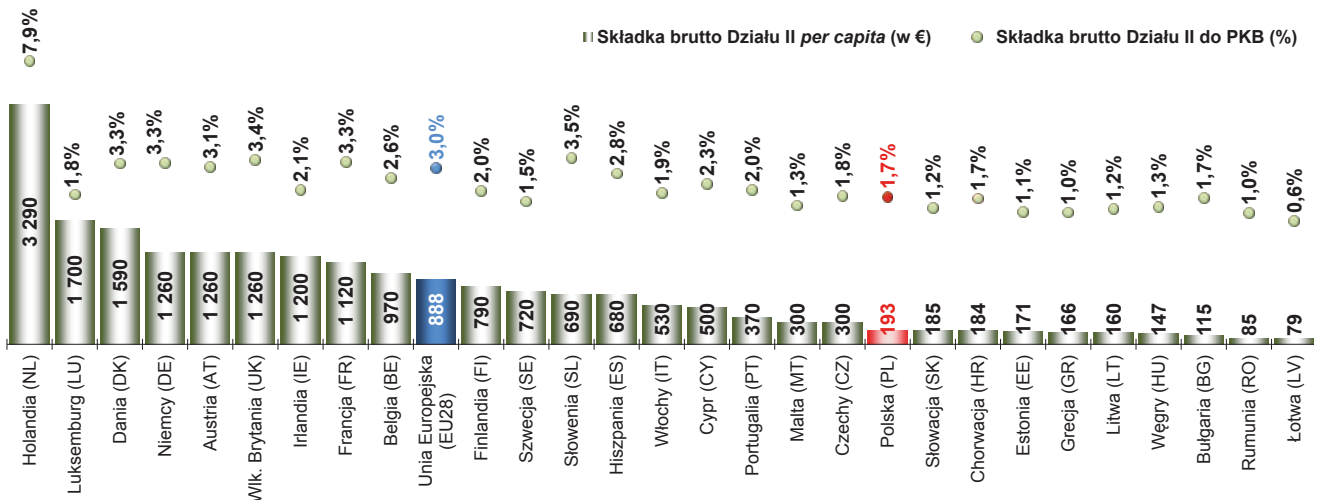
Rysunek 10.

Zależność penetracji ubezpieczeń Działu I od PKB *per capita* w krajach Unii Europejskiej w 2016 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Insurance Europe i Eurostat.

- W 2016 r. średni PKB *per capita* dla EU28 wynosił około 29,2 tys. € = 29,2 tys. PPS (kurs wymiany PPS na €=1). PKB *per capita* w Polsce, po przeliczeniu przez średni kurs €/PLN wynosił 11,2 tys. €. PPP dla Polski wynosiło 1,8. Zatem polski PKB *per capita* wynosił $11,2 \cdot 1,8 \approx 20,2$ tys. PPS. Jeśli przyjmujemy, że EU28=100%, to polski PKB *per capita* można przeliczyć jako iloraz $(20,2 \text{ tys. PPS}) \div (29,2 \text{ tys. PPS})$, co dawało Polsce 69,0% średniej EU28 (zgodnie z tabelą Eurostat i wykresem powyżej).
- Polska w 2016 r. odnotowała przypis składki brutto w Dziale I blisko 5,46 miliarda €, co stanowiło 0,8% całego przypisu EU28 wynoszącego 656 mld €.
- Relacja składki Działu I do PKB dla Polski wynosiła 1,3%, w porównaniu z 4,4% dla EU28, przy PKB *per capita* na poziomie 69,0% średniej dla EU28.
- W Polsce wskaźnik penetracji, pomimo systematycznego spadku składek Działu I, był najwyższy pośród nowych członków Unii i przewyższał poziom linii trendu wyliczonego dla wszystkich krajów metodą regresji krzywą logistyczną.
- Wyniki roku 2017, w którym penetracja Polski zmalała z racji wzrostu składek o 1,0% przy szacowanym wzroście PKB o 4,6%, spowoduje spadek pozycji Polski o około 0,1 p.p., z 1,3% w 2016 r. do 1,2% w 2017 r.

Rysunek 11.

Gęstość i penetracja ubezpieczeń Działu II w krajach Unii Europejskiej w 2016 r.

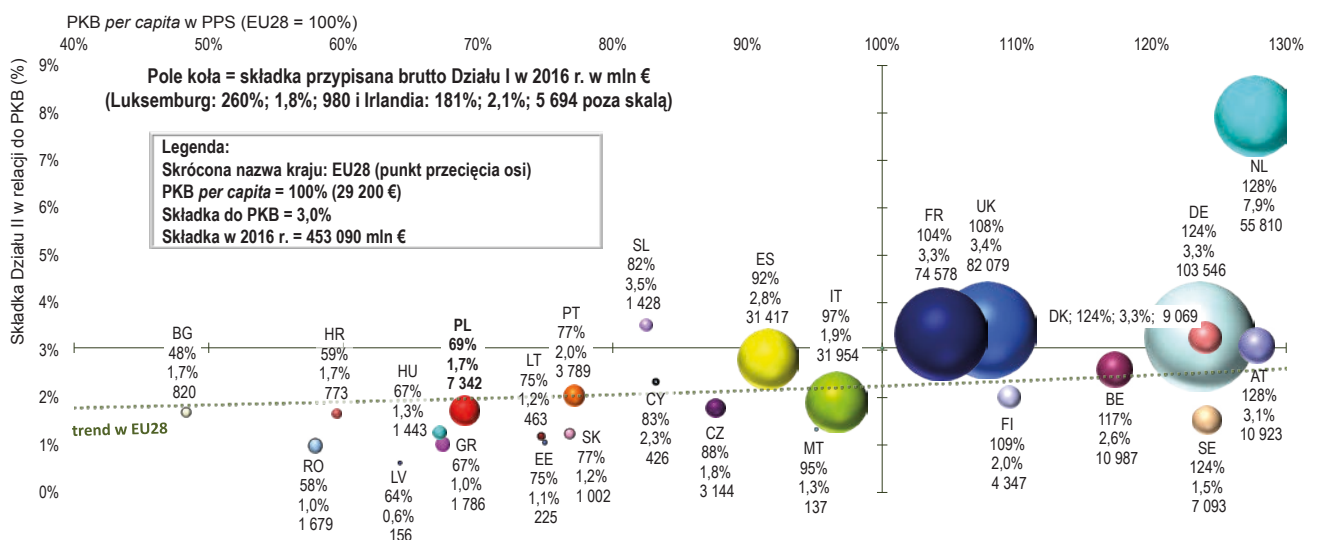
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Insurance Europe i Eurostat.

- Relacja składki przypisanej brutto ubezpieczeń Działu II do PKB dla Polski wynosiła 1,7% w 2016 r. To był wynik porównywalny z Czechami i lepszy od Grecji, jednak blisko dwukrotnie niższy niż średnia dla krajów Unii Europejskiej.
- W Polsce składka przypisana brutto Działu II *per capita* wynosiła 193 € w porównaniu z 888 € dla 28 krajów Unii

Europejskiej. To był wynik lepszy niż tzw. krajów „nowej Unii”, z wyłączeniem Czech.

- Wyjątkowo wysoki poziom składki *per capita* oraz penetracji w Holandii wynika z faktu wprowadzenia od 2006 r. obowiązkowych ubezpieczeń zdrowotnych w tym kraju.

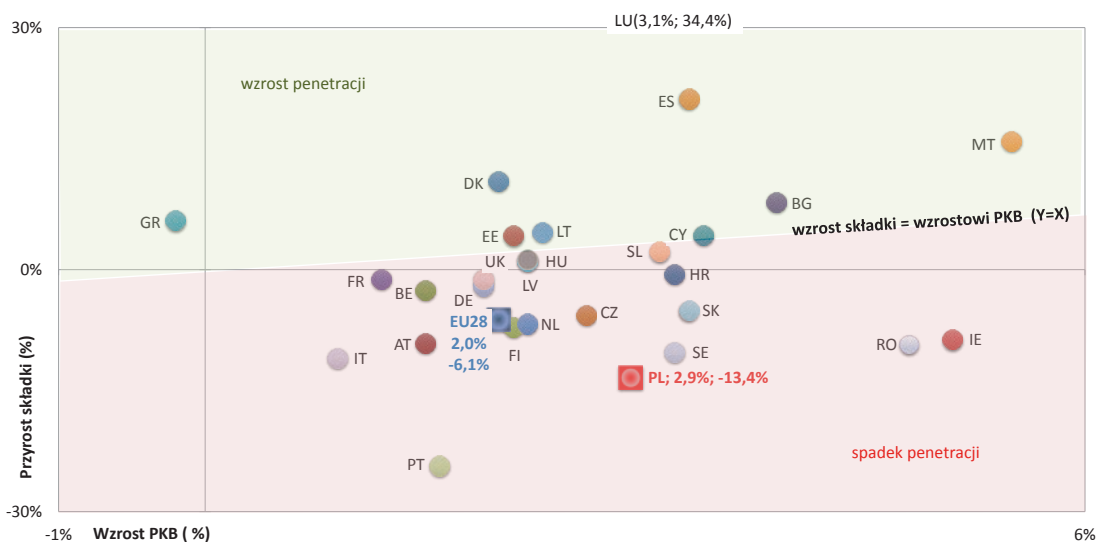
Rysunek 12.

Zależność penetracji ubezpieczeń Działu II od PKB *per capita* w krajach Unii Europejskiej w 2016 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Insurance Europe i Eurostat.

- Polska w 2016 r. odnotowała przypis składki brutto ponad 7,3 mld €, co stanowiło 1,6% całego przypisu EU28 wynoszącego 453 mld €.
- Relacja składki Działu II do PKB dla Polski wynosiła 1,7%, w porównaniu z 3,0% dla EU28, przy PKB *per capita* na poziomie 69,0% średniej dla EU28.
- Polska miała zatem penetrację zbliżoną do nowych członków Unii, ale nieco poniżej krzywej trendu wyliczonej dla wszystkich krajów metodą regresji. Krzywa ta w Dziale II ma charakter liniowy w przeciwieństwie do krzywej logistycznej (typu S), obserwowanej w Dziale I.
- Zważywszy, że Polska należy do najbardziej zmotoryzowanych krajów Europy oraz leży w niemal identycznej strefie klimatycznej jak Czechy, to należało się spodziewać dalszego wzrostu wartości składek z ubezpieczeń Działu II, co nastąpiło w kolejnym analizowanym okresie.
- Wyniki roku 2017, w którym penetracja rynku w Polsce wzrosła wobec skoku wartości składek Działu II o 18,0%, przy szacowanym wzroście PKB o 4,6%, wskazują, że Polska znajduje się powyżej linii trendu z penetracją na poziomie 1,9%.

Rysunek 13.

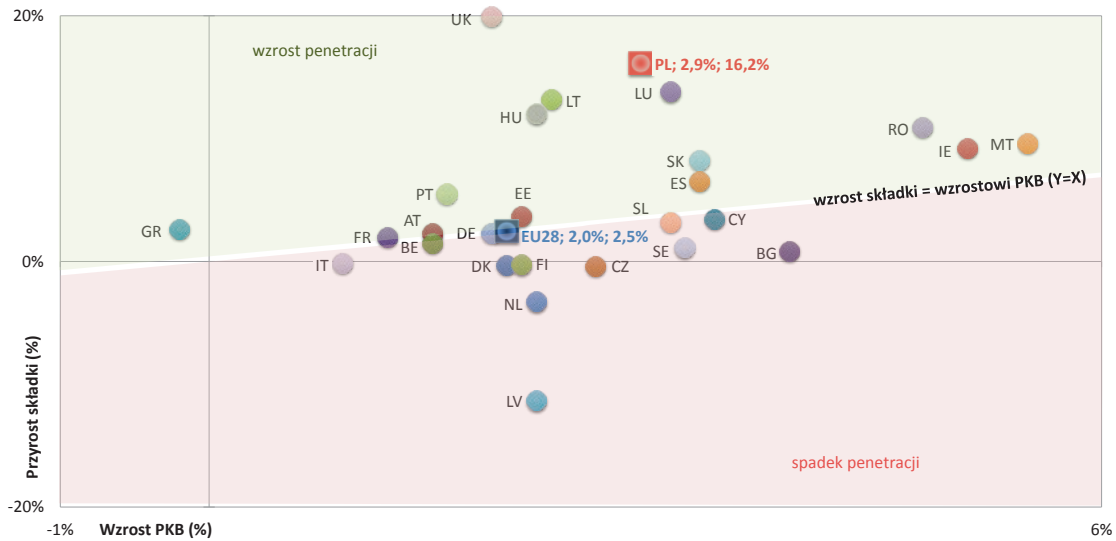
Zależność dynamiki składki Działu I od dynamiki PKB w krajach Unii Europejskiej w 2016 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Insurance Europe i Eurostat.

- W 2016 r. dynamika spadku składek Działu I w Polsce wynosiła 13,4% i była znacznie poniżej dynamiki wzrostu PKB wynoszącej 2,9%. Penetracja zatem spadła i był to wynik spadku ubezpieczeń inwestycyjnych w grupie pierwszej. Był to też jeden z najgłębszych spadków w Unii Europejskiej.
- W 2016 r. średni spadek składek, liczony dla wszystkich krajów EU28 wynosił 6,1% wobec wzrostu PKB o 2,0%, co oznaczało spadek penetracji.
- Pośród dominujących krajów najwyższy wzrost penetracji odnotowała Hiszpania, gdzie składki Działu I wzrosły o 21,1% przy wzroście PKB o 3,3%.
- W Wielkiej Brytanii czy w Niemczech, gdzie wzrost PKB w 2016 r. wynosił 1,8%, składki Działu I zmalały odpowiednio o 1,2% i 2,0% w tym samym okresie.
- Najwyższy spadek penetracji w 2016 r. odnotowano jednak w Polsce i Portugalii.

Rysunek 14.

Zależność dynamiki składki Działu II od dynamiki PKB w krajach Unii Europejskiej w 2016 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Insurance Europe i Eurostat.

- W 2016 r. dynamika wzrostu składek Działu II w Polsce wynosiła 16,2% w relacji do 2,9% wzrostu PKB. Penetracja była porównywalna do roku 2017, podczas którego składki wzrosły o 18,0% przy szacowanym wzroście PKB o 4,6%.
- W 2016 r. średni wzrost składek, liczony dla wszystkich krajów EU28 wynosił 2,5% wobec wzrostu PKB o 2,0%, co oznaczało lekki wzrost penetracji.
- Francja i Niemcy odnotowały nieznaczny wzrosty penetracji

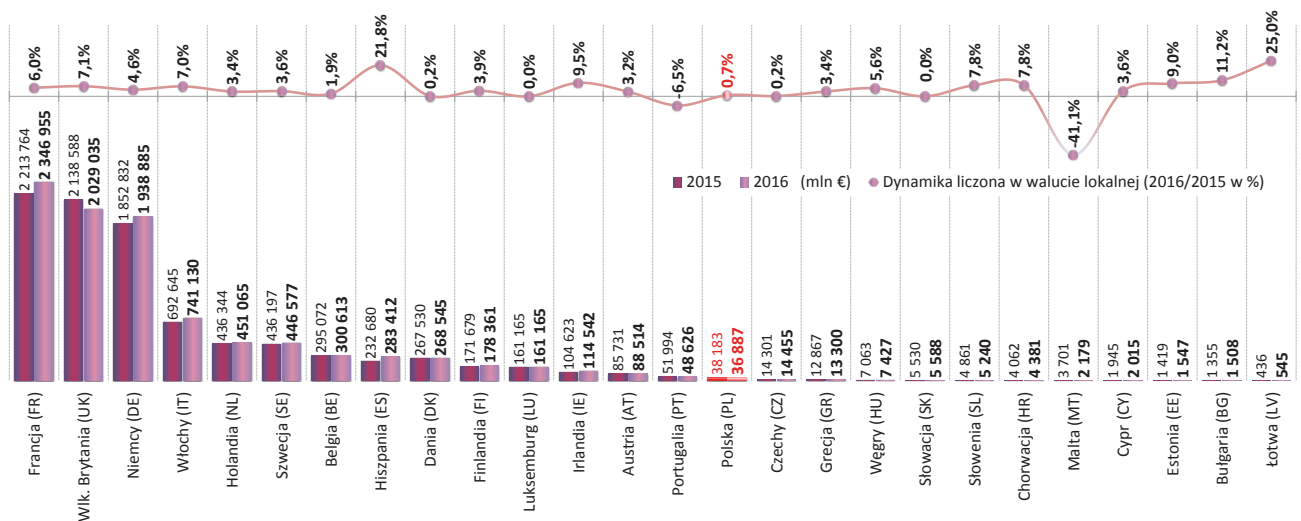
przy dodatnim wzroście zarówno przypisu składek, jak i PKB. W Grecji zanotowano wzrost penetracji przy wzroście przypisu składek i spadku PKB. W Holandii penetracja istotnie zmalała, ponieważ zanotowano spadek składek o blisko 7% i pomimo wzrostu PKB o ponad 2%.

- Największy wzrost penetracji odnotowano w Wielkiej Brytanii przy wzroście składek o blisko 20% oraz wzroście PKB o blisko 2%.

3.5. LOKATY KRAJÓW EU28 W LATACH 2015-2016

Rysunek 15.

Wartość i dynamika lokat branży ubezpieczeniowej w krajach Unii Europejskiej w latach 2015-2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Insurance Europe.

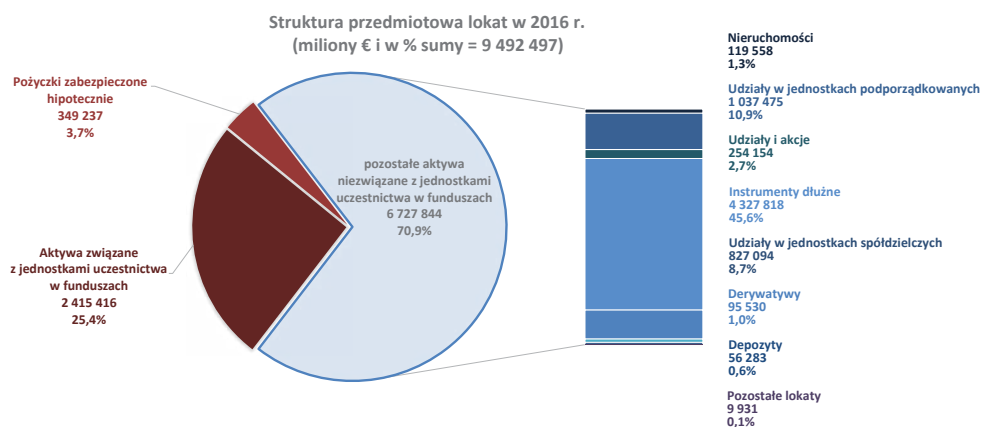
- Suma lokat w działalności ubezpieczeniowej krajów Unii Europejskiej wynosiła 9 492 mld € w 2016 r. i wzrosła o 2,8% względem roku 2015.
- Polski rynek ubezpieczeniowy w 2016 r., liczony w walucie lokalnej odnotował wzrost stanu lokat o 0,7% względem roku poprzedniego.
- Polska z lokatami 36,9 mld € w 2016 r. stanowiła 0,4% rynku unijnego i zajmowała 15. miejsce w rankingu krajów EU28.

Nominalnie było to więcej niż w Czechach, Grecji i na Węgrzech razem oraz o około 12 mld € mniej niż w Portugalii.

- W 2016 r. największe wzrosty stanów lokat względem roku poprzedniego odnotowały: Francja (6,0%), Wielka Brytania (7,1%), Włochy (7,0%) oraz Hiszpania (21,8%).
- W 2016 r. w dwóch z 28 krajów EU28 odnotowano spadki poziomu lokat względem 2015 r., licząc w walucie lokalnej.

Rysunek 16.

Struktura przedmiotowa lokat w EU28 w 2016 r. w € i w %

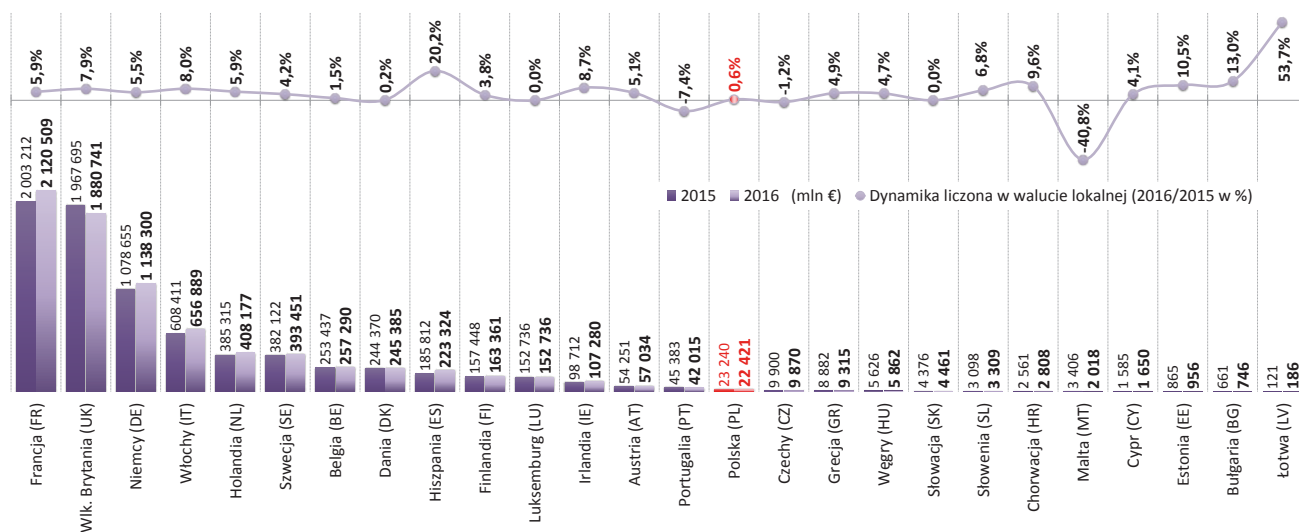

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Insurance Europe.

- Według Insurance Europe łączna kwota lokat krajów EU28 wynosiła 9 492 mld € w 2016 r.
- 25,4% lokat unijnej branży ubezpieczeniowej stanowiły aktywa powiązane z jednostkami uczestnictwa funduszy, a 3,7% pożyczki zabezpieczone hipotecznie lub polisami.
- Pozostałe 70,9% lokat stanowiły inne niż powyżej wymienione aktywa, w tym: obligacje (45,6%) oraz udziały w jednostkach podległych (10,9%).
- Lokaty ubezpieczeniowe w relacji do łącznego PKB EU28 wynosiły 63,7% w 2016 r. Pośród wiodących krajów najwyższą wartość relacji lokat do PKB odnotowano w Wielkiej Brytanii, Danii i Francji (blisko 100%).
- W Polsce w 2016 r. lokaty zakładów ubezpieczeniowych stanowiły 8,7% PKB.

Rysunek 17.

Wartość i dynamika lokat Działu I w krajach Unii Europejskiej w latach 2015-2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Insurance Europe.

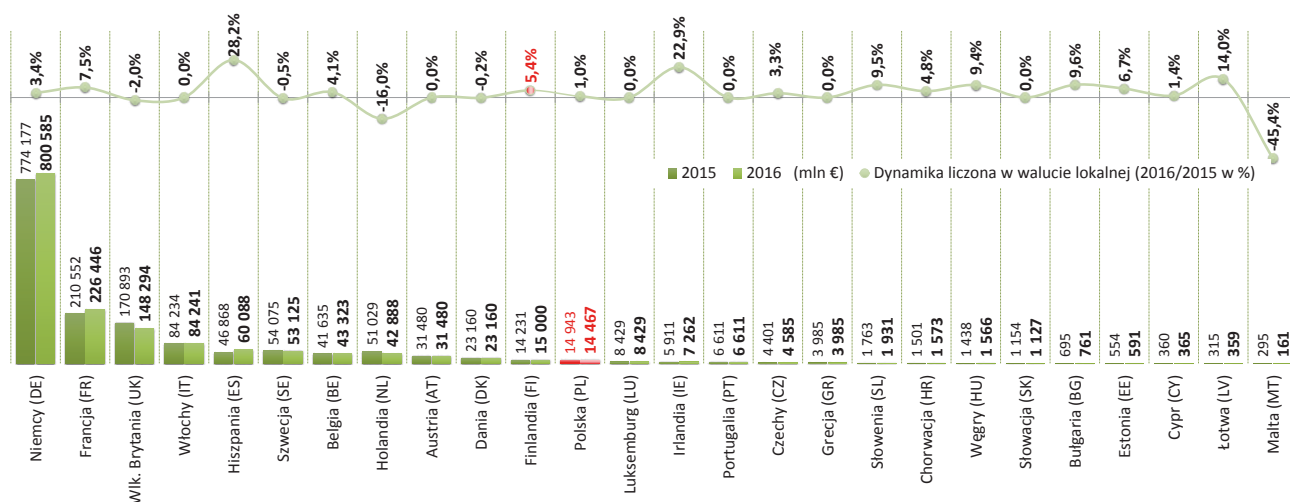
- Suma lokat Działu I krajów Unii Europejskiej wynosiła 7 910 mld € w 2016 r. i wzrosła o 3,0% względem roku 2015.
- Lokaty Działu I polskiego rynku ubezpieczeniowego w 2016 r. odnotowały wzrost liczony w walucie lokalnej wynoszący 0,6% względem roku poprzedniego.
- Polska z lokatami 22,4 mld € w 2016 r. stanowiła 0,3% rynku unijnego i zajmowała 15. miejsce w EU28. Nominalnie było to

blisko dwa razy mniej niż w Portugalii.

- Spośród dominujących krajów w 2016 r. wzrost stanów lokat względem roku poprzedniego odnotowano we wszystkich wiodących krajach: Francji (5,9%), Wielkiej Brytanii (7,9%), Niemczech (5,5%).
- Na koniec 2016 r. tylko 3 kraje EU28 odnotowały spadki wartości stanu lokat względem końca roku 2015.

Rysunek 18.

Wartość i dynamika lokat Działu II w krajach Unii Europejskiej w latach 2015-2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Insurance Europe.

- Suma lokat Działu II krajów Unii Europejskiej wynosiła 1 582 mld € w 2016 r. i wzrosła o 1,8% względem roku 2015.
- Dział II polskiego rynku ubezpieczeniowego w 2016 r. odnotował wzrost stanu lokat o 1,0% względem roku poprzedniego, licząc w walucie lokalnej.
- Polska z lokatami 14,5 mld € w 2016 r. stanowiła 0,9% rynku unijnego i zajmowała 12. miejsce w rankingu krajów EU28. Nominalnie było to więcej niż w Irlandii czy w Portugalii, ale

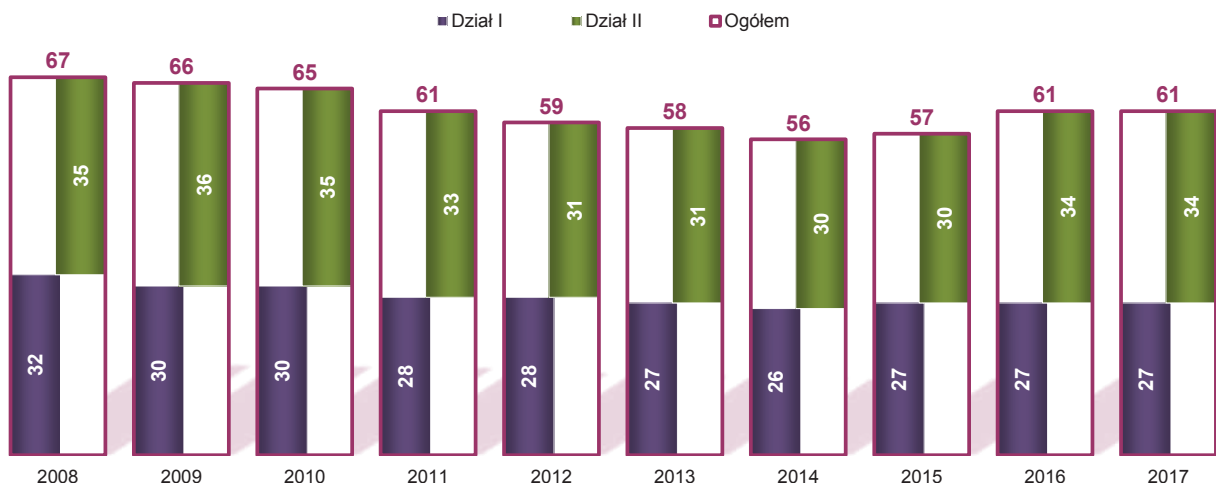
mniej niż w Finlandii oraz prawie dwa razy mniej niż w Danii czy Austrii.

- Spośród dominujących krajów w 2016 r. wzrost stanów lokat względem roku poprzedniego odnotowano: w Niemczech (3,4%), we Francji (7,5%) i w Hiszpanii (28,2%).
- W tym samym okresie w Wielkiej Brytanii odnotowano spadek wartości stanu lokat o 2,0%, a w Szwecji i Holandii spadki wyniosły odpowiednio 0,5% oraz 16,0%.

3.6. RYNEK UBEZPIECZEŃ W POLSCE W OSTATNICH DZIESIĘCIU LATACH

Rysunek 19.

Liczba zakładów ubezpieczeń w Polsce w latach 2008-2017 objętych raportem

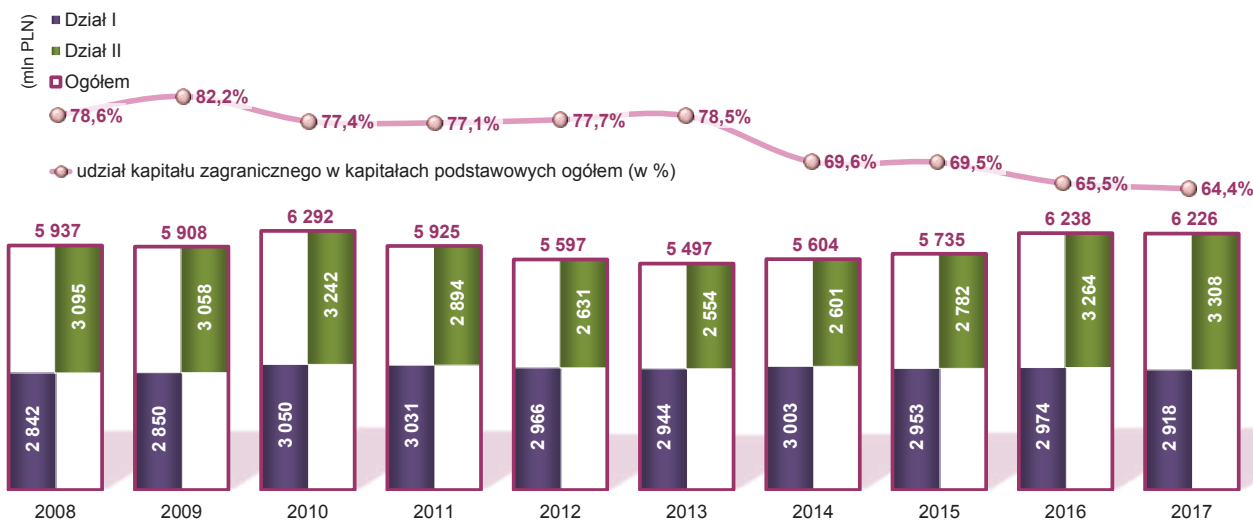

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Liczba zakładów ubezpieczeń objętych statystyką PIU zmalała z maksymalnie 67 w 2008 r. do minimalnie 56 w 2014 r. W latach 2016-2017 r. wynosiła ona 61. Liczba zakładów Działu I zmalała z 32 w 2008 r. do 27 w ostatnich trzech latach. W Dziale II odnotowano wzrost liczby zakładów do 34 w latach 2016-2017 r., po spadku do 30 w latach 2014-2015.
- W Dziale I liczba raportujących zakładów na koniec 2017 r. nie zmieniła się. SKOK zmienił nazwę na Saltus.
- W 2017 r. liczba zakładów w Dziale II nie zmieniła się. W gronie zakładów raportujących do KNF pojawiły się nowy zakład – Nationale Nederlanden, a SKOK zmienił nazwę na Saltus. W kwietniu 2017 r. AXA TUIR SA połączyło się z AXA Ubezpieczenia TUIR SA.

Rysunek 20.

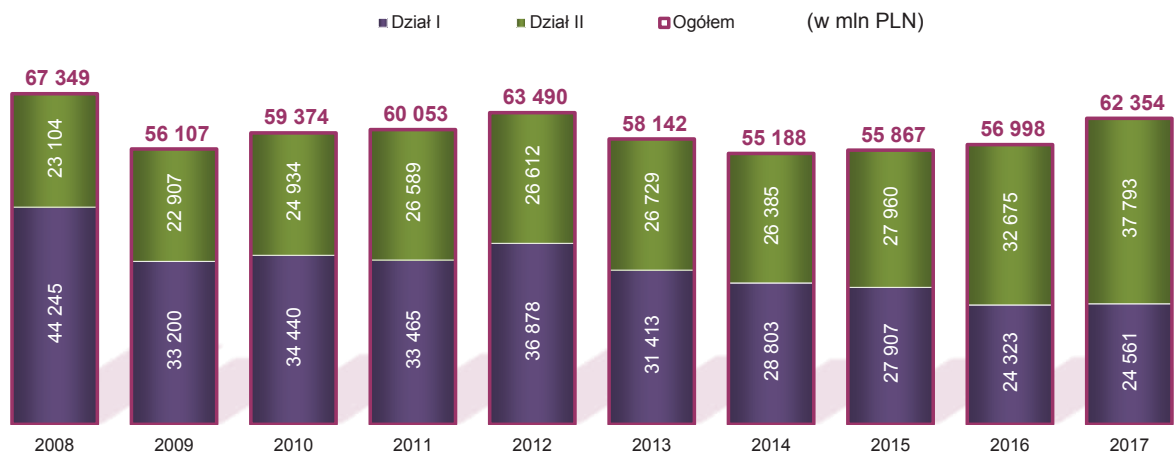
Wartość kapitałów podstawowych zakładów w Polsce oraz udział kapitału zagranicznego w latach 2008-2017

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Po spadku udziału kapitału zagranicznego w kapitałach zakładów ubezpieczeń z 82,2% w roku 2009 do 77,4% w 2010 r., spowodowanym wycofaniem inwestora zagranicznego z PZU, nastąpiła czteroletnia stabilizacja.
- W kolejnych latach konsolidacja branży postępowała. W latach 2014-2015 udział inwestorów zagranicznych w sumie kapitałów podstawowych obu Działów ubezpieczeń wynosił 69,6%, co było efektem przejęcia Nordei przez PKO, Benefii przez Compensę i wejścia do statystyk Credit Agricole. W roku 2016 do statystyk PIU dołączyły cztery zakłady z polskim kapitałem, a w 2017 pojawił się Nationale Nederlanden o niewielkim kapitale zagranicznym.
- Wartość kapitałów podstawowych w Dziale II nieznacznie tylko wzrosła do poziomu 3 308 mld PLN.
- Wartość kapitałów podstawowych w Dziale I, począwszy od 2010 r. oscyluje w przedziale 2,9-3,0 mld PLN.

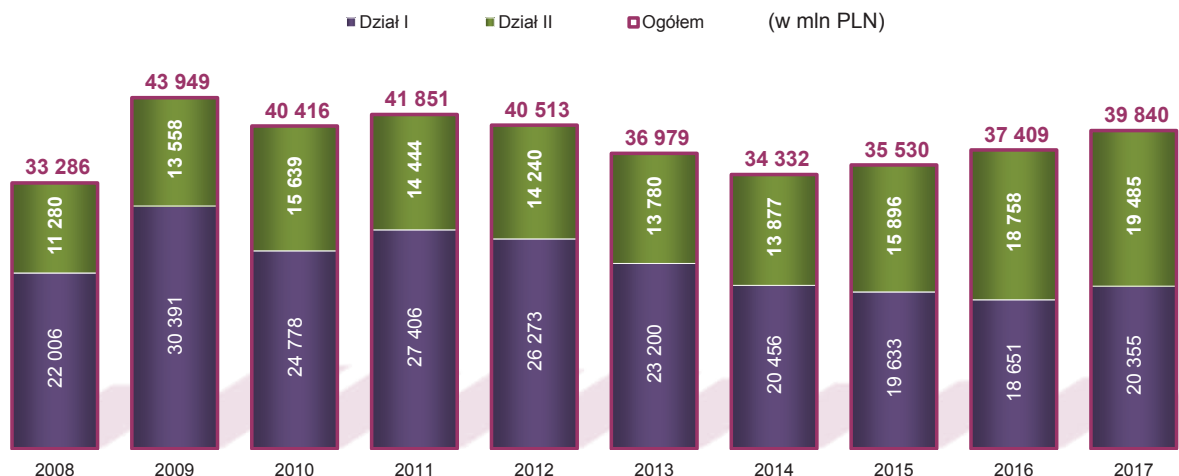
Rysunek 21.

Składka przypisana brutto w Polsce w latach 2008-2017 w cenach roku 2017

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Maksymalną, realną wartość składki przypisanej brutto w kwocie ponad 67 mld PLN odnotowano w 2008 r. Wynik ten polski rynek ubezpieczeniowy osiągnął za sprawą nadzwyczajnego wzrostu składek Działu I do ponad 44 mld PLN w wyniku sprzedaży grupowych ubezpieczeń o charakterze inwestycyjnym, głównie w segmencie bancassurance.
- Od kryzysu finansowego i spadku składek do 56 mld PLN w 2009, następował ich wzrost do 63,5 mld PLN w 2012 r.
- Rok 2017 był pierwszym okresem, w którym składki Działu I nieznacznie wzrosły po pięciu latach systematycznych spadków w wyniku redukcji ubezpieczeń inwestycyjnych. Od 2014 r. wzrastały natomiast składki Działu II za sprawą wzrostów ubezpieczeń komunikacyjnych.
- CAGR (2008-2016) wynosił: -0,9% ogółem, -6,3% dla Działu I oraz 5,6% dla Działu II.

Rysunek 22.

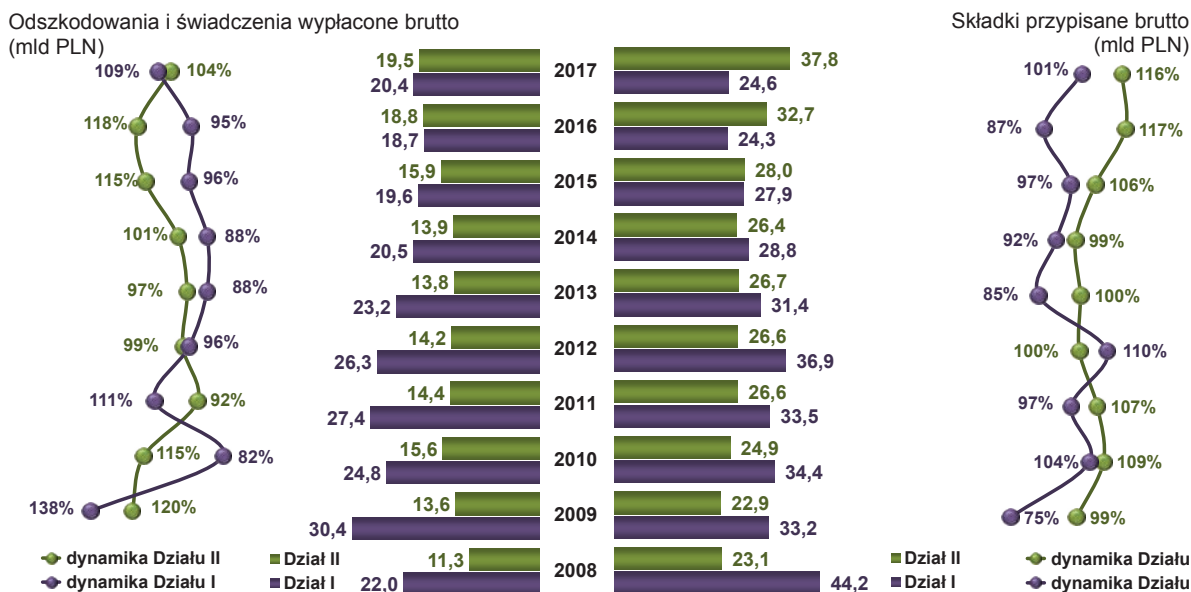
Odszkodowania i świadczenia w Polsce w latach 2008-2017 w cenach roku 2017

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Maksymalną, realną wartość odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto w kwocie ponad 43,9 mld PLN odnotowano w 2009 r. za sprawą wypłat świadczeń w Dziale I w kwocie ponad 30 mld PLN.
- Wynik ten, podobnie jak dla składek, należy traktować jako wyjątkowy i związany z wypłatą świadczeń o charakterze lokacyjnym z grupy 1 Działu I.
- CAGR (2008-2017) wynosił: 2,0% ogółem, -0,9% dla Działu I oraz 6,3% dla Działu II.
- Odszkodowania i świadczenia wypłacone w Dziale II po wzroście w latach 2009-2010, kiedy występowały wyjątkowe zimy i powódzie, do poziomu ponad 15,6 mld PLN w 2010 r., utrzymywały się na poziomie 14 mld PLN w kolejnych czterech latach.
- Jednak począwszy od roku 2015 wartość świadczeń i odszkodowań wypłaconych brutto w Dziale II gwałtownie rosła i w 2017 r. ustanowiła nowy, historyczny rekord na poziomie 19,5 mld PLN, tj. o ponad 40% więcej niż lokalne minimum z 2014 r. i 73% więcej niż dziesięć lat temu.

Rysunek 23.

Dynamika odszkodowań a dynamika składek w Polsce w latach 2008-2017 w ujęciu realnym

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

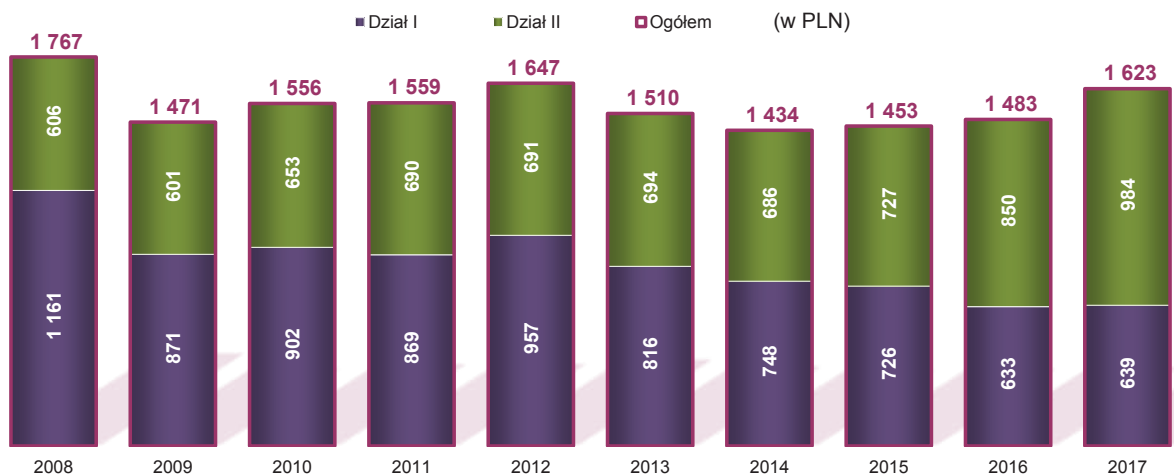
- Począwszy od roku 2008 do 2012 składki i odszkodowania Działu I podlegały gwałtownym zmianom związanym ze zmianami w segmencie polis inwestycyjnych w grupie 1. Lata 2013 do 2016 charakteryzowały się słabnącym, ale spadkiem zarówno odszkodowań, jak i składek. W roku 2017 po raz pierwszy od czterech lat składki wzrosły względem roku poprzedniego o 1%, a odszkodowania wzrosły o 9%.
- W Dziale II składki po wzrostach w latach 2009-2011,

pozostały bez zmian w latach 2012-2014. Rok 2015 przyniósł wzrost składek o 6%, 2016 r. aż o 17%, a w 2017 r. wzrost wyniósł kolejne 16% względem roku poprzedniego, licząc w cenach roku 2017.

- Po spadkach odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto Działu II w latach 2011-2013 do 13,9 mld PLN nastąpił ich wzrost aż do 18,8 mld PLN w 2016 i kolejny, nieco słabszy wzrost do 19,5 mld PLN w roku 2017.

Rysunek 24.

Składka przypisana brutto na 1 mieszkańca w Polsce w ujęciu realnym w latach 2008-2017

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

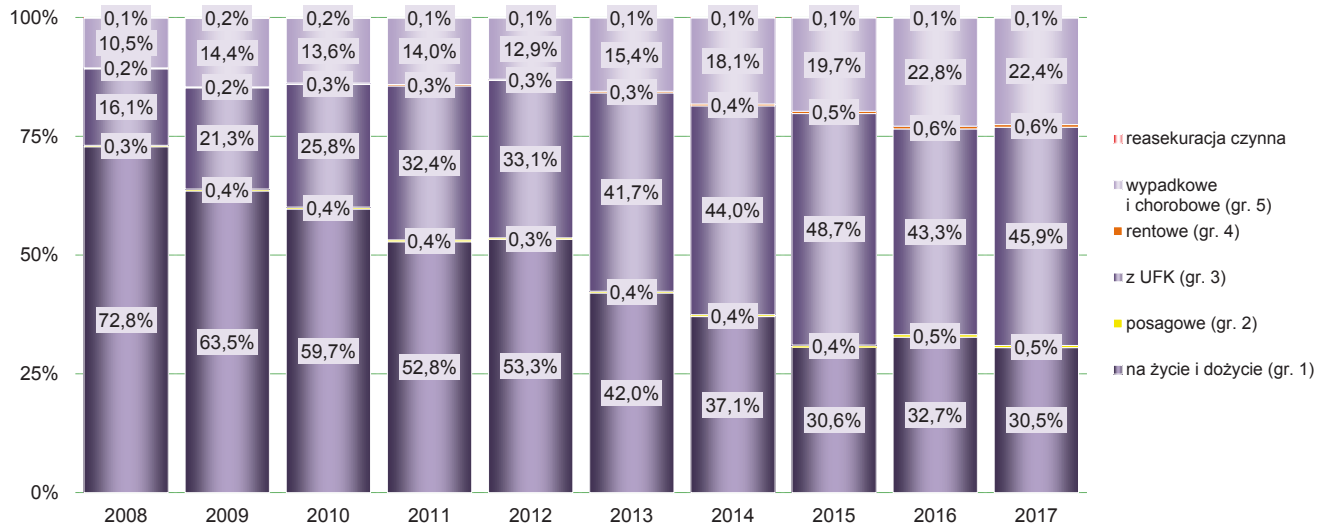
- Populacja Polski w okresie ostatnich 10 lat była zbliżona do 38,5 mln obywateli. Dlatego dynamika zmian składek przypisanych brutto *per capita* odzwierciedla trend ich wartości realnych.
- W rekordowym 2008 r. wartość łącznej składki *per capita* wynosiła 1 767 PLN, co odpowiadało 502 € po najwyższym w historii kursie PLN/€ = 3,52. W 2017 r. wartość łącznej składki *per capita* wynosiła 1 623 PLN [381 € dla PLN/€ = 4,26], tj.

o 9,4% więcej niż w 2016 r.

- Wartość składki *per capita* w Dziale I wynosiła 639 PLN [150 €] w 2017 r. i była wyższa o 1,0% względem roku poprzedniego i aż o 44,9% niższa niż dziesięć lat temu.
- Wartość składki *per capita* w Dziale II wynosiła 984 PLN [231 €] w 2017 r. i była wyższa o 15,7% niż w 2016 r. oraz o 62,3% wyższa niż dziesięć lat temu.

Rysunek 25.

Zmiana struktury składki przypisanej brutto Działu I w Polsce w latach 2008-2017 w ujęciu realnym (%)

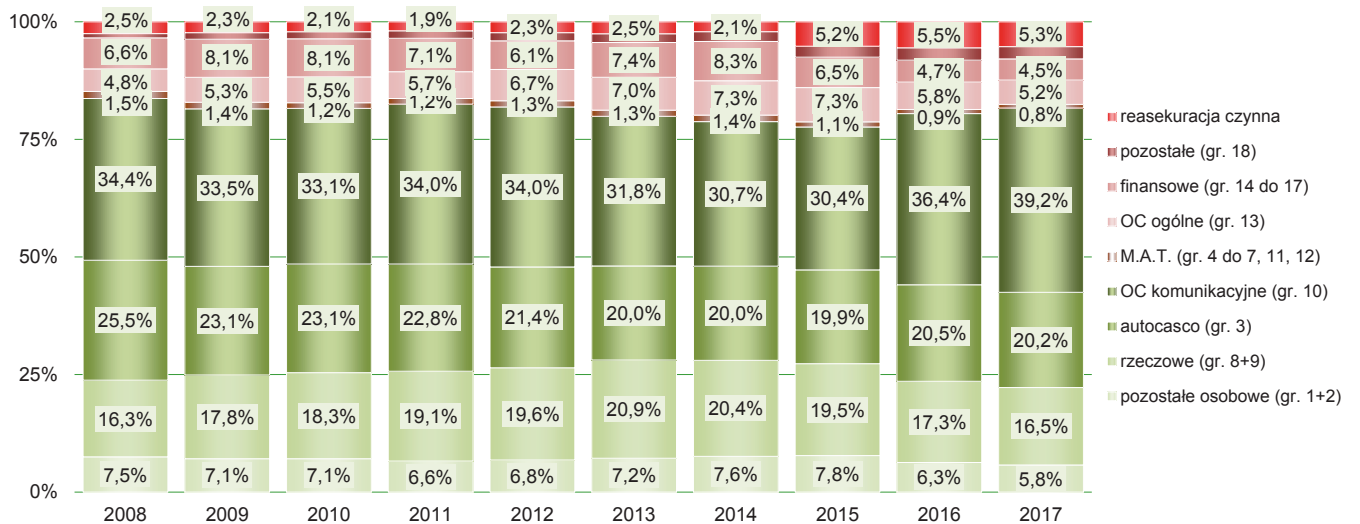

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- W strukturze ubezpieczeń Działu I dominowały grupy 1 i 3, które łącznie stanowiły 76,5% składki przypisanej brutto w 2017 r.
- Do roku 2008 w efekcie kryzysu finansowego nastąpił gwałtowny przepływ składek z grupy 3 do 1, w której ujmowane były tzw. polisolokaty, i która stanowiła wówczas aż 72,8% sumy składek Działu I.
- Począwszy od roku 2009 do 2015 kierunek zmian był odwrotny. Zyskiwała grupa 3, która stanowiła pod koniec tego okresu 48,7% składki ogółem, a udział grupy 1 spadł do poziomu 30,6%. W roku 2016 spadały również składki grupy 3, przez co jej udział zmalał do 43,3%, a grupy 1 wzrósł do 32,7% sumy składek.
- W roku 2017 udział grupy 3 ponownie wzrósł do 45,9%, a grupy 1 zmalał do 30,5% sumy składek Działu I.

Rysunek 26.

Zmiana struktury składki przypisanej brutto Działu II w Polsce w latach 2008-2017 w ujęciu realnym (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

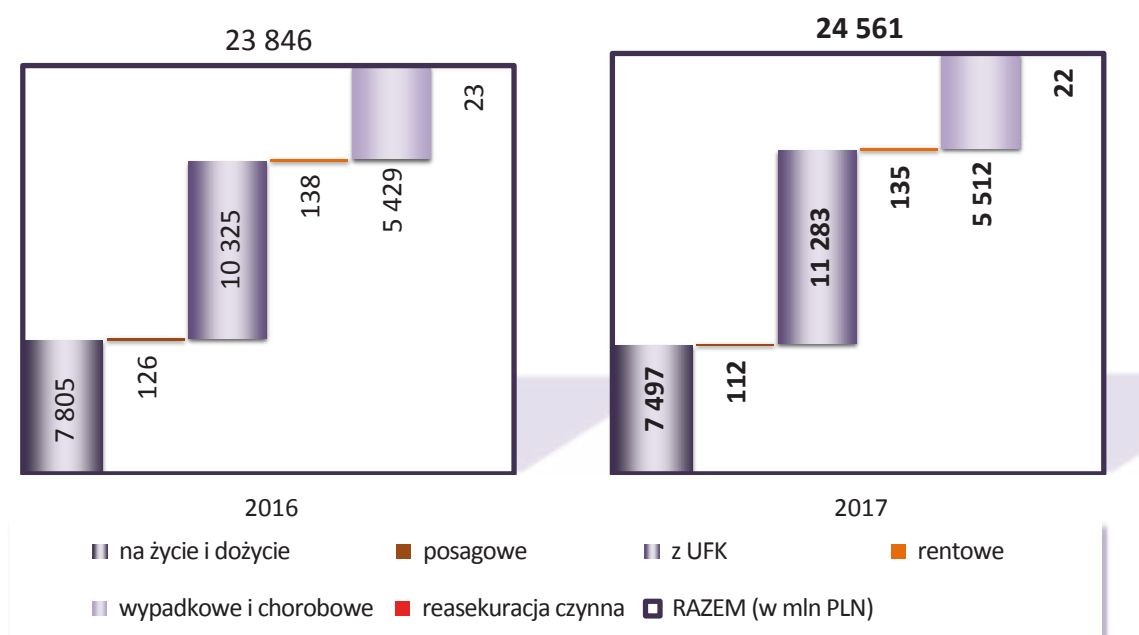
- W strukturze ubezpieczeń Działu II nie było tak istotnych zmian spowodowanych kryzysem, jak w Dziale I. W 2017 r. dominowały ubezpieczenia komunikacyjne: OC – 39,2%, które wzrosły o 2,8 p.p. względem 2016 r. oraz AC – 20,2%. Drugą w kolejności grupą ubezpieczeń były ubezpieczenia rzeczowe (grupy 8+9) – 16,5% w 2017 r.
- Łączny udział tych trzech grup ubezpieczeń stanowił 75,9% składki przypisanej brutto Działu II w 2017 r. i był zaledwie o 0,3 p.p. mniejszy niż dziesięć lat wcześniej.
- Zmalał nieco udział grupy 13 z 5,8% w 2016 r. do 5,2% w 2017 r. oraz pozostałych ubezpieczeń osobowych (grupy 1+2) z 6,3% w 2016 r. do 5,8% w 2017 r. Udział ubezpieczeń finansowych (grupy 14-17) również niewiele zmalał z 4,7% w 2016 r. do 4,5% w 2017 r.
- Lata 2015-2017 były wyjątkowe ze względu na wysoki, wręcz historycznie najwyższy udział reasekuracji czynnej w strukturze składek Działu II. Stanowiła ona 5,3% składki ogółem w 2017 r.

3.7. RYNEK UBEZPIECZEŃ W POLSCE W LATACH 2016-2017

3.7.1. SKŁADKA PRZYPISANA BRUTTO

Rysunek 27.

Składki przypisane brutto Działu I w Polsce w latach 2016-2017 według grup ubezpieczeń (w mln PLN)

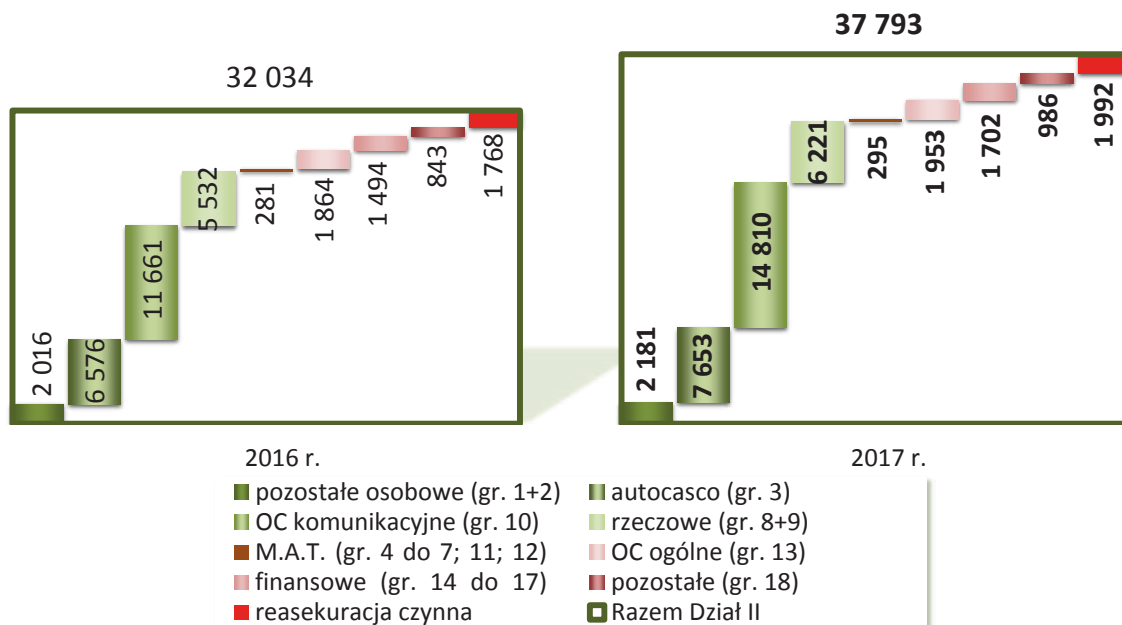

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- W 2017 roku składki przypisane brutto w Dziale I wynosiły 24,6 mld PLN, tj. o 715 mln PLN (3,0%) więcej niż rok wcześniej.
- W 2017 r. składki w grupie 3 wzrosły o 9,3% względem 2016 r.
- W tym samym okresie składki przypisane brutto w grupie 1 zmalały o 3,9%, a w grupie 5 wzrosły o 1,5%.
- Udział składek grup 1 i 3 w składce ogółem w 2017 r. w stosunku do 2016 r. wzrósł o 0,5 p.p., z 76,0% do 76,5%.

Rysunek 28.

Składki przypisane brutto Działu II w Polsce w latach 2016-2017 według grup ubezpieczeń (w mln PLN)

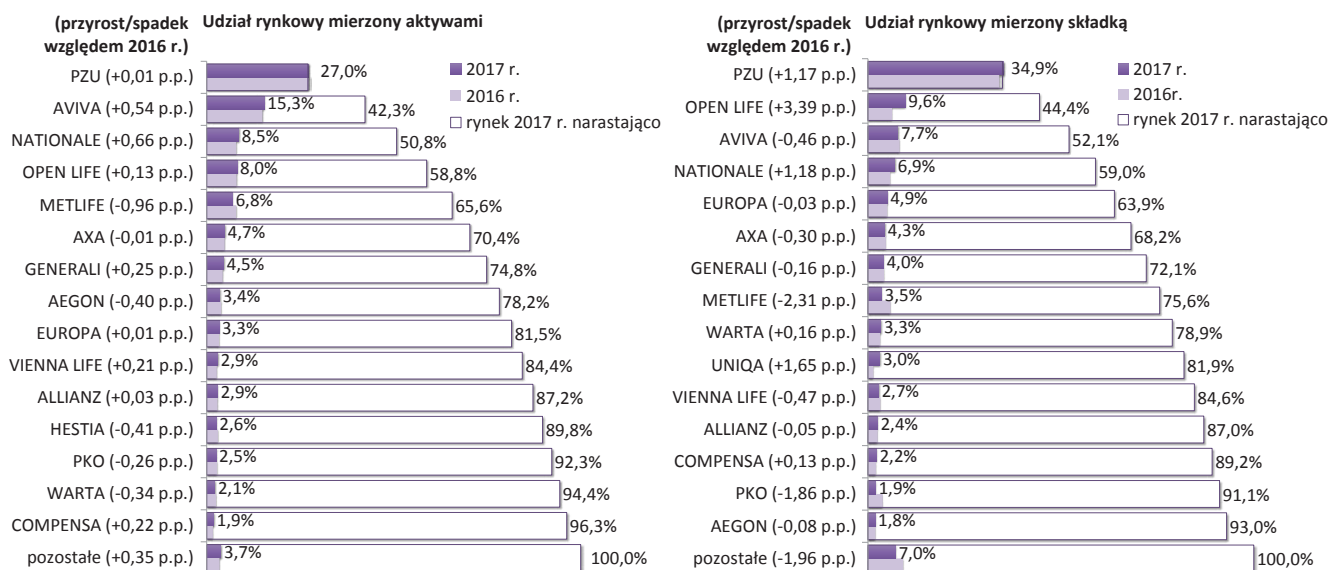

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Składki przypisane brutto z ogółu działalności w Dziale II wynosiły 37,8 mld PLN w 2017 r., tj. aż o 18,0% więcej niż rok wcześniej, głównie za sprawą wzrostu składek ubezpieczeń komunikacyjnych.
- Łączny udział składek ubezpieczeń komunikacyjnych oraz ubezpieczeń rzeczowych w sumie składek Działu II wynosił 75,9% w 2017 r., tj. o 1,7 p.p. więcej niż w 2016 r.
- W 2017 r. składki przypisane brutto wzrosły we wszystkich grupach ubezpieczeniowych.
- W ubezpieczeniach komunikacyjnych łącznie wzrost wyniósł aż o 23,2% w relacji do 2016 r., za sprawą wzrostu składek o 16,4% w grupie AC oraz o 27,0% w grupie OC. W tym samym okresie suma składek ubezpieczeń rzeczowych wzrosła o 12,5%, finansowych o 13,9%, a w pozostałych osobowych o 8,2%.

Rysunek 29.

Udziały rynkowe zakładów Działu I w Polsce w 2017 r. oraz ich zmiana względem roku 2016

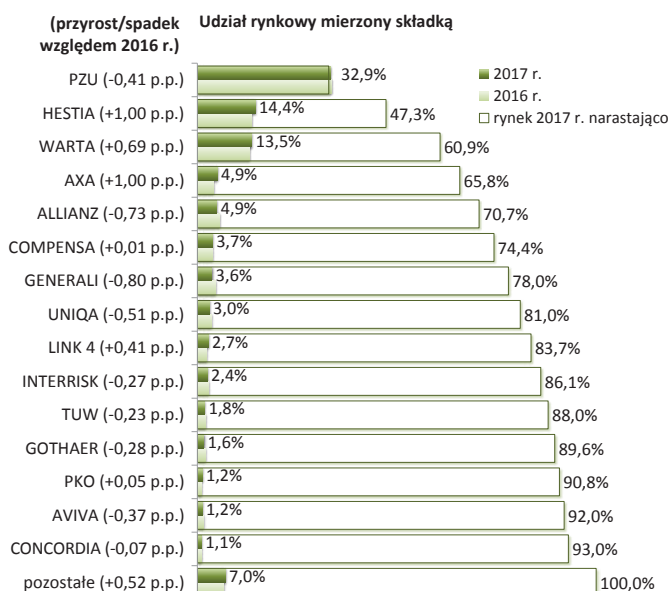
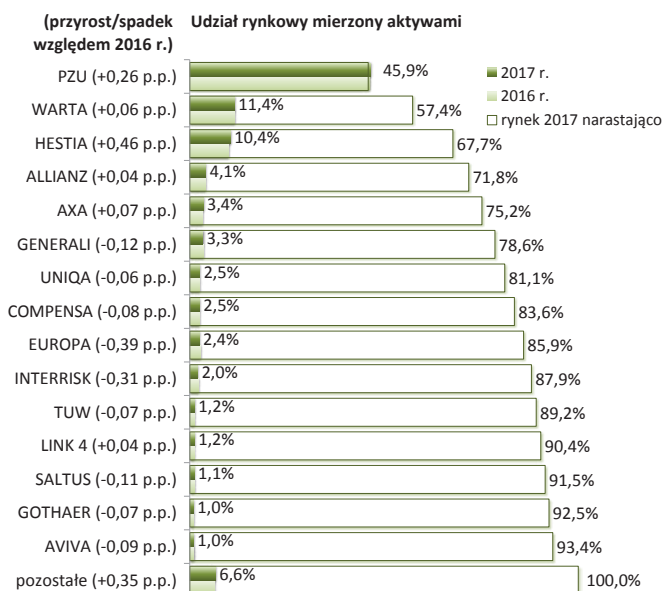
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Łączna wartość aktywów zakładów Działu I objętych raportem wynosiła 104,7 mld PLN w 2017 r. w porównaniu z 103,2 mld PLN w 2016 r.
- Lider Działu I – PZU Życie – miał w 2016 r. 27,0% rynku mierzonego aktywami, tj. zaledwie o 0,01 p.p. więcej niż przed rokiem.
- Aktywa trzech największych zakładów stanowiły 50,8% rynku w 2017 r., a pierwszych pięciu 65,6%.

- Łączna składka zakładów Działu I objętych raportem wynosiła 24,6 mld PLN w 2017 r. w porównaniu z 23,8 mld PLN w 2016 r.
- Lider Działu I – PZU Życie – miał w 2017 r. 34,9% rynku mierzonego składką, tj. o 1,17 p.p. więcej niż przed rokiem.
- Składki trzech największych zakładów stanowiły 52,1% rynku, a pierwszych pięciu 63,9%.

Rysunek 30.

Udziały rynkowe zakładów Działu II w Polsce w 2017 r. oraz ich zmiana względem roku 2016

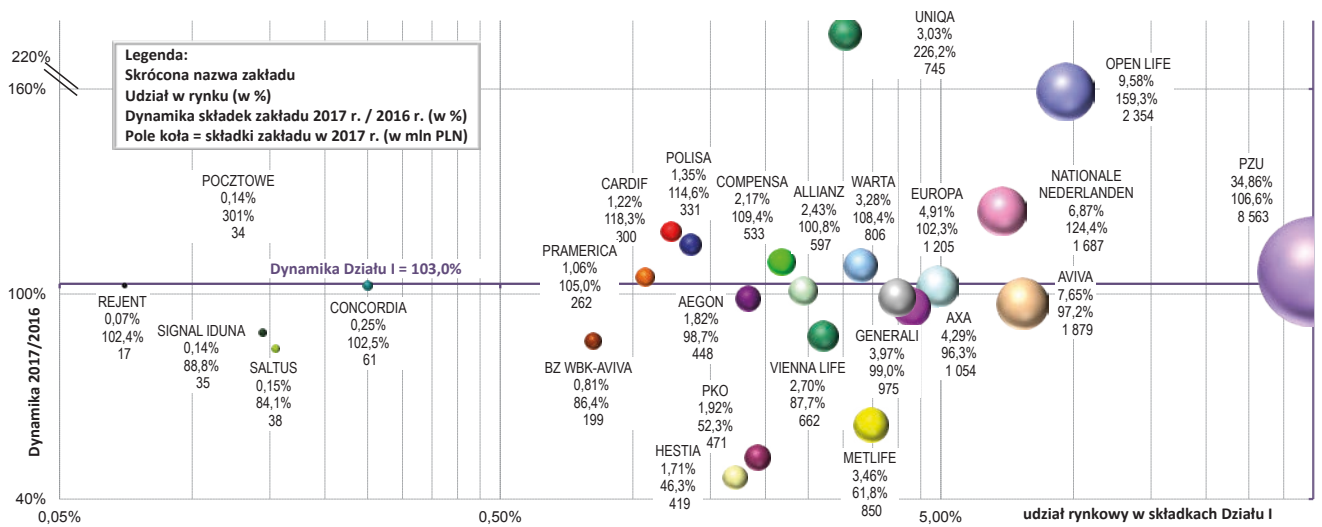
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Łączna wartość aktywów zakładów Działu II objętych raportem wynosiła 91,9 mld PLN w 2017 r. w porównaniu z 81,9 mld PLN w 2016 r.
- PZU miał w 2017 r. 45,9% rynku mierzonego aktywami, tj. o 0,26 p.p. więcej niż w 2016 r.
- Aktywa trzech największych zakładów stanowiły 67,7% rynku w 2017 r., a pierwszych pięciu 75,2%.

- Łączna składka zakładów Działu II objętych raportem wynosiła 37,8 mld PLN w 2017 r. w porównaniu z 32,0 mld PLN w 2016 r.
- Lider Działu II – PZU – miał w 2017 r. 32,9% rynku mierzonego składką, tj. o 0,41 p.p. mniej niż w 2016 r.
- Składki trzech największych zakładów stanowiły 60,9% rynku, a pierwszych pięciu 70,7%.

Rysunek 31.

Udział rynkowy, wartość i dynamika składek przypisanych brutto zakładów Działu I w Polsce w 2017 r.

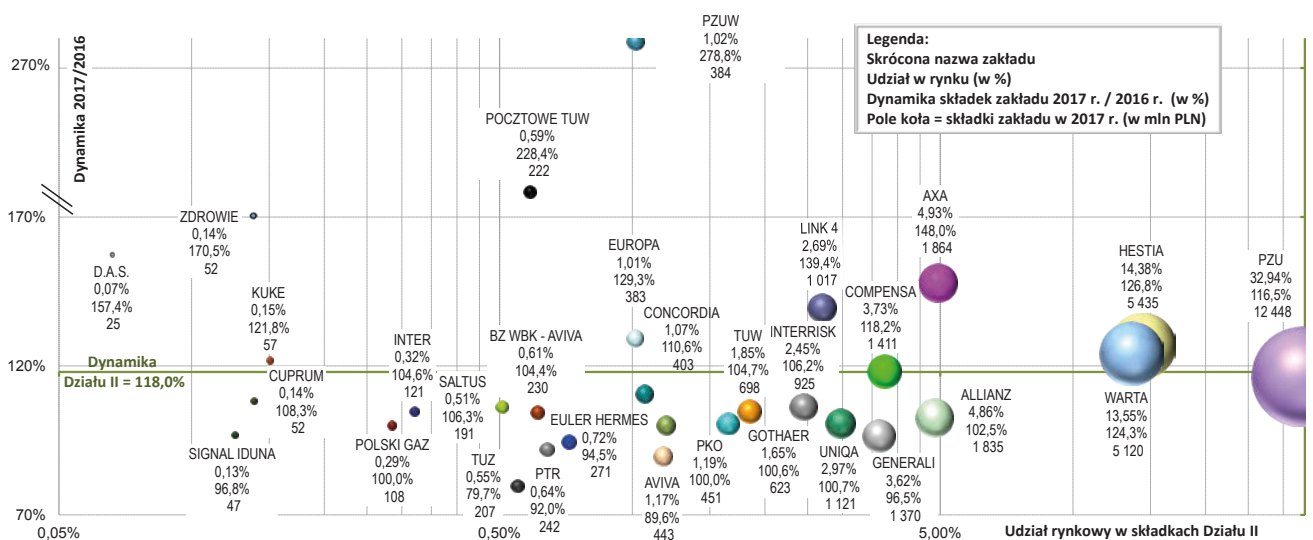

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Dynamika przyrostu składek przypisanych brutto w Dziale I w 2017 r. w relacji do roku poprzedniego wynosiła 103,0%.
- Lider – PZU Życie miał dynamikę 106,6%, tj. 3,6 p.p. powyżej rynku, co spowodowało wzrost jego udziału w rynku do 34,9% w 2017 r. Ponad 47,0% rynku i blisko 11,6 mld PLN składki zebrało 9 kolejnych zakładów o udziale rynkowym powyżej 3%, tj. od Uniqia (3,0%) do Open Life (9,6%).
- Pośród dużych zakładów, niższą dynamikę przypisu składek niż średnia Działu I miały: Metlife, PKO i Hestia, a wyższą niż średnia miały: Open Life, Uniqia, Nationale Nederlanden, Cardif i Polisa.

Rysunek 32.

Wartość i dynamika składek przypisanych brutto zakładów Działu II w Polsce w 2017 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

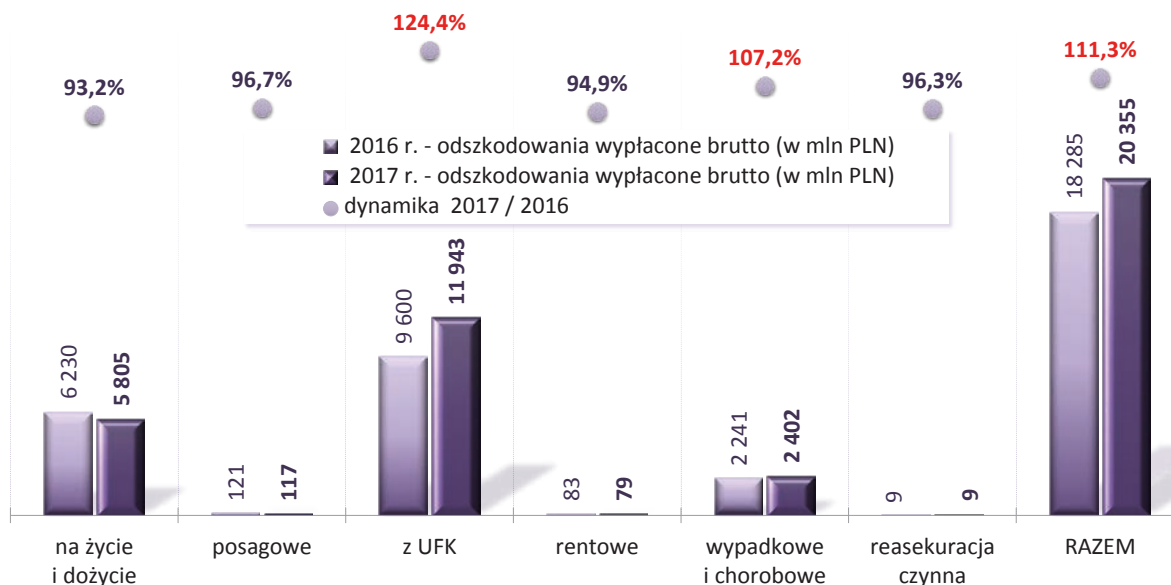
- Dynamika przyrostu składek przypisanych brutto w Dziale II w 2017 r. w relacji do roku 2016 r. wynosiła 118,0%. PZU z dynamiką 116,5%, tj. 1.5 p.p. poniżej średniej Działu II miał 32,9% udział w rynku.
- Kolejne 2 zakłady o udziale rynkowym od 14,4% – Hestia do 13,5% – Warta miały łącznie 27,9% rynku. Następne

- 5 zakładów o udziale rynkowym pomiędzy 3,0% – Uniqa, a 4,9% – AXA miały łącznie 20,1% udziału w sumie składek Działu II. Pozostałe 19,0% składki zebrali pozostałe 26 zakładów.
- Pośród względnie dużych zakładów AXA odnotowała dynamikę przypisu składki ponad 30,0 p.p. powyżej średniej Działu II. Poniżej średniej były między innymi: Allianz, Generali i Uniqa.

3.7.2. Odszkodowania i świadczenia

Rysunek 33.

Wartość i dynamika odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto Działu I w Polsce w latach 2016-2017

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

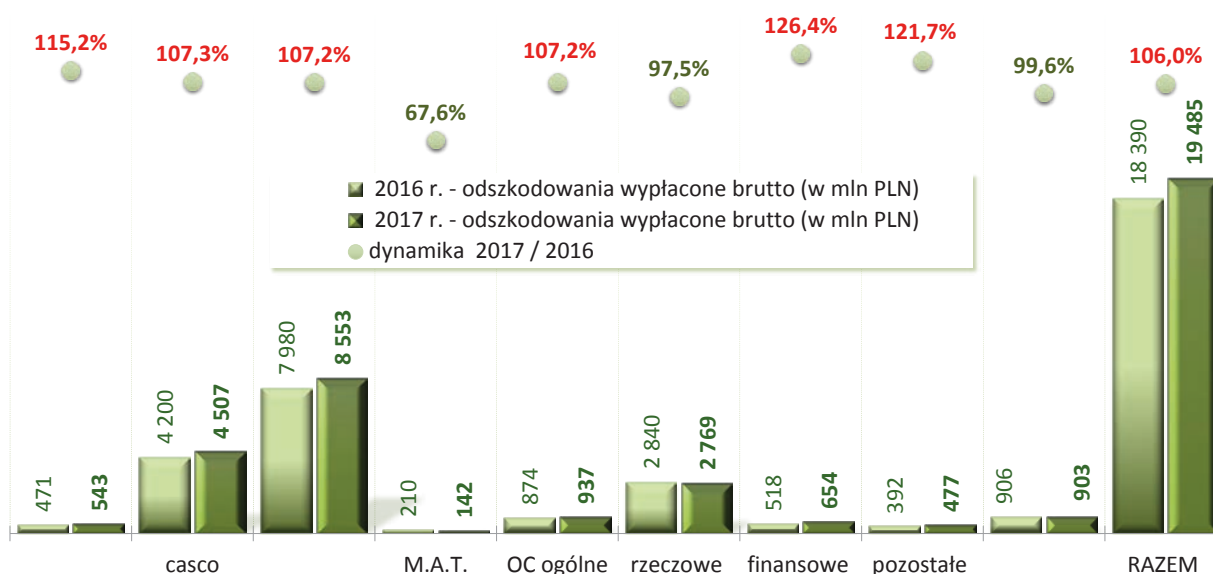
- Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto w Dziale I ogółem wynosiły 20,4 mld PLN w 2017 r. w porównaniu z 18,3 mld PLN w 2016 r., tj. o 11,3% więcej.
- W 2017 r. odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto w grupie 1 zmalały o 6,8% względem 2016 r.
- W tym samym okresie odszkodowania i świadczenia wy-

płacone brutto w grupie 3 wzrosły o 24,4% i wynosiły 11,9 mld PLN.

- Odszkodowania i świadczenia w grupie 5 wzrosły o 7,2%.
- Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto z reasekuracji czynnej Działu I były marginalne i nie przekraczały 9 mln PLN w obu porównywanych okresach.

Rysunek 34.

Wartość i dynamika odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto Działu II w Polsce w latach 2016-2017

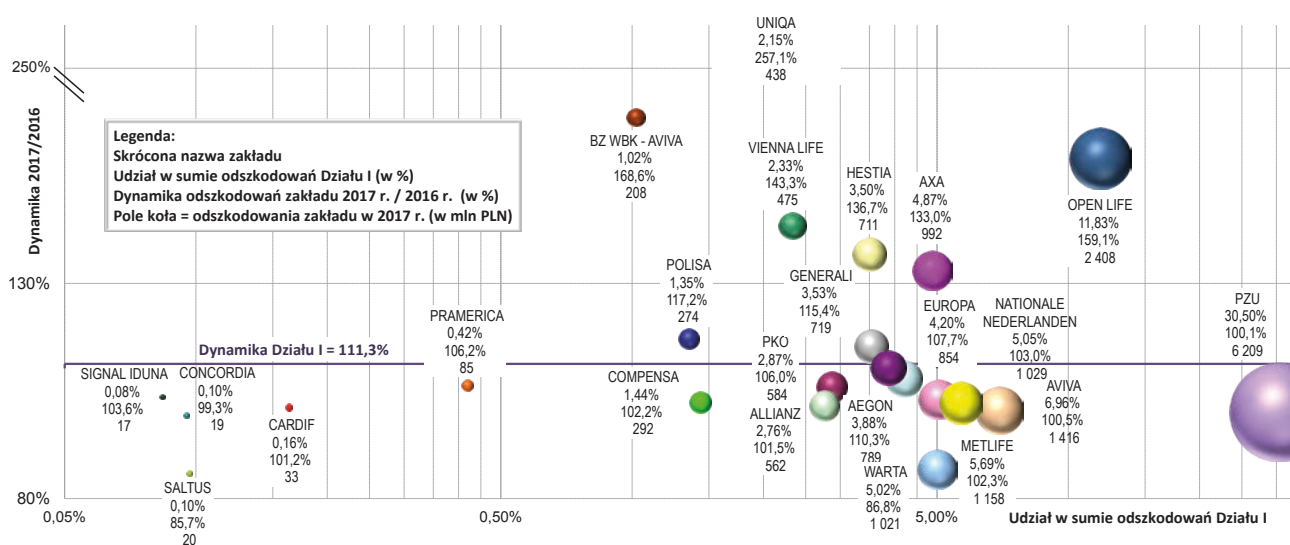

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto w Dziale II ogółem wynosiły 19,5 mld PLN w 2017 r., tj. o 6,0% więcej niż rok wcześniej.
- Wartości odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto w 2017 r. spadły w ubezpieczeniach M.A.T. o 32,4%. Największy ich wzrost w porównywanych okresach odnotowano

- natomiast w grupach ubezpieczeń finansowych i pozostałych.
- Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto w grupie 3 wzrosły o 7,3%, a w grupie 10 dynamika wynosiła 107,2%.
- Odszkodowania z reasekuracji czynnej wynosiły 903 mln PLN w 2017 r., tj. na poziomie roku poprzedniego.

Rysunek 35.

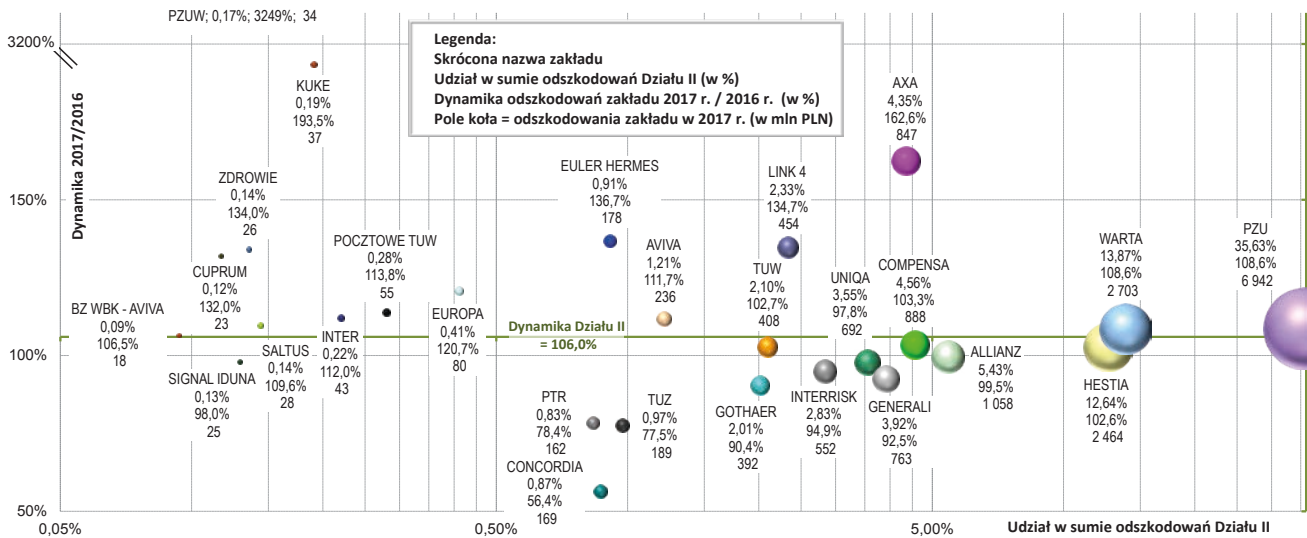
Wartości i dynamika odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto zakładów Działu I w Polsce w 2017 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- W 2017 r. dynamika zmiany wartości odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto w Dziale I wynosiła 111,3%. Największy w tej kategorii PZU Życie był 11,2 p.p. poniżej rynku z dynamiką 100,1%.
- Powyżej średniej Działu I były między innymi: Open Life, Uniqa, Vienna Life, Hestia i AXA.
- PZU Życie miało 30,5% udział w sumie odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto Działu I. Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto dziesięciu kolejnych zakładów stanowiły łącznie 11,1 mld PLN, tj. 54,5% całego segmentu. Koncentracja pięciu pierwszych zakładów wynosiła około 60,0%.

Rysunek 36.

Wartość i dynamika odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto zakładów Działu II w Polsce w 2017 r.

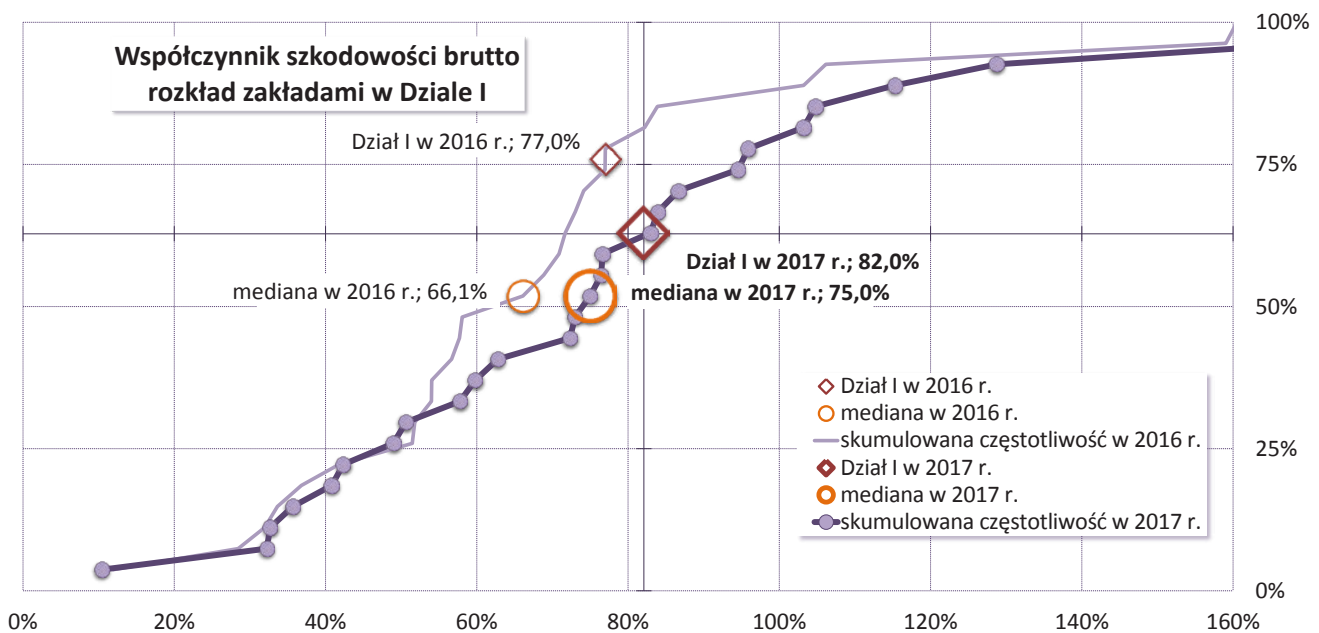

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Dynamika przyrostu odszkodowań wypłaconych brutto Działu II wynosiła 106,0%. Największy w tej kategorii PZU z dynamiką 108,6%, był o 2,6 p.p. powyżej rynku.
- Powyżej średniej Działu II były też AXA, Link4 oraz kilka mniejszych zakładów.
- PZU miał 35,6% udział w sumie odszkodowań wypłaconych brutto Działu II.
- Odszkodowania wypłacone brutto dwóch kolejnych zakładów o udziale rynkowym od 13,9% – Warta do 12,6% – Hestia stanowiły łącznie 26,5% całego segmentu.
- Koncentracja pięciu pierwszych zakładów wynosiła 72,1%, a dziesięciu pierwszych, tj. od PZU do Link4 aż 89,1%.

Rysunek 37.

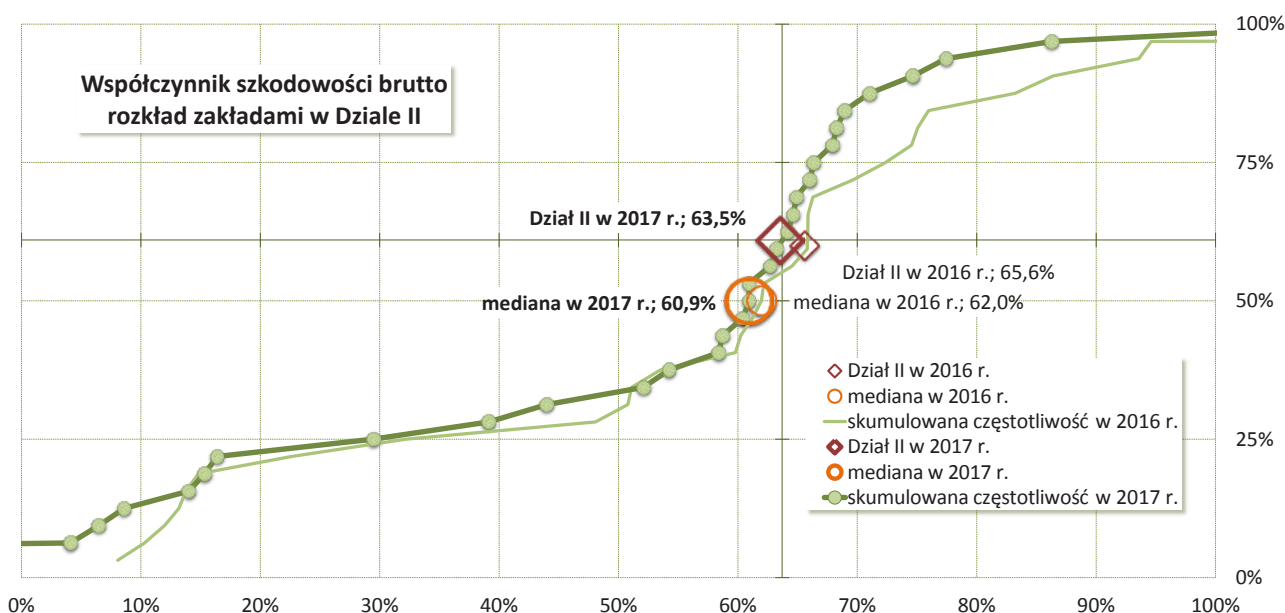
Współczynnik szkodowości brutto zakładów Działu I w Polsce w latach 2016-2017

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Wartość wskaźnika dla Działu I wynosiła 82,0% w 2017 r., w porównaniu z 77,0% w 2016 r., czyli o 5,0 p.p. więcej.
- Mediana wskaźnika wynosiła dla tych samych okresów odpowiednio: 75,0% oraz 66,1%.
- Odstęp międzykwartylowy w 2017 r. wyniósł 45,4%, tj. o 20,1 p.p. więcej niż rok wcześniej.
- Ponad połowa zakładów odnotowała wzrost wartości wskaźnika szkodowości brutto w 2017 r.
- W 2017 r. przy wzroście sumy odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto oraz zmiany stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto w Dziale I o 10,9%, względem 2016 r. składki zarobione brutto wzrosły o 4,1% w tym samym okresie.

Rysunek 38.

Współczynnik szkodowości brutto zakładów Działu II w Polsce w latach 2016-2017

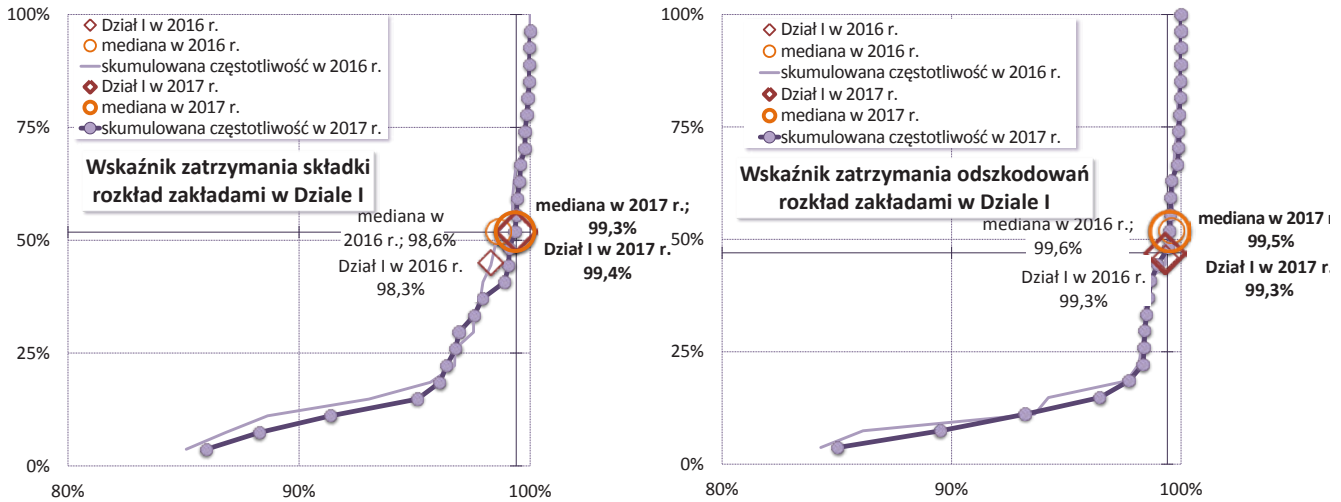
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Wartość wskaźnika dla Działu II wynosiła 63,5% w 2017 r., w porównaniu z 65,6% dla 2016 r., czyli o 2,1 p.p. mniej.
- Mediana wskaźnika wynosiła dla tych samych okresów odpowiednio: 60,9% oraz 62,0%.
- Odstęp międzykwartylowy w 2017 r. wyniósł 30,0%, tj. zaledwie o 1,2 p.p. więcej niż przed rokiem.
- Dla Działu II w 2017 r., przy wzroście sumy odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto oraz zmiany stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto o 16,7% względem roku poprzedniego, składka zarobiona brutto wzrosła o 20,4%.

3.7.3. Retencja

Rysunek 39.

Współczynnik retencji (zatrzymania) składki i odszkodowań zakładów Działu I w Polsce w latach 2016-2017

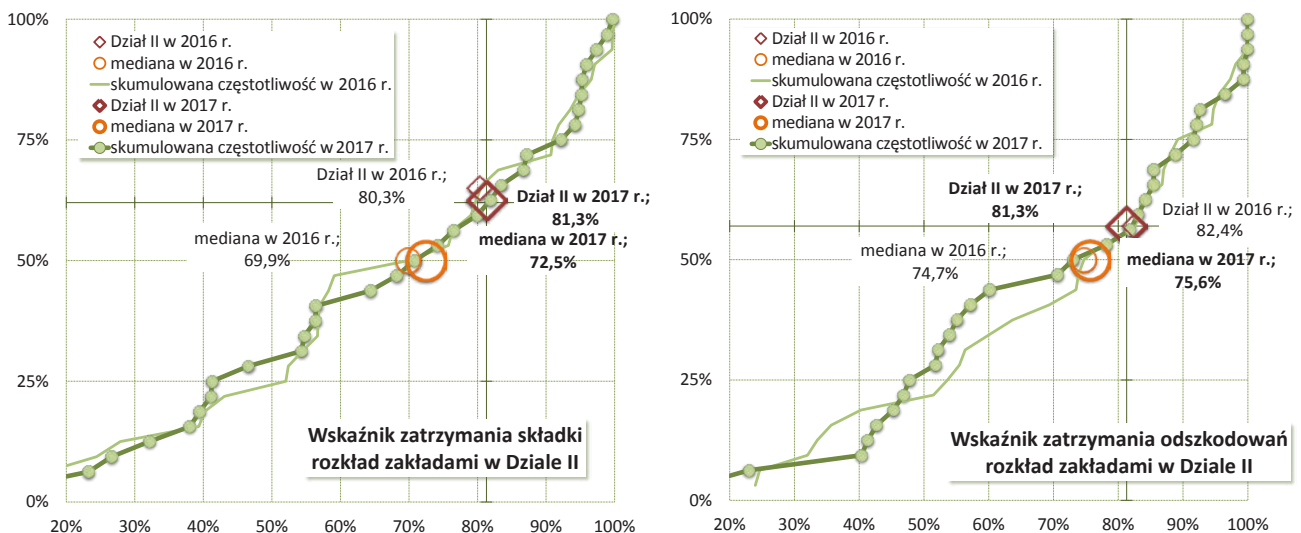
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Wartość wskaźnika zatrzymania składki dla Działu I wynosiła 99,4% w 2017 r. w porównaniu z 98,3% dla roku 2016. Mediana wskaźnika wynosiła dla tych samych okresów odpowiednio: 99,3% i 98,6%, a odstęp międzykwartylowy wyniósł 3,0% w 2017 r.

- Wartość wskaźnika zatrzymania odszkodowań dla Działu I wynosiła 99,3% w 2017 r., tj. na poziomie z roku poprzedniego.
- Mediana wskaźnika wynosiła dla tych samych okresów odpowiednio: 99,6% i 99,5%. Odstęp międzykwartylowy w 2017 wyniósł 1,5%, tj. na poziomie roku poprzedniego.

Rysunek 40.

Współczynnik retencji (zatrzymania) składki i odszkodowań zakładów Działu II w Polsce w latach 2016-2017

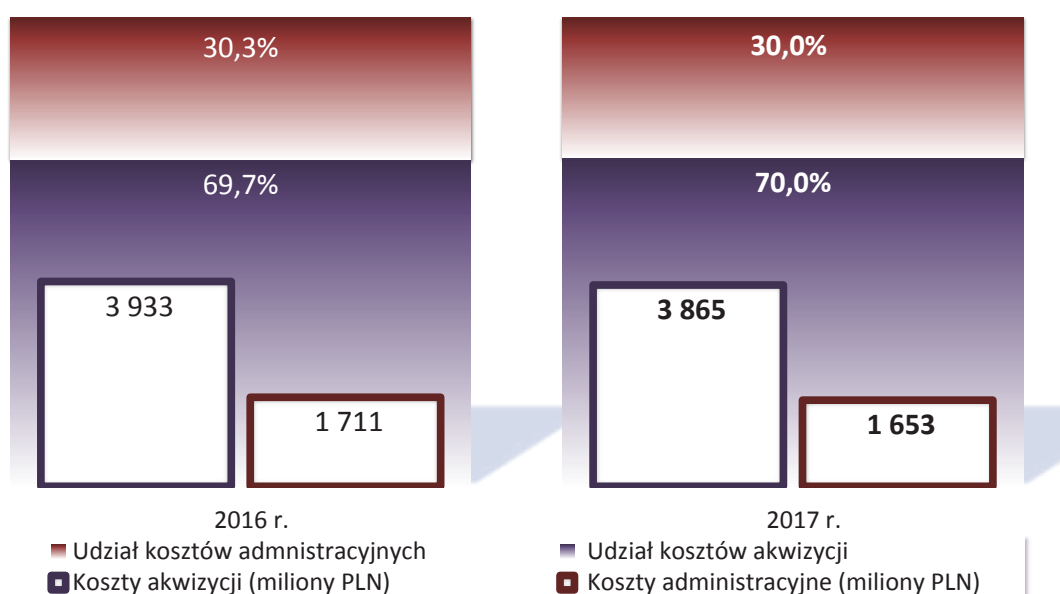
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Wartość wskaźnika zatrzymania składki dla Działu II wynosiła 81,3% w 2017 r., w porównaniu z 80,3% rok wcześniej.
- Mediana wskaźnika wynosiła dla tych samych okresów odpowiednio: 72,5% oraz 69,9%. Odstęp międzykwartylowy w 2017 r. wynosił 47,5%, tj. o 8,6 p.p. więcej niż rok wcześniej.
- Wartość wskaźnika zatrzymania odszkodowań dla Działu II wynosiła 81,3% w 2017 r., w porównaniu z 82,4% dla roku 2016. Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych brutto Działu II wzrósł 13,0% rok do roku.
- Mediana wskaźnika wynosiła dla tych samych okresów odpowiednio: 75,6% oraz 74,7%. Odstęp międzykwartylowy w 2017 r. wynosił 41,0%, tj. o 5,5 p.p. więcej niż rok wcześniej.

3.7.4. Koszty działalności ubezpieczeniowej

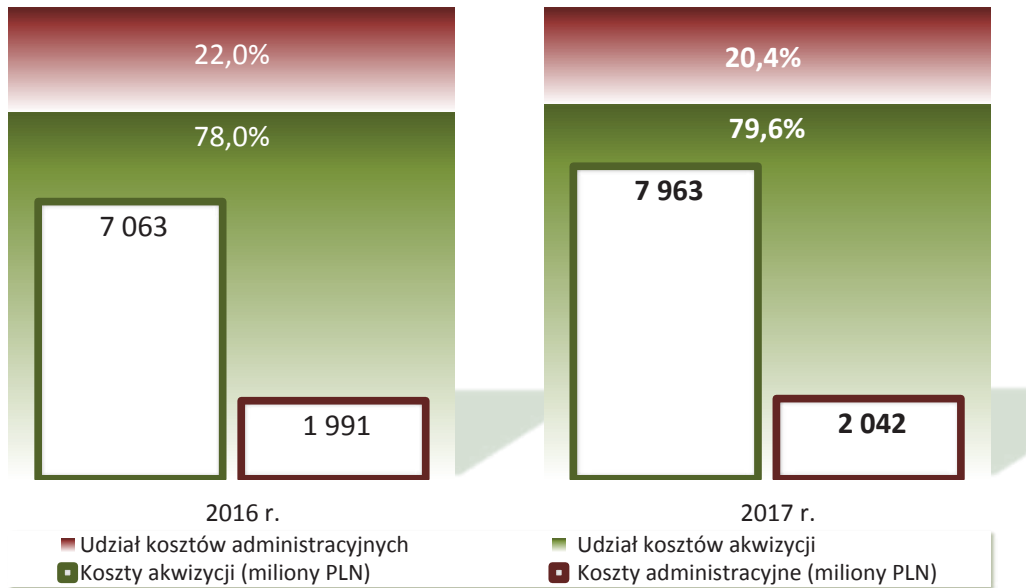
Rysunek 41.

Koszty działalności ubezpieczeniowej Działu I w Polsce w latach 2016-2017

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Suma kosztów akwizycji i administracyjnych w Dziale I wynosiła ponad 5,5 mld PLN w 2017 r. i była o 2,2% poniżej poziomu sprzed roku.
- Koszty administracyjne w 2017 r. w relacji do roku poprzedniego zmalały o 3,4%, a koszty akwizycji zmalały o 1,7% w tym samym okresie.
- Udział kosztów akwizycji w kosztach ogółem w roku 2017 wynosił 70% i był nieznacznie, bo o 0,3 p.p. wyższy niż w roku poprzednim.
- Relacja kosztów akwizycji do składki przypisanej brutto dla Działu I wynosiła 15,7%, a relacja kosztów administracyjnych do składki wynosiła 6,7% w 2017 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

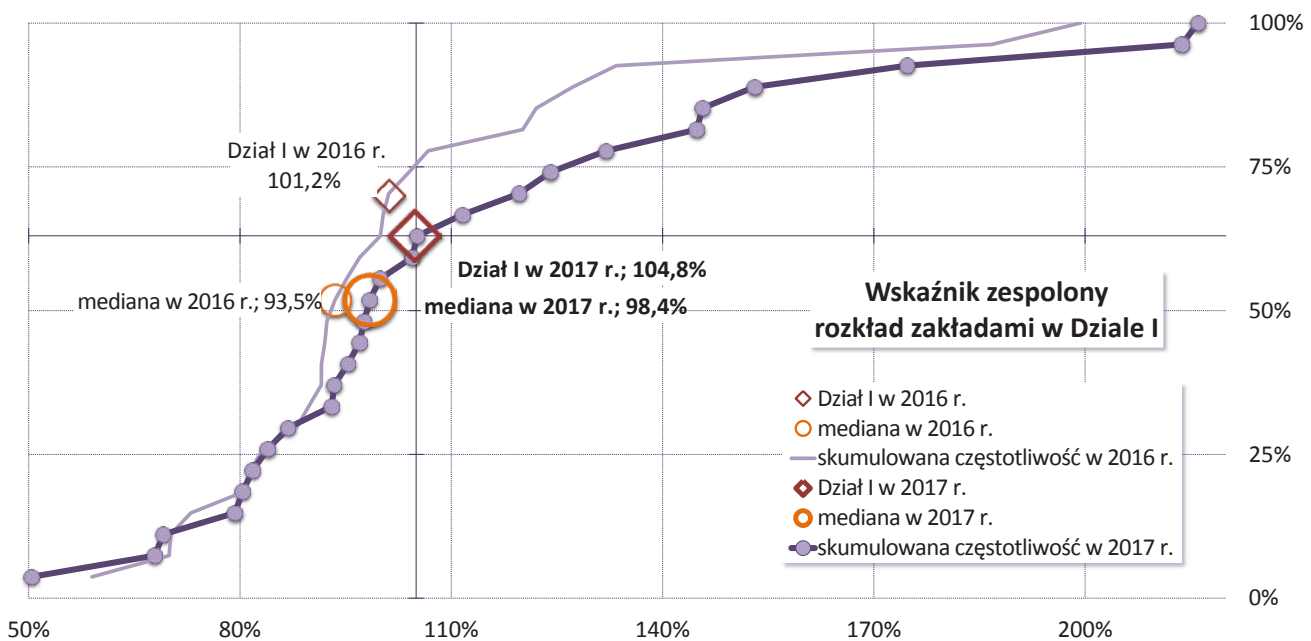
- Suma kosztów akwizycji i administracyjnych w Dziale II wynosiła 10,0 mld PLN w 2017 r. i była o 10,5% powyżej poziomu roku poprzedniego.
- Koszty akwizycji wzrastały względem lat poprzednich: o 8,0% w 2016 r. oraz o 12,8% w ciągu 2017 r. Koszty administracyjne w 2017 r. wzrosły o 2,6% w relacji do 2016 r. Struktura

kosztów zmieniła się na korzyść kosztów akwizycji, które w 2017 r. rosły relatywnie szybciej niż administracyjne i stanowiły 79,6% sumy obu kategorii kosztów.

- W 2016 r. relacja kosztów akwizycji do składki przypisanej brutto Działu II wynosiła 21,1%, a relacja kosztów administracyjnych do składki wynosiła 5,4%.

Rysunek 43.

Wskaźnik zespolony zakładów Działu I w Polsce w latach 2016-2017

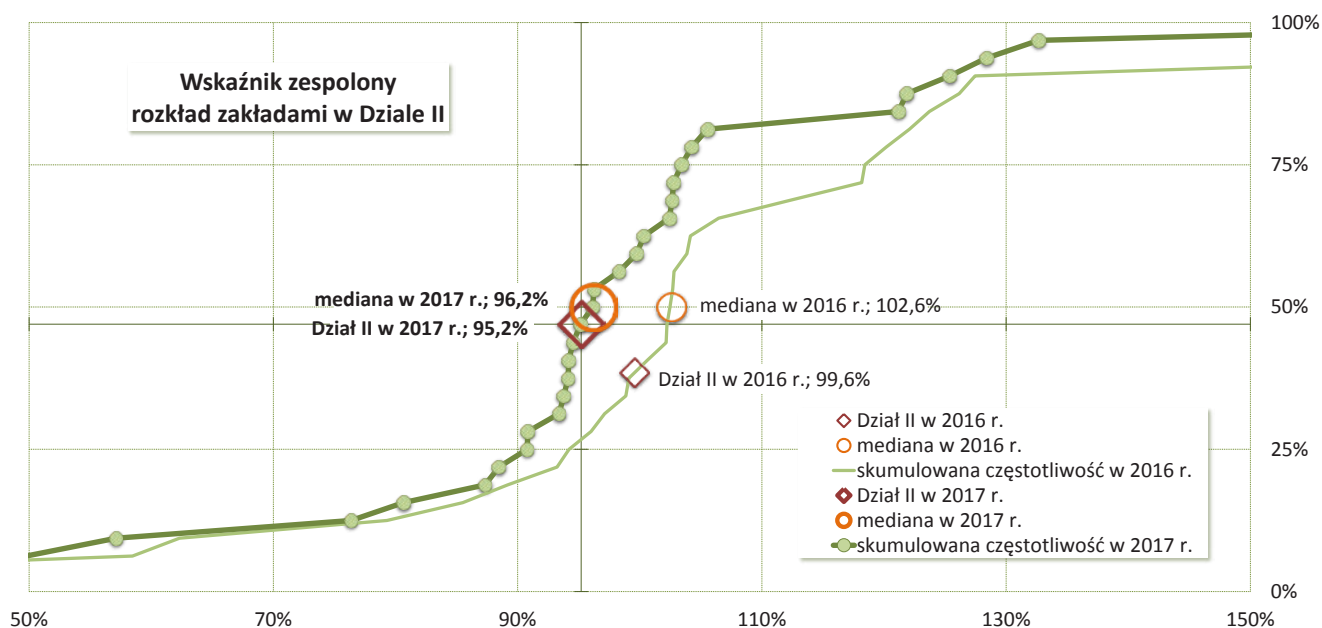

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Wartość wskaźnika dla Działu I wynosiła 104,8% w 2017 r., w porównaniu z 101,2% w 2016 r., czyli o 3,6 p.p. więcej.
- Mediana wskaźnika wynosiła dla tych samych okresów odpowiednio: 98,4% oraz 93,5%.
- Odstęp międzykwartylowy w 2017 r. wynosił 42,7%, tj. aż o 23,0 p.p. więcej niż rok wcześniej.
- W 2017 r. przy wzroście licznika formuły wskaźnika zespolonego o 7,8% mianownik wzrósł wolniej, bo o 4,1% względem poziomu sprzed roku i wartość wskaźnika wzrosła.

Rysunek 44.

Wskaźnik zespolony zakładów Działu II w Polsce w latach 2016-2017

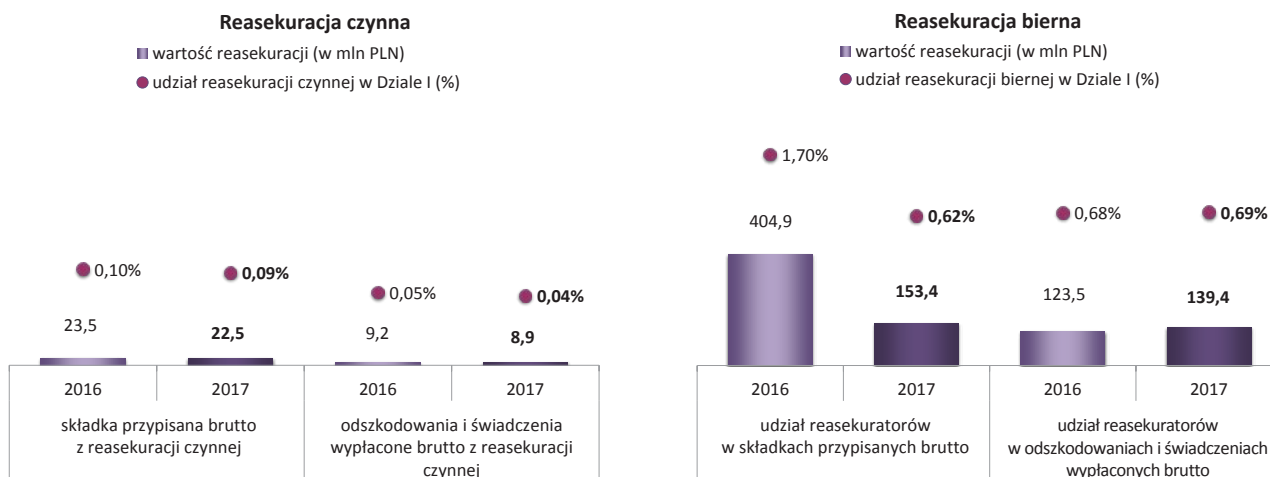
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Wartość wskaźnika dla Działu II wynosiła 95,2% w 2017 r., w porównaniu z 99,6% w 2016 r., czyli zmalała o 4,4 p.p. kolejny rok z rzędu.
- Mediana wskaźnika dla tych samych okresów wynosiła odpowiednio: 96,2% oraz 102,6%.
- Odstęp międzykwartylowy w 2016 r. wynosił 12,8%, tj. o 10,5 p.p. mniej niż rok wcześniej.
- W 2017 r. przy spadku wskaźnika szkodowości brutto w Dziale II liczonego względem roku 2016 o 2,1 p.p., wskaźnik kosztów akwizycji zmalał o 0,9 p.p., a kosztów administracyjnych zmalał o 0,8 p.p. W efekcie kumulacji spadków składowych wskaźnik zespolony zmalał istotnie poniżej 100%.

3.7.5. Reasekuracja

Rysunek 45.

Reasekuracja czynna i bierna w Dziale I w Polsce w latach 2016-2017

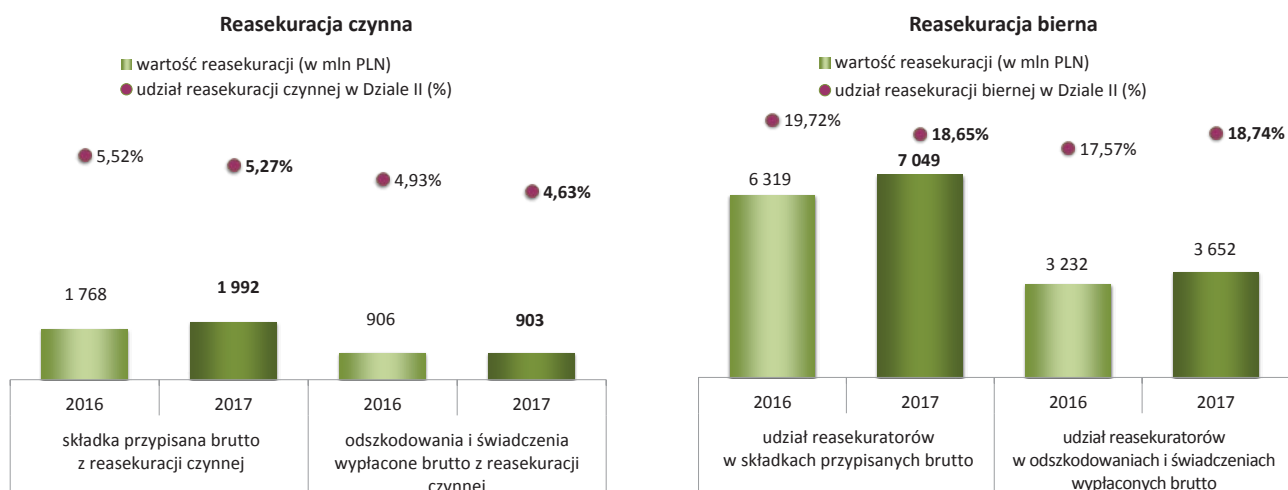
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Wartość składki przypisanej brutto z reasekuracji czynnej Działu I wynosiła 22,5 mln PLN w 2017 r., to o 4,4% mniej niż w roku 2016.
- Odszkodowania i świadczenia brutto z reasekuracji czynnej wypłacone przez zakłady wynosiły 8,9 mln PLN w 2017 r., czyli o 3,7% mniej niż przed rokiem.
- Udział reasekuratorów w składkach przypisanych brutto (reasekuracja bierna) Działu I wynosił 153,4 mln PLN w 2017 r., to

- o 62,1% mniej niż w roku 2016. Udział reasekuratorów w składce Działu I zmalał do 0,6% w 2017 r. z 1,7% w roku 2016.
- Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach brutto wynosił 139,4 mln PLN w 2017 r., czyli o 12,9% więcej niż przed rokiem. Udział reasekuratorów w odszkodowaniach wynosił 0,7%, tj. na poziomie roku poprzedniego.

Rysunek 46.

Reasekuracja czynna i bierna w Dziale II w Polsce w latach 2016-2017

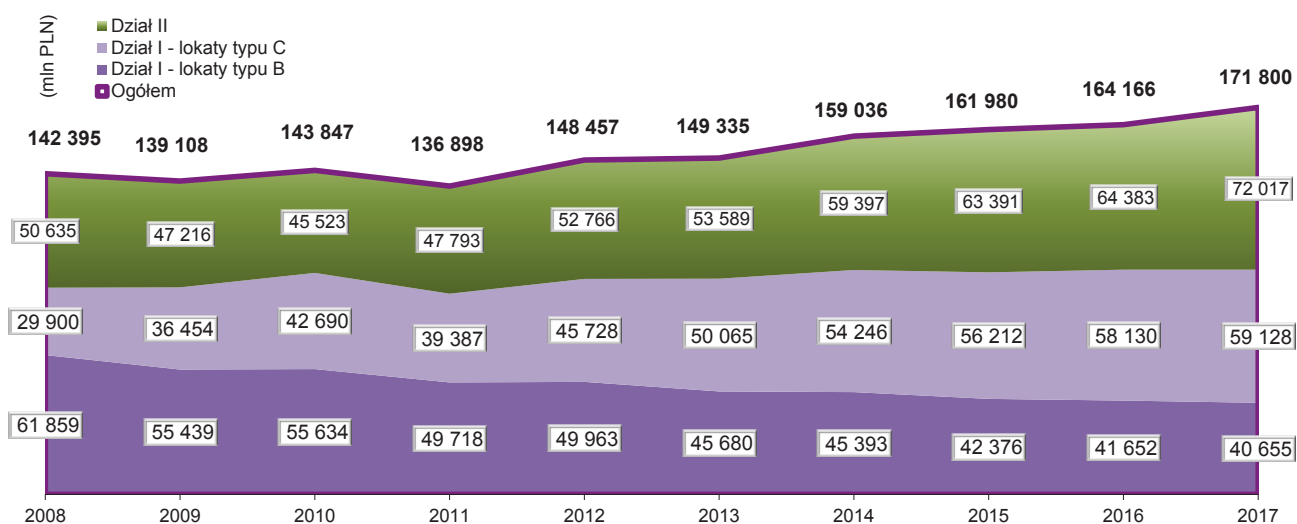
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Wartość składki przypisanej brutto z reasekuracji czynnej Działu II wynosiła 1 992 mln PLN w 2017 r., to o 12,7% więcej niż w roku 2016. Udział reasekuracji czynnej w składce Działu II wyniósł 5,3% w 2017 r.
- Odszkodowania i świadczenia brutto z reasekuracji czynnej wypłacone przez zakłady wynosiły 903 mln PLN w 2017 r., czyli o 0,4% mniej niż przed rokiem. Udział reasekuracji czynnej w odszkodowaniach Działu II wyniósł 4,6%.
- Udział reasekuratorów w składkach przypisanych brutto (reasekuracja bierna) Działu II wynosiła ponad 7,0 mld PLN w 2017 r., to o 11,6% więcej niż w roku 2016. Udział reasekuratorów w składce Działu II wyniósł 18,7% w 2017 r.
- Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach brutto wyniósł 3,7 mld PLN w 2017 r., czyli o 13,0% więcej niż przed rokiem. Udział reasekuratorów w odszkodowaniach wzrósł i wyniósł 18,7% w 2017 r.

3.7.6. Lokaty

Rysunek 47.

Lokaty zakładów ubezpieczeń w Polsce w latach 2008-2017 w cenach stałych 2017 r.

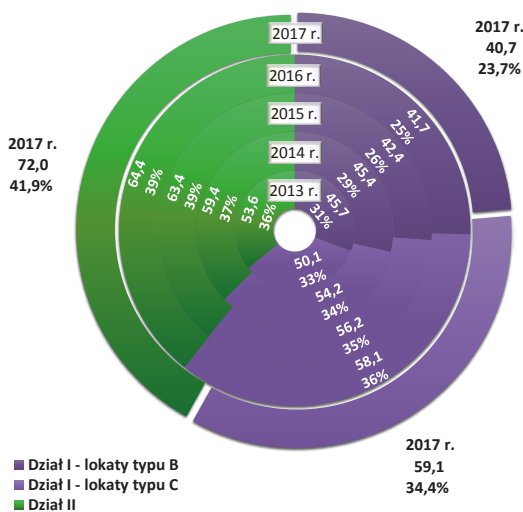
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Od 2008 r. poprzedzającego kryzys finansowy do 2011 r. łączna suma lokat skorygowanych o inflację oscylowała wokół czteroletniej średniej wynoszącej 141 mld PLN.
- Począwszy od 2012 r. suma lokat Działu I i II wzrastała za sprawą wzrostu ich stanu w Dziale II oraz w grupie 3 Działu I i pomimo ich spadku w grupie 1 Działu I.
- W 2008 r. lokaty związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym gwałtownie spadły w efekcie kryzysu, a w ich miejsce weszły lokaty terminowe w instytucjach kredytowych (tzw. polisolokaty). Po kryzysie w roku 2010, przy malejącym poziomie lokat typu B wzrastały lokaty typu C. W roku 2011 obie kategorie aktywów zmalały, a w latach 2012-2017 rosły lokaty typu C, przy spadku lokat typu B.
- W latach 2012-2017 r. z lokat typu B ubyło 9,3 mld PLN, podczas gdy 13,4 mld PLN przybyło na lokatach typu C. Dodatkowo lokaty Działu II wzrosły w tym samym okresie o 19,3 mld PLN, z czego aż 7,6 mld PLN wzrostu przypadło na 2017 r., co jest wynikiem inwestycji PZU w sektorze bankowym.

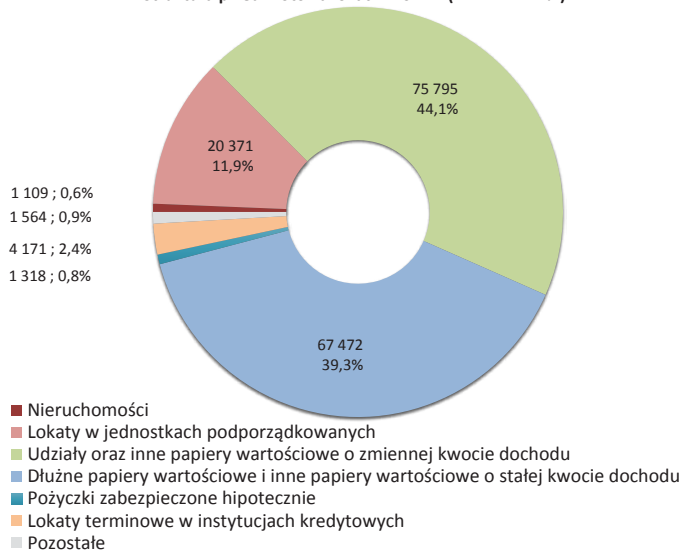
Rysunek 48.

Struktura lokat zakładów ubezpieczeń w Polsce

Struktura lokat według Działów w latach 2013-2017 (mld PLN i w %)

Struktura przedmiotowa lokat w 2017 r. (mld PLN i w %)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

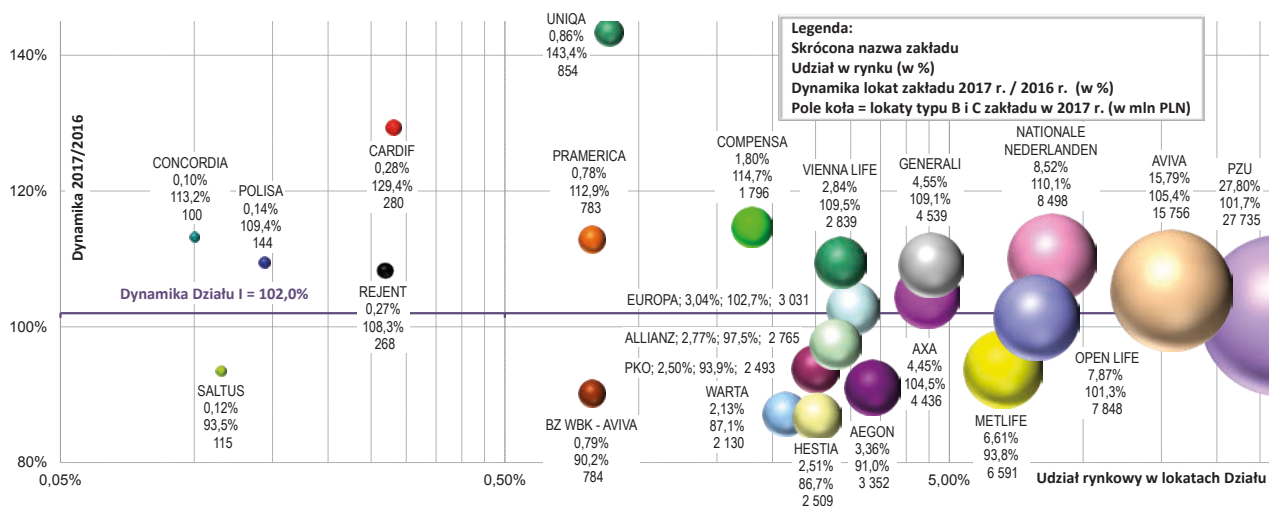
- W 2013 r. aktywa Działu I wynosiły 64,1% stanu lokat ogółem. Od tego czasu udział Działu I systematycznie malał i wynosił 58,1% na koniec 2017 r.
- Struktura przedmiotowa lokat różni się od europejskiej dużo mniejszym udziałem pożyczek zabezpieczonych hipote-

cznie, większym udziałem lokat w instytucjach kredytowych oraz instrumentów o zmiennej kwocie dochodu.

- Udział lokat w jednostkach podporządkowanych wzrósł z 8,2% w 2016 r. do 11,9% w 2017 r.

Rysunek 49.

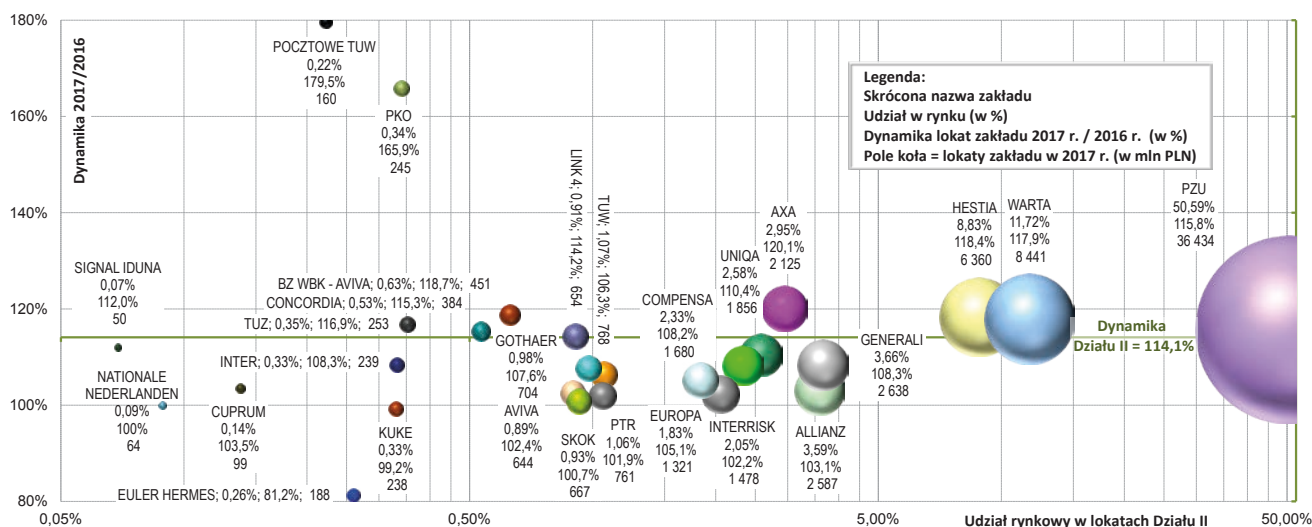
Wartość i dynamika lokat zakładów Działu I w Polsce w 2017 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

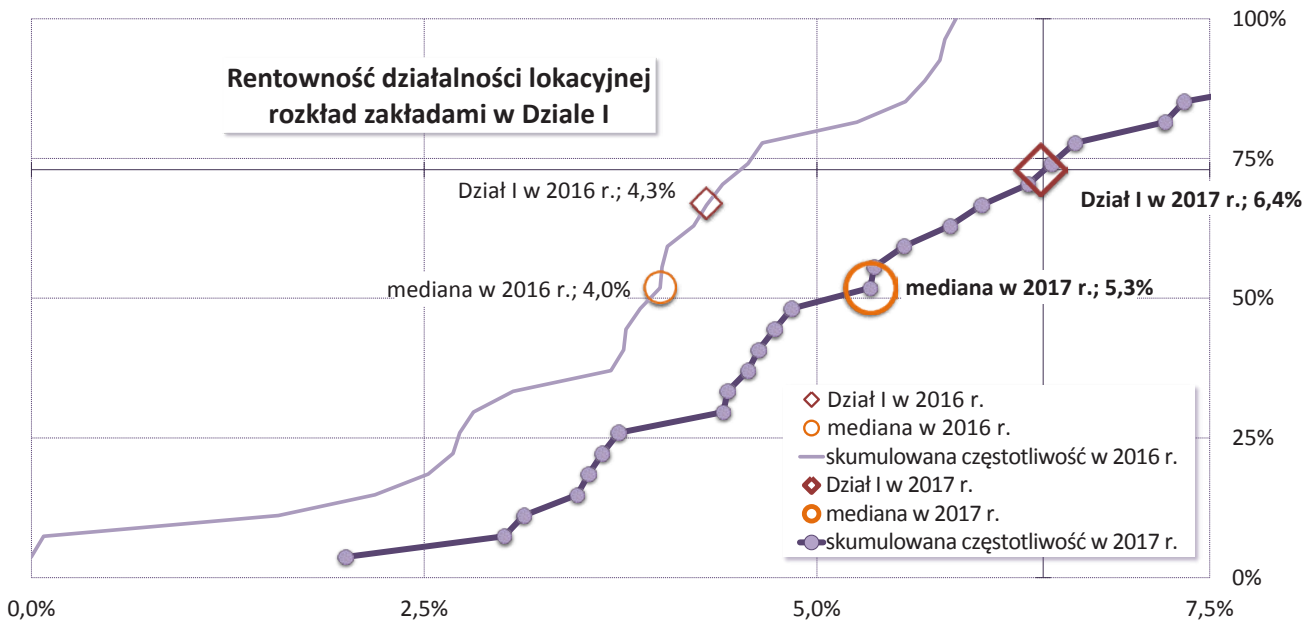
- Łączna wartość lokat Działu I na koniec 2017 r. wynosiła 99,8 mld PLN, tj. o 2,0 mld PLN więcej niż w 2016 r. Dynamika zmiany stanu lokat względem roku poprzedniego wynosiła zatem 102,0%. Wysoką dynamikę zmiany stanu lokat odnotowały: Uniqa, Cardif, Compensa, Vienna Life, Generali i Nationale Nederlanden.
- PZU Życie miał w 2017 r. 27,8% udział w lokatach Działu I i na koniec 2017 r. notował dynamikę zmiany stanu względem końca 2016 r. o 0,3 p.p. poniżej rynku.
- Lokaty Avivy stanowiły 15,8% rynku; Nationale Nederlanden 8,5%, Open Life 7,9%, a Metlife 6,6%.
- Wartość lokat typu C na koniec 2017 r. wynosiła 59,1 mld PLN, tj. o 2,1 mld PLN więcej niż rok wcześniej. Dynamika wzrostu stanu lokat typu C wynosiła 103,8%. W tym segmencie rynku Aviva, jako lider, miała 22,8% udział. Lokaty typu C siedmiu kolejnych zakładów: Open Life, PZU Życie, Nationale Nederlanden, Generali, Axa, Aegona i Vienna Life stanowiły łącznie 54,3% tego segmentu rynku.

Rysunek 50.

Wartość i dynamika lokat zakładów Działu II w Polsce w 2017 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Łączna wartość lokat Działu II na koniec 2017 r. wynosiła 72,0 mld PLN, tj. o 8,9 mld PLN więcej niż na koniec 2016 r. Dynamika przyrostu stanu lokat Działu II wynosiła 114,1%.
- PZU jako lider pod względem zebranych aktywów posiadał aż 50,6% sumy lokat Działu II i odnotował dynamikę stanu lokat dla porównywanych okresów równą 115,8%, tj. 1,7 p.p. powyżej rynku.
- Dynamikę około 2,0 p.p. powyżej rynku odnotowały: Warta, której lokaty stanowiły 11,7% całego segmentu oraz Hestia, której lokaty stanowiły 8,8% sumy lokat Działu II.
- Kolejne 19,0% lokat Działu II miało 7 zakładów od 3,7% – Generali do 1,8% – Europa. Pozostałe 24 zakłady to zaledwie 9,9% sumy lokat Działu II.

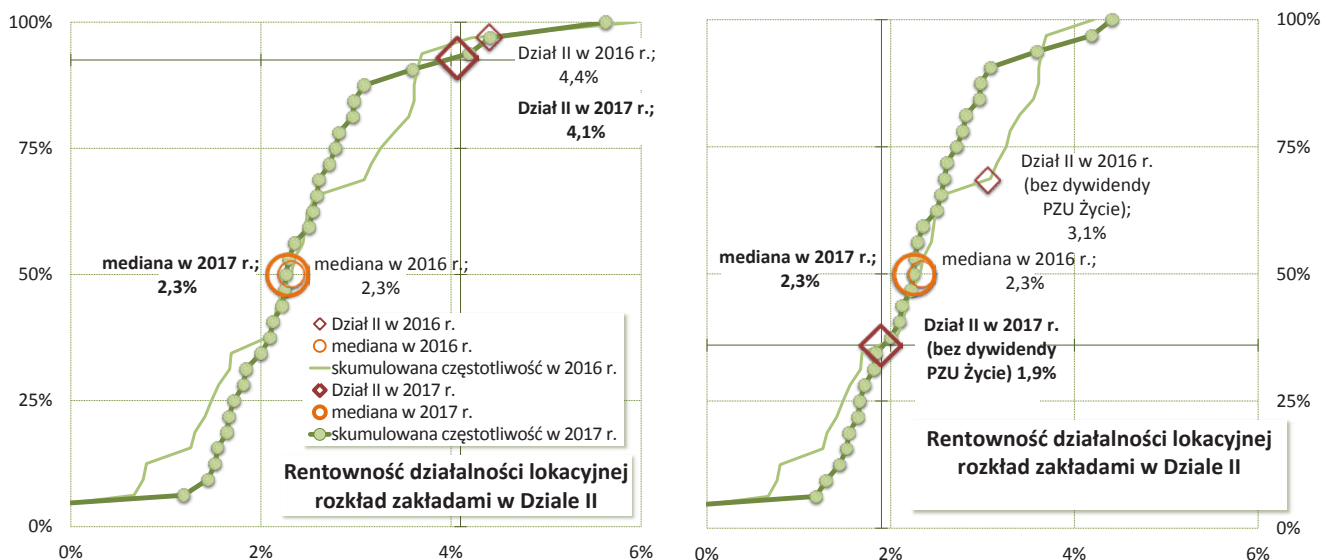

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Wartość wskaźnika dla Działu I wynosiła 6,4% w 2017 r., w porównaniu z 4,3% w roku 2016.
- Mediana wskaźnika wynosiła dla tych samych okresów odpowiednio: 5,3% oraz 4,0%.
- Odstęp międzykwartylowy dla 2017 r. wyniósł 2,5%, tj. o 0,7 p.p. więcej niż rok wcześniej.
- Dochody z lokat Działu I ogółem w 2017 r. wzrosły o blisko 2,2 mld PLN z poziomu 4,2 mld PLN rok wcześniej (tj. o 51.5%) przy jednoczesnym wzroście rok do roku średniej wartości sumy lokat bilansowych o 1,3%.

Rysunek 52.

Współczynnik rentowności działalności lokacyjnej zakładów Działu II w Polsce w latach 2016-2017

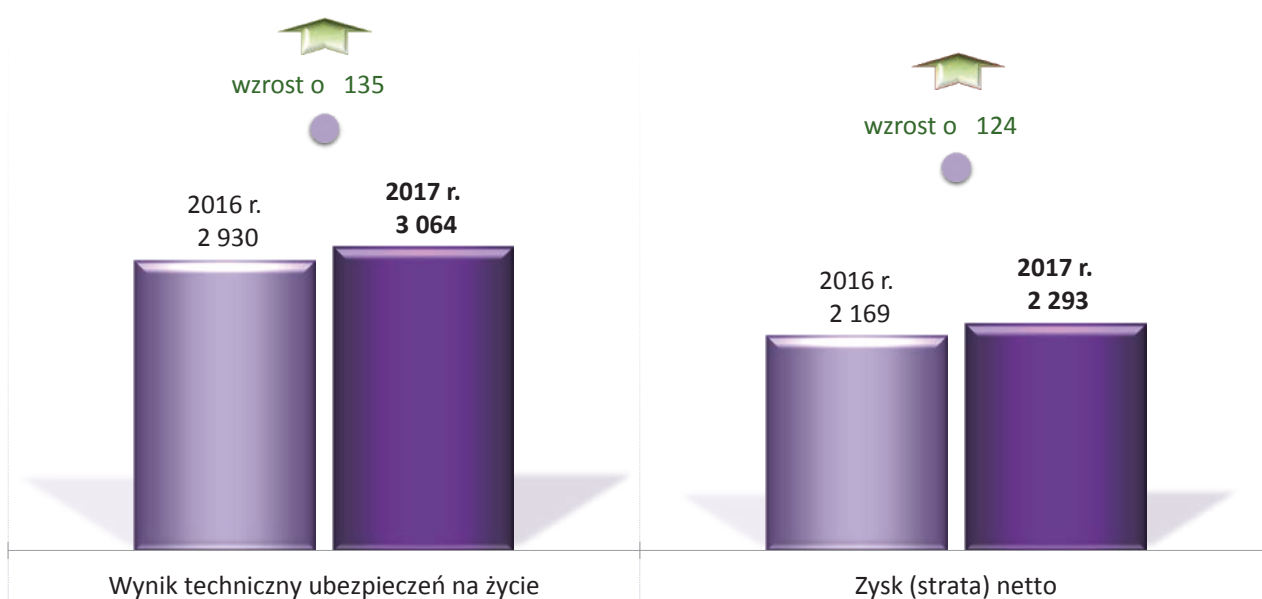
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Wartość wskaźnika dla Działu II wynosiła 4,1% w 2017 r., w porównaniu z 4,4% rok wcześniej.
- Jeśli nie uwzględnić dywidend przekazanych z PZU Życie do PZU, to wartości tego wskaźnika dla tych samych okresów wynosiły odpowiednio: 1,9% oraz 3,1%. Ten skorygowany rozkład zaprezentowano na prawym wykresie powyżej.
- Mediana wskaźnika wynosiła 2,3% dla obu analizowanych okresów.
- Odstęp międzykwartylowy w 2017 r. wynosił 1,0%, tj. o 0,8 p.p. mniej niż rok wcześniej.
- Dochody z lokat (uwzględniające dywidendę PZU Życie) Działu II ogółem w 2016 r. zmalały o 0,6% przy wzroście średniej wartości sumy lokat bilansowych w 2017 r. o 7,6%.

3.7.7. Wyniki finansowe

Rysunek 53.

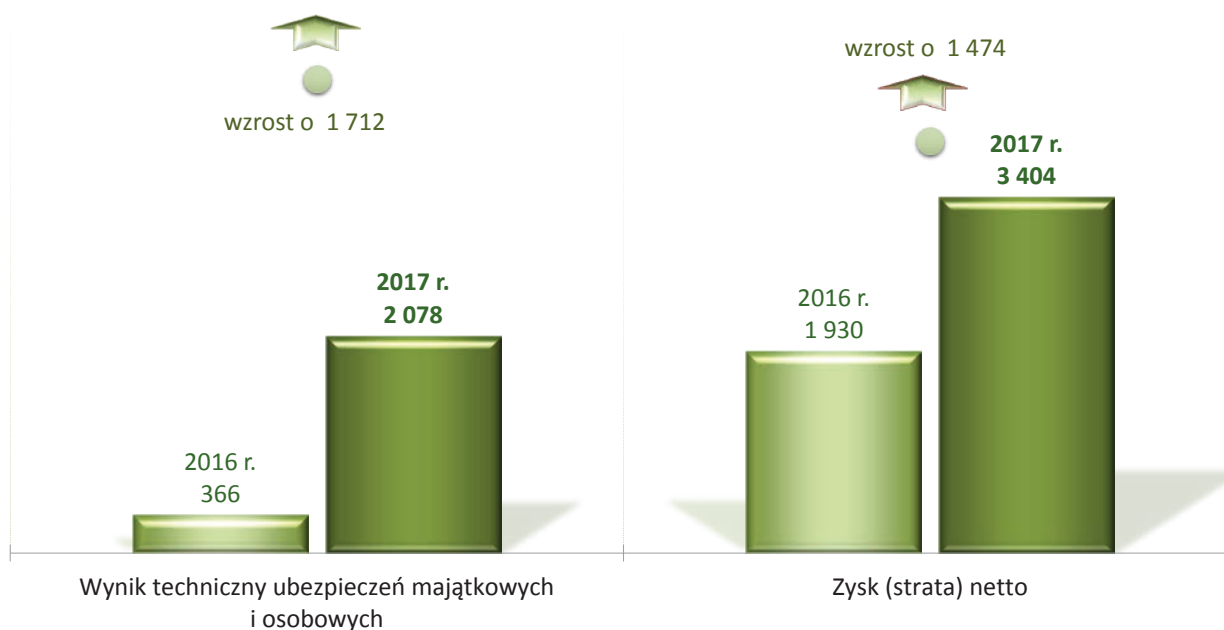
Wynik techniczny i wynik finansowy netto Działu I w Polsce w latach 2016-2017 (w mln PLN)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- W 2017 r. wynik techniczny Działu I wynosił 3,1 mld PLN i był o 4,6% wyższy niż w 2016 r.
- Składki zarobione netto wzrosły w 2017 r. o 1,0 mld PLN względem 2016 r. W tym samym czasie przychody z lokat wzrosły o 0,54 mld PLN, a niezrealizowane zyski z lokat wzrosły o 1,2 mld PLN przy spadku o 0,21 mld PLN niezrealizowanych strat z lokat. Odszkodowania i świadczenia wypłacone netto wzrosły o 2,0 mld PLN. Koszty działalności ubezpieczeniowej zmalały o 0,09 mld PLN, a o 0,64 mld PLN zmalały koszty działalności lokacyjnej.
- Rentowność techniczna dla całego Działu I w 2017 r. wynosiła 12,4%, tj. na poziomie roku poprzedniego.
- Wynik finansowy netto Działu I wynosił 2,3 mld PLN w 2017 r. i był wyższy o 5,7% względem roku poprzedniego.

Wynik techniczny i wynik finansowy netto Działu II w Polsce w latach 2016-2017 (w mln PLN)

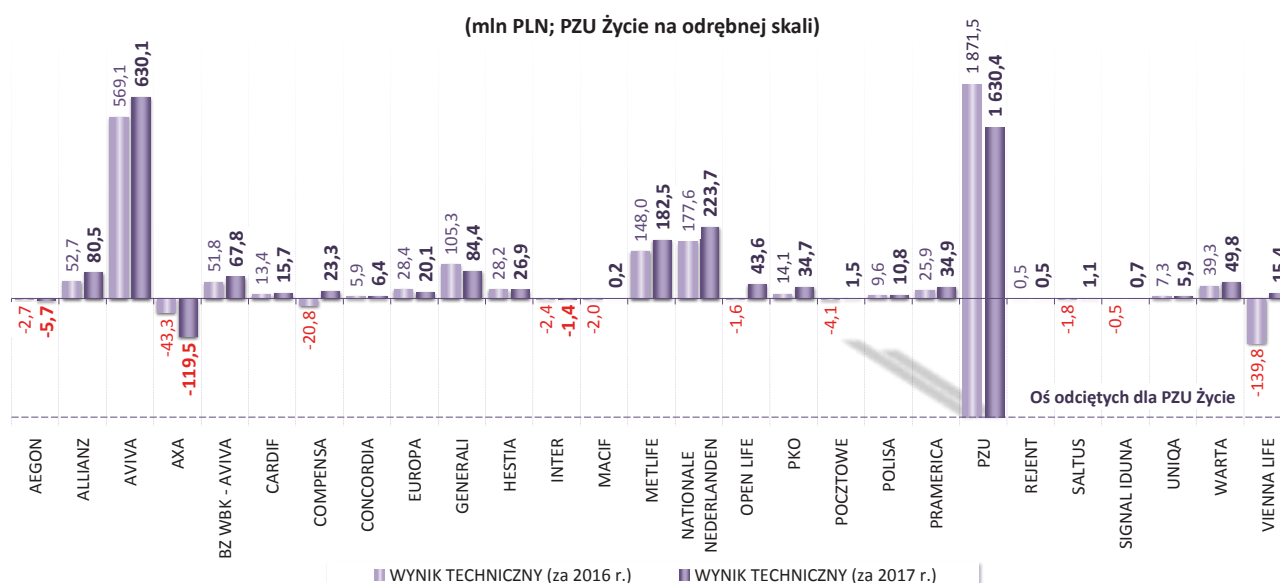
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Wynik techniczny Działu II za 2017 r. poprawił się w stosunku do roku poprzedniego aż o 1,7 mld PLN, tj. blisko sześciokrotnie i wynosił 2,1 mld PLN.
- Z działalności bezpośredniej w Dziale II składki zarobione na udziale własnym wzrosły w 2017 r. względem 2016 r. o 4,2 mld PLN. W tym samym okresie wzrosły przychody z lokat o 0,09 mld PLN, a saldo pozostałych przychodów i kosztów technicznych na udziale własnym wzrosło o 0,16 mld PLN. Jednocześnie wzrosły odszkodowania i świadczenia wypłacone netto o 2,2 mld PLN oraz wzrosły koszty działalności ubezpieczeniowej o 0,32 mld PLN.
- Wynik techniczny ubezpieczeń komunikacyjnych AC i OC razem w 2017 r. wzrósł o blisko 2 mld PLN względem 2016 r., przy czym w grupie 3 odnotowano wzrost wyniku o 0,41 mld PLN, a w grupie 10 wzrost wynosił aż 1,57 mld PLN.
- Wskaźnik rentowności technicznej Działu II w 2017 r. wynosił 7,3% w porównaniu z 1,5% rok wcześniej.
- Zysk netto Działu II w 2017 r. wzrósł o 76,4%, tj. o 1,5 mld PLN względem roku poprzedniego i wynosił 3,4 mld PLN. Zysk netto Działu II uwzględniał dywidendę z PZU Życie w kwotach 0,8 mld PLN w 2016 r. oraz 1,5 mld PLN w 2017 r.

3.7.8. Wyniki techniczne

Rysunek 55.

Wartość i dynamika wyniku technicznego zakładów Działu I w Polsce w latach 2016-2017

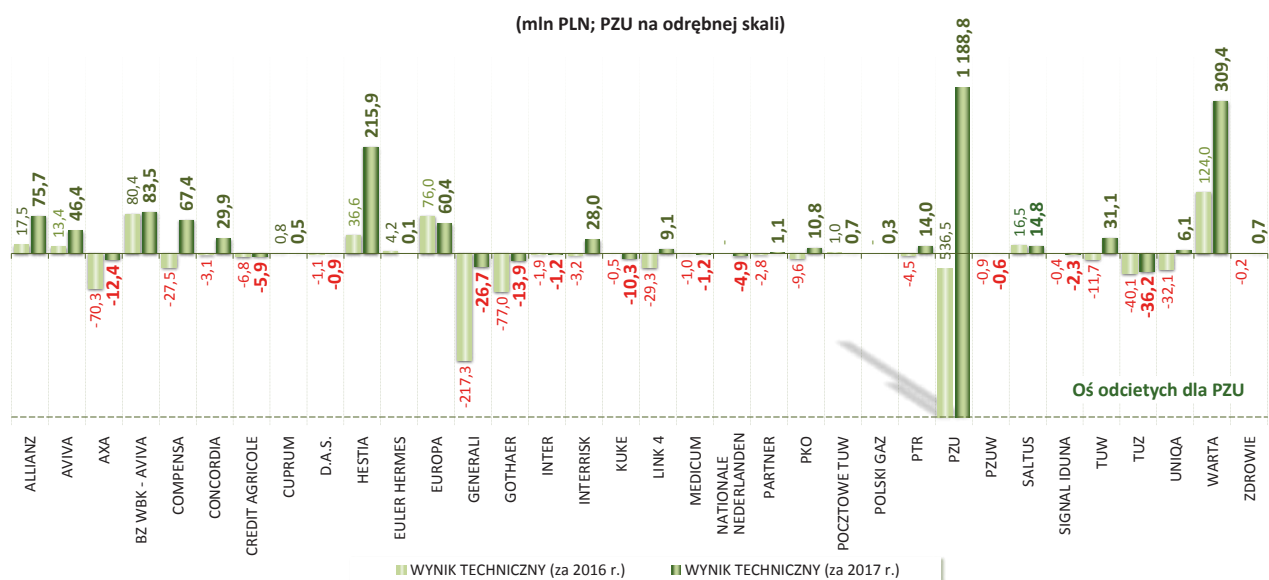

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Z 27 zakładów Działu I raportujących do PIU tylko 3 odnotowały straty techniczne w 2017 r.
- Spośród 24 zakładów o dodatnim wyniku technicznym 12 odnotowało jego wzrost w 2017 r.
- W 2017 r. 2 zakłady zwiększyły, a 8 zmniejszyło straty z roku poprzedniego lub osiągnęło zyski techniczne.
- Lider Działu I – PZU Życie – odnotował w 2017 r. spadek wyniku technicznego o 12,9% do 1,63 mld PLN z 1,87 mld PLN rok wcześniej.

Rysunek 56.

Wartość i dynamika wyniku technicznego zakładów Działu II w Polsce w latach 2016-2017

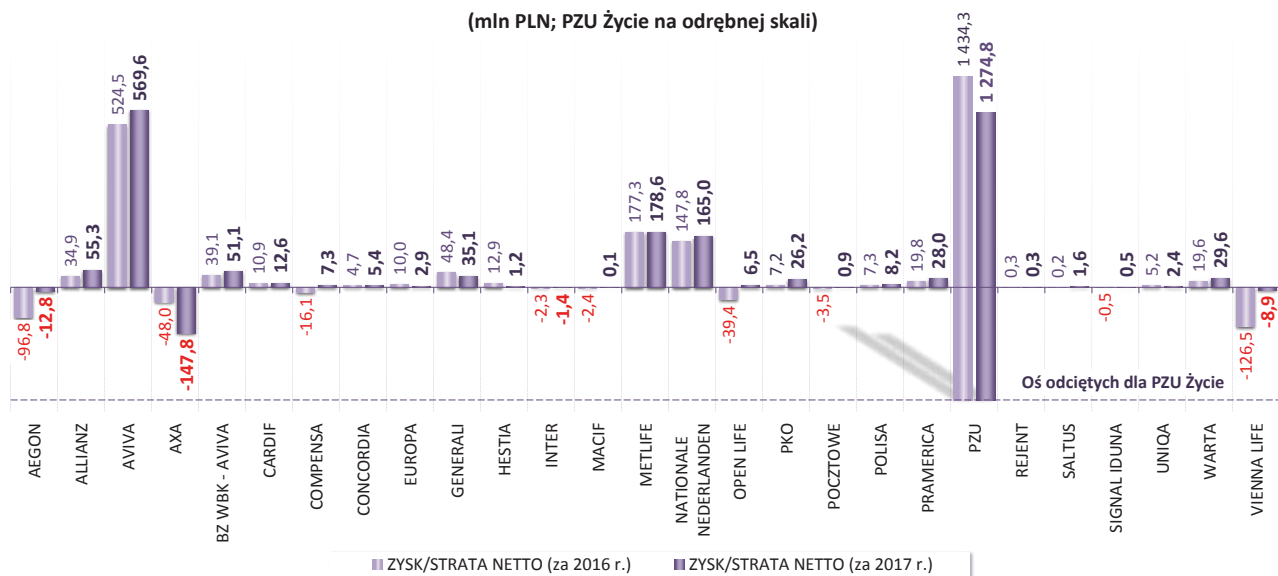
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Z 34 zakładów Działu II raportujących do PIU 22 odnotowały dodatni wynik techniczny w 2017 r.
- Spośród 22 zakładów o dodatnim wyniku technicznym 6 odnotowało jego wzrost, 5 spadek, a pozostałe zakłady wyszły ze strat w 2016 r.
- Nominalnie największy wzrost wyniku technicznego, bo o 652 mln PLN odnotował w 2017 r. lider – PZU. Wynik techniczny tego zakładu stanowił 57% wyniku technicznego całego Działu II, który wynosił 2,1 mld PLN w 2017 r.

3.7.9. Wyniki finansowe netto

Rysunek 57.

Wartość i dynamika wyniku finansowego netto zakładów Działu I w Polsce w latach 2016-2017

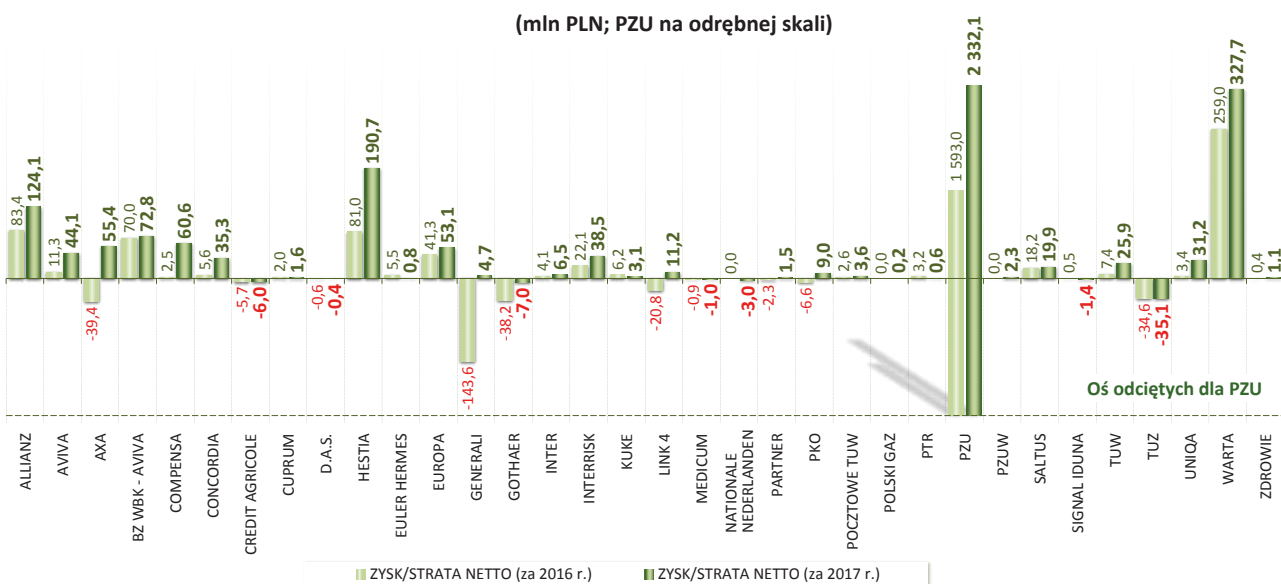

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- W 2017 r. 4 z 27 zakładów Działu I odnotowało straty netto.
- Zyski netto wzrosły w 13 zakładach, a w 5 zmalały w relacji do roku poprzedniego, w tym w PZU Życie. Spadki zysku netto w 2017 r. w relacji do roku poprzedniego, oprócz PZU, odnotowały również: Generali, Hestia, Europa i Uniqa.
- Zysk netto lidera Działu I, tj. PZU Życie był w 2017 r. o 160 mln PLN niższy niż rok wcześniej i wynosił 1,27 mld PLN.

Rysunek 58.

Wartość i dynamika wyniku finansowego netto zakładów Działu II w Polsce w latach 2016-2017

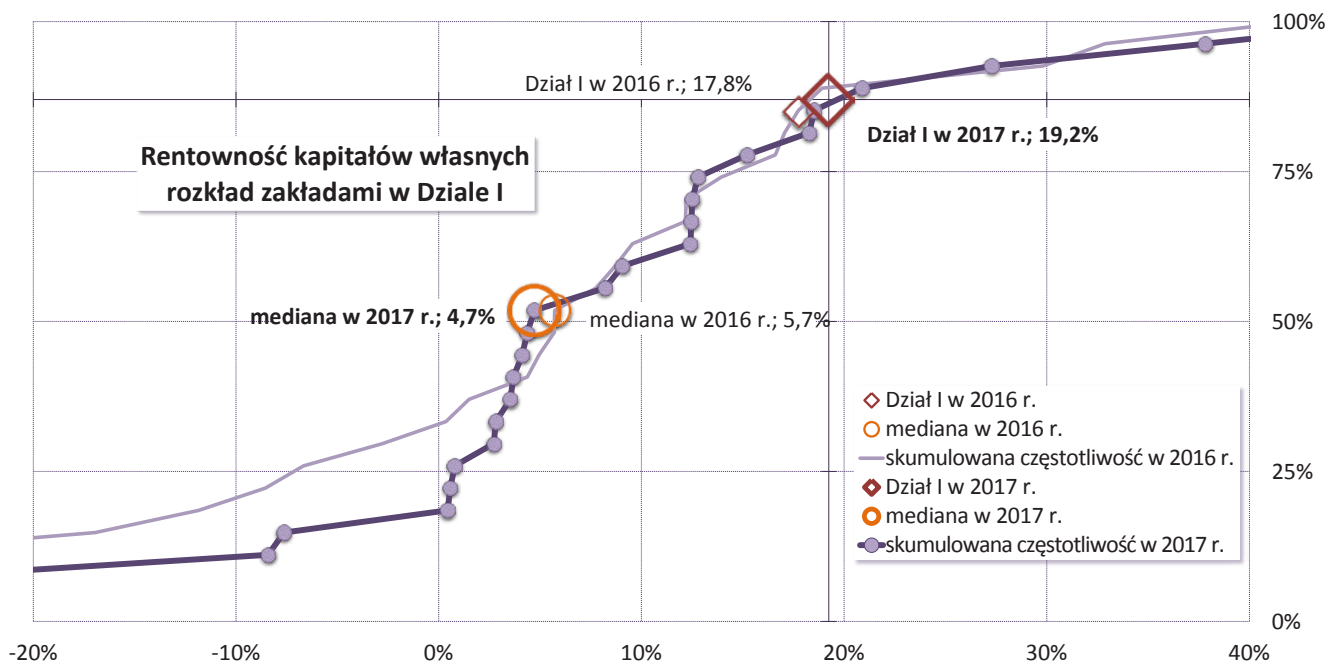

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Wyniki netto Działu II w 2017 r., poprawiły się w 25 z 34 zakładów. Siedem zakładów poniosło straty netto.
- Straty netto w 2017 r. odnotowały między innymi: Gothaer, TUZ i Credit Agricole. Istotna poprawa zysków netto nastąpiła między innymi w PZU, Hestii, Warcie, AXA, Compensie i Concordii.
- Zysk lidera PZU (liczony łącznie z dywidendami z PZU Życie) był aż o 739 mln PLN wyższy niż rok wcześniej i wynosił 2,33 mld PLN.

Rysunek 59.

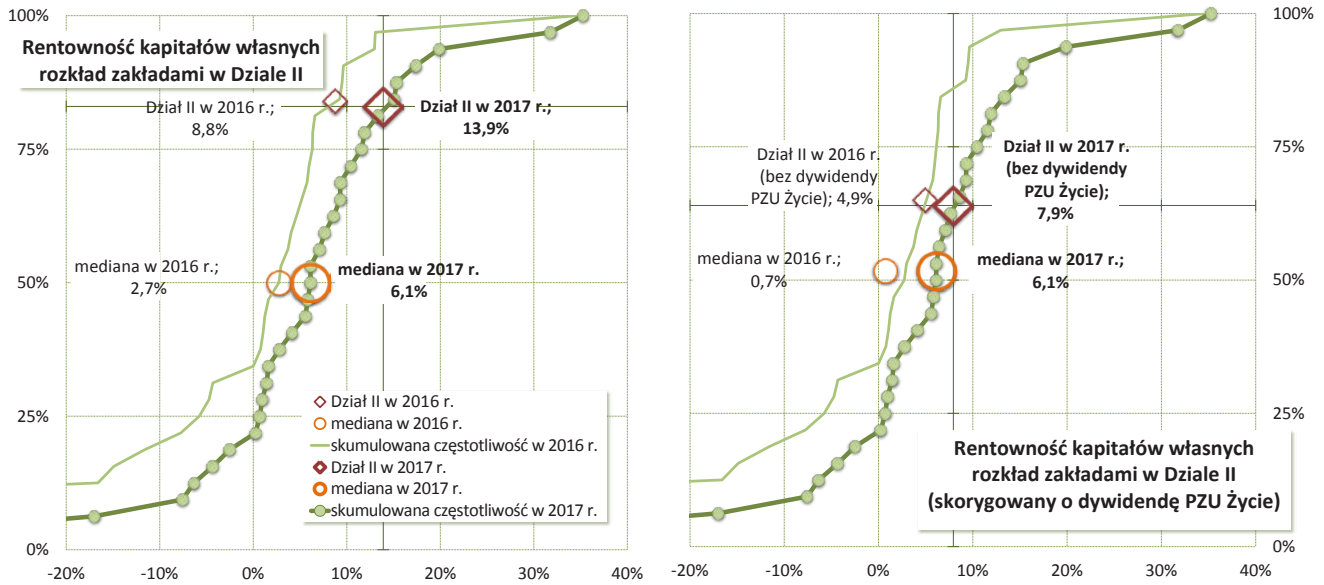
Rentowność kapitałów własnych zakładów Działu I w Polsce w latach 2016-2017

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Wartość wskaźnika dla Działu I wynosiła 19,2% w 2017 r., w porównaniu z 17,8% w 2016 r. Cztery zakłady odnotowały straty netto.
- Mediana wskaźnika wynosiła dla tych samych okresów odpowiednio: 5,7% oraz 8,8%.
- Odstęp międzykwartylowy w 2017 r. wynosił 9,7% i był o 7,8 p.p. mniej niż rok wcześniej.
- Suma zysków netto zakładów Działu I w 2017 r. wzrosła o 5,7% względem roku poprzedniego, przy spadku sumy kapitałów własnych o 2,2% dla tych samych okresów.

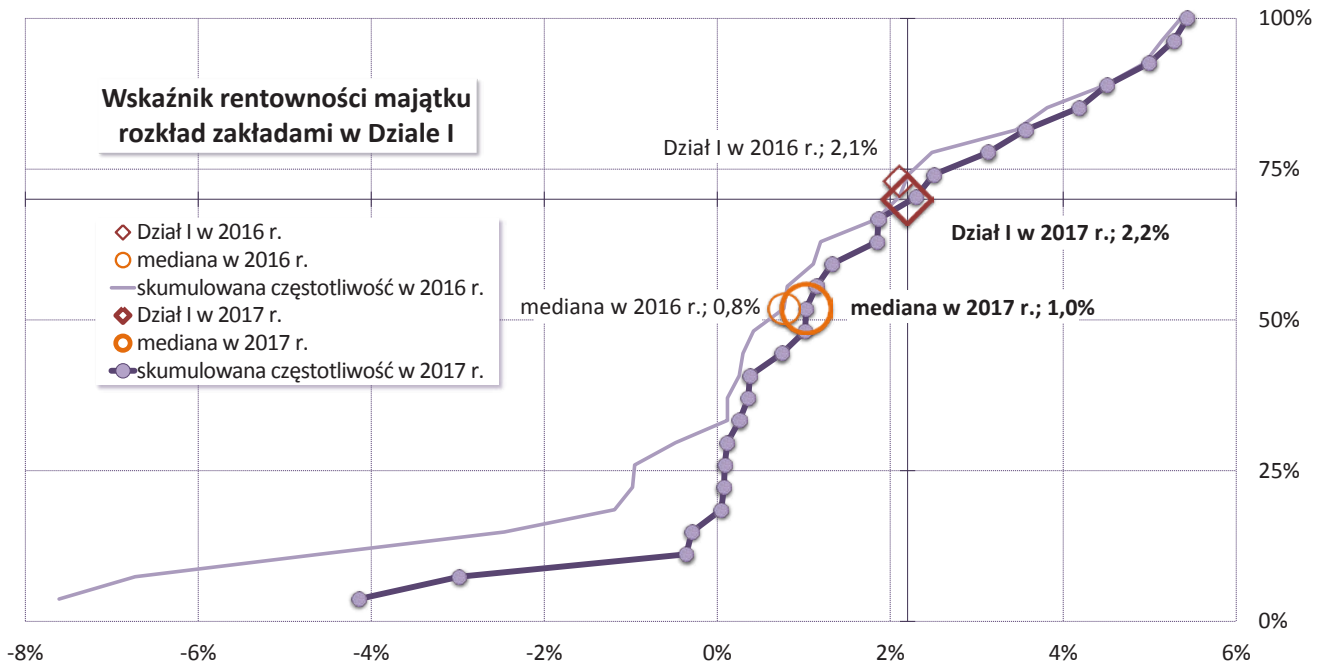
Rysunek 60.

Rentowność kapitałów własnych zakładów Działu II w Polsce w latach 2016-2017

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Wartość wskaźnika dla Działu II wzrosła do 13,9% w 2017 r. z 8,8% w 2016 r.
- Jeśli nie uwzględnić dywidend przekazanych z PZU Życie do PZU, to powyższe wartości wynosiłyby odpowiednio: 7,9% oraz 4,9% i wzrosły rok do roku.
- Mediana wskaźnika wynosiła 6,1% w 2017 r., w porównaniu z 2,7% dla roku 2016.
- Odstęp międzykwartylowy w 2017 r. wyniósł 10,8%, tj. o 0,6 p.p. mniej niż rok wcześniej.
- Zysk netto w 2017 r. Działu II wzrósł o 76,4%, a kapitały własne wzrosły o 11,5% w tym samym okresie. Jednak jeśli nie uwzględnić dywidendy PZU Życie przekazanej do PZU, to zysk netto Działu II wzrósł o 78,2% i w efekcie wskaźnik rentowności wzrósł o 3,0 p.p. w analizowanym okresie.

Rysunek 61.

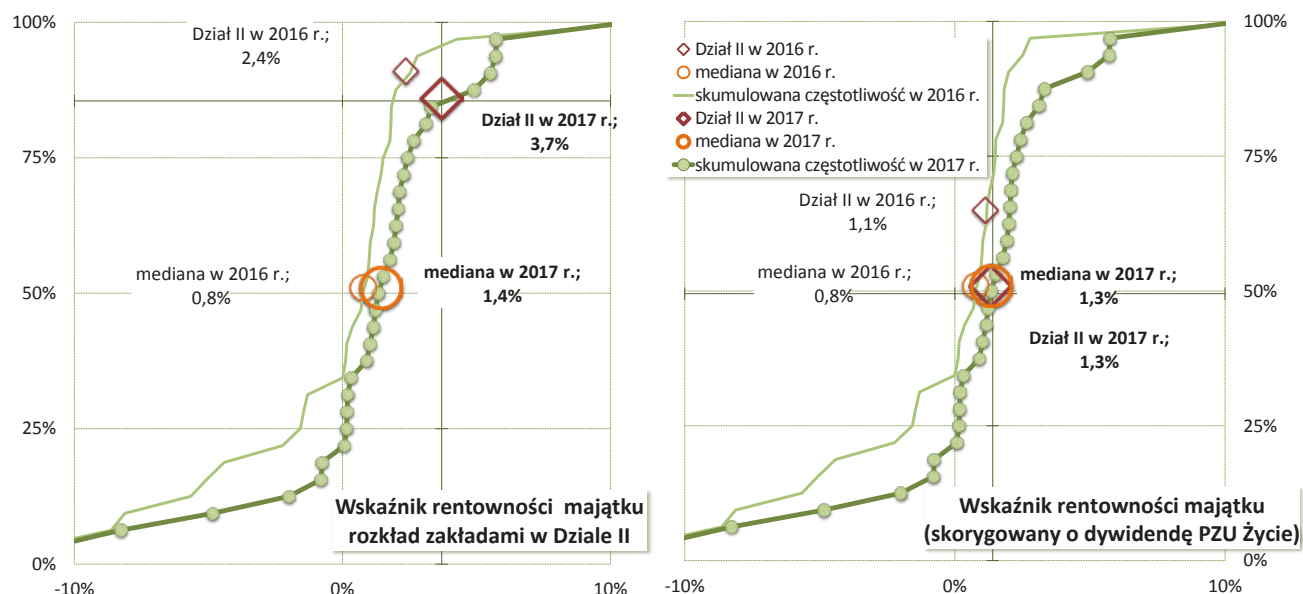
Rentowność majątku zakładów Działu I w Polsce w latach 2016-2017

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Wartość wskaźnika dla Działu I wynosiła 2,2% w 2017 r., w porównaniu z 2,1% w roku poprzednim. Cztery zakłady odnotowały straty netto.
- Mediana wskaźnika wynosiła dla tych samych okresów odpowiednio: 1,0% oraz 0,8%.
- Odstęp międzykwartylowy w 2017 r. wynosił 2,7% i był o 0,3 p.p. mniejszy niż rok wcześniej.
- Suma zysków netto zakładów Działu I w 2017 r. wzrosła o 5,7% względem roku poprzedniego przy wzroście sumy aktywów o 1,5% dla tych samych okresów.

Rysunek 62.

Rentowność majątku zakładów Działu II w Polsce w latach 2016-2017

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Wartość wskaźnika dla Działu II wynosiła 3,7% w 2017 r., w porównaniu z 2,4% w 2016 r.
- Jeśli nie uwzględnić dywidend przekazanych z PZU Życie do PZU, to powyższe wartości wynosiłyby odpowiednio: 1,3% oraz 1,1% (wykres prawy powyżej odpowiedni dla benchmarku zakładów Działu II).
- Mediana wskaźnika wynosiła 1,3% w 2017 r., w porównaniu z 0,8% dla roku 2016.
- Odstęp międzykwartylowy w 2017 r. wynosił 2,3%, to 0,7 p.p. mniej niż rok wcześniej.
- Przy wzroście zysku netto Działu II w 2017 r. o 76,4% względem 2016 r., aktywa wzrosły o 12,2% w tym samym okresie.

3.7.10. Podsumowanie

PODSUMOWANIE PODSTAWOWYCH FAKTÓW Z LAT 2016-2017 W DZIALE I

- W zakresie działalności sklasyfikowanej w Dziale I sprawozdania statystyczne i finansowe do PIU i UKNF składało na koniec 2017 r. 27 zakładów ubezpieczeń.
- Niezmiennie liderem Działu I pozostaje PZU Życie. Łączna wartość aktywów segmentu wynosiła 104,7 mld PLN w 2017 r., z czego PZU Życie miało 27,0%, tj. zaledwie o 0,01 p.p. mniej niż rok wcześniej. Udział rynkowy PZU Życie mierzony składką wynosił 34,9%, tj. o 1,2 p.p. więcej niż przed rokiem.
- W Dziale I koncentracja trzech największych zakładów, mierzona składką, wynosiła w 2017 r. 52,1%, a pierwszych pięciu 63,9%.
- Dynamika składek przypisanych brutto w 2017 r., w relacji do roku 2016 wynosiła 103,0%. Lider – PZU Życie miał dynamikę 106,6%, tj. 3,6 p.p. powyżej rynku.
- W 2017 r. składki w grupie 3 wzrosły o 9,3% względem 2016 r. W tym samym okresie składki przypisane brutto w grupie 1 zmalały o 3,9%, a w grupie 5 wzrosły o 1,5%.
- Łączna wartość odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto wzrosła do 20,4 mld PLN w 2017 r. z 18,3 mld PLN w 2016 r., czyli z dynamiką 111,3%. Największy w tej kategorii PZU Życie, był 11,2 p.p. poniżej rynku z dynamiką 100,1%. W 2017 r. odszkodowania i świadczenia wypłacone w grupie 1 zmalały o 6,8%, a w grupie 3 wzrosły o 24,4% względem roku 2016. Odszkodowania i świadczenia w grupie 5 wzrosły o 7,2% w tym samym okresie.
- Wartość wskaźnika szkodowości brutto dla całego Działu I w 2017 r. wynosiła 82,0% wobec 77,0% rok wcześniej, czyli 5,0 p.p. więcej.

- W 2017 r. koszty akwizycji zmalały o 68 mln PLN w relacji do 2016 r., a koszty administracyjne zmalały o 57 mln PLN. Udział kosztów akwizycji w sumie kosztów w roku 2017 wyniósł 70% i był nieznacznie, bo o 0,3 p.p. wyższy niż rok wcześniej. Wskaźnik kosztów akwizycji dla całego Działu I w 2017 r. wyniósł 15,7%, a wskaźnik kosztów administracji 6,7%.
- Łączna wartość lokat Działu I na koniec 2017 r. wynosiła 99,8 mld PLN, tj. o 2,0 mld PLN więcej niż w 2016 r. Dynamika zmiany stanu lokat względem roku poprzedniego wynosiła zatem 102,0%.
- PZU Życie miał w 2017 r. 27,8% udział w lokatach Działu I ogółem i na koniec 2017 r. notował dynamikę zmiany stanu liczoną względem końca 2016 r. o 0,3 p.p. poniżej rynku.
- Łączna wartość lokat typu C na koniec 2017 r. wynosiła 59,1 mld PLN, tj. o 2,1 mld PLN więcej niż rok wcześniej. Dynamika wzrostu stanu lokat typu C wynosiła 103,8%.
- Lider segmentu lokat typu C – Aviva Życie – miał dynamikę 1,9 p.p. powyżej rynku, a zgromadzone przez ten zakład aktywa stanowiły 22,8% sumy lokat Działu I typu C.
- Wartość wskaźnika rentowności działalności lokacyjnej dla Działu I wzrosła z 4,3% w 2016 r., do 6,4% w roku 2017. Mediana wskaźnika wynosiła 5,3% w 2017 r. wobec 4,0% rok wcześniej.
- W 2017 r. wynik techniczny Działu I wyniósł 3,1 mld PLN i był o 4,6% wyższy niż w 2016 r.
- Rentowność techniczna dla całego Działu I w 2017 r. wynosiła 12,4%, co odpowiadało poziomowi sprzed roku.
- Skumulowany zysk netto Działu I w 2017 r. był o 124 mln PLN wyższy niż w roku 2016 i wyniósł 2,3 mld PLN.
- Zwrot z kapitałów własnych dla Działu I wyniósł 19,2% w 2017 r. w porównaniu z 17,8% dla 2016 r. Zysk netto Działu I w 2017 r. wzrósł o 5,7% względem roku 2016, przy spadku sumy kapitałów własnych o 2,2% w tym samym czasie.
- W 2017 r. 4 z 27 zakładów Działu I odnotowało straty netto. Wynik techniczny lidera branży – PZU Życie był o 241 mln PLN niższy, a zysk netto o 159 mln PLN niższy niż rok wcześniej.

PODSUMOWANIE PODSTAWOWYCH FAKTÓW Z LAT 2016-2017 W DZIALE II

- W zakresie działalności sklasyfikowanej w Dziale II sprawozdania statystyczne i finansowe do PIU i UKNF na koniec 2017 r. złożyły 34 zakłady ubezpieczeniowe.
- Niezmiennie liderem Działu II pozostaje PZU. Łączna wartość aktywów segmentu wynosiła 91,9 mld PLN w 2017 r., z czego PZU miał 45,9%, tj. o 0,3 p.p. więcej niż rok wcześniej. Udział rynkowy PZU mierzony składką wyniósł 32,9% w 2017 r., tj. o 0,4 p.p. mniej niż przed rokiem.
- Koncentracja przypisu trzech największych zakładów wynosiła w 2017 r. 60,9%, a pierwszych pięciu 70,7% składki ogółem Działu II.
- Dynamika składek przypisanych brutto w 2017 r., w relacji do roku 2016 wynosiła 118,0%. Lider PZU – z dynamiką 116,5%, to jest 1,5 p.p. poniżej „średniej” sektora, miał 32,9% udział w rynku. Pośród względnie dużych zakładów AXA odnotowała dynamikę przypisu składki ponad 30,0 p.p. powyżej średniej Działu II. Nieco poniżej średniej były: Allianz, Generali i Uniqa.
- W 2017 r. składki przypisane brutto wzrosły we wszystkich grupach ubezpieczeniowych Działu II. W ubezpieczeniach komunikacyjnych łącznie wzrost wyniósł aż 23,2% w relacji do 2016 r., za sprawą wzrostu składek o 16,4% w grupie AC oraz o 27,0% w grupie OC. W tym samym okresie suma składek ubezpieczeń rzeczowych wzrosła o 12,5%, finansowych o 13,9%, a pozostałych osobowych o 8,2%.
- Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto w Dziale II ogółem wyniosły 19,5 mld PLN w 2017 r., to o 6,0% więcej niż rok wcześniej.
- Wartości odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto w 2017 r. spadły w ubezpieczeniach M.A.T. o 32,4%. Największy ich wzrost w porównywanych okresach odnotowano natomiast w grupach ubezpieczeń finansowych (26,4%) oraz pozostałych (21,7%). W grupie 3 odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto wzrosły o 7,3%, a w grupie 10 dynamika wzrostu wyniosła 107,2%. Odszkodowania z reasekuracji czynnej wyniosły 903 mln PLN w 2017 r., tj. na poziomie roku poprzedniego.
- Wartość wskaźnika szkodowości brutto dla Działu II w 2017 r. wynosiła 63,5% wobec 65,6% rok wcześniej, czyli o 2,1 p.p. mniej. W 2017 r. przy wzroście sumy odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto oraz zmiany stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto o 16,7% względem roku poprzedniego, składka zarobiona brutto wzrosła o 20,4%.
- Wskaźnik zatrzymania odszkodowań i świadczeń dla Działu II w 2017 r. wyniósł 81,3% wobec 82,4% rok wcześniej.
- Koszty akwizycji wzrastały względem lat poprzednich: o 8,0% w 2016 r. oraz o 12,8% w ciągu 2017 r. Koszty administracyjne w 2017 r. wzrosły o 2,6% w relacji do 2016 r. Struktura kosztów zmieniła się na korzyść kosztów akwizycji, które w 2017 r. rosły relatywnie szybciej niż administracyjne i stanowiły 79,6% sumy obu kategorii kosztów. Wartość wskaźnika kosztów akwizycji dla Działu II w 2017 r. wynosiła 21,1%, a wskaźnika kosztów administracyjnych 5,4%.
- Wskaźnik zespolony dla Działu II wyniósł 95,2% w 2017 r. w porównaniu z 99,6% w 2016 r. Zmalał więc o 4,4 p.p. kolejny rok z rzędu.
- Wynik techniczny Działu II za 2017 r. poprawił się w stosunku do roku poprzedniego aż o 1,7 mld PLN, tj. blisko sześciokrotnie i wyniósł 2,1 mld PLN.
- Wynik techniczny ubezpieczeń komunikacyjnych AC i OC razem w 2017 r. wzrósł o blisko 2,0 mld PLN względem 2016 r., przy czym w grupie 3 odnotowano wzrost wyniku o 0,41 mld PLN, a w grupie 10 wzrost wyniósł aż 1,57 mld PLN.
- Wskaźnik rentowności technicznej Działu II w 2017 r. wyniósł 7,3% w porównaniu z 1,5% rok wcześniej.
- Na koniec roku 2017 dynamika zmiany stanu lokat Działu II, liczona względem ich stanu na koniec roku poprzedniego, wynosiła 114,1%, a ich łączna wartość osiągnęła 72,0 mld PLN.
- PZU jako lider pod względem zebranych aktywów posiadał aż 50,6% sumy lokat Działu II i odnotował dynamikę stanu lokat dla porównywanych okresów równą 115,8%, tj. 1,6 p.p. powyżej rynku.
- Wskaźnik rentowności działalności lokacyjnej dla całego Działu II zmalał do 4,1% w 2017 r., z 4,4% rok wcześniej. Wynik ten uwzględnia dywidendy pozyskane z PZU Życie przez PZU. Jeśli nie uwzględniać tych dywidend, to powyższa średnia rentowność wynosiła odpowiednio: 1,9% dla roku 2017 oraz 3,1% rok wcześniej. Jest to wynik bardziej adekwatny dla benchmarku firm i zbliżony do mediany równej 2,3% dla obu analizowanych okresów.
- W 2017 roku wynik techniczny lidera Działu II – PZU – wyniósł 1 189 mln PLN i był o 652 mln PLN wyższy niż rok wcześniej, a zysk netto (uwzględniając dywidendy z PZU Życie) był o 739 mln PLN wyższy i wyniósł 2,33 mld PLN w 2017 r.
- Skumulowany zysk netto Działu II w 2017 r. (uwzględniając dywidendę PZU Życie) wzrósł o 1,5 mld PLN względem roku poprzedniego i wyniósł 3,4 mld PLN. Na 34 zakłady 7 miało straty netto w 2017 r.
- Wskaźnik zwrotu z kapitałów własnych Działu II wyniósł 13,9% w 2017 r. oraz 8,8% w 2016 r. Jeśli nie liczyć dywidend pozyskanych przez PZU z PZU Życie, to rentowność kapitałów własnych wyniosłaby: 7,9% w 2017 r. oraz 4,9% rok wcześniej. Jest to wynik bardziej adekwatny dla celów porównawczych i bliski medianie równej: 6,1% w 2017 r. oraz 2,7% rok wcześniej.

4. ZESTAWIENIA TABELARYCZNE – RYNEK UBEZPIECZEŃ W LICZBACH

4.1. WYNIKI FINANSOWE ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ

4.1.1. Składka ubezpieczeniowa

Składka przypisana brutto w tys. zł

Lp.	Dział	Składka przypisana brutto		Dynamika
		2016	2017	17/16
1.	Dział I	23 846 225	24 561 013	103,0%
2.	Dział II	32 034 452	37 792 654	118,0%
	Ogółem	55 880 677	62 353 667	111,6%

Składka przypisana brutto w tys. zł w Dziale I

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Składka przypisana brutto		Dynamika
		2016	2017	17/16
1.	AEGON SA	454 022	448 211	98,7%
2.	ALLIANZ ŻYCIE POLSKA SA	591 502	596 526	100,8%
3.	AVIVA ŻYCIE SA	1 934 166	1 879 343	97,2%
4.	AXA ŻYCIE SA	1 093 947	1 053 531	96,3%
5.	BZWBK-AVIVA TUŃŻ SA	230 732	199 294	86,4%
6.	CARDIF POLSKA SA	253 790	300 240	118,3%
7.	COMPENSA ŻYCIE SA	487 513	533 377	109,4%
8.	CONCORDIA CAPITAL SA	59 981	61 454	102,5%
9.	ERGO HESTIA STUŃŻ SA	904 503	419 006	46,3%
10.	EUROPA ŻYCIE SA	1 178 568	1 205 408	102,3%
11.	GENERALI ŻYCIE SA	984 577	974 903	99,0%
12.	INTER-ŻYCIE SA	11 838	13 054	110,3%
13.	MACIF ŻYCIE TUW	20 981	20 505	97,7%
14.	METLIFE TUŃŻ SA	1 375 880	850 401	61,8%
15.	NATIONALE NEDERLANDEN SA	1 356 345	1 687 058	124,4%
16.	OPEN LIFE SA	1 477 775	2 354 130	159,3%
17.	PKO ŻYCIE SA	900 597	470 965	52,3%
18.	POCZTOWE ŻYCIE SA	27 150	34 264	126,2%
19.	POLISA-ŻYCIE SA	289 157	331 322	114,6%
20.	PRAMERICA ŻYCIE SA	248 965	261 519	105,0%
21.	PZU ŻYCIE SA	8 034 417	8 563 066	106,6%
22.	REJENT LIFE TUW	16 811	17 219	102,4%
23.	SALTUS ŻYCIE SA	45 091	37 912	84,1%
24.	SIGNAL IDUNA ŻYCIE SA	39 975	35 481	88,8%
25.	UNIQA ŻYCIE SA	329 336	744 894	226,2%
26.	VIENNA LIFE SA	755 342	662 103	87,7%
27.	WARTA TUŃŻ SA	743 262	805 830	108,4%
	Ogółem	23 846 225	24 561 013	103,0%

Składka przypisana brutto w tys. zł w Dziale II

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Składka przypisana brutto		Dynamika
		2016	2017	17/16
1.	ALLIANZ POLSKA SA	1 790 883	1 835 081	102,5%
2.	AVIVA – OGÓLNE SA	494 823	443 240	89,6%
3.	AXA UBEZPIECZENIA SA	1 259 921	1 864 498	148,0%
4.	BZWBK-AVIVA TUO SA	220 673	230 474	104,4%
5.	COMPENSA SA	1 193 824	1 410 947	118,2%
6.	CONCORDIA POLSKA TUW	364 329	402 889	110,6%
7.	CREDIT AGRICOLE TU SA	11 925	17 256	144,7%
8.	CUPRUM TUW	48 348	52 343	108,3%
9.	D.A.S. SA	15 824	24 904	157,4%
10.	ERGO HESTIA SA	4 285 447	5 434 946	126,8%
11.	EULER HERMES SA	287 285	271 358	94,5%
12.	EUROPA SA	296 501	383 355	129,3%
13.	GENERALI SA	1 418 786	1 369 680	96,5%
14.	GOTHAER SA	619 055	622 890	100,6%
15.	INTER POLSKA SA	115 576	120 886	104,6%
16.	INTERRISK SA	870 417	924 584	106,2%
17.	KUKE SA	46 698	56 890	121,8%
18.	LINK4 SA	729 270	1 016 661	139,4%
19.	MEDICUM TUW	465	3 404	732,5%
20.	NATIONALE NEDERLANDEN TU SA	X	14 002	X
21.	PARTNER SA	671	554	82,5%
22.	PKO TU SA	365 676	450 714	123,3%
23.	POCZTOWE TUW	97 035	221 594	228,4%
24.	POLSKI GAZ TUW	X	107 746	X
25.	PTR SA	263 190	242 085	92,0%
26.	PZU SA	10 682 014	12 448 395	116,5%
27.	PZUW TUW	137 752	384 045	278,8%
28.	SALTUS TUW	179 685	191 014	106,3%
29.	SIGNAL IDUNA POLSKA SA	48 923	47 377	96,8%
30.	TUW TUW	666 716	698 319	104,7%
31.	TUZ TUW	260 164	207 336	79,7%
32.	UNIQA SA	1 112 731	1 120 691	100,7%
33.	WARTA SA	4 119 309	5 120 424	124,3%
34.	ZDROWIE SA	30 535	52 075	170,5%
	Ogółem	32 034 452	37 792 654	118,0%

Składka przypisana brutto w tys. zł wg grup ryzyka w Dziale I

Lp.	Wyszczególnienie	Składka przypisana brutto		Dynamika	Udział w składce przypisanej brutto ogółem	
		2016	2017		17/16	2016
1	2	3	4	5	6	7
1.	Grupa I Ubezpieczenia na życie	7 804 881	7 496 605	96,1%	32,7%	30,5%
2.	Grupa II Ubezpieczenia posagowe zaopatrzenia dzieci	125 994	111 978	88,9%	0,5%	0,5%
3.	Grupa III Ubezpieczenia na życie, jeżeli są związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	10 325 116	11 282 758	109,3%	43,3%	45,9%
4.	Grupa IV Ubezpieczenia rentowe	137 886	135 375	98,2%	0,6%	0,6%
5.	Grupa V Ubezpieczenia wypadkowe, jeśli są uzupełnieniem ubezpieczeń wymienionych w grupach 1-4	5 428 848	5 511 839	101,5%	22,8%	22,4%
6.	Reasekuracja czynna	23 500	22 458	95,6%	0,1%	0,1%
	Ogółem	23 846 225	24 561 013	103,0%	100,0%	100,0%

Składka przypisana brutto w tys. zł wg grup ryzyka w Dziale II

Lp.	Wyszczególnienie	Składka przypisana brutto		Dynamika	Udział w składce przypisanej brutto ogółem	
		2016	2017		17/16	2016
1	2	3	4	5	6	7
1.	Grupa I Ubezpieczenia wypadku, w tym wypadku przy pracy i choroby zawodowej	1 396 288	1 492 688	106,9%	4,4%	3,9%
2.	Grupa II Ubezpieczenie choroby	619 250	688 605	111,2%	1,9%	1,8%
3.	Grupa III Ubezpieczenie casco pojazdów lądowych, z wyjątkiem pojazdów szynowych	6 575 844	7 652 782	116,4%	20,5%	20,2%
4.	Grupa IV Ubezpieczenie casco pojazdów szynowych	27 389	39 327	143,6%	0,1%	0,1%
5.	Grupa V Ubezpieczenie casco statków powietrznych	17 628	23 373	132,6%	0,1%	0,1%
6.	Grupa VI Ubezpieczenie żeglugi morskiej i śródlądowej	68 312	59 250	86,7%	0,2%	0,2%
7.	Grupa VII Ubezpieczenie przedmiotów w transporcie	120 270	130 835	108,8%	0,4%	0,3%
8.	Grupa VIII Ubezpieczenie szkód spowodowanych żywiołami nieujęte w grupach 3-7	2 977 674	3 180 086	106,8%	9,3%	8,4%
9.	Grupa IX Ubezpieczenie pozostałych szkód rzeczowych, nieujętych w grupach 3-8	2 554 765	3 041 259	119,0%	8,0%	8,0%
10.	Grupa X Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej wynikającej z posiadania i użytkowania pojazdów lądowych	11 660 865	14 810 087	127,0%	36,4%	39,2%
11.	Grupa XI Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej wynikającej z posiadania i użytkowania pojazdów powietrznych	24 327	21 778	89,5%	0,1%	0,1%
12.	Grupa XII Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej za żeglugę morską i śródlądową	23 007	20 112	87,4%	0,1%	0,1%
13.	Grupa XIII Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej nieujętej w grupach 10-12	1 863 795	1 953 253	104,8%	5,8%	5,2%
14.	Grupa XIV Ubezpieczenie kredytu	415 663	389 667	93,7%	1,3%	1,0%
15.	Grupa XV Gwarancja ubezpieczeniowa	336 358	449 096	133,5%	1,0%	1,2%
16.	Grupa XVI Ubezpieczenie różnych ryzyk finansowych	667 618	763 912	114,4%	2,1%	2,0%
17.	Grupa XVII Ubezpieczenie ochrony prawnej	74 646	99 323	133,1%	0,2%	0,3%
18.	Grupa XVIII Ubezpieczenie świadczenia pomocy na korzyść osób, które popadły w trudności w czasie podróży lub podczas nieobecności w miejscu zamieszkania	843 142	985 584	116,9%	2,6%	2,6%
19.	Grupa XIX Reasekuracja czynna	1 767 612	1 991 634	112,7%	5,5%	5,3%
	Ogółem	32 034 452	37 792 654	118,0%	100,0%	100,0%

Składka zarobiona na udziale własnym w tys. zł

Lp.	Dział	Składka		Dynamika
		2016	2017	17/16
1.	Dział I	23 659 788	24 672 465	104,3%
2.	Dział II	23 941 831	28 623 860	119,6%
	Ogółem	47 601 620	53 296 326	112,0%

Składka zarobiona na udziale własnym w tys. zł w Dziale I

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Składka		Dynamika
		2016	2017	17/16
1.	AEGON SA	451 141	448 785	99,5%
2.	ALLIANZ ŻYCIE POLSKA SA	578 053	578 599	100,1%
3.	AVIVA ŻYCIE SA	1 922 503	1 867 048	97,1%
4.	AXA ŻYCIE SA	1 086 144	1 044 105	96,1%
5.	BZWBK-AVIVA TUnŻ SA	226 023	195 155	86,3%
6.	CARDIF POLSKA SA	259 448	303 878	117,1%
7.	COMPENSA ŻYCIE SA	471 758	515 632	109,3%
8.	CONCORDIA CAPITAL SA	58 366	59 614	102,1%
9.	ERGO HESTIA STUnŻ SA	883 242	397 570	45,0%
10.	EUROPA ŻYCIE SA	1 164 485	1 222 715	105,0%
11.	GENERALI ŻYCIE SA	915 518	890 456	97,3%
12.	INTER-ŻYCIE SA	10 603	11 526	108,7%
13.	MACIF ŻYCIE TUW	18 101	17 576	97,1%
14.	METLIFE TUnŻ SA	1 333 962	1 137 246	85,3%
15.	NATIONALE NEDERLANDEN SA	1 342 428	1 670 477	124,4%
16.	OPEN LIFE SA	1 477 233	2 353 395	159,3%
17.	PKO ŻYCIE SA	958 118	497 207	51,9%
18.	POCZTOWE ŻYCIE SA	27 111	34 089	125,7%
19.	POLISA-ŻYCIE SA	276 643	318 341	115,1%
20.	PRAMERICA ŻYCIE SA	240 794	252 128	104,7%
21.	PZU ŻYCIE SA	8 035 733	8 560 358	106,5%
22.	REJENT LIFE TUW	16 820	17 223	102,4%
23.	SALTUS ŻYCIE SA	61 965	54 535	88,0%
24.	SIGNAL IDUNA ŻYCIE SA	40 499	35 192	86,9%
25.	UNIQA ŻYCIE SA	316 994	734 631	231,7%
26.	VIENNA LIFE SA	753 778	660 653	87,6%
27.	WARTA TUnŻ SA	732 325	794 329	108,5%
	Ogółem	23 659 788	24 672 465	104,3%

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Składka		Dynamika
		2016	2017	17/16
1.	ALLIANZ POLSKA SA	1 510 823	1 572 959	104,1%
2.	AVIVA – OGÓLNE SA	372 058	408 653	109,8%
3.	AXA UBEZPIECZENIA SA	828 028	1 456 204	175,9%
4.	BZWBK-AVIVA TUO SA	181 651	176 429	97,1%
5.	COMPENSA SA	888 460	977 694	110,0%
6.	CONCORDIA POLSKA TUW	176 662	226 798	128,4%
7.	CREDIT AGRICOLE TU SA	6 764	11 457	169,4%
8.	CUPRUM TUW	46 074	50 310	109,2%
9.	D.A.S. SA	7 238	8 725	120,5%
10.	ERGO HESTIA SA	3 188 068	3 790 182	118,9%
11.	EULER HERMES SA	53 635	60 369	112,6%
12.	EUROPA SA	524 085	459 162	87,6%
13.	GENERALI SA	800 517	653 811	81,7%
14.	GOTHAER SA	361 406	360 483	99,7%
15.	INTER POLSKA SA	85 517	88 400	103,4%
16.	INTERRISK SA	587 917	621 067	105,6%
17.	KUKE SA	22 330	23 892	107,0%
18.	LINK4 SA	264 114	336 537	127,4%
19.	MEDICUM TUW	126	927	734,0%
20.	NATIONALE NEDERLANDEN TU SA	X	252	X
21.	PARTNER SA	451	850	188,4%
22.	PKO TU SA	8 478	44 017	519,2%
23.	POCZTOWE TUW	64 362	85 728	133,2%
24.	POLSKI GAZ TUW	X	14 181	X
25.	PTR SA	231 598	232 458	100,4%
26.	PZU SA	9 212 816	11 191 311	121,5%
27.	PZUW TUW	553	12 981	2349,1%
28.	SALTUS TUW	157 422	169 220	107,5%
29.	SIGNAL IDUNA POLSKA SA	46 113	47 738	103,5%
30.	TUW TUW	244 834	284 483	116,2%
31.	TUZ TUW	146 658	96 077	65,5%
32.	UNIQA SA	562 111	588 022	104,6%
33.	WARTA SA	3 333 316	4 535 608	136,1%
34.	ZDROWIE SA	27 647	36 875	133,4%
	Ogółem	23 941 831	28 623 860	119,6%

4.1.2. Odszkodowania i świadczenia

Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto w tys. zł

Lp.	Dział	Odszkodowania i świadczenia brutto		Dynamika
		2016	2017	17/16
1.	Dział I	18 284 810	20 354 694	111,3%
2.	Dział II	18 390 414	19 485 376	106,0%
	Ogółem	36 675 224	39 840 070	108,6%

Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto w tys. zł w Dziale I

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto		Dynamika
		2016	2017	17/16
1.	AEGON SA	714 964	788 861	110,3%
2.	ALLIANZ ŻYCIE POLSKA SA	553 790	562 253	101,5%
3.	AVIVA ŻYCIE SA	1 409 753	1 416 132	100,5%
4.	AXA ŻYCIE SA	745 718	991 506	133,0%
5.	BZWBK-AVIVA TUŃ SA	123 091	207 545	168,6%
6.	CARDIF POLSKA SA	32 843	33 249	101,2%
7.	COMPENSA ŻYCIE SA	285 955	292 330	102,2%
8.	CONCORDIA CAPITAL SA	19 544	19 404	99,3%
9.	ERGO HESTIA STUŃ SA	520 235	711 403	136,7%
10.	EUROPA ŻYCIE SA	792 683	854 050	107,7%
11.	GENERALI ŻYCIE SA	622 693	718 822	115,4%
12.	INTER-ŻYCIE SA	9 090	10 410	114,5%
13.	MACIF ŻYCIE TUW	5 999	7 355	122,6%
14.	METLIFE TUŃ SA	1 131 795	1 157 897	102,3%
15.	NATIONALE NEDERLANDEN SA	998 235	1 028 555	103,0%
16.	OPEN LIFE SA	1 513 546	2 408 435	159,1%
17.	PKO ŻYCIE SA	551 237	584 149	106,0%
18.	POCZTOWE ŻYCIE SA	11 402	15 353	134,7%
19.	POLISA-ŻYCIE SA	234 090	274 268	117,2%
20.	PRAMERICA ŻYCIE SA	80 522	85 494	106,2%
21.	PZU ŻYCIE SA	6 201 871	6 209 076	100,1%
22.	REJENT LIFE TUW	8 363	7 367	88,1%
23.	SALTUS ŻYCIE SA	22 886	19 625	85,7%
24.	SIGNAL IDUNA ŻYCIE SA	16 461	17 053	103,6%
25.	UNIQA ŻYCIE SA	170 320	437 953	257,1%
26.	VIENNA LIFE SA	331 465	475 091	143,3%
27.	WARTA TUŃ SA	1 176 259	1 021 058	86,8%
	Ogółem	18 284 810	20 354 694	111,3%

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto		Dynamika
		2016	2017	17/16
1.	ALLIANZ POLSKA SA	1 063 048	1 057 820	99,5%
2.	AVIVA – OGÓLNE SA	211 597	236 280	111,7%
3.	AXA UBEZPIECZENIA SA	520 842	846 779	162,6%
4.	BZWBK-AVIVA TUO SA	17 103	18 211	106,5%
5.	COMPENSA SA	859 804	888 386	103,3%
6.	CONCORDIA POLSKA TUW	299 479	168 791	56,4%
7.	CREDIT AGRICOLE TU SA	811	1 791	220,9%
8.	CUPRUM TUW	17 203	22 700	132,0%
9.	D.A.S. SA	5 900	6 305	106,9%
10.	ERGO HESTIA SA	2 401 099	2 463 602	102,6%
11.	EULER HERMES SA	129 930	177 663	136,7%
12.	EUROPA SA	66 256	79 998	120,7%
13.	GENERALI SA	825 200	763 141	92,5%
14.	GOTHAER SA	433 478	392 056	90,4%
15.	INTER POLSKA SA	38 327	42 939	112,0%
16.	INTERRISK SA	581 632	551 937	94,9%
17.	KUKE SA	19 199	37 156	193,5%
18.	LINK4 SA	337 457	454 452	134,7%
19.	MEDICUM TUW	0	5	X
20.	NATIONALE NEDERLANDEN TU SA	X	0	X
21.	PARTNER SA	2 447	902	36,9%
22.	PKO TU SA	2 034	5 854	287,8%
23.	POCZTOWE TUW	47 935	54 554	113,8%
24.	POLSKI GAZ TUW	X	3 566	X
25.	PTR SA	206 664	161 937	78,4%
26.	PZU SA	6 393 045	6 942 310	108,6%
27.	PZUW TUW	1 044	33 917	3249,1%
28.	SALTUS TUW	25 600	28 063	109,6%
29.	SIGNAL IDUNA POLSKA SA	25 689	25 171	98,0%
30.	TUW TUW	397 754	408 491	102,7%
31.	TUZ TUW	244 381	189 362	77,5%
32.	UNIQA SA	706 930	691 634	97,8%
33.	WARTA SA	2 488 850	2 703 236	108,6%
34.	ZDROWIE SA	19 677	26 367	134,0%
	Ogółem	18 390 414	19 485 376	106,0%

Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto w tys. zł wg grup ryzyka w Dziale I

Lp.	Wyszczególnienie	Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto		Dynamika	Udział w odszkodowaniach i świadczeniach brutto ogółem	
		2016	2017		17/16	2016
1.	Grupa I Ubezpieczenia na życie	6 230 434	5 804 593	93,2%	34,1%	28,5%
2.	Grupa II Ubezpieczenia posagowe zaopatrzenia dzieci	121 297	117 260	96,7%	0,7%	0,6%
3.	Grupa III Ubezpieczenia na życie, jeżeli są związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	9 599 797	11 943 234	124,4%	52,5%	58,7%
4.	Grupa IV Ubezpieczenia rentowe	83 273	79 003	94,9%	0,4%	0,4%
5.	Grupa V Ubezpieczenia wypadkowe, jeśli są uzupełnieniem ubezpieczeń wymienionych w grupach 1-4	2 240 802	2 401 739	107,2%	12,2%	11,8%
6.	Reasekuracja czynna	9 207	8 866	96,3%	0,1%	0,0%
	Ogółem	18 284 810	20 354 694	111,3%	100,0%	100,0%

Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto w tys. zł wg grup ryzyka w Dziale II

Lp.	Wyszczególnienie	Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto		Dynamika	Udział w odszkodowaniach i świadczeniach brutto ogółem	
		2016	2017		17/16	2016
1.	Grupa I Ubezpieczenia wypadku, w tym wypadku przy pracy i choroby zawodowej	292 703	317 545	108,5%	1,6%	1,6%
2.	Grupa II Ubezpieczenie choroby	178 514	225 324	126,2%	1,0%	1,2%
3.	Grupa III Ubezpieczenie casco pojazdów lądowych, z wyjątkiem pojazdów szynowych	4 199 925	4 507 465	107,3%	22,8%	23,1%
4.	Grupa IV Ubezpieczenie casco pojazdów szynowych	27 249	26 849	98,5%	0,2%	0,1%
5.	Grupa V Ubezpieczenie casco statków powietrznych	9 155	14 431	157,6%	0,1%	0,1%
6.	Grupa VI Ubezpieczenie żeglugi morskiej i śródlądowej	111 357	41 846	37,6%	0,6%	0,2%
7.	Grupa VII Ubezpieczenie przedmiotów w transporcie	45 778	49 278	107,6%	0,2%	0,3%
8.	Grupa VIII Ubezpieczenie szkód spowodowanych żywiołami nieujęte w grupach 3-7	1 307 759	1 687 593	129,0%	7,1%	8,7%
9.	Grupa IX Ubezpieczenie pozostałych szkód rzeczowych, nieujętych w grupach 3-8	1 531 901	1 081 042	70,6%	8,3%	5,5%
10.	Grupa X Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej wynikającej z posiadania i użytkowania pojazdów lądowych	7 979 812	8 553 354	107,2%	43,4%	43,9%
11.	Grupa XI Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej wynikającej z posiadania i użytkowania pojazdów powietrznych	7 957	5 622	70,7%	0,0%	0,0%
12.	Grupa XII Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej za żeglugę morską i śródlądową	8 179	3 644	44,6%	0,0%	0,0%
13.	Grupa XIII Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej nieujętej w grupach 10-12	873 981	937 138	107,2%	4,8%	4,8%
14.	Grupa XIV Ubezpieczenie kredytu	187 888	239 670	127,6%	1,0%	1,2%
15.	Grupa XV Gwarancja ubezpieczeniowa	85 806	132 218	154,1%	0,5%	0,7%
16.	Grupa XVI Ubezpieczenie różnych ryzyk finansowych	231 578	265 762	114,8%	1,3%	1,4%
17.	Grupa XVII Ubezpieczenie ochrony prawnej	12 260	16 701	136,2%	0,1%	0,1%
18.	Grupa XVIII Ubezpieczenie świadczenia pomocy na korzyść osób, które popadły w trudności w czasie podróży lub podczas nieobecności w miejscu zamieszkania	392 216	477 212	121,7%	2,1%	2,5%
19.	Grupa XIX Reasekuracja czynna	906 398	902 683	99,6%	4,9%	4,6%
	Ogółem	18 390 414	19 485 376	106,0%	100,0%	100,0%

Odszkodowania i świadczenia na udziale własnym w tys. zł

Lp.	Dział	Odszkodowania i świadczenia na udziale własnym		Dynamika
		2016	2017	17/16
1.	Dział I	18 161 357	20 215 264	111,3%
2.	Dział II	15 158 781	15 833 391	104,5%
	Ogółem	33 320 138	36 048 655	108,2%

Odszkodowania i świadczenia na udziale własnym w tys. zł w Dziale I

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Odszkodowania i świadczenia na udziale własnym		Dynamika
		2016	2017	17/16
1.	AEGON SA	714 669	788 733	110,4%
2.	ALLIANZ ŻYCIE POLSKA SA	544 966	553 376	101,5%
3.	AVIVA ŻYCIE SA	1 400 068	1 409 028	100,6%
4.	AXA ŻYCIE SA	742 993	987 454	132,9%
5.	BZWBK-AVIVA TUŃŻ SA	121 150	204 631	168,9%
6.	CARDIF POLSKA SA	32 721	33 066	101,1%
7.	COMPENSA ŻYCIE SA	280 682	287 499	102,4%
8.	CONCORDIA CAPITAL SA	19 240	19 091	99,2%
9.	ERGO HESTIA STUŃŻ SA	512 793	701 970	136,9%
10.	EUROPA ŻYCIE SA	792 432	854 050	107,8%
11.	GENERALI ŻYCIE SA	582 985	669 977	114,9%
12.	INTER-ŻYCIE SA	7 830	9 319	119,0%
13.	MACIF ŻYCIE TUW	5 057	6 255	123,7%
14.	METLIFE TUŃŻ SA	1 104 997	1 131 658	102,4%
15.	NATIONALE NEDERLANDEN SA	994 918	1 023 764	102,9%
16.	OPEN LIFE SA	1 513 546	2 408 335	159,1%
17.	PKO ŻYCIE SA	550 374	583 568	106,0%
18.	POCZTOWE ŻYCIE SA	11 402	15 353	134,7%
19.	POLISA-ŻYCIE SA	230 063	270 125	117,4%
20.	PRAMERICA ŻYCIE SA	75 867	82 469	108,7%
21.	PZU ŻYCIE SA	6 201 824	6 209 069	100,1%
22.	REJENT LIFE TUW	8 363	7 367	88,1%
23.	SALTUS ŻYCIE SA	22 823	19 536	85,6%
24.	SIGNAL IDUNA ŻYCIE SA	16 437	17 042	103,7%
25.	UNIQA ŻYCIE SA	169 598	437 490	258,0%
26.	VIENNA LIFE SA	330 957	474 366	143,3%
27.	WARTA TUŃŻ SA	1 172 600	1 010 675	86,2%
	Ogółem	18 161 357	20 215 264	111,3%

Odszkodowania i świadczenia na udziale własnym w tys. zł w Dziale II

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Odszkodowania i świadczenia na udziale własnym		Dynamika
		2016	2017	17/16
1.	ALLIANZ POLSKA SA	935 646	865 436	92,5%
2.	AVIVA – OGÓLNE SA	205 899	209 942	102,0%
3.	AXA UBEZPIECZENIA SA	382 733	662 236	173,0%
4.	BZWBK-AVIVA TUO SA	16 195	16 770	103,5%
5.	COMPENSA SA	642 193	648 870	101,0%
6.	CONCORDIA POLSKA TUW	100 380	101 582	101,2%
7.	CREDIT AGRICOLE TU SA	260	811	312,5%
8.	CUPRUM TUW	13 353	22 556	168,9%
9.	D.A.S. SA	2 374	2 543	107,1%
10.	ERGO HESTIA SA	1 998 124	2 046 301	102,4%
11.	EULER HERMES SA	32 001	40 844	127,6%
12.	EUROPA SA	62 575	74 121	118,5%
13.	GENERALI SA	735 874	315 552	42,9%
14.	GOTHAER SA	223 091	204 639	91,7%
15.	INTER POLSKA SA	33 347	36 686	110,0%
16.	INTERRISK SA	403 315	389 767	96,6%
17.	KUKE SA	12 232	20 478	167,4%
18.	LINK4 SA	202 551	216 969	107,1%
19.	MEDICUM TUW	0	5	X
20.	NATIONALE NEDERLANDEN TU SA	X	0	X
21.	PARTNER SA	1 807	422	23,4%
22.	PKO TU SA	1 996	5 362	268,7%
23.	POCZTOWE TUW	27 012	29 415	108,9%
24.	POLSKI GAZ TUW	X	2 723	X
25.	PTR SA	179 326	136 411	76,1%
26.	PZU SA	6 110 245	6 699 561	109,6%
27.	PZUW TUW	250	5 022	2007,4%
28.	SALTUS TUW	25 603	28 057	109,6%
29.	SIGNAL IDUNA POLSKA SA	25 765	25 002	97,0%
30.	TUW TUW	220 631	211 418	95,8%
31.	TUZ TUW	87 189	80 823	92,7%
32.	UNIQA SA	379 041	395 393	104,3%
33.	WARTA SA	2 078 096	2 311 309	111,2%
34.	ZDROWIE SA	19 677	26 367	134,0%
	Ogółem	15 158 781	15 833 391	104,5%

4.1.3. Techniczny wynik ubezpieczeń

Techniczny wynik ubezpieczeń w tys. zł

Lp.	Dział	Techniczny wynik ubezpieczeń		Dynamika
		2016	2017	17/16
1.	Dział I	2 929 568	3 064 344	104,6%
2.	Dział II	365 664	2 078 128	568,3%
	Ogółem	3 295 232	5 142 472	156,1%

Techniczny wynik ubezpieczeń w tys. zł w Dziale I

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Techniczny wynik ubezpieczeń		Dynamika
		2016	2017	17/16
1.	AEGON SA	-2 658	-5 658	212,9%
2.	ALLIANZ ŻYCIE POLSKA SA	52 684	80 544	152,9%
3.	AVIVA ŻYCIE SA	569 144	630 119	110,7%
4.	AXA ŻYCIE SA	-43 333	-119 498	275,8%
5.	BZWBK-AVIVA TUŃ SA	51 824	67 755	130,7%
6.	CARDIF POLSKA SA	13 421	15 672	116,8%
7.	COMPENSA ŻYCIE SA	-20 838	23 279	X
8.	CONCORDIA CAPITAL SA	5 901	6 409	108,6%
9.	ERGO HESTIA STUŃ SA	28 227	26 914	95,3%
10.	EUROPA ŻYCIE SA	28 371	20 143	71,0%
11.	GENERALI ŻYCIE SA	105 287	84 365	80,1%
12.	INTER-ŻYCIE SA	-2 377	-1 422	59,8%
13.	MACIF ŻYCIE TUW	-2 037	191	X
14.	METLIFE TUŃ SA	148 038	182 483	123,3%
15.	NATIONALE NEDERLANDEN SA	177 574	223 666	126,0%
16.	OPEN LIFE SA	-1 630	43 620	X
17.	PKO ŻYCIE SA	14 111	34 684	245,8%
18.	POCZTOWE ŻYCIE SA	-4 132	1 545	X
19.	POLISA-ŻYCIE SA	9 621	10 842	112,7%
20.	PRAMERICA ŻYCIE SA	25 940	34 893	134,5%
21.	PZU ŻYCIE SA	1 871 479	1 630 365	87,1%
22.	REJENT LIFE TUW	483	479	99,2%
23.	SALTUS ŻYCIE SA	-1 825	1 099	X
24.	SIGNAL IDUNA ŻYCIE SA	-487	738	X
25.	UNIQA ŻYCIE SA	7 308	5 902	80,8%
26.	VIENNA LIFE SA	-139 824	15 377	X
27.	WARTA TUŃ SA	39 296	49 837	126,8%
	Ogółem	2 929 568	3 064 344	104,6%

Techniczny wynik ubezpieczeń w tys. zł w Dziale II

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Techniczny wynik ubezpieczeń		Dynamika
		2016	2017	17/16
1.	ALLIANZ POLSKA SA	17 511	75 694	432,3%
2.	AVIVA – OGÓLNE SA	13 399	46 352	345,9%
3.	AXA UBEZPIECZENIA SA	-70 308	-12 443	17,7%
4.	BZWBK-AVIVA TUO SA	80 366	83 472	103,9%
5.	COMPENSA SA	-27 545	67 365	X
6.	CONCORDIA POLSKA TUW	-3 079	29 932	X
7.	CREDIT AGRICOLE TU SA	-6 761	-5 921	87,6%
8.	CUPRUM TUW	762	528	69,4%
9.	D.A.S. SA	-1 111	-927	83,4%
10.	ERGO HESTIA SA	36 641	215 886	589,2%
11.	EULER HERMES SA	4 215	108	2,6%
12.	EUROPA SA	75 975	60 404	79,5%
13.	GENERALI SA	-217 305	-26 688	12,3%
14.	GOTHAER SA	-76 983	-13 950	18,1%
15.	INTER POLSKA SA	-1 853	-1 159	62,6%
16.	INTERRISK SA	-3 185	28 011	X
17.	KUKE SA	-500	-10 299	2061,8%
18.	LINK4 SA	-29 328	9 125	X
19.	MEDICUM TUW	-1 039	-1 180	113,6%
20.	NATIONALE NEDERLANDEN TU SA	X	-4 870	X
21.	PARTNER SA	-2 768	1 091	X
22.	PKO TU SA	-9 563	10 757	X
23.	POCZTOWE TUW	1 009	662	65,6%
24.	POLSKI GAZ TUW	X	321	X
25.	PTR SA	-4 494	14 048	X
26.	PZU SA	536 523	1 188 761	221,6%
27.	PZUW TUW	-900	-574	63,8%
28.	SALTUS TUW	16 452	14 787	89,9%
29.	SIGNAL IDUNA POLSKA SA	-402	-2 296	571,2%
30.	TUW TUW	-11 693	31 145	X
31.	TUZ TUW	-40 140	-36 228	90,3%
32.	UNIQA SA	-32 068	6 135	X
33.	WARTA SA	123 990	309 415	249,5%
34.	ZDROWIE SA	-155	661	X
	Ogółem	365 664	2 078 128	568,3%

4.1.4. Koszty działalności ubezpieczeniowej

Koszty działalności ubezpieczeniowej w tys. zł

Lp.	Dział	Koszty działalności ub.		Dynamika	Koszty akwizycji		Dynamika	Koszty administracji		Dynamika	Otrzymane prowizje		Dynamika
		2016	2017	17/16	2016	2017	17/16	2016	2017	17/16	2016	2017	17/16
1.	Dział I	5 421 579	5 335 474	98,4%	3 932 773	3 865 001	98,3%	1 710 682	1 653 252	96,6%	221 877	182 779	82,4%
2.	Dział II	7 947 579	8 416 554	105,9%	7 062 844	7 963 384	112,8%	1 991 239	2 042 388	102,6%	1 106 504	1 589 217	143,6%
	Ogółem	13 369 158	13 752 028	102,9%	10 995 617	11 828 385	107,6%	3 701 921	3 695 640	99,8%	1 328 381	1 771 996	133,4%

Koszty działalności ubezpieczeniowej w tys. zł w Dziale I

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Koszty działalności ub.		Dynamika	Koszty akwizycji		Dynamika	Koszty administracji		Dynamika	Otrzymane prowizje		Dynamika
		2016	2017	17/16	2016	2017	17/16	2016	2017	17/16	2016	2017	17/16
1.	AEGON SA	177 238	169 759	95,8%	115 089	108 569	94,3%	62 155	62 125	100,0%	6	935	16188,0%
2.	ALLIANZ ŻYCIE POLSKA SA	174 520	173 706	99,5%	145 046	144 342	99,5%	31 308	31 914	101,9%	1 835	2 550	139,0%
3.	AVIVA ŻYCIE SA	353 983	376 855	106,5%	253 545	257 977	101,7%	99 285	120 905	121,8%	-1 153	2 027	X
4.	AXA ŻYCIE SA	365 758	416 338	113,8%	280 801	335 966	119,6%	86 560	82 359	95,1%	1 602	1 987	124,0%
5.	BZWBK-AVIVA TUŃŻ SA	60 532	81 616	134,8%	44 975	65 430	145,5%	15 557	16 186	104,0%	0	0	X
6.	CARDIF POLSKA SA	208 750	212 629	101,9%	191 256	192 694	100,8%	17 510	19 943	113,9%	17	8	46,4%
7.	COMPENSA ŻYCIE SA	121 327	105 356	86,8%	81 546	67 395	82,6%	45 972	45 976	100,0%	6 192	8 016	129,5%
8.	CONCORDIA CAPITAL SA	29 606	29 722	100,4%	20 862	19 951	95,6%	8 743	9 776	111,8%	0	5	17519,3%
9.	ERGO HESTIA STUŃŻ SA	263 292	182 865	69,5%	241 217	158 515	65,7%	24 756	25 771	104,1%	2 682	1 422	53,0%
10.	EUROPA ŻYCIE SA	218 737	391 620	179,0%	189 304	351 511	185,7%	29 350	40 234	137,1%	-84	125	X
11.	GENERALI ŻYCIE SA	254 638	188 481	74,0%	205 598	147 207	71,6%	63 481	58 420	92,0%	14 441	17 147	118,7%
12.	INTER-ŻYCIE SA	4 967	5 085	102,4%	3 367	3 395	100,9%	1 623	1 803	111,1%	23	113	500,1%
13.	MACIF ŻYCIE TUW	12 336	10 896	88,3%	8 369	6 878	82,2%	4 999	4 904	98,1%	1 032	886	85,8%
14.	METLIFE TUŃŻ SA	614 344	470 987	76,7%	628 879	460 632	73,2%	164 392	141 241	85,9%	178 927	130 886	73,2%
15.	NATIONALE NEDERLANDEN SA	352 347	353 337	100,3%	217 872	263 086	120,8%	134 836	90 317	67,0%	360	66	18,3%
16.	OPEN LIFE SA	203 061	195 376	96,2%	179 886	167 353	93,0%	23 175	28 023	120,9%	0	0	X
17.	PKO ŻYCIE SA	328 234	295 178	89,9%	301 256	271 268	90,0%	27 333	23 909	87,5%	356	-1	X
18.	POCZTOWE ŻYCIE SA	14 901	15 510	104,1%	7 738	8 750	113,1%	7 191	6 763	94,1%	28	3	11,2%
19.	POLISA-ŻYCIE SA	34 841	34 955	100,3%	12 058	11 588	96,1%	29 924	31 271	104,5%	7 141	7 903	110,7%
20.	PRAMERICA ŻYCIE SA	89 459	89 142	99,6%	33 675	35 302	104,8%	56 970	55 574	97,5%	1 186	1 734	146,2%
21.	PZU ŻYCIE SA	1 092 691	1 121 264	102,6%	439 564	467 826	106,4%	653 169	653 438	100,0%	42	0	0,3%
22.	REJENT LIFE TUW	1 248	1 369	109,8%	311	334	107,4%	936	1 035	110,5%	0	0	X
23.	SALTUS ŻYCIE SA	41 563	35 128	84,5%	27 218	22 207	81,6%	14 346	12 921	90,1%	0	0	X
24.	SIGNAL IDUNA ŻYCIE SA	23 594	17 317	73,4%	17 347	10 996	63,4%	6 309	6 502	103,1%	63	181	286,3%
25.	UNIQA ŻYCIE SA	58 074	65 882	113,4%	51 359	59 383	115,6%	9 613	8 990	93,5%	2 898	2 491	86,0%
26.	VIENNA LIFE SA	134 222	107 719	80,3%	74 641	66 505	89,1%	60 002	41 546	69,2%	421	332	78,8%
27.	WARTA TUŃŻ SA	187 317	187 380	100,0%	159 993	159 939	100,0%	31 185	31 404	100,7%	3 862	3 963	102,6%
	Ogółem	5 421 579	5 335 474	98,4%	3 932 773	3 865 001	98,3%	1 710 682	1 653 252	96,6%	221 877	182 779	82,4%

Koszty działalności ubezpieczeniowej w tys. zł w Dziale II

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Koszty działalności ub.			Dynamika			Koszty akwizycji			Dynamika			Koszty administracji			Dynamika			Otrzymane prowizje			Dynamika		
		2016	2017	17/16	2016	2017	17/16	2016	2017	17/16	2016	2017	17/16	2016	2017	17/16	2016	2017	17/16	2016	2017	17/16			
1.	ALLIANZ POLSKA SA	497 190	492 268	99,0%	504 388	506 549	100,4%	47 233	52 723	111,6%	54 430	67 004	123,1%												
2.	AVIVA – OGÓLNE SA	131 644	140 140	106,5%	103 841	121 514	117,0%	36 028	26 202	72,7%	8 225	7 576	92,1%												
3.	AXA UBEZPIECZENIA SA	397 535	526 575	132,5%	280 371	371 589	132,5%	160 241	209 362	130,7%	43 076	54 376	126,2%												
4.	BZWBK-AVIVA TUO SA	85 704	76 021	88,7%	87 530	85 210	97,3%	17 945	19 270	107,4%	19 772	28 459	143,9%												
5.	COMPENSA SA	289 718	268 002	92,5%	287 062	309 743	107,9%	43 883	48 086	109,6%	41 227	89 827	217,9%												
6.	CONCORDIA POLSKA TUW	68 819	82 888	120,4%	87 219	91 136	104,5%	24 369	30 740	126,1%	42 769	38 988	91,2%												
7.	CREDIT AGRICOLE TU SA	12 995	16 113	124,0%	3 694	6 321	171,1%	9 544	10 366	108,6%	243	574	236,0%												
8.	CUPRUM TUW	4 831	4 980	103,1%	1 335	1 424	106,7%	3 496	3 556	101,7%	0	0	X												
9.	D.A.S. SA	6 417	8 290	129,2%	9 906	14 414	145,5%	6 037	6 311	104,5%	9 526	12 435	130,5%												
10.	ERGO HESTIA SA	1 083 023	1 161 454	107,2%	1 115 041	1 309 926	117,5%	154 314	159 158	103,1%	186 331	307 631	165,1%												
11.	EULER HERMES SA	30 246	28 920	95,6%	40 042	40 631	101,5%	37 094	36 682	98,9%	46 890	48 392	103,2%												
12.	EUROPA SA	352 315	302 563	85,9%	311 496	258 172	82,9%	43 322	47 502	109,7%	2 503	3 111	124,3%												
13.	GENERALI SA	213 672	155 668	72,9%	218 502	199 552	91,3%	164 659	123 459	75,0%	169 489	167 343	98,7%												
14.	GOTHAER SA	179 849	148 956	82,8%	150 029	151 871	101,2%	54 668	49 878	91,2%	24 848	52 793	212,5%												
15.	INTER POLSKA SA	44 689	45 156	101,0%	38 631	39 116	101,3%	18 502	18 792	101,6%	12 443	12 753	102,5%												
16.	INTERRISK SA	203 900	207 476	101,8%	252 925	256 805	101,5%	46 926	53 149	113,3%	95 951	102 478	106,8%												
17.	KUKE SA	15 001	17 549	117,0%	8 816	9 859	111,8%	12 040	12 741	105,8%	5 856	5 051	86,3%												
18.	LINK4 SA	89 686	78 775	87,8%	129 224	184 406	142,7%	31 297	41 777	133,5%	70 834	147 409	208,1%												
19.	MEDICUM TUW	1 140	2 005	175,9%	32	136	425,3%	1 139	1 916	168,2%	32	47	148,9%												
20.	NATIONALE NEDERLANDEN TU SA	X	5 109	X	X	404	X	X	4 919	X	X	215	X												
21.	PARTNER SA	1 123	782	69,6%	158	78	49,1%	1 027	710	69,1%	62	5	8,2%												
22.	PKO TU SA	15 211	25 369	X	27 677	98 009	X	13 165	16 621	X	25 631	89 261	X												
23.	POCZTOWE TUW	34 028	37 977	111,6%	25 095	28 647	114,2%	15 052	20 279	134,7%	6 119	10 949	178,9%												
24.	POLSKI GAZ TUW	X	5 277	X	X	700	X	X	6 006	X	X	1 430	X												
25.	PTR SA	64 474	57 378	89,0%	55 784	49 697	89,1%	15 514	16 531	106,6%	6 824	8 850	129,7%												
26.	PZU SA	2 573 431	2 837 177	110,2%	1 855 068	2 161 135	116,5%	723 941	691 279	95,5%	5 578	15 237	273,2%												
27.	PZUW TUW	1 418	5 044	355,7%	1 153	8 945	775,7%	3 409	9 570	280,7%	3 145	13 471	428,4%												
28.	SALTUS TUW	118 931	130 317	109,6%	95 565	104 845	109,7%	23 371	25 476	109,0%	5	5	91,7%												
29.	SIGNAL IDUNA POLSKA SA	22 294	21 841	98,0%	10 424	10 102	96,9%	11 873	11 788	99,3%	4	49	1293,6%												
30.	TUW TUW	76 241	33 375	43,8%	102 791	117 282	114,1%	38 972	42 225	108,3%	65 522	126 132	192,5%												
31.	TUZ TUW	96 165	53 989	56,1%	95 819	64 151	66,9%	9 520	12 235	128,5%	9 174	22 397	244,1%												
32.	UNIQA SA	184 669	195 572	105,9%	263 875	278 114	105,4%	45 388	49 422	108,9%	124 594	131 964	105,9%												
33.	WARTA SA	1 044 034	1 234 905	118,3%	894 970	1 077 440	120,4%	174 464	180 470	103,4%	25 401	23 005	90,6%												
34.	ZDROWIE SA	7 186	8 644	120,3%	4 381	5 458	124,6%	2 805	3 186	113,6%	0	0	X												
	Ogółem	7 947 579	8 416 554	105,9%	7 062 844	7 963 384	112,8%	1 991 239	2 042 388	102,6%	1 106 504	1 589 217	143,6%												

Koszty akwizycji i koszty administracyjne oraz ich udział w składce przypisanej brutto w tys. zł

Lp.	Dział	Koszty akwizycji		Udział w składce przypisanej brutto		Koszty administracyjne		Udział w składce przypisanej brutto	
		2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
1.	Dział I	3 932 773	3 865 001	16,5%	15,7%	1 710 682	1 653 252	7,2%	6,7%
2.	Dział II	7 062 844	7 963 384	22,0%	21,1%	1 991 239	2 042 388	6,2%	5,4%
	Ogółem	10 995 617	11 828 385	19,7%	19,0%	3 701 921	3 695 640	6,6%	5,9%

Koszty akwizycji i koszty administracyjne oraz ich udział w składce przypisanej brutto w tys. zł w Dziale I

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Koszty akwizycji		Udział w składce przypisanej brutto		Koszty administracyjne		Udział w składce przypisanej brutto	
		2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
1.	AEGON SA	115 089	108 569	25,3%	24,2%	62 155	62 125	13,7%	13,9%
2.	ALLIANZ ŻYCIE POLSKA SA	145 046	144 342	24,5%	24,2%	31 308	31 914	5,3%	5,4%
3.	AVIVA ŻYCIE SA	253 545	257 977	13,1%	13,7%	99 285	120 905	5,1%	6,4%
4.	AXA ŻYCIE SA	280 801	335 966	25,7%	31,9%	86 560	82 359	7,9%	7,8%
5.	BZWBK-AVIVA TUŃ SA	44 975	65 430	19,5%	32,8%	15 557	16 186	6,7%	8,1%
6.	CARDIF POLSKA SA	191 256	192 694	75,4%	64,2%	17 510	19 943	6,9%	6,6%
7.	COMPENSA ŻYCIE SA	81 546	67 395	16,7%	12,6%	45 972	45 976	9,4%	8,6%
8.	CONCORDIA CAPITAL SA	20 862	19 951	34,8%	32,5%	8 743	9 776	14,6%	15,9%
9.	ERGO HESTIA STUŃ SA	241 217	158 515	26,7%	37,8%	24 756	25 771	2,7%	6,2%
10.	EUROPA ŻYCIE SA	189 304	351 511	16,1%	29,2%	29 350	40 234	2,5%	3,3%
11.	GENERALI ŻYCIE SA	205 598	147 207	20,9%	15,1%	63 481	58 420	6,4%	6,0%
12.	INTER-ŻYCIE SA	3 367	3 395	28,4%	26,0%	1 623	1 803	13,7%	13,8%
13.	MACIF ŻYCIE TUW	8 369	6 878	39,9%	33,5%	4 999	4 904	23,8%	23,9%
14.	METLIFE TUŃ SA	628 879	460 632	45,7%	54,2%	164 392	141 241	11,9%	16,6%
15.	NATIONALE NEDERLANDEN SA	217 872	263 086	16,1%	15,6%	134 836	90 317	9,9%	5,4%
16.	OPEN LIFE SA	179 886	167 353	12,2%	7,1%	23 175	28 023	1,6%	1,2%
17.	PKO ŻYCIE SA	301 256	271 268	33,5%	57,6%	27 333	23 909	3,0%	5,1%
18.	POCZTOWE ŻYCIE SA	7 738	8 750	28,5%	25,5%	7 191	6 763	26,5%	19,7%
19.	POLISA-ŻYCIE SA	12 058	11 588	4,2%	3,5%	29 924	31 271	10,3%	9,4%
20.	PRAMERICA ŻYCIE SA	33 675	35 302	13,5%	13,5%	56 970	55 574	22,9%	21,3%
21.	PZU ŻYCIE SA	439 564	467 826	5,5%	5,5%	653 169	653 438	8,1%	7,6%
22.	REJENT LIFE TUW	311	334	1,9%	1,9%	936	1 035	5,6%	6,0%
23.	SALTUS ŻYCIE SA	27 218	22 207	60,4%	58,6%	14 346	12 921	31,8%	34,1%
24.	SIGNAL IDUNA ŻYCIE SA	17 347	10 996	43,4%	31,0%	6 309	6 502	15,8%	18,3%
25.	UNIQA ŻYCIE SA	51 359	59 383	15,6%	8,0%	9 613	8 990	2,9%	1,2%
26.	VIENNA LIFE SA	74 641	66 505	9,9%	10,0%	60 002	41 546	7,9%	6,3%
27.	WARTA TUŃ SA	159 993	159 939	21,5%	19,8%	31 185	31 404	4,2%	3,9%
	Ogółem	3 932 773	3 865 001	16,5%	15,7%	1 710 682	1 653 252	7,2%	6,7%

Koszty akwizycji i koszty administracyjne oraz ich udział w składce przypisanej brutto w tys. zł w Dziale II

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Koszty akwizycji		Udział w składce przypisanej brutto		Koszty administracyjne		Udział w składce przypisanej brutto	
		2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
1.	ALLIANZ POLSKA SA	504 388	506 549	28,2%	27,6%	47 233	52 723	2,6%	2,9%
2.	AVIVA – OGÓLNE SA	103 841	121 514	21,0%	27,4%	36 028	26 202	7,3%	5,9%
3.	AXA UBEZPIECZENIA SA	280 371	371 589	22,3%	19,9%	160 241	209 362	12,7%	11,2%
4.	BZWBK-AVIVA TUO SA	87 530	85 210	39,7%	37,0%	17 945	19 270	8,1%	8,4%
5.	COMPENSA SA	287 062	309 743	24,0%	22,0%	43 883	48 086	3,7%	3,4%
6.	CONCORDIA POLSKA TUW	87 219	91 136	23,9%	22,6%	24 369	30 740	6,7%	7,6%
7.	CREDIT AGRICOLE TU SA	3 694	6 321	31,0%	36,6%	9 544	10 366	80,0%	60,1%
8.	CUPRUM TUW	1 335	1 424	2,8%	2,7%	3 496	3 556	7,2%	6,8%
9.	D.A.S. SA	9 906	14 414	62,6%	57,9%	6 037	6 311	38,2%	25,3%
10.	ERGO HESTIA SA	1 115 041	1 309 926	26,0%	24,1%	154 314	159 158	3,6%	2,9%
11.	EULER HERMES SA	40 042	40 631	13,9%	15,0%	37 094	36 682	12,9%	13,5%
12.	EUROPA SA	311 496	258 172	105,1%	67,3%	43 322	47 502	14,6%	12,4%
13.	GENERALI SA	218 502	199 552	15,4%	14,6%	164 659	123 459	11,6%	9,0%
14.	GOTHAER SA	150 029	151 871	24,2%	24,4%	54 668	49 878	8,8%	8,0%
15.	INTER POLSKA SA	38 631	39 116	33,4%	32,4%	18 502	18 792	16,0%	15,5%
16.	INTERRISK SA	252 925	256 805	29,1%	27,8%	46 926	53 149	5,4%	5,7%
17.	KUKE SA	8 816	9 859	18,9%	17,3%	12 040	12 741	25,8%	22,4%
18.	LINK4 SA	129 224	184 406	17,7%	18,1%	31 297	41 777	4,3%	4,1%
19.	MEDICUM TUW	32	136	6,9%	4,0%	1 139	1 916	245,2%	56,3%
20.	NATIONALE NEDERLANDEN TU SA	X	404	X	2,9%	X	4 919	X	35,1%
21.	PARTNER SA	158	78	23,6%	14,0%	1 027	710	153,1%	128,2%
22.	PKO TU SA	27 677	98 009	X	21,7%	13 165	16 621	3,6%	3,7%
23.	POCZTOWE TUW	25 095	28 647	25,9%	12,9%	15 052	20 279	15,5%	9,2%
24.	POLSKI GAZ TUW	X	700	X	0,6%	X	6 006	X	5,6%
25.	PTR SA	55 784	49 697	21,2%	20,5%	15 514	16 531	5,9%	6,8%
26.	PZU SA	1 855 068	2 161 135	17,4%	17,4%	723 941	691 279	6,8%	5,6%
27.	PZUW TUW	1 153	8 945	0,8%	2,3%	3 409	9 570	2,5%	2,5%
28.	SALTUS TUW	95 565	104 845	53,2%	54,9%	23 371	25 476	13,0%	13,3%
29.	SIGNAL IDUNA POLSKA SA	10 424	10 102	21,3%	21,3%	11 873	11 788	24,3%	24,9%
30.	TUW TUW	102 791	117 282	15,4%	16,8%	38 972	42 225	5,8%	6,0%
31.	TUZ TUW	95 819	64 151	36,8%	30,9%	9 520	12 235	3,7%	5,9%
32.	UNIQA SA	263 875	278 114	23,7%	24,8%	45 388	49 422	4,1%	4,4%
33.	WARTA SA	894 970	1 077 440	21,7%	21,0%	174 464	180 470	4,2%	3,5%
34.	ZDROWIE SA	4 381	5 458	14,3%	10,5%	2 805	3 186	9,2%	6,1%
	Ogółem	7 062 844	7 963 384	22,0%	21,1%	1 991 239	2 042 388	6,2%	5,4%

4.1.5. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto w tys. zł

Lp.	Dział	Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto		Dynamika
		2016	2017	17/16
1.	Dział I	87 365 295	88 828 236	101,7%
2.	Dział II	55 251 221	60 874 981	110,2%
	Ogółem	142 616 516	149 703 217	105,0%

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto w tys. zł w Dziale I

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto		Dynamika
		2016	2017	17/16
1.	AEGON SA	3 596 009	3 278 489	91,2%
2.	ALLIANZ ŻYCIE POLSKA SA	2 446 899	2 419 014	98,9%
3.	AVIVA ŻYCIE SA	13 186 549	13 916 572	105,5%
4.	AXA ŻYCIE SA	4 054 936	4 183 080	103,2%
5.	BZWBK-AVIVA TUŃ SA	851 318	727 811	85,5%
6.	CARDIF POLSKA SA	163 085	210 421	129,0%
7.	COMPENSA ŻYCIE SA	1 433 237	1 644 432	114,7%
8.	CONCORDIA CAPITAL SA	51 088	57 605	112,8%
9.	ERGO HESTIA STUŃ SA	2 794 065	2 413 449	86,4%
10.	EUROPA ŻYCIE SA	2 545 227	2 644 490	103,9%
11.	GENERALI ŻYCIE SA	3 854 376	4 126 469	107,1%
12.	INTER-ŻYCIE SA	14 051	13 758	97,9%
13.	MACIF ŻYCIE TUW	15 733	16 349	103,9%
14.	METLIFE TUŃ SA	6 758 419	6 008 593	88,9%
15.	NATIONALE NEDERLANDEN SA	6 977 658	7 685 429	110,1%
16.	OPEN LIFE SA	7 686 691	7 846 243	102,1%
17.	PKO ŻYCIE SA	2 639 250	2 384 710	90,4%
18.	POCZTOWE ŻYCIE SA	7 746	10 173	131,3%
19.	POLISA-ŻYCIE SA	62 710	69 885	111,4%
20.	PRAMERICA ŻYCIE SA	542 226	616 456	113,7%
21.	PZU ŻYCIE SA	21 995 361	22 637 525	102,9%
22.	REJENT LIFE TUW	241 060	260 983	108,3%
23.	SALTUS ŻYCIE SA	108 772	94 521	86,9%
24.	SIGNAL IDUNA ŻYCIE SA	16 600	18 031	108,6%
25.	UNIQA ŻYCIE SA	546 748	817 260	149,5%
26.	VIENNA LIFE SA	2 660 407	2 945 345	110,7%
27.	WARTA TUŃ SA	2 115 074	1 781 142	84,2%
	Ogółem	87 365 295	88 828 236	101,7%

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto w tys. zł w Dziale II

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto		Dynamika
		2016	2017	17/16
1.	ALLIANZ POLSKA SA	2 475 249	2 593 574	104,8%
2.	AVIVA – OGÓLNE SA	665 173	667 646	100,4%
3.	AXA UBEZPIECZENIA SA	1 996 397	2 417 076	121,1%
4.	BZWBK-AVIVA TUO SA	349 227	364 792	104,5%
5.	COMPENSA SA	1 711 007	1 855 571	108,4%
6.	CONCORDIA POLSKA TUW	418 456	428 778	102,5%
7.	CREDIT AGRICOLE TU SA	7 105	10 488	147,6%
8.	CUPRUM TUW	22 061	20 163	91,4%
9.	D.A.S. SA	21 703	25 354	116,8%
10.	ERGO HESTIA SA	6 871 273	8 008 467	116,5%
11.	EULER HERMES SA	496 424	506 310	102,0%
12.	EUROPA SA	1 222 955	1 123 269	91,8%
13.	GENERALI SA	3 180 958	3 474 189	109,2%
14.	GOTHAER SA	931 810	963 348	103,4%
15.	INTER POLSKA SA	238 464	260 850	109,4%
16.	INTERRISK SA	1 555 798	1 531 242	98,4%
17.	KUKE SA	68 756	81 284	118,2%
18.	LINK4 SA	876 535	1 126 032	128,5%
19.	MEDICUM TUW	286	2 593	906,5%
20.	NATIONALE NEDERLANDEN TU SA	X	13 541	X
21.	PARTNER SA	7 924	5 466	69,0%
22.	PKO TU SA	330 884	642 804	194,3%
23.	POCZTOWE TUW	183 177	299 737	163,6%
24.	POLSKI GAZ TUW	X	141 282	X
25.	PTR SA	660 409	638 036	96,6%
26.	PZU SA	19 740 609	21 230 222	107,5%
27.	PZUW TUW	86 553	471 859	545,2%
28.	SALTUS TUW	500 406	517 745	103,5%
29.	SIGNAL IDUNA POLSKA SA	30 846	33 088	107,3%
30.	TUW TUW	823 632	891 262	108,2%
31.	TUZ TUW	495 129	481 126	97,2%
32.	UNIQA SA	1 764 530	1 789 320	101,4%
33.	WARTA SA	7 495 901	8 220 518	109,7%
34.	ZDROWIE SA	21 584	37 948	175,8%
	Ogółem	55 251 221	60 874 981	110,2%

4.1.6. Lokaty

Lokaty w tys. zł

Lp.	Dział	Lokaty		Dynamika	Dochody z lokat		Dynamika	Rentowność lokat	
		2016	2017	17/16	2016	2017	17/16	2016	2017
1.	Dział I	97 825 809	99 783 187	102,0%	4 191 158	6 348 159	151,5%	4,3%	6,4%
2.	Dział II	63 120 765	72 016 502	114,1%	2 763 932	2 747 520	99,4%	4,4%	4,1%
	Ogółem	160 946 574	171 799 689	106,7%	6 955 090	9 095 680	130,8%	4,3%	5,5%

Lokaty w Dziale I w tys. zł

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Lokaty		Dynamika	Dochody z lokat		Dynamika	Rentowność lokat	
		2016	2017	17/16	2016	2017	17/16	2016	2017
1.	AEGON SA	3 682 755	3 352 348	91,0%	147 243	187 872	127,6%	4,0%	5,3%
2.	ALLIANZ ŻYCIE POLSKA SA	2 835 495	2 765 043	97,5%	106 502	177 687	166,8%	3,8%	6,3%
3.	AVIVA ŻYCIE SA	14 953 570	15 756 434	105,4%	848 381	1 417 111	167,0%	5,7%	9,2%
4.	AXA ŻYCIE SA	4 245 918	4 435 968	104,5%	165 336	376 672	227,8%	3,9%	8,7%
5.	BZWBK-AVIVA TUŃ SA	869 876	784 303	90,2%	23 909	36 434	152,4%	2,7%	4,4%
6.	CARDIF POLSKA SA	216 529	280 138	129,4%	4 655	9 026	193,9%	2,2%	3,6%
7.	COMPENSA ŻYCIE SA	1 565 392	1 795 923	114,7%	69 018	111 647	161,8%	4,4%	6,6%
8.	CONCORDIA CAPITAL SA	88 245	99 915	113,2%	-1	1 882	X	X	2,0%
9.	ERGO HESTIA STUŃ SA	2 893 474	2 508 655	86,7%	44 519	127 801	287,1%	1,5%	4,7%
10.	EUROPA ŻYCIE SA	2 950 787	3 030 808	102,7%	132 153	180 887	136,9%	4,5%	6,0%
11.	GENERALI ŻYCIE SA	4 160 563	4 538 746	109,1%	232 121	313 810	135,2%	5,6%	7,2%
12.	INTER-ŻYCIE SA	33 281	32 555	97,8%	1 348	1 593	118,1%	4,1%	4,8%
13.	MACIF ŻYCIE TUW	26 974	29 526	109,5%	668	850	127,2%	2,5%	3,0%
14.	METLIFE TUŃ SA	7 027 985	6 590 717	93,8%	420 159	442 204	105,2%	6,0%	6,5%
15.	NATIONALE NEDERLANDEN SA	7 714 849	8 497 759	110,1%	402 136	653 692	162,6%	5,2%	8,1%
16.	OPEN LIFE SA	7 745 015	7 848 310	101,3%	338 710	455 905	134,6%	4,4%	5,8%
17.	PKO ŻYCIE SA	2 655 818	2 493 301	93,9%	142 368	188 927	132,7%	5,4%	7,3%
18.	POCZTOWE ŻYCIE SA	32 226	36 666	113,8%	235	1 197	510,1%	0,7%	3,5%
19.	POLISA-ŻYCIE SA	131 278	143 656	109,4%	4 752	5 139	108,1%	3,6%	3,7%
20.	PRAMERICA ŻYCIE SA	693 288	782 590	112,9%	26 694	33 657	126,1%	3,9%	4,6%
21.	PZU ŻYCIE SA	27 263 687	27 735 485	101,7%	836 905	1 218 499	145,6%	3,1%	4,4%
22.	REJENT LIFE TUW	247 343	267 892	108,3%	10 071	11 926	118,4%	4,1%	4,6%
23.	SALTUS ŻYCIE SA	122 810	114 839	93,5%	98	3 724	3781,5%	0,1%	3,1%
24.	SIGNAL IDUNA ŻYCIE SA	35 449	38 271	108,0%	1 336	1 308	97,8%	3,8%	3,5%
25.	UNIQA ŻYCIE SA	595 978	854 344	143,4%	14 668	38 893	265,2%	2,5%	5,4%
26.	VIENNA LIFE SA	2 591 478	2 838 635	109,5%	140 594	222 738	158,4%	5,4%	8,2%
27.	WARTA TUŃ SA	2 445 748	2 130 361	87,1%	76 581	127 078	165,9%	3,1%	5,6%
	Ogółem	97 825 809	99 783 187	102,0%	4 191 158	6 348 159	151,5%	4,3%	6,4%

Lokaty w Dziale II w tys. zł

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Lokaty		Dynamika	Dochody z lokat		Dynamika	Rentowność lokat	
		2016	2017	17/16	2016	2017	17/16	2016	2017
1.	ALLIANZ POLSKA SA	2 509 488	2 587 042	103,1%	90 424	106 796	118,1%	3,6%	4,2%
2.	AVIVA – OGÓLNE SA	628 486	643 804	102,4%	4 006	15 936	397,8%	0,6%	2,5%
3.	AXA UBEZPIECZENIA SA	1 769 604	2 125 223	120,1%	32 888	54 231	164,9%	1,9%	2,8%
4.	BZWBK-AVIVA TUO SA	380 347	451 458	118,7%	7 998	9 418	117,8%	2,1%	2,3%
5.	COMPENSA SA	1 552 257	1 680 307	108,2%	58 726	41 820	71,2%	3,8%	2,6%
6.	CONCORDIA POLSKA TUW	333 280	384 184	115,3%	7 881	5 455	69,2%	2,4%	1,5%
7.	CREDIT AGRICOLE TU SA	23 339	22 606	96,9%	387	527	136,2%	1,7%	2,3%
8.	CUPRUM TUW	95 495	98 870	103,5%	2 194	1 945	88,7%	2,3%	2,0%
9.	D.A.S. SA	24 984	25 691	102,8%	419	570	135,9%	1,7%	2,2%
10.	ERGO HESTIA SA	5 372 929	6 359 939	118,4%	124 233	106 649	85,8%	2,3%	1,8%
11.	EULER HERMES SA	231 031	187 619	81,2%	5 374	3 235	60,2%	2,3%	1,5%
12.	EUROPA SA	1 257 266	1 321 326	105,1%	-8 972	15 316	-170,7%	X	1,2%
13.	GENERALI SA	2 435 002	2 637 747	108,3%	74 053	71 628	96,7%	3,0%	2,8%
14.	GOthaER SA	653 684	703 505	107,6%	20 008	20 219	101,1%	3,1%	3,0%
15.	INTER POLSKA SA	221 001	239 392	108,3%	7 563	10 153	134,3%	3,4%	4,4%
16.	INTERRISK SA	1 445 848	1 477 715	102,2%	62 012	45 133	72,8%	4,3%	3,1%
17.	KUKE SA	239 953	238 002	99,2%	4 924	6 087	123,6%	2,1%	2,5%
18.	LINK4 SA	572 626	654 024	114,2%	15 476	14 441	93,3%	2,7%	2,4%
19.	MEDICUM TUW	14 565	19 629	134,8%	227	247	108,5%	1,6%	1,4%
20.	NATIONALE NEDERLANDEN TU SA	X	63 950	X	X	1 492	X	X	2,3%
21.	PARTNER SA	21 567	25 270	117,2%	356	431	121,2%	1,7%	1,8%
22.	PKO TU SA	147 727	245 031	165,9%	1 366	3 265	239,0%	0,9%	1,7%
23.	POCZTOWE TUW	89 322	160 367	179,5%	2 743	4 487	163,6%	3,1%	3,6%
24.	POLSKI GAZ TUW	X	31 301	X	X	331	X	X	1,1%
25.	PTR SA	747 207	761 229	101,9%	5 785	-9 406	X	0,8%	X
26.	PZU SA	31 465 735	36 434 471	115,8%	1 897 566	1 910 218	100,7%	6,0%	5,6%
27.	PZUW TUW	388 427	384 099	98,9%	2 707	10 095	373,0%	0,7%	2,6%
28.	SALTUS TUW	662 216	666 770	100,7%	5 226	10 940	209,4%	0,8%	1,6%
29.	SIGNAL IDUNA POLSKA SA	44 385	49 706	112,0%	961	986	102,7%	2,2%	2,1%
30.	TUW TUW	722 857	768 083	106,3%	14 751	15 846	107,4%	2,0%	2,1%
31.	TUZ TUW	216 910	253 473	116,9%	3 468	4 040	116,5%	1,6%	1,7%
32.	UNIQA SA	1 680 712	1 855 987	110,4%	60 021	52 467	87,4%	3,6%	3,0%
33.	WARTA SA	7 158 002	8 441 407	117,9%	258 804	212 168	82,0%	3,6%	2,7%
34.	ZDROWIE SA	14 510	17 274	119,0%	361	353	97,9%	2,5%	2,2%
	Ogółem	63 120 765	72 016 502	114,1%	2 763 932	2 747 520	99,4%	4,4%	4,1%

4.1.7. Wynik finansowy

Wynik finansowy brutto i netto w tys. zł

Lp.	Dział	Wynik finansowy brutto		Dynamika	Wynik finansowy netto		Dynamika
		2016	2017	17/16	2016	2017	17/16
1.	Dział I	2 769 967	2 928 424	105,7%	2 169 022	2 292 668	105,7%
2.	Dział II	2 291 096	3 966 790	173,1%	1 929 650	3 403 618	176,4%
	Ogółem	5 061 064	6 895 213	136,2%	4 098 672	5 696 286	139,0%

Wynik finansowy brutto i netto w tys. zł w Dziale I

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Wynik finansowy brutto		Dynamika	Wynik finansowy netto		Dynamika
		2016	2017	17/16	2016	2017	17/16
1.	AEGON SA	-68 670	-12 755	18,6%	-96 779	-12 755	13,2%
2.	ALLIANZ ŻYCIE POLSKA SA	45 104	70 702	156,8%	34 903	55 290	158,4%
3.	AVIVA ŻYCIE SA	633 069	686 930	108,5%	524 452	569 579	108,6%
4.	AXA ŻYCIE SA	-58 473	-141 722	242,4%	-47 988	-147 786	308,0%
5.	BZWBK-AVIVA TUŃ SA	49 134	63 980	130,2%	39 073	51 094	130,8%
6.	CARDIF POLSKA SA	13 469	15 639	116,1%	10 919	12 624	115,6%
7.	COMPENSA ŻYCIE SA	-18 232	12 891	X	-16 138	7 345	X
8.	CONCORDIA CAPITAL SA	6 006	6 672	111,1%	4 713	5 413	114,9%
9.	ERGO HESTIA STUŃ SA	17 780	16 539	93,0%	12 856	1 232	9,6%
10.	EUROPA ŻYCIE SA	15 953	7 204	45,2%	9 973	2 930	29,4%
11.	GENERALI ŻYCIE SA	65 438	48 730	74,5%	48 417	35 122	72,5%
12.	INTER-ŻYCIE SA	-2 309	-1 345	58,2%	-2 299	-1 378	60,0%
13.	MACIF ŻYCIE TUW	-2 386	139	X	-2 389	128	X
14.	METLIFE TUŃ SA	213 638	224 954	105,3%	177 345	178 578	100,7%
15.	NATIONALE NEDERLANDEN SA	188 827	212 915	112,8%	147 831	165 024	111,6%
16.	OPEN LIFE SA	-41 464	14 670	X	-39 387	6 501	X
17.	PKO ŻYCIE SA	10 323	30 279	293,3%	7 154	26 207	366,3%
18.	POCZTOWE ŻYCIE SA	-4 211	1 334	X	-3 473	938	X
19.	POLISA-ŻYCIE SA	9 199	10 356	112,6%	7 317	8 238	112,6%
20.	PRAMERICA ŻYCIE SA	25 196	35 091	139,3%	19 849	28 009	141,1%
21.	PZU ŻYCIE SA	1 783 708	1 588 090	89,0%	1 434 346	1 274 812	88,9%
22.	REJENT LIFE TUW	453	412	91,0%	294	312	106,1%
23.	SALTUS ŻYCIE SA	378	1 510	400,1%	200	1 637	817,8%
24.	SIGNAL IDUNA ŻYCIE SA	-497	509	X	-497	509	X
25.	UNIQA ŻYCIE SA	7 221	4 348	60,2%	5 207	2 360	45,3%
26.	VIENNA LIFE SA	-145 857	-8 469	5,8%	-126 502	-8 875	7,0%
27.	WARTA TUŃ SA	27 173	38 822	142,9%	19 625	29 582	150,7%
	Ogółem	2 769 967	2 928 424	105,7%	2 169 022	2 292 668	105,7%

Wynik finansowy brutto i netto w tys. zł w Dziale II

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Wynik finansowy brutto		Dynamika	Wynik finansowy netto		Dynamika
		2016	2017	17/16	2016	2017	17/16
1.	ALLIANZ POLSKA SA	100 882	153 440	152,1%	83 384	124 097	148,8%
2.	AVIVA – OGÓLNE SA	14 772	55 400	375,0%	11 277	44 124	391,3%
3.	AXA UBEZPIECZENIA SA	-50 269	18 564	X	-39 440	55 438	X
4.	BZWBK-AVIVA TUO SA	87 087	90 413	103,8%	70 007	72 775	104,0%
5.	COMPENSA SA	4 708	78 209	1661,2%	2 490	60 642	2435,9%
6.	CONCORDIA POLSKA TUW	5 330	34 917	655,1%	5 577	35 337	633,6%
7.	CREDIT AGRICOLE TU SA	-6 376	-5 374	84,3%	-5 725	-6 025	105,2%
8.	CUPRUM TUW	2 971	2 464	82,9%	2 011	1 605	79,9%
9.	D.A.S. SA	-760	-421	55,4%	-647	-404	62,5%
10.	ERGO HESTIA SA	101 712	244 955	240,8%	81 040	190 720	235,3%
11.	EULER HERMES SA	7 504	1 792	23,9%	5 480	847	15,5%
12.	EUROPA SA	59 225	68 240	115,2%	41 270	53 057	128,6%
13.	GENERALI SA	-169 891	9 111	X	-143 625	4 651	X
14.	GOTHAER SA	-36 472	-8 152	22,4%	-38 173	-6 952	18,2%
15.	INTER POLSKA SA	5 110	8 181	160,1%	4 053	6 525	161,0%
16.	INTERRISK SA	35 319	50 547	143,1%	22 118	38 470	173,9%
17.	KUKE SA	8 317	4 545	54,7%	6 233	3 085	49,5%
18.	LINK4 SA	-23 985	14 986	X	-20 844	11 207	X
19.	MEDICUM TUW	-872	-1 017	116,6%	-881	-1 019	115,6%
20.	NATIONALE NEDERLANDEN TU SA	X	-3 662	X	X	-3 029	X
21.	PARTNER SA	-2 412	1 523	X	-2 315	1 523	X
22.	PKO TU SA	-8 738	12 662	X	-6 642	9 032	X
23.	POCZTOWE TUW	3 501	4 674	133,5%	2 587	3 553	137,3%
24.	POLSKI GAZ TUW	X	211	X	X	165	X
25.	PTR SA	4 004	1 660	41,5%	3 234	643	19,9%
26.	PZU SA	1 828 707	2 638 535	144,3%	1 592 951	2 332 065	146,4%
27.	PZUW TUW	280	3 497	1249,6%	14	2 304	16277,3%
28.	SALTUS TUW	23 337	25 960	111,2%	18 207	19 892	109,3%
29.	SIGNAL IDUNA POLSKA SA	500	-1 378	X	500	-1 378	X
30.	TUW TUW	-865	42 385	X	7 361	25 904	351,9%
31.	TUZ TUW	-34 595	-35 116	101,5%	-34 600	-35 116	101,5%
32.	UNIQA SA	8 144	38 609	474,1%	3 403	31 160	915,8%
33.	WARTA SA	324 588	415 422	128,0%	258 995	327 650	126,5%
34.	ZDROWIE SA	332	1 010	304,6%	353	1 068	302,7%
	Ogółem	2 291 096	3 966 790	173,1%	1 929 650	3 403 618	176,4%

4.1.8. Reasekuracja

Reasekuracja bierna – udział reasekuratorów w składce przypisanej brutto w tys. zł

Lp.	Dział	Udział reasekuratorów w składce brutto		Dynamika 17/16	Udział reasekuratorów w składce brutto		
		2016	2017		2016	2017	Zmiana w p.p.
1.	Dział I	404 856	153 374	37,9%	1,7%	0,6%	-1,1
2.	Dział II	6 318 594	7 049 187	111,6%	19,7%	18,7%	-1,0
	Ogółem	6 723 449	7 202 560	107,1%	12,0%	11,6%	-0,4

Reasekuracja bierna – udział reasekuratorów w składce przypisanej brutto w tys. zł w Dziale I

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Udział reasekuratorów w składce brutto		Dynamika 17/16	Udział reasekuratorów w składce brutto		
		2016	2017		2016	2017	Zmiana w p.p.
1.	AEGON SA	608	1 887	310,6%	0,1%	0,4%	0,3
2.	ALLIANZ ŻYCIE POLSKA SA	14 479	18 351	126,7%	2,4%	3,1%	0,7
3.	AVIVA ŻYCIE SA	11 663	12 295	105,4%	0,6%	0,7%	0,1
4.	AXA ŻYCIE SA	7 607	9 453	124,3%	0,7%	0,9%	0,2
5.	BZWBK-AVIVA TUŃ SA	4 710	4 139	87,9%	2,0%	2,1%	0,1
6.	CARDIF POLSKA SA	371	407	109,7%	0,1%	0,1%	0,0
7.	COMPENSA ŻYCIE SA	15 924	17 193	108,0%	3,3%	3,2%	-0,1
8.	CONCORDIA CAPITAL SA	1 464	1 487	101,6%	2,4%	2,4%	0,0
9.	ERGO HESTIA STUŃ SA	19 452	20 419	105,0%	2,2%	4,9%	2,7
10.	EUROPA ŻYCIE SA	70	288	413,3%	0,0%	0,0%	0,0
11.	GENERALI ŻYCIE SA	68 663	84 121	122,5%	7,0%	8,6%	1,6
12.	INTER-ŻYCIE SA	1 344	1 530	113,8%	11,4%	11,7%	0,3
13.	MACIF ŻYCIE TUW	2 764	2 873	103,9%	13,2%	14,0%	0,8
14.	METLIFE TUŃ SA	204 733	-71 846	X	14,9%	-8,4%	-23,3
15.	NATIONALE NEDERLANDEN SA	10 381	9 466	91,2%	0,8%	0,6%	-0,2
16.	OPEN LIFE SA	241	751	311,9%	0,0%	0,0%	0,0
17.	PKO ŻYCIE SA	1 965	2 096	106,7%	0,2%	0,4%	0,2
18.	POCZTOWE ŻYCIE SA	3	76	2453,9%	0,0%	0,2%	0,2
19.	POLISA-ŻYCIE SA	12 493	12 945	103,6%	4,3%	3,9%	-0,4
20.	PRAMERICA ŻYCIE SA	8 082	9 455	117,0%	3,2%	3,6%	0,4
21.	PZU ŻYCIE SA	611	845	138,4%	0,0%	0,0%	0,0
22.	REJENT LIFE TUW	0	0	X	0,0%	0,0%	0,0
23.	SALTUS ŻYCIE SA	41	35	84,3%	0,1%	0,1%	0,0
24.	SIGNAL IDUNA ŻYCIE SA	304	330	108,6%	0,8%	0,9%	0,1
25.	UNIQA ŻYCIE SA	5 065	4 463	88,1%	1,5%	0,6%	-0,9
26.	VIENNA LIFE SA	1 564	1 450	92,7%	0,2%	0,2%	0,0
27.	WARTA TUŃ SA	10 255	8 866	86,5%	1,4%	1,1%	-0,3
	Ogółem	404 856	153 374	37,9%	1,7%	0,6%	-1,1

Reasekuracja bierna – udział reasekuratorów w składce przypisanej brutto w tys. zł w Dziale II

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Udział reasekuratorów w składce brutto		Dynamika 17/16	Udział reasekuratorów w składce brutto		
		2016	2017		2016	2017	Zmiana w p.p.
1.	ALLIANZ POLSKA SA	304 378	244 594	80,4%	17,0%	13,3%	-3,7
2.	AVIVA – OGÓLNE SA	40 314	34 659	86,0%	8,1%	7,8%	-0,3
3.	AXA UBEZPIECZENIA SA	254 410	373 771	146,9%	20,2%	20,0%	-0,2
4.	BZWBK-AVIVA TUO SA	66 410	67 273	101,3%	30,1%	29,2%	-0,9
5.	COMPENSA SA	289 447	364 044	125,8%	24,2%	25,8%	1,6
6.	CONCORDIA POLSKA TUW	173 431	175 521	101,2%	47,6%	43,6%	-4,0
7.	CREDIT AGRICOLE TU SA	2 307	3 129	135,7%	19,3%	18,1%	-1,2
8.	CUPRUM TUW	1 415	1 366	96,5%	2,9%	2,6%	-0,3
9.	D.A.S. SA	9 462	15 430	163,1%	59,8%	62,0%	2,2
10.	ERGO HESTIA SA	898 702	899 298	100,1%	21,0%	16,5%	-4,5
11.	EULER HERMES SA	207 172	208 318	100,6%	72,1%	76,8%	4,7
12.	EUROPA SA	15 552	20 045	128,9%	5,2%	5,2%	0,0
13.	GENERALI SA	614 954	732 154	119,1%	43,3%	53,5%	10,2
14.	GOTHAER SA	258 423	271 877	105,2%	41,7%	43,6%	1,9
15.	INTER POLSKA SA	27 322	28 379	103,9%	23,6%	23,5%	-0,1
16.	INTERRISK SA	374 744	293 621	78,4%	43,1%	31,8%	-11,3
17.	KUKE SA	21 259	25 755	121,1%	45,5%	45,3%	-0,2
18.	LINK4 SA	442 463	690 201	156,0%	60,7%	67,9%	7,2
19.	MEDICUM TUW	201	197	97,8%	43,3%	5,8%	-37,5
20.	NATIONALE NEDERLANDEN TU SA	X	3 390	X	X	24,2%	X
21.	PARTNER SA	61	26	43,4%	9,0%	4,7%	-4,3
22.	PKO TU SA	303 252	264 723	87,3%	82,9%	X	X
23.	POCZTOWE TUW	39 686	78 973	199,0%	40,9%	35,6%	-5,3
24.	POLSKI GAZ TUW	X	79 046	X	X	73,4%	X
25.	PTR SA	24 480	30 977	126,5%	9,3%	12,8%	3,5
26.	PZU SA	363 593	509 673	140,2%	3,4%	4,1%	0,7
27.	PZUW TUW	131 308	335 250	255,3%	95,3%	87,3%	-8,0
28.	SALTUS TUW	585	604	103,2%	0,3%	0,3%	0,0
29.	SIGNAL IDUNA POLSKA SA	175	520	296,2%	0,4%	1,1%	0,7
30.	TUW TUW	503 892	411 177	81,6%	75,6%	58,9%	-16,7
31.	TUZ TUW	148 103	125 436	84,7%	56,9%	60,5%	3,6
32.	UNIQA SA	533 660	512 311	96,0%	48,0%	45,7%	-2,3
33.	WARTA SA	267 433	247 449	92,5%	6,5%	4,8%	-1,7
34.	ZDROWIE SA	0	0	X	0,0%	0,0%	0,0
	Ogółem	6 318 594	7 049 187	111,6%	19,7%	18,7%	-1,0

Reasekuracja bierna – udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach brutto w tys. zł

Lp.	Dział	Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach brutto		Dynamika	Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach brutto		
		2016	2017		17/16	2016	2017
1.	Dział I	123 453	139 430	112,9%	0,7%	0,7%	0,0
2.	Dział II	3 231 633	3 651 985	113,0%	17,6%	18,7%	1,1
	Ogółem	3 355 086	3 791 415	113,0%	9,1%	9,5%	0,4

Reasekuracja bierna – udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach brutto w tys. zł w Dziale I

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach brutto		Dynamika	Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach brutto		
		2016	2017		17/16	2016	2017
1.	AEGON SA	295	128	43,4%	0,0%	0,0%	0,0
2.	ALLIANZ ŻYCIE POLSKA SA	8 824	8 877	100,6%	1,6%	1,6%	0,0
3.	AVIVA ŻYCIE SA	9 685	7 104	73,4%	0,7%	0,5%	-0,2
4.	AXA ŻYCIE SA	2 725	4 052	148,7%	0,4%	0,4%	0,0
5.	BZWBK-AVIVA TUŃŻ SA	1 940	2 914	150,2%	1,6%	1,4%	-0,2
6.	CARDIF POLSKA SA	122	183	150,0%	0,4%	0,6%	0,2
7.	COMPENSA ŻYCIE SA	5 273	4 832	91,6%	1,8%	1,7%	-0,1
8.	CONCORDIA CAPITAL SA	303	313	103,1%	1,6%	1,6%	0,0
9.	ERGO HESTIA STUŃŻ SA	7 442	9 433	126,8%	1,4%	1,3%	-0,1
10.	EUROPA ŻYCIE SA	251	0	X	0,0%	0,0%	0,0
11.	GENERALI ŻYCIE SA	39 708	48 845	123,0%	6,4%	6,8%	0,4
12.	INTER-ŻYCIE SA	1 259	1 091	86,6%	13,9%	10,5%	-3,4
13.	MACIF ŻYCIE TUW	942	1 100	116,8%	15,7%	15,0%	-0,7
14.	METLIFE TUŃŻ SA	26 798	26 239	97,9%	2,4%	2,3%	-0,1
15.	NATIONALE NEDERLANDEN SA	3 317	4 791	144,5%	0,3%	0,5%	0,2
16.	OPEN LIFE SA	0	100	X	0,0%	0,0%	0,0
17.	PKO ŻYCIE SA	863	581	67,3%	0,2%	0,1%	-0,1
18.	POCZTOWE ŻYCIE SA	0	0	X	0,0%	0,0%	0,0
19.	POLISA-ŻYCIE SA	4 027	4 143	102,9%	1,7%	1,5%	-0,2
20.	PRAMERICA ŻYCIE SA	4 655	3 025	65,0%	5,8%	3,5%	-2,3
21.	PZU ŻYCIE SA	46	7	15,6%	0,0%	0,0%	0,0
22.	REJENT LIFE TUW	0	0	X	0,0%	0,0%	0,0
23.	SALTUS ŻYCIE SA	63	88	139,7%	0,3%	0,5%	0,2
24.	SIGNAL IDUNA ŻYCIE SA	24	11	48,0%	0,1%	0,1%	0,0
25.	UNIQA ŻYCIE SA	722	463	64,1%	0,4%	0,1%	-0,3
26.	VIENNA LIFE SA	508	726	142,9%	0,2%	0,2%	0,0
27.	WARTA TUŃŻ SA	3 659	10 383	283,8%	0,3%	1,0%	0,7
	Ogółem	123 453	139 430	112,9%	0,7%	0,7%	0,0

Reasekuracja bierna – udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach brutto w tys. zł w Dziale II

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach brutto		Dynamika 17/16	Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach brutto		
		2016	2017		2016	2017	Zmiana w p.p.
1.	ALLIANZ POLSKA SA	127 401	192 385	151,0%	12,0%	18,2%	6,2
2.	AVIVA – OGÓLNE SA	5 698	26 338	462,2%	2,7%	11,1%	8,4
3.	AXA UBEZPIECZENIA SA	138 109	184 543	133,6%	26,5%	21,8%	-4,7
4.	BZWBK-AVIVA TUO SA	908	1 441	158,8%	5,3%	7,9%	2,6
5.	COMPENSA SA	217 611	239 516	110,1%	25,3%	27,0%	1,7
6.	CONCORDIA POLSKA TUW	199 099	67 209	33,8%	66,5%	39,8%	-26,7
7.	CREDIT AGRICOLE TU SA	551	980	177,8%	68,0%	54,7%	-13,3
8.	CUPRUM TUW	3 850	145	3,8%	22,4%	0,6%	-21,8
9.	D.A.S. SA	3 525	3 762	106,7%	59,8%	59,7%	-0,1
10.	ERGO HESTIA SA	402 975	417 301	103,6%	16,8%	521,6%	504,8
11.	EULER HERMES SA	97 929	136 819	139,7%	75,4%	17,9%	-57,5
12.	EUROPA SA	3 681	5 877	159,6%	5,6%	1,5%	-4,1
13.	GENERALI SA	89 326	447 589	501,1%	10,8%	1042,4%	1031,6
14.	GOTHAER SA	210 387	187 417	89,1%	48,5%	34,0%	-14,5
15.	INTER POLSKA SA	4 980	6 253	125,6%	13,0%	14,6%	1,6
16.	INTERRISK SA	178 316	162 170	90,9%	30,7%	29,4%	-1,3
17.	KUKE SA	6 968	16 679	239,4%	36,3%	44,9%	8,6
18.	LINK4 SA	134 907	237 482	176,0%	40,0%	52,3%	12,3
19.	MEDICUM TUW	0	0	X	X	0,0%	X
20.	NATIONALE NEDERLANDEN TU SA	X	0	X	X	X	X
21.	PARTNER SA	640	479	74,9%	26,2%	53,2%	27,0
22.	PKO TU SA	38	492	1287,2%	1,9%	8,4%	6,5
23.	POCZTOWE TUW	20 923	25 139	120,2%	43,6%	46,1%	2,5
24.	POLSKI GAZ TUW	X	843	X	X	23,6%	X
25.	PTR SA	27 337	25 525	93,4%	13,2%	15,8%	2,6
26.	PZU SA	282 800	242 749	85,8%	4,4%	3,5%	-0,9
27.	PZUW TUW	794	28 895	3640,4%	76,0%	85,2%	9,2
28.	SALTUS TUW	-4	7	X	0,0%	0,0%	0,0
29.	SIGNAL IDUNA POLSKA SA	-76	169	X	-0,3%	0,7%	1,0
30.	TUW TUW	177 123	197 073	111,3%	44,5%	48,2%	3,7
31.	TUZ TUW	157 192	108 540	69,0%	64,3%	57,3%	-7,0
32.	UNIQA SA	327 889	296 241	90,3%	46,4%	42,8%	-3,6
33.	WARTA SA	410 754	391 927	95,4%	16,5%	14,5%	-2,0
34.	ZDROWIE SA	0	0	X	0,0%	0,0%	0,0
	Ogółem	3 231 633	3 651 985	113,0%	17,6%	18,7%	1,1

Reasekuracja czynna – składka przypisana brutto w tys. zł

Lp.	Dział	Składka przypisana brutto		Dynamika 17/16	Udział reasekuracji czynnej w składce przypisanej brutto		
		2016	2017		2016	2017	Zmiana w p.p.
1.	Dział I	23 500	22 458	95,6%	0,1%	0,1%	0,0
2.	Dział II	1 767 612	1 991 634	112,7%	5,5%	5,3%	-0,2
	Ogółem	1 791 112	2 014 093	112,4%	3,2%	3,2%	0,0

Reasekuracja czynna – odszkodowania i świadczenia brutto w tys. zł

Lp.	Dział	Odszkodowania i świadczenia brutto z reasekuracji czynnej		Dynamika 17/16	Udział odszkodowań i świadczeń brutto z reasekuracji czynnej w odszkodowaniach i świadczeniach brutto		
		2016	2017		2016	2017	Zmiana w p.p.
1.	Dział I	9 207	8 866	96,3%	0,1%	0,0%	-0,1
2.	Dział II	906 398	902 683	99,6%	4,9%	4,6%	-0,3
	Ogółem	915 604	911 548	99,6%	2,5%	2,3%	-0,2

4.2. WSKAŹNIKI CHARAKTERYZUJĄCE DZIAŁALNOŚĆ UBEZPIECZYIELI

4.2.1. Współczynnik retencji i współczynnik zatrzymania odszkodowań

Współczynnik retencji

Lp.	Dział	Współczynnik retencji		
		2016	2017	Zmiana w p.p.
1.	Dział I	98,3%	99,4%	1,1
2.	Dział II	80,3%	81,3%	1,0
	Ogółem	88,0%	88,4%	0,4

Współczynnik retencji w Dziale I

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Współczynnik retencji		
		2016	2017	Zmiana w p.p.
1.	AEGON SA	99,9%	99,6%	-0,3
2.	ALLIANZ ŻYCIE POLSKA SA	97,6%	96,9%	-0,7
3.	AVIVA ŻYCIE SA	99,4%	99,3%	-0,1
4.	AXA ŻYCIE SA	99,3%	99,1%	-0,2
5.	BZWBK-AVIVA TUnŻ SA	98,0%	97,9%	-0,1
6.	CARDIF POLSKA SA	99,9%	99,9%	0,0
7.	COMPENSA ŻYCIE SA	96,7%	96,8%	0,1
8.	CONCORDIA CAPITAL SA	97,6%	97,6%	0,0
9.	ERGO HESTIA STUnŻ SA	97,8%	95,1%	-2,7
10.	EUROPA ŻYCIE SA	100,0%	100,0%	0,0
11.	GENERALI ŻYCIE SA	93,0%	91,4%	-1,6
12.	INTER-ŻYCIE SA	88,6%	88,3%	-0,3
13.	MACIF ŻYCIE TUW	86,8%	86,0%	-0,8
14.	METLIFE TUnŻ SA	85,1%	108,4%	23,3
15.	NATIONALE NEDERLANDEN SA	99,2%	99,4%	0,2
16.	OPEN LIFE SA	100,0%	100,0%	0,0
17.	PKO ŻYCIE SA	99,8%	99,6%	-0,2
18.	POCZTOWE ŻYCIE SA	100,0%	99,8%	-0,2
19.	POLISA-ŻYCIE SA	95,7%	96,1%	0,4
20.	PRAMERICA ŻYCIE SA	96,8%	96,4%	-0,4
21.	PZU ŻYCIE SA	100,0%	100,0%	0,0
22.	REJENT LIFE TUW	100,0%	100,0%	0,0
23.	SALTUS ŻYCIE SA	99,9%	99,9%	0,0
24.	SIGNAL IDUNA ŻYCIE SA	99,2%	99,1%	-0,1
25.	UNIQA ŻYCIE SA	98,5%	99,4%	0,9
26.	VIENNA LIFE SA	99,8%	99,8%	0,0
27.	WARTA TUnŻ SA	98,6%	98,9%	0,3
	Ogółem	98,3%	99,4%	1,1

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Współczynnik retencji		
		2016	2017	Zmiana w p.p.
1.	ALLIANZ POLSKA SA	83,0%	86,7%	3,7
2.	AVIVA – OGÓLNE SA	91,9%	92,2%	0,3
3.	AXA UBEZPIECZENIA SA	79,8%	80,0%	0,2
4.	BZWBK-AVIVA TUO SA	69,9%	70,8%	0,9
5.	COMPENSA SA	75,8%	74,2%	-1,6
6.	CONCORDIA POLSKA TUW	52,4%	56,4%	4,0
7.	CREDIT AGRICOLE TU SA	80,7%	81,9%	1,2
8.	CUPRUM TUW	97,1%	97,4%	0,3
9.	D.A.S. SA	40,2%	38,0%	-2,2
10.	ERGO HESTIA SA	79,0%	83,5%	4,5
11.	EULER HERMES SA	27,9%	23,2%	-4,7
12.	EUROPA SA	94,8%	94,8%	0,0
13.	GENERALI SA	56,7%	46,5%	-10,2
14.	GOTHAER SA	58,3%	56,4%	-1,9
15.	INTER POLSKA SA	76,4%	76,5%	0,1
16.	INTERRISK SA	56,9%	68,2%	11,3
17.	KUKE SA	54,5%	54,7%	0,2
18.	LINK4 SA	39,3%	32,1%	-7,2
19.	MEDICUM TUW	56,7%	94,2%	37,5
20.	NATIONALE NEDERLANDEN TU SA	X	75,8%	X
21.	PARTNER SA	91,0%	95,3%	4,3
22.	PKO TU SA	17,1%	41,3%	24,2
23.	POCZTOWE TUW	59,1%	64,4%	5,3
24.	POLSKI GAZ TUW	X	26,6%	X
25.	PTR SA	90,7%	87,2%	-3,5
26.	PZU SA	96,6%	95,9%	-0,7
27.	PZUW TUW	4,7%	12,7%	8,0
28.	SALTUS TUW	99,7%	99,7%	0,0
29.	SIGNAL IDUNA POLSKA SA	99,6%	98,9%	-0,7
30.	TUW TUW	24,4%	41,1%	16,7
31.	TUZ TUW	43,1%	39,5%	-3,6
32.	UNIQA SA	52,0%	54,3%	2,3
33.	WARTA SA	93,5%	95,2%	1,7
34.	ZDROWIE SA	100,0%	100,0%	0,0
	Ogółem	80,3%	81,3%	1,0

Współczynnik zatrzymania odszkodowań

Lp.	Dział	Współczynnik zatrzymania odszkodowań		
		2016	2017	Zmiana w p.p.
1.	Dział I	99,3%	99,3%	0,0
2.	Dział II	82,4%	81,3%	-1,1
	Ogółem	90,9%	90,5%	-0,4

Współczynnik zatrzymania odszkodowań w Dziale I

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Współczynnik zatrzymania odszkodowań		
		2016	2017	Zmiana w p.p.
1.	AEGON SA	100,0%	100,0%	0,0
2.	ALLIANZ ŻYCIE POLSKA SA	98,4%	98,4%	0,0
3.	AVIVA ŻYCIE SA	99,3%	99,5%	0,2
4.	AXA ŻYCIE SA	99,6%	99,6%	0,0
5.	BZWBK-AVIVA TUŃ SA	98,4%	98,6%	0,2
6.	CARDIF POLSKA SA	99,6%	99,4%	-0,2
7.	COMPENSA ŻYCIE SA	98,2%	98,3%	0,1
8.	CONCORDIA CAPITAL SA	98,4%	98,4%	0,0
9.	ERGO HESTIA STUŃ SA	98,6%	98,7%	0,1
10.	EUROPA ŻYCIE SA	100,0%	100,0%	0,0
11.	GENERALI ŻYCIE SA	93,6%	93,2%	-0,4
12.	INTER-ŻYCIE SA	86,1%	89,5%	3,4
13.	MACIF ŻYCIE TUW	84,3%	85,0%	0,7
14.	METLIFE TUŃ SA	97,6%	97,7%	0,1
15.	NATIONALE NEDERLANDEN SA	99,7%	99,5%	-0,2
16.	OPEN LIFE SA	100,0%	100,0%	0,0
17.	PKO ŻYCIE SA	99,8%	99,9%	0,1
18.	POCZTOWE ŻYCIE SA	100,0%	100,0%	0,0
19.	POLISA-ŻYCIE SA	98,3%	98,5%	0,2
20.	PRAMERICA ŻYCIE SA	94,2%	96,5%	2,3
21.	PZU ŻYCIE SA	100,0%	100,0%	0,0
22.	REJENT LIFE TUW	100,0%	100,0%	0,0
23.	SALTUS ŻYCIE SA	99,7%	99,5%	-0,2
24.	SIGNAL IDUNA ŻYCIE SA	99,9%	99,9%	0,0
25.	UNIQA ŻYCIE SA	99,6%	99,9%	0,3
26.	VIENNA LIFE SA	99,8%	99,8%	0,0
27.	WARTA TUŃ SA	99,7%	99,0%	-0,7
	Ogółem	99,3%	99,3%	0,0

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Współczynnik zatrzymania odszkodowań		
		2016	2017	Zmiana w p.p.
1.	ALLIANZ POLSKA SA	88,0%	81,8%	-6,2
2.	AVIVA – OGÓLNE SA	97,3%	88,9%	-8,4
3.	AXA UBEZPIECZENIA SA	73,5%	78,2%	4,7
4.	BZWBK-AVIVA TUO SA	94,7%	92,1%	-2,6
5.	COMPENSA SA	74,7%	73,0%	-1,7
6.	CONCORDIA POLSKA TUW	33,5%	60,2%	26,7
7.	CREDIT AGRICOLE TU SA	32,0%	45,3%	13,3
8.	CUPRUM TUW	77,6%	99,4%	21,8
9.	D.A.S. SA	40,2%	40,3%	0,1
10.	ERGO HESTIA SA	83,2%	83,1%	-0,1
11.	EULER HERMES SA	24,6%	23,0%	-1,6
12.	EUROPA SA	94,4%	92,7%	-1,7
13.	GENERALI SA	89,2%	41,3%	-47,9
14.	GOTHAER SA	51,5%	52,2%	0,7
15.	INTER POLSKA SA	87,0%	85,4%	-1,6
16.	INTERRISK SA	69,3%	70,6%	1,3
17.	KUKE SA	63,7%	55,1%	-8,6
18.	LINK4 SA	60,0%	47,7%	-12,3
19.	MEDICUM TUW	X	100,0%	X
20.	NATIONALE NEDERLANDEN TU SA	X	X	X
21.	PARTNER SA	73,8%	46,8%	-27,0
22.	PKO TU SA	98,1%	91,6%	-6,5
23.	POCZTOWE TUW	56,4%	53,9%	-2,5
24.	POLSKI GAZ TUW	X	76,4%	X
25.	PTR SA	86,8%	84,2%	-2,6
26.	PZU SA	95,6%	96,5%	0,9
27.	PZUW TUW	24,0%	14,8%	-9,2
28.	SALTUS TUW	100,0%	100,0%	0,0
29.	SIGNAL IDUNA POLSKA SA	100,3%	99,3%	-1,0
30.	TUW TUW	55,5%	51,8%	-3,7
31.	TUZ TUW	35,7%	42,7%	7,0
32.	UNIQA SA	53,6%	57,2%	3,6
33.	WARTA SA	83,5%	85,5%	2,0
34.	ZDROWIE SA	100,0%	100,0%	0,0
	Ogółem	82,4%	81,3%	-1,1

4.2.2. Współczynnik szkodowości

Współczynnik szkodowości brutto

Lp.	Dział	Współczynnik szkodowości brutto		
		2016	2017	Zmiana w p.p.
1.	Dział I	77,0%	82,0%	5,0
2.	Dział II	65,6%	63,5%	-2,1
	Ogółem	70,8%	71,2%	0,5

Współczynnik szkodowości brutto w Dziale I

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Współczynnik szkodowości brutto		
		2016	2017	Zmiana w p.p.
1.	AEGON SA	159,0%	175,0%	16,0
2.	ALLIANZ ŻYCIE POLSKA SA	103,1%	94,4%	-8,7
3.	AVIVA ŻYCIE SA	73,1%	74,9%	1,8
4.	AXA ŻYCIE SA	68,9%	95,9%	27,0
5.	BZWBK-AVIVA TUŃ SA	54,3%	104,6%	50,3
6.	CARDIF POLSKA SA	11,9%	10,4%	-1,5
7.	COMPENSA ŻYCIE SA	58,6%	56,2%	-2,4
8.	CONCORDIA CAPITAL SA	31,5%	32,4%	0,9
9.	ERGO HESTIA STUŃ SA	58,0%	170,8%	112,8
10.	EUROPA ŻYCIE SA	70,9%	72,3%	1,4
11.	GENERALI ŻYCIE SA	66,8%	77,4%	10,6
12.	INTER-ŻYCIE SA	85,4%	79,7%	-5,7
13.	MACIF ŻYCIE TUW	27,9%	35,1%	7,2
14.	METLIFE TUŃ SA	72,0%	86,6%	14,6
15.	NATIONALE NEDERLANDEN SA	74,1%	62,8%	-11,3
16.	OPEN LIFE SA	106,2%	103,2%	-3,0
17.	PKO ŻYCIE SA	57,7%	115,4%	57,7
18.	POCZTOWE ŻYCIE SA	53,1%	50,6%	-2,5
19.	POLISA-ŻYCIE SA	82,3%	83,9%	1,6
20.	PRAMERICA ŻYCIE SA	33,7%	33,1%	-0,6
21.	PZU ŻYCIE SA	77,0%	73,0%	-4,0
22.	REJENT LIFE TUW	51,5%	42,3%	-9,2
23.	SALTUS ŻYCIE SA	36,9%	40,7%	3,8
24.	SIGNAL IDUNA ŻYCIE SA	41,8%	49,1%	7,3
25.	UNIQA ŻYCIE SA	54,0%	59,8%	5,8
26.	VIENNA LIFE SA	51,8%	76,5%	24,7
27.	WARTA TUŃ SA	160,5%	128,7%	-31,8
	Ogółem	77,0%	82,0%	5,0

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Współczynnik szkodowości brutto		
		2016	2017	Zmiana w p.p.
1.	ALLIANZ POLSKA SA	61,2%	64,6%	3,4
2.	AVIVA – OGÓLNE SA	66,3%	54,2%	-12,1
3.	AXA UBEZPIECZENIA SA	59,8%	66,0%	6,2
4.	BZWBK-AVIVA TUO SA	8,1%	8,6%	0,5
5.	COMPENSA SA	72,4%	71,0%	-1,4
6.	CONCORDIA POLSKA TUW	86,4%	44,0%	-42,4
7.	CREDIT AGRICOLE TU SA	14,8%	15,3%	0,5
8.	CUPRUM TUW	51,1%	39,1%	-12,0
9.	D.A.S. SA	32,2%	29,5%	-2,7
10.	ERGO HESTIA SA	62,2%	60,9%	-1,3
11.	EULER HERMES SA	48,1%	68,9%	20,8
12.	EUROPA SA	13,2%	16,4%	3,2
13.	GENERALI SA	93,6%	77,4%	-16,2
14.	GOTHAER SA	83,2%	68,3%	-14,9
15.	INTER POLSKA SA	50,8%	52,1%	1,3
16.	INTERRISK SA	65,8%	58,7%	-7,1
17.	KUKE SA	60,2%	62,7%	2,5
18.	LINK4 SA	75,1%	66,4%	-8,7
19.	MEDICUM TUW	22,6%	4,1%	-18,5
20.	NATIONALE NEDERLANDEN TU SA	X	4,9%	X
21.	PARTNER SA	599,7%	-115,5%	-715,2
22.	PKO TU SA	10,3%	6,5%	-3,8
23.	POCZTOWE TUW	64,5%	60,4%	-4,1
24.	POLSKI GAZ TUW	X	184,6%	X
25.	PTR SA	69,7%	60,9%	-8,8
26.	PZU SA	65,8%	64,9%	-0,9
27.	PZUW TUW	12,0%	114,9%	102,9
28.	SALTUS TUW	13,8%	14,0%	0,2
29.	SIGNAL IDUNA POLSKA SA	53,5%	58,4%	4,9
30.	TUW TUW	76,0%	67,9%	-8,1
31.	TUZ TUW	94,6%	86,3%	-8,3
32.	UNIQA SA	62,0%	63,2%	1,2
33.	WARTA SA	65,9%	64,2%	-1,7
34.	ZDROWIE SA	74,6%	74,7%	0,1
	Ogółem	65,6%	63,5%	-2,1

Współczynnik szkodowości netto

Lp.	Dział	Współczynnik szkodowości netto		
		2016	2017	Zmiana w p.p.
1.	Dział I	77,9%	82,8%	4,9
2.	Dział II	64,3%	62,2%	-2,1
	Ogółem	71,1%	71,7%	0,6

Współczynnik szkodowości netto w Dziale I

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Współczynnik szkodowości netto		
		2016	2017	Zmiana w p.p.
1.	AEGON SA	159,2%	175,8%	16,6
2.	ALLIANZ ŻYCIE POLSKA SA	104,3%	96,0%	-8,3
3.	AVIVA ŻYCIE SA	73,0%	75,1%	2,1
4.	AXA ŻYCIE SA	69,1%	96,4%	27,3
5.	BZWBK-AVIVA TUnŻ SA	54,3%	105,5%	51,2
6.	CARDIF POLSKA SA	11,9%	10,4%	-1,5
7.	COMPENSA ŻYCIE SA	59,3%	57,1%	-2,2
8.	CONCORDIA CAPITAL SA	32,2%	32,5%	0,3
9.	ERGO HESTIA STUnŻ SA	58,5%	177,4%	118,9
10.	EUROPA ŻYCIE SA	70,9%	72,3%	1,4
11.	GENERALI ŻYCIE SA	66,7%	78,4%	11,7
12.	INTER-ŻYCIE SA	82,6%	84,5%	1,9
13.	MACIF ŻYCIE TUW	27,6%	35,2%	7,6
14.	METLIFE TUnŻ SA	83,3%	99,2%	15,9
15.	NATIONALE NEDERLANDEN SA	74,5%	62,9%	-11,6
16.	OPEN LIFE SA	106,2%	103,2%	-3,0
17.	PKO ŻYCIE SA	57,7%	115,6%	57,9
18.	POCZTOWE ŻYCIE SA	53,1%	50,7%	-2,4
19.	POLISA-ŻYCIE SA	84,4%	86,1%	1,7
20.	PRAMERICA ŻYCIE SA	32,8%	32,7%	-0,1
21.	PZU ŻYCIE SA	77,0%	73,0%	-4,0
22.	REJENT LIFE TUW	51,5%	42,3%	-9,2
23.	SALTUS ŻYCIE SA	36,7%	40,7%	4,0
24.	SIGNAL IDUNA ŻYCIE SA	42,1%	49,4%	7,3
25.	UNIQA ŻYCIE SA	54,6%	60,1%	5,5
26.	VIENNA LIFE SA	51,8%	76,5%	24,7
27.	WARTA TUnŻ SA	162,2%	128,9%	-33,3
	Ogółem	77,9%	82,8%	4,9

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Współczynnik szkodowości netto		
		2016	2017	Zmiana w p.p.
1.	ALLIANZ POLSKA SA	64,2%	64,0%	-0,2
2.	AVIVA – OGÓLNE SA	59,9%	52,0%	-7,9
3.	AXA UBEZPIECZENIA SA	58,1%	62,0%	3,9
4.	BZWBK-AVIVA TUO SA	8,6%	9,6%	1,0
5.	COMPENSA SA	70,4%	65,3%	-5,1
6.	CONCORDIA POLSKA TUW	62,4%	51,0%	-11,4
7.	CREDIT AGRICOLE TU SA	7,7%	10,6%	2,9
8.	CUPRUM TUW	44,1%	40,2%	-3,9
9.	D.A.S. SA	30,6%	28,9%	-1,7
10.	ERGO HESTIA SA	63,3%	62,3%	-1,0
11.	EULER HERMES SA	58,0%	67,9%	9,9
12.	EUROPA SA	12,6%	15,7%	3,1
13.	GENERALI SA	97,5%	79,6%	-17,9
14.	GOTHAER SA	66,7%	61,0%	-5,7
15.	INTER POLSKA SA	50,6%	51,5%	0,9
16.	INTERRISK SA	66,1%	61,2%	-4,9
17.	KUKE SA	70,4%	62,8%	-7,6
18.	LINK4 SA	69,7%	64,2%	-5,5
19.	MEDICUM TUW	17,8%	3,1%	-14,7
20.	NATIONALE NEDERLANDEN TU SA	X	4,8%	X
21.	PARTNER SA	434,7%	-132,7%	-567,4
22.	PKO TU SA	33,0%	17,2%	X
23.	POCZTOWE TUW	47,7%	47,4%	-0,3
24.	POLSKI GAZ TUW	X	39,8%	X
25.	PTR SA	75,2%	67,1%	-8,1
26.	PZU SA	66,7%	64,0%	-2,7
27.	PZUW TUW	76,8%	55,8%	-21,0
28.	SALTUS TUW	13,9%	14,1%	0,2
29.	SIGNAL IDUNA POLSKA SA	54,4%	58,6%	4,2
30.	TUW TUW	70,8%	72,8%	2,0
31.	TUZ TUW	58,3%	76,9%	18,6
32.	UNIQA SA	72,5%	64,3%	-8,2
33.	WARTA SA	62,8%	64,0%	1,2
34.	ZDROWIE SA	74,6%	74,7%	0,1
	Ogółem	64,3%	62,2%	-2,1

4.2.3. Stopa rezerw techniczno-ubezpieczeniowych

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto do składki przypisanej brutto

Lp.	Dział	Poziom rezerw		
		2016	2017	Zmiana w p.p.
1.	Dział I	366,4%	361,7%	-4,7
2.	Dział II	172,5%	161,1%	-11,4
	Ogółem	255,2%	240,1%	-15,1

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto do składki przypisanej brutto w Dziale I

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Poziom rezerw		
		2016	2017	Zmiana w p.p.
1.	AEGON SA	792,0%	731,5%	-60,5
2.	ALLIANZ ŻYCIE POLSKA SA	413,7%	405,5%	-8,2
3.	AVIVA ŻYCIE SA	681,8%	740,5%	58,7
4.	AXA ŻYCIE SA	370,7%	397,1%	26,4
5.	BZWBK-AVIVA TUnŻ SA	369,0%	365,2%	-3,8
6.	CARDIF POLSKA SA	64,3%	70,1%	5,8
7.	COMPENSA ŻYCIE SA	294,0%	308,3%	14,3
8.	CONCORDIA CAPITAL SA	85,2%	93,7%	8,5
9.	ERGO HESTIA STUnŻ SA	308,9%	576,0%	267,1
10.	EUROPA ŻYCIE SA	216,0%	219,4%	3,4
11.	GENERALI ŻYCIE SA	391,5%	423,3%	31,8
12.	INTER-ŻYCIE SA	118,7%	105,4%	-13,3
13.	MACIF ŻYCIE TUW	75,0%	79,7%	4,7
14.	METLIFE TUnŻ SA	491,2%	706,6%	215,4
15.	NATIONALE NEDERLANDEN SA	514,4%	455,6%	-58,8
16.	OPEN LIFE SA	520,2%	333,3%	-186,9
17.	PKO ŻYCIE SA	293,1%	506,3%	213,2
18.	POCZTOWE ŻYCIE SA	28,5%	29,7%	1,2
19.	POLISA-ŻYCIE SA	21,7%	21,1%	-0,6
20.	PRAMERICA ŻYCIE SA	217,8%	235,7%	17,9
21.	PZU ŻYCIE SA	273,8%	264,4%	-9,4
22.	REJENT LIFE TUW	1433,9%	1515,6%	81,7
23.	SALTUS ŻYCIE SA	241,2%	249,3%	8,1
24.	SIGNAL IDUNA ŻYCIE SA	41,5%	50,8%	9,3
25.	UNIQA ŻYCIE SA	166,0%	109,7%	-56,3
26.	VIENNA LIFE SA	352,2%	444,8%	92,6
27.	WARTA TUnŻ SA	284,6%	221,0%	-63,6
	Ogółem	366,4%	361,7%	-4,7

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Poziom rezerw		
		2016	2017	Zmiana w p.p.
1.	ALLIANZ POLSKA SA	138,2%	141,3%	3,1
2.	AVIVA – OGÓLNE SA	134,4%	150,6%	16,2
3.	AXA UBEZPIECZENIA SA	158,5%	129,6%	-28,9
4.	BZWBK-AVIVA TUO SA	158,3%	158,3%	0,0
5.	COMPENSA SA	143,3%	131,5%	-11,8
6.	CONCORDIA POLSKA TUW	114,9%	106,4%	-8,5
7.	CREDIT AGRICOLE TU SA	59,6%	60,8%	1,2
8.	CUPRUM TUW	45,6%	38,5%	-7,1
9.	D.A.S. SA	137,1%	101,8%	-35,3
10.	ERGO HESTIA SA	160,3%	147,4%	-12,9
11.	EULER HERMES SA	172,8%	186,6%	13,8
12.	EUROPA SA	412,5%	293,0%	-119,5
13.	GENERALI SA	224,2%	253,6%	29,4
14.	GOTHAER SA	150,5%	154,7%	4,2
15.	INTER POLSKA SA	206,3%	215,8%	9,5
16.	INTERRISK SA	178,7%	165,6%	-13,1
17.	KUKE SA	147,2%	142,9%	-4,3
18.	LINK4 SA	120,2%	110,8%	-9,4
19.	MEDICUM TUW	61,6%	76,2%	14,6
20.	NATIONALE NEDERLANDEN TU SA	X	96,7%	X
21.	PARTNER SA	1181,1%	987,1%	-194,0
22.	PKO TU SA	90,5%	142,6%	52,1
23.	POCZTOWE TUW	188,8%	135,3%	-53,5
24.	POLSKI GAZ TUW	X	131,1%	X
25.	PTR SA	250,9%	263,6%	12,7
26.	PZU SA	184,8%	170,5%	-14,3
27.	PZUW TUW	62,8%	122,9%	60,1
28.	SALTUS TUW	278,5%	271,1%	-7,4
29.	SIGNAL IDUNA POLSKA SA	63,0%	69,8%	6,8
30.	TUW TUW	123,5%	127,6%	4,1
31.	TUZ TUW	190,3%	232,1%	41,8
32.	UNIQA SA	158,6%	159,7%	1,1
33.	WARTA SA	182,0%	160,5%	-21,5
34.	ZDROWIE SA	70,7%	72,9%	2,2
	Ogółem	172,5%	161,1%	-11,4

4.2.4. Rentowność kapitałów własnych

Rentowność kapitałów własnych

Lp.	Dział	Rentowność kapitałów własnych		
		2016	2017	Zmiana w p.p.
1.	Dział I	17,8%	19,2%	1,4
2.	Dział II	8,8%	13,9%	5,1
	Ogółem	12,0%	16,1%	4,1

Rentowność kapitałów własnych w Dziale I

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Rentowność kapitałów własnych		
		2016	2017	Zmiana w p.p.
1.	AEGON SA	-59,8%	-8,4%	51,4
2.	ALLIANZ ŻYCIE POLSKA SA	8,7%	12,8%	4,1
3.	AVIVA ŻYCIE SA	32,9%	37,8%	4,9
4.	AXA ŻYCIE SA	-6,7%	-25,7%	-19,0
5.	BZWBK-AVIVA TUŃŻ SA	42,3%	47,9%	5,6
6.	CARDIF POLSKA SA	16,6%	18,3%	1,7
7.	COMPENSA ŻYCIE SA	-8,7%	3,7%	12,4
8.	CONCORDIA CAPITAL SA	12,2%	12,5%	0,3
9.	ERGO HESTIA STUŃŻ SA	5,7%	0,6%	-5,1
10.	EUROPA ŻYCIE SA	1,5%	0,4%	-1,1
11.	GENERALI ŻYCIE SA	13,9%	9,1%	-4,8
12.	INTER-ŻYCIE SA	-11,8%	-7,6%	4,2
13.	MACIF ŻYCIE TUW	-16,9%	0,8%	17,7
14.	METLIFE TUŃŻ SA	18,9%	20,9%	2,0
15.	NATIONALE NEDERLANDEN SA	17,1%	18,5%	1,4
16.	OPEN LIFE SA	-30,1%	4,7%	34,8
17.	PKO ŻYCIE SA	5,0%	15,2%	10,2
18.	POCZTOWE ŻYCIE SA	-16,2%	4,1%	20,3
19.	POLISA-ŻYCIE SA	12,2%	12,5%	0,3
20.	PRAMERICA ŻYCIE SA	9,6%	12,4%	2,8
21.	PZU ŻYCIE SA	29,8%	27,3%	-2,5
22.	REJENT LIFE TUW	4,4%	4,4%	0,0
23.	SALTUS ŻYCIE SA	0,4%	2,8%	2,4
24.	SIGNAL IDUNA ŻYCIE SA	-2,8%	2,7%	5,5
25.	UNIQA ŻYCIE SA	7,8%	3,5%	-4,3
26.	VIENNA LIFE SA	-753,5%	-87,9%	665,6
27.	WARTA TUŃŻ SA	5,7%	8,2%	2,5
	Ogółem	17,8%	19,2%	1,4

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Rentowność kapitałów własnych		
		2016	2017	Zmiana w p.p.
1.	ALLIANZ POLSKA SA	9,5%	11,9%	2,4
2.	AVIVA – OGÓLNE SA	6,0%	19,9%	13,9
3.	AXA UBEZPIECZENIA SA	-4,7%	6,1%	10,8
4.	BZWBK-AVIVA TUO SA	34,7%	31,8%	-2,9
5.	COMPENSA SA	0,8%	15,3%	14,5
6.	CONCORDIA POLSKA TUW	9,3%	35,3%	26,0
7.	CREDIT AGRICOLE TU SA	-16,6%	-17,0%	-0,4
8.	CUPRUM TUW	3,7%	2,8%	-0,9
9.	D.A.S. SA	-4,3%	-2,5%	1,8
10.	ERGO HESTIA SA	5,8%	11,6%	5,8
11.	EULER HERMES SA	6,3%	1,0%	-5,3
12.	EUROPA SA	4,6%	5,8%	1,2
13.	GENERALI SA	-59,5%	1,6%	61,1
14.	GOTHAER SA	-64,1%	-7,6%	56,5
15.	INTER POLSKA SA	6,4%	9,3%	2,9
16.	INTERRISK SA	6,6%	10,4%	3,8
17.	KUKE SA	3,0%	1,4%	-1,6
18.	LINK4 SA	-14,9%	5,6%	20,5
19.	MEDICUM TUW	-5,8%	-6,3%	-0,5
20.	NATIONALE NEDERLANDEN TU SA	X	-4,8%	X
21.	PARTNER SA	-11,6%	7,1%	18,7
22.	PKO TU SA	-7,7%	9,3%	X
23.	POCZTOWE TUW	9,6%	6,1%	-3,5
24.	POLSKI GAZ TUW	X	0,8%	X
25.	PTR SA	1,2%	0,2%	-1,0
26.	PZU SA	13,0%	17,4%	4,4
27.	PZUW TUW	0,0%	0,7%	X
28.	SALTUS TUW	4,1%	4,1%	0,0
29.	SIGNAL IDUNA POLSKA SA	1,6%	-4,3%	-5,9
30.	TUW TUW	5,2%	13,3%	8,1
31.	TUZ TUW	-57,9%	-37,7%	20,2
32.	UNIQA SA	1,1%	8,6%	7,5
33.	WARTA SA	13,0%	15,1%	2,1
34.	ZDROWIE SA	2,7%	7,7%	5,0
	Ogółem	8,8%	13,9%	5,1

4.2.5. Rentowność majątku

Rentowność majątku

Lp.	Dział	Rentowność majątku		
		2016	2017	Zmiana w p.p.
1.	Dział I	2,1%	2,2%	0,1
2.	Dział II	2,4%	3,7%	1,3
	Ogółem	2,2%	3,0%	0,8

Rentowność majątku w Dziale I

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Rentowność majątku		
		2016	2017	Zmiana w p.p.
1.	AEGON SA	-2,5%	-0,4%	2,1
2.	ALLIANZ ŻYCIE POLSKA SA	1,2%	1,8%	0,6
3.	AVIVA ŻYCIE SA	3,5%	3,6%	0,1
4.	AXA ŻYCIE SA	-1,0%	-3,0%	-2,0
5.	BZWBK-AVIVA TUŃ SA	3,8%	5,3%	1,5
6.	CARDIF POLSKA SA	4,5%	4,2%	-0,3
7.	COMPENSA ŻYCIE SA	-1,0%	0,4%	1,4
8.	CONCORDIA CAPITAL SA	4,9%	5,0%	0,1
9.	ERGO HESTIA STUŃ SA	0,4%	0,0%	-0,4
10.	EUROPA ŻYCIE SA	0,3%	0,1%	-0,2
11.	GENERALI ŻYCIE SA	1,1%	0,7%	-0,4
12.	INTER-ŻYCIE SA	-6,7%	-4,1%	2,6
13.	MACIF ŻYCIE TUW	-7,6%	0,4%	8,0
14.	METLIFE TUŃ SA	2,2%	2,5%	0,3
15.	NATIONALE NEDERLANDEN SA	1,8%	1,9%	0,1
16.	OPEN LIFE SA	-0,5%	0,1%	0,6
17.	PKO ŻYCIE SA	0,3%	1,0%	0,7
18.	POCZTOWE ŻYCIE SA	-9,8%	2,3%	12,1
19.	POLISA-ŻYCIE SA	5,4%	5,4%	0,0
20.	PRAMERICA ŻYCIE SA	2,5%	3,1%	0,6
21.	PZU ŻYCIE SA	5,1%	4,5%	-0,6
22.	REJENT LIFE TUW	0,1%	0,1%	0,0
23.	SALTUS ŻYCIE SA	0,1%	1,0%	0,9
24.	SIGNAL IDUNA ŻYCIE SA	-1,2%	1,1%	2,3
25.	UNIQA ŻYCIE SA	0,8%	0,3%	-0,5
26.	VIENNA LIFE SA	-4,6%	-0,3%	4,3
27.	WARTA TUŃ SA	0,8%	1,3%	0,5
	Ogółem	2,1%	2,2%	0,1

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Rentowność majątku		
		2016	2017	Zmiana w p.p.
1.	ALLIANZ POLSKA SA	2,5%	3,3%	0,8
2.	AVIVA – OGÓLNE SA	1,3%	4,9%	3,6
3.	AXA UBEZPIECZENIA SA	-1,5%	1,8%	3,3
4.	BZWBK-AVIVA TUO SA	11,4%	10,7%	-0,7
5.	COMPENSA SA	0,1%	2,7%	2,6
6.	CONCORDIA POLSKA TUW	1,0%	5,7%	4,7
7.	CREDIT AGRICOLE TU SA	-11,5%	-11,0%	0,5
8.	CUPRUM TUW	2,0%	1,5%	-0,5
9.	D.A.S. SA	-1,6%	-0,8%	0,8
10.	ERGO HESTIA SA	1,0%	2,0%	1,0
11.	EULER HERMES SA	1,2%	0,2%	-1,0
12.	EUROPA SA	1,8%	2,4%	0,6
13.	GENERALI SA	-5,1%	0,2%	5,3
14.	GOTHAER SA	-4,4%	-0,8%	3,6
15.	INTER POLSKA SA	1,4%	2,1%	0,7
16.	INTERRISK SA	1,2%	2,1%	0,9
17.	KUKE SA	1,8%	0,9%	-0,9
18.	LINK4 SA	-2,2%	1,0%	3,2
19.	MEDICUM TUW	-5,7%	-4,8%	0,9
20.	NATIONALE NEDERLANDEN TU SA	X	-3,4%	X
21.	PARTNER SA	-8,6%	5,7%	14,3
22.	PKO TU SA	-1,3%	1,2%	2,5
23.	POCZTOWE TUW	1,5%	1,2%	-0,3
24.	POLSKI GAZ TUW	X	0,2%	X
25.	PTR SA	0,4%	0,1%	-0,3
26.	PZU SA	4,3%	5,5%	1,2
27.	PZUW TUW	0,0%	0,3%	0,3
28.	SALTUS TUW	1,8%	1,9%	0,1
29.	SIGNAL IDUNA POLSKA SA	0,8%	-2,0%	-2,8
30.	TUW TUW	0,7%	2,3%	1,6
31.	TUZ TUW	-8,1%	-8,3%	-0,2
32.	UNIQA SA	0,2%	1,3%	1,1
33.	WARTA SA	2,8%	3,1%	0,3
34.	ZDROWIE SA	0,9%	1,9%	1,0
	Ogółem	2,4%	3,7%	1,3

4.2.6. Wskaźnik zespolony

Wskaźnik zespolony

Lp.	Dział	Wskaźnik zespolony		
		2016	2017	Zmiana w p.p.
1.	Dział I	101,2%	104,8%	3,6
2.	Dział II	99,6%	95,2%	-4,4
	Ogółem	100,3%	99,2%	-1,1

Wskaźnik zespolony w Dziale I

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Wskaźnik zespolony		
		2016	2017	Zmiana w p.p.
1.	AEGON SA	199,3%	213,7%	14,4
2.	ALLIANZ ŻYCIE POLSKA SA	133,4%	124,1%	-9,3
3.	AVIVA ŻYCIE SA	91,5%	95,3%	3,8
4.	AXA ŻYCIE SA	106,7%	144,9%	38,2
5.	BZWBK-AVIVA TUnŻ SA	80,6%	145,7%	65,1
6.	CARDIF POLSKA SA	92,3%	80,4%	-11,9
7.	COMPENSA ŻYCIE SA	85,1%	77,6%	-7,5
8.	CONCORDIA CAPITAL SA	81,4%	81,8%	0,4
9.	ERGO HESTIA STUnŻ SA	88,0%	216,0%	128,0
10.	EUROPA ŻYCIE SA	89,8%	104,5%	14,7
11.	GENERALI ŻYCIE SA	95,2%	99,9%	4,7
12.	INTER-ŻYCIE SA	127,3%	119,7%	-7,6
13.	MACIF ŻYCIE TUW	93,5%	93,4%	-0,1
14.	METLIFE TUnŻ SA	122,1%	132,0%	9,9
15.	NATIONALE NEDERLANDEN SA	100,3%	83,9%	-16,4
16.	OPEN LIFE SA	120,2%	111,6%	-8,6
17.	PKO ŻYCIE SA	92,1%	174,7%	82,6
18.	POCZTOWE ŻYCIE SA	109,5%	97,6%	-11,9
19.	POLISA-ŻYCIE SA	97,0%	97,0%	0,0
20.	PRAMERICA ŻYCIE SA	70,2%	67,9%	-2,3
21.	PZU ŻYCIE SA	91,6%	86,8%	-4,8
22.	REJENT LIFE TUW	59,0%	50,4%	-8,6
23.	SALTUS ŻYCIE SA	104,0%	105,2%	1,2
24.	SIGNAL IDUNA ŻYCIE SA	99,9%	98,4%	-1,5
25.	UNIQA ŻYCIE SA	73,0%	69,1%	-3,9
26.	VIENNA LIFE SA	69,9%	93,0%	23,1
27.	WARTA TUnŻ SA	186,8%	153,1%	-33,7
	Ogółem	101,2%	104,8%	3,6

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Wskaźnik zespolony		
		2016	2017	Zmiana w p.p.
1.	ALLIANZ POLSKA SA	93,2%	96,3%	3,1
2.	AVIVA – OGÓLNE SA	102,2%	90,8%	-11,4
3.	AXA UBEZPIECZENIA SA	103,9%	102,8%	-1,1
4.	BZWBK-AVIVA TUO SA	58,5%	57,1%	-1,4
5.	COMPENSA SA	102,8%	100,3%	-2,5
6.	CONCORDIA POLSKA TUW	118,2%	76,4%	-41,8
7.	CREDIT AGRICOLE TU SA	173,2%	132,7%	-40,5
8.	CUPRUM TUW	62,3%	49,8%	-12,5
9.	D.A.S. SA	127,5%	128,4%	0,9
10.	ERGO HESTIA SA	98,9%	95,1%	-3,8
11.	EULER HERMES SA	85,5%	105,5%	20,0
12.	EUROPA SA	79,3%	80,7%	1,4
13.	GENERALI SA	123,7%	102,7%	-21,0
14.	GOTHAER SA	120,2%	103,4%	-16,8
15.	INTER POLSKA SA	102,2%	102,4%	0,2
16.	INTERRISK SA	102,7%	94,1%	-8,6
17.	KUKE SA	118,4%	121,9%	3,5
18.	LINK4 SA	106,5%	94,5%	-12,0
19.	MEDICUM TUW	531,2%	190,6%	-340,6
20.	NATIONALE NEDERLANDEN TU SA	X	1103,8%	X
21.	PARTNER SA	888,9%	-24,5%	-913,4
22.	PKO TU SA	122,1%	87,3%	-34,8
23.	POCZTOWE TUW	112,3%	99,7%	-12,6
24.	POLSKI GAZ TUW	X	204,0%	X
25.	PTR SA	97,1%	88,5%	-8,6
26.	PZU SA	96,0%	93,4%	-2,6
27.	PZUW TUW	20,1%	125,4%	105,3
28.	SALTUS TUW	89,2%	90,8%	1,6
29.	SIGNAL IDUNA POLSKA SA	102,5%	104,3%	1,8
30.	TUW TUW	104,1%	94,2%	-9,9
31.	TUZ TUW	126,2%	121,2%	-5,0
32.	UNIQA SA	94,2%	96,1%	1,9
33.	WARTA SA	99,1%	93,8%	-5,3
34.	ZDROWIE SA	100,6%	98,3%	-2,3
	Ogółem	99,6%	95,2%	-4,4

4.3. STRUKTURA RYNKU

4.3.1. Struktura rynku 2016-2017

Składka przypisana brutto w tys. zł w Dziale I

Lp.	Rodzaj ubezpieczeń	Składka przypisana brutto		Dynamika
		2016	2017	17/16
1.	Ubezpieczenia na życie	7 804 881	7 496 605	96,1%
2.	Ubezpieczenia na życie związane z UFK	10 325 116	11 282 758	109,3%
3.	Ubezpieczenia wypadkowe	5 428 848	5 511 839	101,5%
4.	Inne ubezpieczenia	287 380	269 811	93,9%
	Ogółem	23 846 225	24 561 013	103,0%

Składka przypisana brutto w tys. zł w Dziale II

Lp.	Rodzaj ubezpieczeń	Składka przypisana brutto		Dynamika
		2016	2017	17/16
1.	Motoryzacyjne	18 236 709	22 462 869	123,2%
2.	Rzeczowe	5 532 439	6 221 345	112,5%
3.	Osobowe	2 015 538	2 181 293	108,2%
4.	Finansowe	1 494 286	1 701 998	113,9%
5.	OC	1 863 795	1 953 253	104,8%
6.	M.A.T.	280 933	294 676	104,9%
7.	Pozostałe	2 610 754	2 977 218	114,0%
	Ogółem	32 034 454	37 792 652	118,0%

Struktura rynku ubezpieczeń w Polsce mierzona składką przypisaną brutto w %

Lp.	Zakład ubezpieczeń	2016	2017	Zmiana w p.p.
1.	PZU SA	19,1%	20,0%	0,9
2.	PZU ŻYCIE SA	14,4%	13,7%	-0,7
3.	ERGO HESTIA SA	7,7%	8,7%	1,0
4.	WARTA SA	7,4%	8,2%	0,8
5.	OPEN LIFE SA	2,6%	3,8%	1,2
6.	AVIVA ŻYCIE SA	3,5%	3,0%	-0,5
7.	AXA UBEZPIECZENIA SA	2,3%	3,0%	0,7
8.	ALLIANZ POLSKA SA	3,2%	2,9%	-0,3
9.	NATIONALE NEDERLANDEN SA	2,4%	2,7%	0,3
10.	COMPENSA SA	2,1%	2,3%	0,2
11.	POZOSTAŁE	35,3%	31,7%	-3,6

Struktura Działu I mierzona składką przypisaną brutto w %

Lp.	Zakład ubezpieczeń	2016	2017	Zmiana w p.p.
1.	PZU ŻYCIE SA	33,7%	34,9%	1,2
2.	OPEN LIFE SA	6,2%	9,6%	3,4
3.	AVIVA ŻYCIE SA	8,1%	7,7%	-0,4
4.	NATIONALE NEDERLANDEN SA	5,7%	6,9%	1,2
5.	EUROPA ŻYCIE SA	4,9%	4,9%	0,0
6.	AXA ŻYCIE SA	4,6%	4,3%	-0,3
7.	GENERALI ŻYCIE SA	4,1%	4,0%	-0,1
8.	METLIFE TUŃ SA	5,8%	3,5%	-2,3
9.	WARTA TUŃ SA	3,1%	3,3%	0,2
10.	UNIQA ŻYCIE SA	1,4%	3,0%	1,6
11.	POZOSTAŁE	22,4%	17,9%	-4,5

Struktura Działu II mierzona składką przypisaną brutto w %

Lp.	Zakład ubezpieczeń	2016	2017	Zmiana w p.p.
1.	PZU SA	33,4%	32,9%	-0,5
2.	ERGO HESTIA SA	13,4%	14,4%	1,0
3.	WARTA SA	12,9%	13,5%	0,6
4.	AXA UBEZPIECZENIA SA	3,9%	4,9%	1,0
5.	ALLIANZ POLSKA SA	5,6%	4,9%	-0,7
6.	COMPENSA SA	3,7%	3,7%	0,0
7.	GENERALI SA	4,4%	3,6%	-0,8
8.	UNIQA SA	3,5%	3,0%	-0,5
9.	LINK4 SA	2,3%	2,7%	0,4
10.	INTERRISK SA	2,7%	2,4%	-0,3
11.	POZOSTAŁE	14,2%	14,0%	-0,2

4.3.2. Rynek 2008-2017

Podstawowe wskaźniki opisujące rozwój rynku ubezpieczeń w latach 2008-2017

Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Liczba zakładów ubezpieczeń										
Dział I	32	30	30	28	28	27	26	27	27	27
Dział II	35	36	35	33	31	31	30	30	34	34
Ogółem	67	66	65	61	59	58	56	57	61	61
Kapitały podstawowe (w mln PLN*)										
Dział I	2 842	2 850	3 050	3 031	2 966	2 944	3 003	2 953	2 974	2 918
Dział II	3 095	3 058	3 242	2 894	2 631	2 554	2 601	2 782	3 264	3 308
Ogółem	5 937	5 908	6 292	5 925	5 597	5 498	5 604	5 735	6 238	6 226
Udział kapitału zagranicznego w kapitałach podstawowych ogółem (w %)										
	78,6%	82,2%	77,4%	77,1%	77,7%	78,5%	69,6%	69,5%	65,5%	64,4%
Składka przypisana brutto (w mln PLN*)										
Dział I	44 245	33 209	34 440	33 465	36 878	31 413	28 803	27 907	24 323	24 561
Dział II	23 104	22 907	24 934	26 589	26 612	26 729	26 385	27 960	32 675	37 793
Ogółem	67 349	56 116	59 374	60 054	63 490	58 142	55 188	55 867	56 998	62 354
Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto (w mln PLN*)										
Dział I	22 006	30 391	24 778	27 406	26 273	23 200	20 456	19 633	18 651	20 355
Dział II	11 280	13 558	15 639	14 444	14 240	13 780	13 877	15 896	18 758	19 485
Ogółem	33 286	43 949	40 416	41 851	40 513	36 979	34 332	35 530	37 409	39 840
Składka przypisana brutto per capita (w PLN*)										
Dział I	1 161	871	902	869	957	816	748	726	633	639
Dział II	606	601	653	690	691	694	686	727	850	984
Ogółem	1 767	1 471	1 556	1 559	1 648	1 510	1 434	1 453	1 483	1 623
Lokaty w ujęciu bilansowym (w mln PLN*)										
Dział I, w tym:	91 759	91 893	98 324	89 105	95 691	95 745	99 639	98 588	99 782	99 783
lokaty (B)	61 859	55 439	55 634	49 718	49 963	45 680	45 393	42 376	41 652	40 655
lokaty na rachunek i ryzyko ubezpieczającego (C)	29 900	36 454	42 690	39 387	45 728	50 065	54 246	56 212	58 130	59 128
Dział II	50 635	47 216	45 523	47 793	52 766	53 589	59 397	63 391	64 383	72 017
Ogółem	142 394	139 108	143 847	136 898	148 457	149 334	159 036	161 980	164 166	171 800

* Wielkości w PLN podawane są w wartościach realnych z 2017 r. po przeliczeniu o wskaźniki inflacji publikowane przez GUS
inflacja 2017 r. = 2,0%

Liczba ludności Polski w tys. w latach 2005-2017, dane GUS

Lata	Liczba ludności w tysiącach
2005	38 157
2006	38 125
2007	38 116
2008	38 136
2009	38 167
2010	38 530
2011	38 538
2012	38 533
2013	38 496
2014	38 479
2015	38 437
2016	38 433
2017	38 434

4.3.3. Struktura rynku 2008-2017

Zmiany struktury ubezpieczeń w Polsce w latach 2008-2017

Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Struktura składki przypisanej brutto wg grup w Dziale I (w %)										
Grupa I	72,8	63,5	59,7	52,8	53,3	53,3	37,1	32,1	32,7	30,5
Grupa II	0,3	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3	0,4	0,4	0,5	0,5
Grupa III	16,1	21,3	25,8	32,4	33,1	33,1	44,0	47,2	43,3	45,9
Grupa IV	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	0,5	0,6	0,6
Grupa V	10,5	14,4	13,6	14,0	12,9	12,9	18,1	19,7	22,8	22,4
Reasekuracja czynna	0,1	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
struktura składki przypisanej brutto wg rodzajów działalności w Dziale II (w %)										
Pozostałe osobowe (gr. I+II)	7,5	7,1	7,1	6,6	6,8	6,8	7,6	7,8	6,3	5,8
Rzeczowe (gr. VIII+IX)	16,3	17,8	18,3	19,1	19,6	19,6	20,4	19,8	17,3	16,5
Autocasco (gr. III)	25,5	23,1	23,1	22,8	21,4	21,4	20,0	20,0	20,5	20,2
OC komunikacyjne (gr. X)	34,4	33,5	33,1	34,0	34,0	34,0	30,7	29,9	36,4	39,2
M.A.T. (gr. IV do VII, XI, XII)	1,5	1,4	1,2	1,2	1,3	1,3	1,4	1,1	0,9	0,8
OC ogólne (gr. XIII)	4,8	5,3	5,5	5,7	6,7	6,7	7,3	7,4	5,8	5,2
Finansowe (gr. XIV do XVII)	6,6	8,1	8,1	7,1	6,1	6,1	8,3	6,6	4,7	4,5
Pozostałe (gr. XVIII)	0,9	1,4	1,5	1,6	1,7	1,7	2,1	2,3	2,6	2,6
Reasekuracja czynna	2,5	2,3	2,2	1,9	2,3	2,3	2,1	5,2	5,5	5,3

4.4. SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIA FINANSOWE

4.4.1. Ubezpieczenia na życie

4.4.1.1. Bilans Aktywa

Aktywa zakładów ubezpieczeń na życie w tys. zł

Wyszczególnienie	Początek okresu	Koniec okresu
A. Wartości niematerialne i prawne	394 969	414 918
1. Wartość firmy	101 105	101 480
2. Inne wartości niematerialne i prawne oraz zaliczki na poczet wartości niematerialnych i prawnych	293 864	313 438
B. Lokaty	40 835 449	40 654 754
I. Nieruchomości	272 670	262 758
1. Grunty własne oraz prawo wieczystego użytkowania gruntu	99 673	100 941
2. Budynki, budowle oraz spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu	170 788	159 671
3. Inwestycje budowlane i zaliczki na poczet tych inwestycji	2 209	2 146
II. Lokaty w jednostkach podporządkowanych	1 791 742	1 914 077
1. Udziały lub akcje w jednostkach podporządkowanych	1 791 742	1 914 077
2. Pożyczki udzielone jednostkom podporządkowanym oraz dłużne papiery wartościowe emitowane przez te jednostki	0	0
3. Pozostałe lokaty	0	0
III. Inne lokaty finansowe	38 771 038	38 477 918
1. Udziały, akcje oraz inne papiery wartościowe o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne w funduszach inwestycyjnych	8 454 641	7 253 357
2. Dłużne papiery wartościowe i inne papiery wartościowe o stałej kwocie dochodu	27 429 776	28 063 647
3. Udziały we wspólnych przedsięwzięciach lokacyjnych	0	0
4. Pożyczki zabezpieczone hipotecznie	271 151	341 363
5. Pozostałe pożyczki	331 570	378 718
6. Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	2 077 011	2 408 530
7. Pozostałe lokaty	206 889	32 303
IV. Należności depozytowe od cedentów	0	0
C. Aktywa netto ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający	56 990 360	59 128 433
D. Należności	929 775	1 017 111
I. Należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	466 774	433 579
1. Należności od ubezpieczających	347 074	369 568
1.1. od jednostek podporządkowanych	3 726	11 618
1.2. od pozostałych jednostek	5 259 309	5 768 325
2. Należności od pośredników ubezpieczeniowych	111 351	53 775
2.1. od jednostek podporządkowanych	0	0
2.2. od pozostałych jednostek	111 351	53 775
3. Inne należności	8 349	10 235
3.1. od jednostek podporządkowanych	3	0
3.2. od pozostałych jednostek	8 347	10 235
II. Należności z tytułu reasekuracji	29 902	32 200
1. od jednostek podporządkowanych	2	1
2. od pozostałych jednostek	29 900	32 199
III. Inne należności	433 099	551 332
1. Należności od budżetu	92 808	28 321
2. Pozostałe należności	340 290	523 011
2.1. od jednostek podporządkowanych	3 249	3 331
2.2. od pozostałych jednostek	337 042	519 680
E. Inne składniki aktywów	418 051	633 182
I. Rzeczowe składniki aktywów	117 440	117 231
II. Środki pieniężne	300 172	515 009
III. Pozostałe składniki aktywów	440	943
F. Rozliczenia międzyokresowe	3 588 710	2 840 373
I. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	422 854	305 714
II. Aktywowane koszty akwizycji	2 940 579	2 338 840
III. Zarachowane odsetki i czynsze	4 472	5 337
IV. Inne rozliczenia międzyokresowe	220 805	190 483
G. Należne wpłaty na kapitał podstawowy	8 213	8 213
H. Akcje własne	2	3
AKTYWA RAZEM	103 165 529	104 696 986

4.4.1.2. Bilans Pasywa

Pasywa zakładów ubezpieczeń na życie w tys. zł

Wyszczególnienie	Początek okresu	Koniec okresu
a. Kapitał własny	12 217 371	11 948 582
I. Kapitał podstawowy	2 915 738	2 917 739
II. Kapitał zapasowy	5 574 374	5 420 247
III. Kapitał z aktualizacji wyceny	356 135	465 478
IV. Pozostałe kapitały rezerwowe	1 382 660	1 191 378
V. Zysk (strata) z lat ubiegłych	1 988 464	-338 928
VI. Zysk (strata) netto	0	2 292 668
VII. Odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego (wielkość ujemna)	0	0
B. Zobowiązania podporządkowane	19 049	19 049
C. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	87 365 295	88 828 236
I. Rezerwa składek i rezerwa na pokrycie ryzyka niewygasłego	1 423 667	892 076
II. Rezerwa ubezpieczeń na życie	26 571 680	26 244 624
III. Rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	1 961 129	2 180 908
IV. Rezerwy na premie i rabaty dla ubezpieczonych	56 910	72 319
V. Rezerwy na wyrównanie szkodowości (ryzyka)	0	0
VI. Rezerwy na zwrot składek dla członków	0	0
VII. Pozostałe rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe określone w statucie	384 005	340 386
VIII. Rezerwa ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający	56 967 905	59 097 923
D. Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych (wielkość ujemna)	652 744	392 780
I. Udział reasekuratorów w rezerwie składek i w rezerwie na pokrycie ryzyka niewygasłego	444 549	178 155
II. Udział reasekuratorów w rezerwie ubezpieczeń na życie	111 974	119 077
III. Udział reasekuratorów w rezerwie na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	63 035	68 072
IV. Udział reasekuratorów w rezerwie na premie i rabaty dla ubezpieczonych	21	21
V. Udział reasekuratorów w pozostałych rezerwach określonych w statucie	0	0
VI. Udział reasekuratorów w rezerwie ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający	33 165	27 456
E. Oszacowane regresy i odzyski (wielkość ujemna)	0	0
I. Oszacowane regresy i odzyski brutto	0	0
II. Udział reasekuratorów w oszacowanych regresach i odzyskach	0	0
F. Pozostałe rezerwy	1 205 341	1 414 896
I. Rezerwy na świadczenia emerytalne oraz inne obowiązkowe świadczenia pracowników	77 060	80 531
II. Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	861 057	979 302
III. Inne rezerwy	267 224	355 063
G. Zobowiązania z tytułu depozytów reasekuratorów	165 468	175 946
H. Pozostałe zobowiązania i fundusze specjalne	2 148 363	2 183 564
I. Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	1 179 771	1 238 828
1. Zobowiązania wobec ubezpieczających	590 143	630 332
1.1 wobec jednostek podporządkowanych	0	0
1.2 wobec pozostałych jednostek	590 143	630 332
2. Zobowiązania wobec pośredników ubezpieczeniowych	526 904	543 745
2.1 wobec jednostek podporządkowanych	31 959	32 237
2.2 wobec pozostałych jednostek	494 946	511 508
3. Inne zobowiązania z tytułu ubezpieczeń	62 724	64 751
3.1 wobec jednostek podporządkowanych	3	3
3.2 wobec pozostałych jednostek	62 721	64 748
II. Zobowiązania z tytułu reasekuracji	40 660	43 408
1. wobec jednostek podporządkowanych	0	1
2. wobec pozostałych jednostek	40 660	43 407
III. Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych oraz pobranych pożyczek	0	0
1. zobowiązania zamienne na akcje zakładu ubezpieczeń	0	0
2. pozostałe	0	0
IV. Zobowiązania wobec instytucji kredytowych	20	23
V. Inne zobowiązania	826 327	795 340
1. Zobowiązania wobec budżetu	103 599	167 923
2. Pozostałe zobowiązania	722 728	627 417
2.1. wobec jednostek podporządkowanych	1 879	2 678
2.2. wobec pozostałych jednostek	720 849	624 739
VI. Fundusze specjalne	101 585	105 964
I. Rozliczenia międzyokresowe	697 388	519 495
1. Rozliczenia międzyokresowe kosztów	287 418	320 226
2. Ujemna wartość firmy	0	0
3. Przychody przyszłych okresów	409 970	199 268
PASYWA RAZEM	103 165 529	104 696 986

4.4.1.3. Techniczny rachunek ubezpieczeń

Techniczny rachunek zakładów ubezpieczeń na życie w tys. zł

Wyszczególnienie	Okres poprzedni	Okres bieżący
I. Składki	23 659 788	24 672 465
1. Składki przypisane brutto	23 846 225	24 561 013
2. Udział reasekuratorów w składce przypisanej brutto	404 856	153 374
3. Zmiany stanu rezerw składek i na ryzyko niewygasłe brutto	-266 965	-531 219
4. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw składek	-48 546	-266 394
II. Przychody z lokat	4 253 074	4 788 633
1. Przychody z lokat w nieruchomości	2 540	2 805
2. Przychody z lokat w jednostkach podporządkowanych	241 391	173 462
2.1. z udziałów lub akcji	241 391	173 462
2.2. z pożyczek i dłużnych papierów wartościowych	0	0
2.3. z pozostałych lokat	0	0
3. Przychody z innych lokat finansowych	2 151 268	2 143 782
3.1. z udziałów, akcji, innych papierów wartościowych o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych	435 364	518 574
3.2. z dłużnych papierów wartościowych oraz innych papierów wartościowych o stałej kwocie dochodu	1 483 360	1 427 759
3.3. z lokat terminowych w instytucjach kredytowych	197 683	175 952
3.4. z pozostałych lokat	34 861	21 497
4. Wynik dodatni z rewaloryzacji lokat	10 543	3 875
5. Wynik dodatni z realizacji lokat	1 847 332	2 464 709
III. Niezrealizowane zyski z lokat	2 893 289	4 082 441
IV. Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	201 866	195 713
V. Odszkodowania i świadczenia	18 440 285	20 430 362
1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym	18 161 357	20 215 264
1.1. odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	18 284 810	20 354 694
1.2. udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych	123 453	139 430
2. Zmiana stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym	278 928	215 099
2.1. rezerw brutto	291 031	220 113
2.2. udział reasekuratorów	12 103	5 015
VI. Zmiany stanu innych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym	803 982	1 786 536
1. Zmiana stanu rezerwy w ubezpieczeniach na życie na udziale własnym	-653 679	-311 093
1.1. rezerwy brutto	-649 700	-303 958
1.2. udział reasekuratorów	3 979	7 136
2. Zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym dla ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający	1 521 164	2 141 249
2.1. rezerwy brutto	1 523 297	2 135 539
2.2. udział reasekuratorów	2 132	-5 709
3. Zmiana stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych przewidzianych w statucie na udziale własnym	-63 503	-43 619
3.1. rezerwy brutto	-63 503	-43 619
3.2. udział reasekuratorów	0	0
VII. Premie i rabaty, łącznie ze zmianą stanu rezerw na udziale własnym	22 595	49 076
VIII. Koszty działalności ubezpieczeniowej	5 421 579	5 335 474
1. Koszty akwizycji	3 932 773	3 865 001
2. Koszty administracyjne	1 710 682	1 653 252
3. Prowizje reasekuracyjne i udziały w zyskach	221 877	182 779
IX. Koszty działalności lokacyjnej	1 440 093	797 671
1. Koszty utrzymania nieruchomości	1 934	1 530
2. Pozostałe koszty działalności lokacyjnej	125 885	113 101
3. Wynik ujemny z rewaloryzacji lokat	41 208	8 329
4. Wynik ujemny z realizacji lokat	1 271 065	674 711
X. Niezrealizowane straty na lokatach	1 515 113	1 725 243
XI. Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym	173 442	207 510
XII. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów przeniesione do ogólnego rachunku zysków i strat	261 362	343 036
XIII. Wynik techniczny ubezpieczeń na życie	2 929 568	3 064 344

4.4.1.4. Ogólny rachunek zysków i strat

Ogólny rachunek zysków i strat zakładów ubezpieczeń na życie w tys. zł

Wyszczególnienie	Okres poprzedni	Okres bieżący
I. Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych lub wynik techniczny ubezpieczeń na życie	2 929 568	3 064 344
II. Przychody z lokat	0	0
1. Przychody z lokat w nieruchomości	0	0
2. Przychody z lokat w jednostkach podporządkowanych	0	0
2.1. z udziałów i akcji	0	0
2.2. z pożyczek i dłużnych papierów wartościowych	0	0
2.3. z pozostałych lokat	0	0
3. Przychody z innych lokat finansowych	0	0
3.1. z udziałów akcji innych papierów wartościowych o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych	0	0
3.2. z dłużnych papierów wartościowych oraz innych papierów wartościowych o stałej kwocie dochodu	0	0
3.3. z lokat terminowych w instytucjach kredytowych	0	0
3.4. z pozostałych lokat	0	0
4. Wynik dodatni z rewaloryzacji lokat	0	0
5. Wynik dodatni z realizacji lokat	0	0
III. Niezrealizowane zyski z lokat	0	0
IV. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z technicznego rachunku ubezpieczeń na życie	261 362	343 036
V. Koszty działalności lokacyjnej	0	0
1. Koszty utrzymania nieruchomości	0	0
2. Pozostałe koszty działalności lokacyjnej	0	0
3. Wynik ujemny z rewaloryzacji lokat	0	0
4. Wynik ujemny z realizacji lokat	0	0
VI. Niezrealizowane straty na lokatach	0	0
VII. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione do technicznego rachunku ubezpieczeń majątkowych i osobowych	0	0
VIII. Pozostałe przychody operacyjne	88 423	49 481
IX. Pozostałe koszty operacyjne	509 385	528 437
X. Zysk (strata) z działalności operacyjnej	2 769 967	2 928 424
XI. Zyski nadzwyczajne	1	0
XII. Straty nadzwyczajne	0	0
XIII. Zysk (strata) brutto	2 769 967	2 928 424
XIV. Podatek dochodowy	600 934	635 662
XV. Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku [zwiększenia straty]	12	94
XVI. Zysk (strata) netto	2 169 022	2 292 668

4.4.2. Pozostałe ubezpieczenia osobowe oraz ubezpieczenia majątkowe

4.4.2.1. Bilans Aktywa

Aktywa zakładów ubezpieczeń majątkowych w tys. zł

Wyszczególnienie	Początek okresu	Koniec okresu
a. Wartości niematerialne i prawne	1 120 183	1 145 288
1. Wartość firmy	225 086	210 115
2. Inne wartości niematerialne i prawne oraz zaliczki na poczet wartości niematerialnych i prawnych	895 097	935 173
B. Lokaty	63 120 765	72 016 502
I. Nieruchomości	849 437	845 799
1. Grunty własne oraz prawo wieczystego użytkowania gruntu	72 074	80 973
2. Budynki, budowle oraz spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu	772 987	761 183
3. Inwestycje budowlane i zaliczki na poczet tych inwestycji	4 376	3 643
II. Lokaty w jednostkach podporządkowanych	11 455 415	18 457 055
1. Udziały lub akcje w jednostkach podporządkowanych	10 944 496	17 541 298
2. Pożyczki udzielone jednostkom podporządkowanym oraz dłużne papiery wartościowe emitowane przez te jednostki	510 919	438 544
3. Pozostałe lokaty	0	477 213
III. Inne lokaty finansowe	50 809 441	52 707 133
1. Udziały, akcje oraz inne papiery wartościowe, o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne w funduszach inwestycyjnych	9 046 395	9 413 527
2. Dłużne papiery wartościowe i inne papiery wartościowe o stałej kwocie dochodu	37 489 721	39 408 627
3. Udziały we wspólnych przedsięwzięciach lokacyjnych	0	0
4. Pożyczki zabezpieczone hipotecznie	975 101	976 376
5. Pozostałe pożyczki	805 875	890 143
6. Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	2 264 950	1 761 975
7. Pozostałe lokaty	227 399	256 486
IV. Należności depozytowe od cedentów	6 471	6 516
C. Aktywa netto ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający	0	0
D. Należności	8 171 851	8 853 023
I. Należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	5 954 652	6 389 481
1. Należności od ubezpieczających	5 263 035	5 779 943
1.1. od jednostek podporządkowanych	3 726	11 618
1.2. od pozostałych jednostek	5 259 309	5 768 325
2. Należności od pośredników ubezpieczeniowych	628 352	537 820
2.1. od jednostek podporządkowanych	8	7
2.2. od pozostałych jednostek	628 344	537 813
3. Inne należności	63 265	71 718
3.1. od jednostek podporządkowanych	0	0
3.2. od pozostałych jednostek	63 265	71 718
II. Należności z tytułu reasekuracji	1 518 604	1 546 879
1. od jednostek podporządkowanych	62 733	104 137
2. od pozostałych jednostek	1 455 871	1 442 742
III. Inne należności	698 595	916 663
1. Należności od budżetu	63 870	64 587
2. Pozostałe należności	634 725	852 077
2.1. od jednostek podporządkowanych	77 818	24 511
2.2. od pozostałych jednostek	556 907	827 566
E. Inne składniki aktywów	1 789 884	1 657 208
I. Rzeczowe składniki aktywów	328 791	328 204
II. Środki pieniężne	1 458 692	1 326 388
III. Pozostałe składniki aktywów	2 401	2 616
F. Rozliczenia międzyokresowe	7 689 752	8 248 926
I. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	240 199	296 742
II. Aktywowane koszty akwizycji	6 204 564	6 789 524
III. Zarachowane odsetki i czynsze	101	8
IV. Inne rozliczenia międzyokresowe	1 244 889	1 162 652
G. Należne wpłaty na kapitał podstawowy	680	643
H. Akcje własne	0	0
AKTYWA RAZEM	81 893 115	91 921 591

4.4.2.2. Bilans Pasywa

Pasywa zakładów ubezpieczeń majątkowych w tys. zł

Wyszczególnienie	Początek okresu	Koniec okresu
a. Kapitał własny	21 971 278	24 495 230
I. Kapitał podstawowy	3 199 709	3 308 284
II. Kapitał zapasowy	10 948 565	11 529 350
III. Kapitał z aktualizacji wyceny	6 352 665	6 784 283
IV. Pozostałe kapitały rezerwowe	273 108	303 480
V. Zysk (strata) z lat ubiegłych	1 197 232	-833 785
VI. Zysk (strata) netto	0	3 403 618
VII. Odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego (wielkość ujemna)	0	0
B. Zobowiązania podporządkowane	611 203	2 986 510
C. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	55 251 221	60 874 981
I. Rezerwa składek i rezerwa na pokrycie ryzyka niewygasłego	22 408 681	25 150 371
II. Rezerwa ubezpieczeń na życie	0	0
III. Rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	31 599 075	34 421 020
IV. Rezerwy na premie i rabaty dla ubezpieczonych	80 762	104 383
V. Rezerwy na wyrównanie szkodowości (ryzyka)	1 162 703	1 193 297
VI. Rezerwy na zwrot składek dla członków	0	5 910
VII. Pozostałe rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe określone w statucie	0	0
VIII. Rezerwa ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający	0	0
D. Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych (wielkość ujemna)	10 643 844	12 110 908
I. Udział reasekuratorów w rezerwie składek i w rezerwie na pokrycie ryzyka niewygasłego	4 194 144	4 816 216
II. Udział reasekuratorów w rezerwie ubezpieczeń na życie	0	0
III. Udział reasekuratorów w rezerwie na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	6 422 093	7 251 164
IV. Udział reasekuratorów w rezerwie na premie i rabaty dla ubezpieczonych	27 606	43 528
V. Udział reasekuratorów w pozostałych rezerwach określonych w statucie	0	0
VI. Udział reasekuratorów w rezerwie ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający	0	0
E. Oszacowane regresy i odzyski (wielkość ujemna)	360 858	384 782
I. Oszacowane regresy i odzyski brutto	471 626	506 967
II. Udział reasekuratorów w oszacowanych regresach i odzyskach	110 768	122 186
F. Pozostałe rezerwy	1 124 761	1 355 095
I. Rezerwy na świadczenia emerytalne oraz inne obowiązkowe świadczenia pracowników	196 701	202 034
II. Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	801 276	986 929
III. Inne rezerwy	126 784	166 132
G. Zobowiązania z tytułu depozytów reasekuratorów	1 421 114	1 323 745
H. Pozostałe zobowiązania i fundusze specjalne	9 739 117	10 171 065
I. Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	1 811 016	1 960 948
1. Zobowiązania wobec ubezpieczających	446 371	375 390
1.1 wobec jednostek podporządkowanych	18	548
1.2 wobec pozostałych jednostek	446 353	374 843
2. Zobowiązania wobec pośredników ubezpieczeniowych	1 095 044	1 242 123
2.1 wobec jednostek podporządkowanych	15 793	13 864
2.2 wobec pozostałych jednostek	1 079 251	1 228 259
3. Inne zobowiązania z tytułu ubezpieczeń	269 601	343 436
3.1 wobec jednostek podporządkowanych	3 708	3 335
3.2 wobec pozostałych jednostek	265 893	340 101
II. Zobowiązania z tytułu reasekuracji	2 797 036	2 818 669
1. wobec jednostek podporządkowanych	2 793	9 713
2. wobec pozostałych jednostek	2 794 243	2 808 956
III. Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych oraz pobranych pożyczek	3 764 982	3 558 260
1. zobowiązania zamienne na akcje zakładu ubezpieczeń	0	0
2. pozostałe	3 764 982	3 558 260
IV. Zobowiązania wobec instytucji kredytowych	41	36
V. Inne zobowiązania	1 140 233	1 633 510
1. Zobowiązania wobec budżetu	311 267	206 397
2. Pozostałe zobowiązania	828 966	1 427 113
2.1 wobec jednostek podporządkowanych	18 324	13 031
2.2 wobec pozostałych jednostek	810 642	1 414 082
VI. Fundusze specjalne	225 809	199 642
I. Rozliczenia międzyokresowe	2 779 121	3 210 654
1. Rozliczenia międzyokresowe kosztów	1 316 123	1 603 625
2. Ujemna wartość firmy	0	0
3. Przychody przyszłych okresów	1 462 999	1 607 029
PASYWA RAZEM	81 893 115	91 921 591

4.4.2.3. Techniczny rachunek ubezpieczeń

Techniczny rachunek ubezpieczeń majątkowych w tys. zł

Wyszczególnienie	Okres poprzedni	Okres bieżący
I. Składki	23 941 831	28 623 860
1. Składki przypisane brutto	32 034 452	37 792 654
2. Udział reasekuratorów w składce przypisanej	6 318 594	7 049 187
3. Zmiana stanu rezerw składek i rezerwy na ryzyko niewygasłe brutto	2 931 027	2 741 691
4. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw składek	1 157 000	622 084
II. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z ogólnego rachunku zysków i strat	357 125	444 290
III. Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	330 223	453 949
IV. Odszkodowania i świadczenia	15 401 660	17 800 984
1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym	15 158 781	15 833 391
1.1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	18 390 414	19 485 376
1.2. Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych	3 231 633	3 651 985
2. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym	242 879	1 967 593
2.1. Zmiana stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto	700 921	2 786 644
2.2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	458 042	819 051
V. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym	-4 040	5 905
1. Zmiana stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto	-4 040	5 905
2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	0	0
VI. Premie i rabaty na udziale własnym łącznie ze zmianą stanu rezerw na premie i rabaty	83 622	82 477
VII. Koszty działalności ubezpieczeniowej	7 947 579	8 416 554
1. Koszty akwizycji	7 062 844	7 963 384
2. Koszty administracyjne	1 991 239	2 042 388
3. Prowizje reasekuracyjne i udział w zyskach reasekuratorów	1 106 504	1 589 217
VIII. Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym	832 956	1 107 456
IX. Zmiany stanu rezerw na wyrównanie szkodowości (ryzyka)	1 738	30 594
X. Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych	365 664	2 078 128

4.4.2.4. Ogólny rachunek zysków i strat

Ogólny rachunek zysków i strat zakładów ubezpieczeń majątkowych w tys. zł

Wyszczególnienie	Okres poprzedni	Okres bieżący
I. Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych lub wynik techniczny ubezpieczeń na życie	365 664	2 078 128
II. Przychody z lokat	3 672 630	3 444 764
1. Przychody z lokat w nieruchomości	19 570	20 688
2. Przychody z lokat w jednostkach podporządkowanych	949 614	1 543 992
2.1. z udziałów i akcji	939 510	1 537 289
2.2. z pożyczek i dłużnych papierów wartościowych	10 103	6 683
2.3. z pozostałych lokat	0	20
3. Przychody z innych lokat finansowych	1 117 850	1 112 205
3.1. z udziałów, akcji i innych papierów wartościowych o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych	30 372	32 525
3.2. z dłużnych papierów wartościowych oraz innych papierów wartościowych o stałej kwocie dochodu	976 908	1 056 179
3.3. z lokat terminowych w instytucjach kredytowych	35 522	11 783
3.4. z pozostałych lokat	75 048	11 718
4. Wynik dodatni z rewaloryzacji lokat	5 758	7 703
5. Wynik dodatni z realizacji lokat	1 579 838	760 176
III. Niezrealizowane zyski z lokat	391 297	416 213
IV. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów przeniesione z technicznego rachunku ubezpieczeń na życie	0	0
V. Koszty działalności lokacyjnej	829 603	719 161
1. Koszty utrzymania nieruchomości	16 107	16 981
2. Pozostałe koszty działalności lokacyjnej	69 665	60 805
3. Wynik ujemny z rewaloryzacji lokat	70 625	8 666
4. Wynik ujemny z realizacji lokat	673 206	632 709
VI. Niezrealizowane straty na lokatach	470 392	394 296
VII. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów przeniesione do technicznego rachunku ubezpieczeń majątkowych i osobowych	357 125	444 290
VIII. Pozostałe przychody operacyjne	621 936	834 361
IX. Pozostałe koszty operacyjne	1 103 331	1 248 938
X. Zysk (strata) z działalności operacyjnej	2 291 076	3 966 782
XI. Zyski nadzwyczajne	20	8
XII. Straty nadzwyczajne	0	0
XIII. Zysk (strata) brutto	2 291 096	3 966 790
XIV. Podatek dochodowy	361 446	563 172
XV. Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku (zwiększenia straty)	0	0
XVI. Zysk (strata) netto	1 929 650	3 403 618

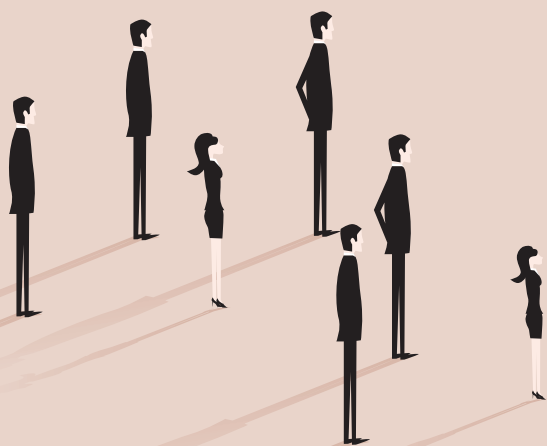
(wg Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej z dnia 11 września 2015 r.)

DZIAŁ I UBEZPIECZENIA NA ŻYCIE

1. Ubezpieczenia na życie.
2. Ubezpieczenia posagowe, zaopatrzenia dzieci.
3. Ubezpieczenia na życie, jeżeli są związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym.
4. Ubezpieczenia rentowe.
5. Ubezpieczenia wypadkowe i chorobowe, jeśli są uzupełnieniem ubezpieczeń wymienionych w grupach 1-4.

DZIAŁ II POZOSTAŁE UBEZPIECZENIA OSOBOWE ORAZ UBEZPIECZENIA MAJĄTKOWE

1. Ubezpieczenia wypadku, w tym wypadku przy pracy i choroby zawodowej:
 - 1) świadczenia jednorazowe,
 - 2) świadczenia powtarzające się,
 - 3) połączone świadczenia, o których mowa w pkt. 1 i 2,
 - 4) przewóz osób.
2. Ubezpieczenia choroby:
 - 1) świadczenia jednorazowe,
 - 2) świadczenia powtarzające się,
 - 3) świadczenia kombinowane.
3. Ubezpieczenia casco pojazdów lądowych, z wyjątkiem pojazdów szynowych, obejmujące szkody w:
 - 1) pojazdach samochodowych,
 - 2) pojazdach lądowych bez własnego napędu.
4. Ubezpieczenia casco pojazdów szynowych, obejmujące szkody w pojazdach szynowych.
5. Ubezpieczenia casco statków powietrznych, obejmujące szkody w pojazdach powietrznych.
6. Ubezpieczenia żeglugi morskiej i śródlądowej casco statków żeglugi morskiej i statków żeglugi śródlądowej obejmujące szkody w:
 - 1) statkach żeglugi morskiej,
 - 2) statkach żeglugi śródlądowej.
7. Ubezpieczenia przedmiotów w transporcie, obejmujące szkody na transportowanych przedmiotach, niezależnie od każdorazowo stosowanych środków transportu.
8. Ubezpieczenia szkód spowodowanych żywiołami, obejmujące szkody rzeczowe nieujęte w grupach 3–7, spowodowane przez:
 - 1) ogień,
 - 2) eksplozję,
 - 3) burzę,
 - 4) inne żywioły,
 - 5) energię jądrową,
 - 6) obsunięcia ziemi lub tąpnięcia.
9. Ubezpieczenia pozostałych szkód rzeczowych (jeżeli nie zostały ujęte w grupie 3, 4, 5, 6 lub 7), wywołanych przez grad lub mróz oraz inne przyczyny (jak np. kradzież), jeżeli przyczyny te nie są ujęte w grupie 8.
10. Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej wszelkiego rodzaju, wynikającej z posiadania i użytkowania pojazdów lądowych z napędem własnym, łącznie z ubezpieczeniem odpowiedzialności przewoźnika.
11. Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej wszelkiego rodzaju, wynikającej z posiadania i użytkowania statków powietrznych, łącznie z ubezpieczeniem odpowiedzialności przewoźnika.
12. Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za żeglugę morską i śródlądową, wynikającej z posiadania i użytkowania statków żeglugi śródlądowej i statków morskich, łącznie z ubezpieczeniem odpowiedzialności przewoźnika.
13. Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej (ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej ogólnej) nieujętej w grupach 10-12.
14. Ubezpieczenia kredytu, w tym:
 - 1) ogólnej niewypłacalności,
 - 2) kredytu eksportowego, spłaty rat, kredytu hipotecznego, kredytu rolniczego.
15. Gwarancja ubezpieczeniowa:
 - 1) bezpośrednia,
 - 2) pośrednia.
16. Ubezpieczenie różnych rodzajów ryzyka finansowego, w tym:
 - 1) ryzyka utraty zatrudnienia,
 - 2) niewystarczającego dochodu,
 - 3) złych warunków atmosferycznych,
 - 4) utraty zysków,
 - 5) stałych wydatków ogólnych,
 - 6) nieprzewidzianych wydatków handlowych,
 - 7) utraty wartości rynkowej,
 - 8) utraty stałego źródła dochodu,
 - 9) pośrednich strat handlowych poza wyżej wymienionymi,
 - 10) innych strat finansowych.
17. Ubezpieczenia ochrony prawnej.
18. Ubezpieczenia świadczenia pomocy na korzyść osób, które popadły w trudności w czasie podróży lub podczas nieobecności w miejscu zamieszkania.

6. WYKAZ ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ I ODDZIAŁÓW ZAGRANICZNYCH UBEZPIECZYCIELI, BĘDĄCYCH CZŁONKAMI POLSKIEJ IZBY UBEZPIECZEŃ

145

[stan na 1 czerwca 2018 r.]

DZIAŁ I UBEZPIECZENIA NA ŻYCIE

AEGON TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ NA ŻYCIE SA

ul. Wołoska 5
02-675 Warszawa
tel. 22 490 20 80
infolinia: 801 300 900
fax 22 451 19 99
prezes: Marc van der Ploeg
zakres: grupy 1-5
data wydania zezwolenia: 24.12.1999 r.
www.aegon.pl

AVIVA TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ NA ŻYCIE SA

ul. Inflancka 4B
00-189 Warszawa
tel. 22 557 40 50
infolinia: 801 888 444
22 557 44 44 dla telefonów komórkowych
fax 22 557 40 75
prezes: Adam Uszpolewicz
zakres: grupy 1-5
data wydania zezwolenia: 06.09.1991 r.
www.aviva.pl
bok@aviva.pl

AXA ŻYCIE TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ SA

ul. Chłodna 51
00-867 Warszawa
tel. 22 555 00 50
infolinia: 801 200 200 lub 22 555 00 00
fax 22 555 00 52
prezes: Artur Maliszewski
zakres: grupy 1-5
data wydania zezwolenia: 23.06.1993 r.
www.axa.pl
ubezpieczenia@axa-polska.pl

BZ WBK-AVIVA TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ NA ŻYCIE SA

ul. Inflancka 4B
00-189 Warszawa
tel. 22 557 41 06, 61 659 66 26
prezes: Krzysztof Charchuła
zakres: grupy 1, 3, 5
data wydania zezwolenia: 06.06.2008 r.
www.bzwbkaviva.pl

CALI EUROPE SA

Oddział w Polsce
ul. Tęczowa 11, lok. 13
53-601 Wrocław
tel. 71 773 23 10
infolinia: 801 200 200
fax 71 773 23 01
dyrektor: Olivier Sperat-Czar
zakres: grupy 1-5*
data notyfikacji: 05.10.2007 r.
www.calie.pl
info@calie.pl

COMPENSA TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ NA ŻYCIE SA

Vienna Insurance Group
Al. Jerozolimskie 162
02-342 Warszawa
tel. 22 501 60 00
infolinia: 801 120 000 lub 22 501 61 00
fax 22 501 60 01
prezes: Artur Borowiński
zakres: grupy 1-5
data wydania zezwolenia: 30.09.1997 r.
www.compensazycie.com.pl
centrala@compensazycie.com.pl

GENERALI ŻYCIE TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ SA

ul. Postępu 15 B
02-676 Warszawa
tel. 913 913 913 lub 22 543 05 00
infolinia: 801 343 343 lub 22 543 05 43
fax 22 543 08 99
prezes: Andrea Simoncelli
zakres: grupy 1-5
data wydania zezwolenia: 05.07.1999 r.
www.generali.pl
centrumklienta@generali.pl

MACIF ŻYCIE TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH

ul. Bema 89
01-233 Warszawa
tel. 22 535 02 00
fax 22 535 02 01
prezes: Laurent Convain
zakres: grupy 1-5
data wydania zezwolenia: 30.12.2003 r.
www.macif.com.pl
macif@macif.com.pl

* Dla oddziałów zagranicznych ubezpieczycieli działających w Polsce grupy ryzyka zgodnie z zakresem zezwolenia udzielonego przez organ nadzoru właściwy dla siedziby zagranicznego ubezpieczyciela.

**METLIFE TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ NA ŻYCIE
I REASEKURACJI SA**

ul. Przemysłowa 26
00-450 Warszawa
tel. 22 523 50 00
infolinia: 22 523 50 70
fax 22 523 54 44
prezes: Mirosław Kiszyk
zakres: grupy 1-5
data wydania zezwolenia: 30.10.1990 r.
www.metlife.pl
lifeinfo@metlife.pl

**NATIONALE NEDERLANDEN
TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ NA ŻYCIE SA**

ul. Topiel 12
00-342 Warszawa
tel. 22 522 00 00
infolinia: 801 20 30 40
fax 22 522 11 11
prezes: Wojciech Sass
zakres: grupy 1-5
data wydania zezwolenia: 02.08.1994 r.
www.nn.pl
info@nn.pl

OPEN LIFE TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ ŻYCIE SA

ul. Przyokopowa 33
01-208 Warszawa
tel. 22 427 47 53
infolinia: 801 222 333
fax 22 417 10 71
prezes: Krzysztof Bukowski
zakres: grupy 1-5
data wydania zezwolenia: 27.09.2007 r.
www.openlife.pl
info@openlife.pl

PKO ŻYCIE TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ SA

ul. Chłodna 52
00-872 Warszawa
tel. 22 541 01 00
infolinia: 801 231 500 lub 22 541 08 92
fax 22 541 01 01
prezes: Sławomir Łopalewski
zakres: grupy 1-5
data wydania zezwolenia: 04.03.1994 r.
www.pkoubezpieczenia.pl
kontakt@pkoubezpieczenia.pl

POCZTOWE TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ NA ŻYCIE SA

ul. Rodziny Hiszpańskich 8
02-685 Warszawa
tel. 22 203 27 01, 22 203 27 02
fax 22 211 04 49
prezes: Zbigniew Pusz
zakres: grupy 1-5
data wydania zezwolenia: 16.12.2014 r.
www.ubezpieczeniapocztowe.pl

„POLISA-ŻYCIE” TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ SA

Vienna Insurance Group
Al. Jerozolimskie 162 A
02-342 Warszawa
tel. 22 501 68 88, 22 501 68 89
fax 22 501 68 77
prezes: Wiesław Szymach
zakres: grupy 1-5
data wydania zezwolenia: 26.06.1995 r.
www.polisa-zycie.pl
sekretariat@polisa-zycie.pl
bok@polisa-zycie.pl

**PRAMERICA ŻYCIE
TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ I REASEKURACJI SA**

al. Jana Pawła II 17
00-854 Warszawa
tel. 22 329 30 00
infolinia: 800 33 55 33
fax 22 329 30 10
prezes: Aneta Podyma-Milczarek
zakres: grupy 1-5
data wydania zezwolenia: 29.10.1998 r.
www.pramerica.pl

PRÉVOIR GROUPE PRÉVOIR SA

Oddział w Polsce
ul. Nowoberestecka 14
02-204 Warszawa
tel. 22 572 80 00
fax 22 349 96 29
dyrektor: Colin Turner
reprezentant w Polsce: Michał Bukowicki
zakres: grupy 1-5*
data notyfikacji: 09.07.2004 r.
www.prevoir.pl
prevoir@prevoir.pl

PZU ŻYCIE SA

al. Jana Pawła II 24
00-133 Warszawa
tel. 22 582 20 51, 582 34 10
infolinia: 801 102 102
fax 22 582 20 95
prezes: Roman Pałac
zakres: grupy 1-5
data wydania zezwolenia: 20.12.1991 r.
www.pzu.pl
kontakt@pzu.pl

SALTUS TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ NA ŻYCIE SA

ul. Władysława IV lok. 22
81-743 Sopot
tel: 58 550 97 28, infolinia: 801 88 86 66
fax: 58 550 97 29
prezes: Robert Łoś
zakres: grupy 1-5
data wydania zezwolenia: 24.12.1999 r.
www.saltus.pl
info@saltus.pl

SIGNAL IDUNA ŻYCIE POLSKA TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ SA

ul. Przyokopowa 31
01-208 Warszawa
tel. 22 505 61 00
infolinia: 801 120 120 lub 22 50 56 506
fax 22 505 61 01
prezes: Jürgen Reimann
zakres: grupy 1-5
data wydania zezwolenia: 03.08.2001 r.
www.signal-iduna.pl
info@signal-iduna.pl

SOGECAP SA

Oddział w Polsce
ul. Plac Solny 16
50-062 Wrocław
tel. 71 774 29 00
prezes: Philippe Perret
zakres: grupy 1 i 3*
data notyfikacji: 27.06.2011 r.
www.societegenerale-insurance.com

SOPOCKIE TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ NA ŻYCIE**ERGO HESTIA SA**

ul. Hestii 1
81-731 Sopot
tel. 58 555 60 00
fax 58 555 60 01
prezes: Piotr Maria Śliwicki
zakres: grupy 1-5
data wydania zezwolenia: 28.01.1997 r.
www.ergohestia.pl
poczta@ergohestia.pl

THE PRUDENTIAL ASSURANCE COMPANY LIMITED SP. Z O.O.

Oddział w Polsce
ul. Puławska 182
02-670 Warszawa
infolinia: 801 802 010
prezes: Jarosław Bartkiewicz
zakres: grupy 1, 2, 3, 4, 7*
data notyfikacji: 15.06.2012 r.
www.prudential.pl

TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ ALLIANZ ŻYCIE POLSKA SA

ul. Rodziny Hiszpańskich 1
02-685 Warszawa
tel. 22 529 40 00 lub 529 48 72 do 73
infolinia: 801 10 20 30 lub 22 567 67 00
fax 22 567 40 40
prezes: Veit Stutz
zakres: grupy 1-5
data wydania zezwolenia: 28.02.1997 r.
www.allianz.pl

TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ INTER-ŻYCIE POLSKA SA

Al. Jerozolimskie 172
02-486 Warszawa
tel. 22 333 75 00
infolinia: 801 188 880 lub 22 333 75 09
fax 22 333 75 01
prezes: Janusz Szulik
zakres: grupy 1-5
data wydania zezwolenia: 29.04.1997 r.
www.interpolska.pl

TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ NA ŻYCIE CARDIF POLSKA SA

pl. Piłsudskiego 2
00-073 Warszawa
tel. 22 52 90 123
infolinia: 22 319 00 00, 801 801 111
fax 22 529 01 11
prezes: Grzegorz Jurczyk
zakres: grupy 1-5
data wydania zezwolenia: 22.01.1998 r.
www.cardif.pl
cardif@cardif.pl

TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ NA ŻYCIE EUROPA SA

ul. Gwiazdzista 62
53-413 Wrocław
tel. 71 369 28 00
infolinia: 801 500 300 lub 71 369 28 87
fax 71 369 27 07
wiceprezes: Marat Nevretdinov
zakres: grupy 1-5
data wydania zezwolenia: 17.01.2002 r.
www.tueuropa.pl
sekretariat@tueuropa.pl

TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ NA ŻYCIE WARTA SA

ul. Chmielna 85/87
00-805 Warszawa
tel. 22 272 30 00
infolinia: 801 30 83 08
fax 22 272 00 30
prezes: Jarosław Parkot
zakres: grupy 1-5
data wydania zezwolenia: 21.01.1997 r.
www.warta.pl

* Dla oddziałów zagranicznych ubezpieczycieli działających w Polsce grupy ryzyka zgodnie z zakresem zezwolenia udzielonego przez organ nadzoru właściwy dla siedziby zagranicznego ubezpieczyciela.

TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH „REJENT-LIFE”

ul. Mostowa 19 C/6
61-854 Poznań
tel. 61 852 95 42 (3)
fax 61 852 95 48
prezes: Maria Kuchlewska
zakres: grupy 1, 3-5
data wydania zezwolenia: 27.04.1995 r.
www.rejentlife.com.pl
tuw@rejentlife.com.pl

UNIQA TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ NA ŻYCIE SA

ul. Gdańska 132
90-520 Łódź
tel. 42 63 44 700
infolinia: 801 597 597 lub 42 66 66 500
fax 42 63 77 430
prezes: Jarosław Matusiewicz
zakres: grupy 1-5
data wydania zezwolenia: 12.02.1990 r.
www.uniqa.pl

VIENNA LIFE TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ NA ŻYCIE SA

Vienna Insurance Group
ul. Cybernetyki 7
02-677 Warszawa
tel. 22 332 10 31
infolinia: 801 888 000 z telefonów stacjonarnych, 22 460 22 22
z telefonów komórkowych
fax 22 332 17 55
prezes: Paweł Ziembra
zakres: grupy 1-5
data wydania zezwolenia: 16.04.1999 r.
www.viennialife.pl
info@viennialife.pl

**WIELKOPOLSKIE TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ ŻYCIOWYCH
I RENTOWYCH CONCORDIA CAPITAL SA**

ul. Małachowskiego 10
61-129 Poznań
tel. 61 858 48 00
fax 61 858 48 01
prezes: Jacek Smolarek
zakres: grupy 1-5
data wydania zezwolenia: 09.08.2000 r.
www.concordiaubezpieczenia.pl
office@concordiaubezpieczenia.pl

**DZIAŁ II
POZOSTAŁE UBEZPIECZENIA OSOBOWE
ORAZ UBEZPIECZENIA MAJĄTKOWE****AWP P&C SA**

ul. Domaniewska 50 B
02-672 Warszawa
tel. 22 522 28 00
fax 22 522 25 24
dyrektor generalny: Tomasz Frączek
zakres: grupy 1, 2, 3, 7-9, 13, 15-18*
data notyfikacji: 25.02.2010 r.,
rozszerzenie o gr. 3 - 4.12.2015 r.
www.mondial-assistance.pl
sekretariat@mondial-assistance.pl

COLONNADE INSURANCE SA**Oddział w Polsce**

ul. Marszałkowska 111
00-102 Warszawa
tel. 22 528 51 00 , infolinia 22 545 85 15
fax 22 528 52 52
dyrektor generalny: Paweł Holnicki-Szulc
zakres: grupy 1-9, 11-16, 17 (opcja C), 18*
data notyfikacji: 12.04.2017 r.
www.colonnade.pl
bok@colonnade.pl

ATRADIUS Crédito y Caución SA de Seguros y Reaseguros SA**Oddział w Polsce**

ul. Prosta 70
00-838 Warszawa
tel. 22 395 43 24
fax 22 395 43 95
dyrektor zarządzający: Paweł Szczepankowski
zakres: grupa 14*
data notyfikacji: 18.06.2004 r.
www.atradius.pl
info.pl@atradius.com

AVIVA TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ OGÓLNYCH SA

ul. Inflancka 4B
00-189 Warszawa
tel. 22 557 40 50
infolinia: 801 888 444 dla telefonów stacjonarnych, 22 557 44 44
dla telefonów komórkowych
fax 22 557 40 75
prezes: Maciej Jankowski
zakres: grupy 1-18
data wydania zezwolenia: 06.09.1991 r.
www.aviva.pl
bok@aviva.pl

AXA UBEZPIECZENIA**TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ I REASEKURACJI SA**

ul. Chłodna 51
00-867 Warszawa
tel. 22 444 70 01
infolinia: 801 300 800
fax 22 444 70 02
prezes: Artur Maliszewski
zakres: grupy 1-3, 7-10, 13-18
data wydania zezwolenia: 19.12.2006 r.
www.axaubezpieczenia.pl
biuro@axaubezpieczenia.pl

BALCIA INSURANCE SE**Oddział w Polsce**

Al. Jerozolimskie 136
02-305 Warszawa
tel. 22 270 31 00
dyrektor: Artur Stępień
zakres: grupy 1-18*
data notyfikacji: 17.04.2013 r.
www.bta.pl
info@bta.pl

BZ WBK-AVIVA TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ OGÓLNYCH SA

ul. Inflancka 4B
00-189 Warszawa
tel. 22 557 41 06, 61 659 66 26
infolinia: 801 888 188
prezes: Krzysztof Charchuła
zakres: grupy 1, 2, 8, 9, 13, 16, 18
data wydania zezwolenia: 06.06.2008 r.
www.bzwbkaviva.pl

CARDIF ASSURANCES RISQUES DIVERS SA**Oddział w Polsce**

pl. Piłsudskiego 2
00-073 Warszawa
tel. 22 529 01 23
fax 22 529 01 11
dyrektor: Grzegorz Jurczyk
zakres: grupy 1, 3, 8, 9, 13, 16, 18*
data notyfikacji: 02.08.2004 r.
www.cardif.pl
cardif@cardif.pl

CHUBB EUROPEAN GROUP LIMITED SP. Z O.O.**Oddział w Polsce**

ul. Królewska 16
00-103 Warszawa
tel. 22 452 39 99
fax 22 452 39 89
dyrektor: Przemysław Owczarek
zakres: grupy 1-18*
data notyfikacji: 10.01.2005 r.
<https://www2.chubb.com/pl-pl/>
poland.office@chubb.com

COMPAGNIE FRANCAISE**D'ASSURANCE POUR LE COMMERCE EXTERIEUR SA (COFACE)****Oddział w Polsce**

Al. Jerozolimskie 142 A
02-305 Warszawa
tel. 22 465 00 00
fax 22 465 00 55
prezes: Jarosław Jaworski
zakres: grupa 14*
data notyfikacji: 10.07.2012 r.
www.coface.pl
office-poland@coface.com

COMPENSA TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ SA**Vienna Insurance Group**

Al. Jerozolimskie 162
02-342 Warszawa
tel. 22 501 61 00
infolinia: 801 12 00 00
fax 22 501 63 83
prezes: Artur Borowiński
zakres: grupy 1-4, 6-18
data wydania zezwolenia: 12.02.1990 r.
www.compensa.com.pl

CONCORDIA POLSKA**TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH**

ul. Małachowskiego 10
61-129 Poznań
tel. 61 858 48 00
fax 61 858 48 01
prezes: Jacek Smolarek
zakres: grupy 1-3, 7-10, 13-18
data wydania zezwolenia: 20.12.1996 r.
www.concordiaubeezpieczenia.pl
office@concordiaubeezpieczenia.pl

CREDIT AGRICOLE TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ SA

ul. Tęczowa 11, lok. 13
53-601 Wrocław
tel. 71 773 23 10
fax 71 773 23 01
prezes: Andrzej Burza
zakres: grupy 1-3, 8-10, 13, 14, 16-18
data wydania zezwolenia: 07.10.2014 r.
www.credit-agricole.pl

D.A.S. TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ OCHRONY PRAWNEJ SA

ul. Wspólna 25
00-519 Warszawa
tel. 22 453 00 00
fax 22 453 00 09
prezes: Rafał Hiszpański
zakres: grupa 17
data wydania zezwolenia: 18.09.2000 r.
www.das.pl
das@das.pl

* Dla oddziałów zagranicznych ubezpieczycieli działających w Polsce grupy ryzyka zgodnie z zakresem zezwolenia udzielonego przez organ nadzoru właściwy dla siedziby zagranicznego ubezpieczyciela.

ERV EUROPÄISCHE REISEVERSICHERUNG AG**Oddział w Polsce**

ul. Chmielna 101/102
80-748 Gdańsk
tel. 58 324 88 50
fax 58 324 88 51
dyrektor: Katarzyna Kartanowicz
zakres: grupy 1, 2, 8, 9, 11, 13-16, 18
data notyfikacji: 20.09.2004 r.
www.erv.pl
poczta@erv.pl

GENERALI TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ SA

ul. Postępu 15 B
02-676 Warszawa
tel. 913 913 913
fax 22 543 08 99
prezes: Andrea Simoncelli
zakres: grupy 1-18
data wydania zezwolenia: 05.07.1999 r.
www.generali.pl
centrumklienta@generali.pl

GOthaER TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ SA

ul. Wołoska 22 A
02-675 Warszawa
tel. 22 469 00 01
infolinia: 22 469 69 69
fax 22 539 31 15
prezes: Anna Włodarczyk-Moczowska
zakres: grupy 1-3, 5-18
data wydania zezwolenia: 31.01.1990 r.
www.gothaer.pl
kontakt@gothaer.pl

INTER PARTNER ASSISTANCE POLSKA SA**Oddział w Polsce**

ul. Prosta 68
00-867 Warszawa
tel. 22 529 84 00
fax 22 529 84 41
prezes: Jan Cupa
zakres: grupy 1a, 2, 9, 10a, 13, 16-18*
data notyfikacji: 30.06.2008 r.
www.ipa.com.pl
biuro@ipa.com.pl

INTERRISK TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ SA**Vienna Insurance Group**

ul. Noakowskiego 22
00-838 Warszawa
tel. 22 537 68 03
fax 22 537 68 04 (05)
prezes: Piotr Narloch
zakres: grupy 1-4, 6-18
data wydania zezwolenia: 05.11.1993 r.
www.interrisk.pl
sekretariat@interrisk.pl

**KORPORACJA UBEZPIECZEŃ KREDYTÓW EKSPORTOWYCH SA
(KUKA SA)**

ul. Sienna 39
00-121 Warszawa
tel. 22 356 83 00, 22 313 01 10
fax 22 313 01 20
prezes: Janusz Władyczak
zakres: grupy 14-16
data wydania zezwolenia: 05.04.1991 r.
www.kuke.com.pl
kontakt@kuke.com.pl

LINK4 TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ SA

ul. Postępu 15
02-676 Warszawa
tel. 22 444 44 00
fax 22 444 44 48
prezes: Agnieszka Wrońska
zakres: grupy 1-3, 5-18
data wydania zezwolenia: 28.11.2002 r.
www.link4.pl
bok@link4.pl

LLOYD'S POLSKA Sp. z o.o.**Oddział w Polsce**

ul. Emilii Plater 53
00-113 Warszawa
tel. 22 370 16 18
fax 22 370 16 23
dyrektor: Witold Janusz
zakres: grupy 1-9, 11-18*
data notyfikacji: 30.05.2008 r.
www.lloyds.com

LMG FÖRSÄKRINGS AB SA**Oddział w Polsce**

Marka handlowa: LUX MED Ubezpieczenia
ul. Postępu 21 C
02-676 Warszawa
tel. 22 450 45 00
infolinia: 22 339 37 37
fax 22 331 85 85
dyrektor: Anna Rulkiewicz
zakres: grupy 1, 2*
data notyfikacji: 09.08.2011 r.
www.luxmed.pl

MEDICOVER INSURANCE AB**Oddział w Polsce**

Al. Jerozolimskie 96
00-807 Warszawa
tel. 22 500 900 600
fax 22 592 70 99
dyrektor: Artur Białkowski
zakres: grupy 1, 2*
data notyfikacji: 31.01.2007 r.
www.medicover.pl

NATIONALE NEDERLANDEN TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ SA

ul. Topiel 12
00-342 Warszawa
tel. 22 522 00 00
infolinia: 801 20 30 40
fax 22 522 11 11
prezes: Wojciech Sass
zakres: grupy 1, 2, 8, 9, 13, 14, 16, 18
data wydania zezwolenia: 04.10.2016 r.
www.nn.pl
info@nn.pl

POCZTOWE TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH

ul. Rodziny Hiszpańskich 18
02-685 Warszawa
tel. 22 203 27 01
fax 22 211 04 49
prezes: Zbigniew Pusz
zakres: grupy 1-16, 18
data wydania zezwolenia: 23.12.2002 r.
ubezpieczeniapocztowe.pl
poczta@ubezpieczeniapocztowe.pl

PKO TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ SA

ul. Chłodna 52
00-872 Warszawa
tel. 22 541 01 00
infolinia: 801 231 500 lub 22 541 08 92
fax 22 541 01 01
prezes: Sławomir Łopalewski
zakres: grupy 1, 2, 7, 8, 9, 13-18
data wydania zezwolenia 10.03.2015 r.
www.pkoubezpieczenia.pl
kontakt@pkoubezpieczenia.pl

POLSKI GAZ TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH

ul. Kasprzaka 25
01-224 Warszawa
tel. 22 589 40 01
prezes: Zygmunt Kostkiewicz
zakres: grupy 1, 3-13, 15-17
data wydania zezwolenia: 04.10.2016 r.
www.polskigaztuw.pl
sekretariat@polskigaztuw.pl

PZU SA

al. Jana Pawła II 24
00-133 Warszawa
tel. 22 566 55 55
infolinia: 801 102 102
fax 22 410 21 02
prezes: Paweł Surówka
zakres: grupy 1-18
data wydania zezwolenia: 03.01.1947 r.
www.pzu.pl
kontakt@pzu.pl

SALTUS TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH

ul. Władysława IV lok. 22
81-743 Sopot
tel: 58 550 97 28, infolinia: 801 88 86 66
fax: 58 550 97 29
prezes: Robert Łoś
zakres: grupy 1, 2, 8, 9, 13, 14, 16
data wydania zezwolenia: 27.02.1995 r.
www.saltus.pl
info@saltus.pl

SIGNAL IDUNA POLSKA TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ SA

ul. Przyokopowa 31
01-208 Warszawa
tel. 22 505 61 00
fax 22 505 61 01
prezes: Jürgen Reimann
zakres: grupy 1-18
data wydania zezwolenia: 03.08.2001 r.
www.signal-iduna.pl
info@signal-iduna.pl

SOGECAP SA**Oddział w Polsce**

ul. Plac Solny 16
50-062 Wrocław
tel. 71 774 29 00
dyrektor: Gerard Rimpot
zakres: grupy 1, 2*
data notyfikacji: 27.06.2011 r.
www.societegenerale-insurance.com

SOGESSUR Société Anonyme**Oddział w Polsce**

ul. Plac Solny 16
50-062 Wrocław
tel. 71 774 29 00
dyrektor: Laurent Dunet
zakres: grupa 16*
data notyfikacji: 08.10.2014 r.
www.societegenerale-insurance.com

SOPOCKIE TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ ERGO HESTIA SA

ul. Hestii 1
81-731 Sopot
tel. 58 555 60 00
infolinia: 801 107 107
fax 58 555 60 01
prezes: Piotr Maria Śliwicki
zakres: grupy 1-18
data wydania zezwolenia: 29.12.1990 r.
www.ergohestia.pl
poczta@ergohestia.pl

* Dla oddziałów zagranicznych ubezpieczycieli działających w Polsce grupy ryzyka zgodnie z zakresem zezwolenia udzielonego przez organ nadzoru właściwy dla siedziby zagranicznego ubezpieczyciela.

TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ EULER HERMES SA

Al. Jerozolimskie 98
00-807 Warszawa
tel. 22 385 46 55
fax 22 385 46 62
prezes: Paul Flanagan
zakres: grupy 9, 13-16
data wydania zezwolenia: 10.02.2003 r.
www.eulerhermes.pl
info.pl@eulerhermes.com

TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ EUROPA SA

ul. Gwiaździsta 62
53-413 Wrocław
tel. 71 369 27 00
infolinia: 801 500 300
fax 71 369 27 07
wiceprezes: Marat Nevretdinov
zakres: grupy 1-4, 7-10, 13-18
data wydania zezwolenia: 07.11.1994 r.
www.tueuropa.pl
sekretariat@tueuropa.pl

TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ INTER POLSKA SA

Al. Jerozolimskie 172
02-486 Warszawa
tel. 22 333 75 00
infolinia dla telefonów stacjonarnych: 801 188 880
infolinia dla telefonów komórkowych: 22 333 75 09
fax 22 333 75 01
prezes: Janusz Szulik
zakres: grupy 1-3, 7-10, 13-18
data wydania zezwolenia: 17.12.1991 r.
www.interpolska.pl

**TOWARZYSTWO
UBEZPIECZEŃ I REASEKURACJI ALLIANZ POLSKA SA**

ul. Rodziny Hiszpańskich 1
02-685 Warszawa
tel. 22 567 40 00
infolinia: 224 224 224
fax 22 567 40 40
wiceprezes: Veit Stutz
zakres: grupy 1-18
data wydania zezwolenia: 14.11.1996 r.
www.allianz.pl

TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ I REASEKURACJI PARTNER SA

ul. Bokserska 66
02-690 Warszawa
tel. 22 534 56 55
fax 22 534 56 15
prezes: Piotr Zadrożny
zakres: grupy: 1-3, 7-10, 13, 15, 16
data wydania zezwolenia: 26.04.1996 r.
www.tuirpartner.pl
centrala@tuirpartner.pl

TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ I REASEKURACJI WARTA SA

ul. Chmielna 85/87
00-805 Warszawa
tel. 22 272 30 00
fax 22 272 00 30
prezes: Jarosław Parkot
zakres: grupy 1-18
data wydania zezwolenia: 01.09.1920 r.
www.warta.pl

TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH CUPRUM

ul. Marii Skłodowskiej-Curie 82
59-301 Lubin
tel. 76 727 74 00 (01)
fax 76 727 74 10
prezes: Piotr Dzikiewicz
zakres: grupy 1, 2, 7-9, 13
data wydania zezwolenia: 07.05.1994 r.
www.tuw-cuprum.pl
sekretariat@tuw-cuprum.pl

TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH MEDICUM

ul. Staniewicka 14 A
03-310 Warszawa
tel. 22 231 85 86
prezes: Ryszard Frączek
zakres: grupy 1-3, 7-10, 13-16, 18
data wydania zezwolenia: 20.10.2015 r.
www.tuwmedicum.pl
biuro@tuwmedicum.pl

**TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH POLSKI ZAKŁAD
UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH**

ul. Ogrodowa 58
00-876 Warszawa
tel. 22 58 25 777
prezes: Rafał Kiliński
zakres: grupy 1, 3-13, 15, 16, 18
data wydania zezwolenia: 03.11.2015
www.tuwpzuw.pl
kancelaria@tuwpzuw.pl

TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH „TUW”

ul. Raabego 13
02-793 Warszawa
tel. 22 649 73 87
fax 22 649 73 89
prezes: Ewa Stachura-Kruszewska
zakres: grupy 1-18
data wydania zezwolenia: 10.10.1991 r.
www.tuw.pl
tuw@tuw.pl

TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH „TUZ”

ul. Bokserska 66
 02-690 Warszawa
 tel. 22 534 56 00
 infolinia: 800 808 444
 fax 22 534 56 15
 prezes: Piotr Zadrożny
 zakres: grupy 1-3, 7-10, 13-16
 data wydania zezwolenia: 25.07.2003 r.
 www.tuz.pl
 centrala@tuz.pl

TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ ZDROWIE SA

ul. Śląska 21
 81-319 Gdynia
 tel. 58 728 95 55
 fax 58 627 59 95
 prezes: Xenia Kruszewska
 zakres: grupa 2
 data wydania zezwolenia: 28.06.2010 r.
 www.tuzdrowie.pl

UNIQA TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ SA

ul. Gdańska 132
 90-520 Łódź
 tel. 42 634 47 00
 fax 42 637 74 30
 prezes: Jarosław Matusiewicz
 zakres: grupy 1-18
 data wydania zezwolenia: 23.03.1994 r.
 www.uniqa.pl

UBEZPIECZENIA POŚREDNIE (REASEKURACJA)**POLSKIE TOWARZYSTWO REASEKURACJI SA**

ul. Bytomska 4
 01-612 Warszawa
 tel. 22 832 02 56
 fax 22 833 02 18
 prezes: Jacek Kugacz
 zakres: działalność pośrednia w zakresie grup 1-18
 data wydania zezwolenia: 20.06.1996 r.
 www.polishre.com
 info@polishre.com

**RG INTERNATIONAL REINSURANCE
 COMPANY LIMITED SP. Z O.O.**

Oddział w Polsce
 al. Jana Pawła II 19
 00-854 Warszawa
 tel. 22 370 12 20
 fax 22 370 12 21
 dyrektor: Wojciech Książkiewicz
 zakres: działalność pośrednia w zakresie ubezpieczeń Działu I
 oraz Działu II
 data notyfikacji: 21.09.2009 r.
 www.rgare.com

Komisja Nadzoru Finansowego

pl. Powstańców Warszawy 1
00-030 Warszawa
tel. 22 262 50 00
fax 22 262 51 11 (95)
przewodniczący: Marek Chrzanowski
www.knf.gov.pl
knf@knf.gov.pl

Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny

ul. Płocka 9/11
01-231 Warszawa
tel. 22 539 61 00
fax 22 539 62 61
prezes: Elżbieta Wanat-Poleć
www.ufg.pl
ufg@ufg.pl

Polskie Biuro Ubezpieczycieli Komunikacyjnych

ul. Świętokrzyska 14
00-050 Warszawa
tel. 22 551 51 00 (01)
fax 22 551 51 99
prezes: Mariusz Wichtowski
ww.pbuk.pl
pbuk@pbuk.pl

Biuro Rzecznika Finansowego

Al. Jerozolimskie 87
02-001 Warszawa
tel. 22 333 73 26 (27)
fax 22 333 73 29
Rzecznik Finansowy: Aleksandra Wiktorow
www.rf.gov.pl
biuro@rf.gov.pl

Polskie Stowarzyszenie Aktuariuszy

al. Jana Pawła II 24
00-133 Warszawa
tel. 22 582 36 64
fax 22 582 36 51
prezes: Jacek Skwierczyński
www.actuary.org.pl

Polska Izba Brokerów**Ubezpieczeniowych i Reasekuracyjnych**

al. Niepodległości 124/22
02-577 Warszawa
tel. 48 664 411 225
prezes: Małgorzata Kaniewska
www.pibuir.org.pl
info@pibuir.org.pl

Polska Izba Pośredników Ubezpieczeniowych i Finansowych

ul. Koszykowa 6, lok. 303
00-564 Warszawa
tel. 22 826 41 13
prezes: Adam Sankowski
www.posrednicy.org.pl
posrednicy@posrednicy.org.pl

Stowarzyszenie Polskich Brokerów**Ubezpieczeniowych i Reasekuracyjnych**

al. Jana Pawła II 34, lok. 9 (VI p.)
00-141 Warszawa
tel. 22 828 43 49
fax 22 826 71 18
prezes: Łukasz Zoń
www.polbrokers.pl
polbrokers@polbrokers.pl

Ogólnopolskie Stowarzyszenie Pośredników**Ubezpieczeniowych i Finansowych**

ul. Płocka 15 B, lok. 7
01-231 Warszawa
tel. 22 862 39 49
fax 22 723 52 72
prezes: Maciej Łazęcki
www.ospuif.pl
ospuif@ospuif.pl
adres do korespondencji:
ul. Elizy Orzeszkowej 78
05-820 Piastów

